

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

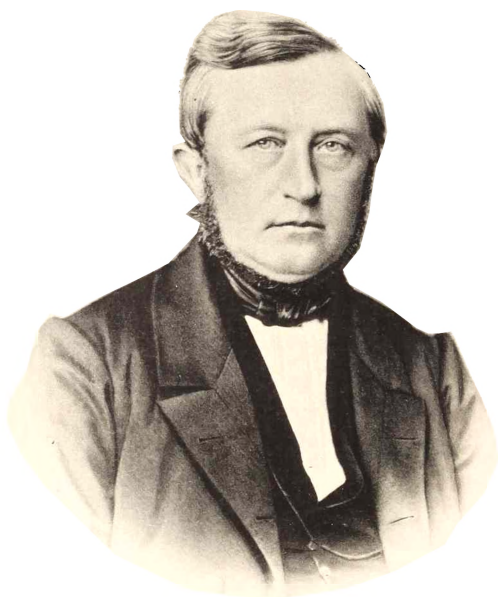
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

A. Secher.

Adolf Jeremias Müller Secher,
født 1813, død 1868, Sognepræst i Ingstrup, Hjermelev og Alstrup.

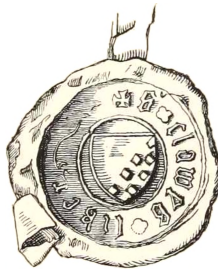
Fototypi af Pacht & Croné.

MEDDELELSER
OM
SLÆGTEN SECHER (SIKER)

OM DE
NULEVENDE FIRE HOVEDLINJERS FORFÆDRE,
SLÆGTEN SIKER I MIDDELALDEREN
OG DEN YNGRE SLÆGT.

SAMLEDE AF

DR. JUR. V. A. SECHER.

I KOMMISSION HOS
G. E. C. GAD, KØBENHAVN. — F. RYBNER PETERSEN, ÅRHUS.

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE.

1885.

Til Minde

om min afdøde Fader

Sognepræst

Adolf Jeremias Müller Secher,

som vilde have fulgt denne min

bogs Tilblivelse med den mest

levende Interesse.

Fra min Skoletid af og til at begynde med under Vejledning af min Fader har jeg samlet Oplysninger om min fædrene Slægt og dennes Forfædre, men senere førtes jeg ind på mere videnskabelige Arbejder, der lå fjærnt fra hine personalhistoriske Samlinger, og jeg havde næsten opgivet at bringe disse til nogen Afslutning, da Hr. Købmand H. W. Secher (S. 137) for to År siden tilbød pekuniært at støtte Udgivelsen af Slægtens Historie, når andre vilde gøre det samme og jeg vilde udføre Arbejdet. Hans Tanke vandt Tilslutning hos flere af Slægten og derved blev det muligt, at denne Bog kunde komme frem. De, som således ved at yde større eller mindre Tilskud have støttet Bogens Udgivelse, ere: H. W. Secher (nu i København), Emil Secher (Århus, ndfr. S. 137), Hans Secher (Bjørnholm, ndfr. S. 114), J. P. F. Secher (Hjortshøjlund, ndfr. S. 114), J. F. Leemejer (København, ndfr. S. 117), J. B. Secher (Stenalt, ndfr. S. 159), Teodor Secher (Grenå, ndfr. S. 159), Joh. Mønsted (Randers, ndfr. S. 182), Otto Mønsted (Århus, ndfr. S. 188), Anton Mønsted (Ålborg, ndfr. S. 184), Jean Mønsted (Fævejle, ndfr. S. 184), O. M. Achton (Lykkesholm, ndfr. S. 189), Ole Mønsted (Balle Mølle, ndfr. S. 118), Fru E. M. M. Stochholm (Breum Præstegård, ndfr. S. 189), H. T. Møller (Grinderslevkloster, ndfr. S. 189) og M. V. Kirketerp (København, ndfr. S. 189). Må det således siges, at Udgivelsen af Slægtens Historie er blevet et Familjeforetagende, fordi Tanken herom har fundet Støtte hos så mange Medlemmer, af hvilke flere have bragt den ikke ubetydelige Ofre, gælder dette i endnu højere Grad, når henses til den Udstyrelse, som Bogen har fåt. Forslaget om at pryde Slægthistorien med Portrætter af Afdøde, vandt ligeledes stor Tilslutning, og flere have ydet Tilskud for, at bestemte Portrætter kunde blive udførte til Bogen.

De tre Billeder af Peder Nikolaj Secher, Jørgen Mørch Secher og Dorteia Nikoline Secher ere således bekostede af H. Secher (Bjørnholm), J. P. F. Secher (Hjortshøjlund), H. Fønss (København, ndfr. S. 111), J. F. Leemejer (København), Frøknerne Karoline og Metty Leemejer (ndfr. S. 117) og Adolfine Secher (Århus, ndfr. S. 117) samt Fru Dorteia Erhardi (Århus, ndfr. S. 116). Frøknerne Karoline og Metty Leemejer have endvidere bekostet Billederne af Prof. Hermansen og Hustru, og den første i Forening med J. M. Secher (Fredericia, ndfr. S. 118), Alfred Secher (Hofgården, ndfr. S. 118) og Frøken Marie Secher (Ølsted, ndfr. S. 118) ladet udføre Billedet af Kommandør M. P. Secher. Silhuetten af Peder Rasmussen Schmidt er bekostet af R. J. Schmidt (København, ndfr. S. 198), V. J. Møller (København, ndfr. S. 201) og K. R. Unmack (København, ndfr. S. 201). Endelig er Billedet af Ad. J. M. Secher blevet udført med Tilskud af J. G. Secher (Vorregård, ndfr. S. 167), Fru M. A. L. V. E. Secher (København, ndfr. S. 166) og Fru Helga Plum (København, ndfr. S. 167), hvilken sidste end videre har bekostet Billedet af Kirstine Iørgensen. For alt, hvad der således med så stor Beredvillighed er blevet anvendt på at få denne Bog frem i den Skikkelse, i hvilken den nu foreligger¹⁾, må jeg som Udgiver bringe de pågældende Familjemedlemmer min ærbødigste Tak.

Hvad nu Udarbejdelsen og Udgivelsen af Teksten angår, så har jeg søgt i videst mulig Omfang at benytte de mig tilgængelige Kilder, både trykte og utrykte, og en stor Del af de sidste har jeg på Rejser opsøgt i By- og Amtsarkiver. Jeg har omhyggelig gjort Rede for Kilderne, kun har jeg i Reglen ansét det for overflødigt at henvise til almindelige Samlingsværker som Wibergs Præstehistorie, Forfatterleksikoner o. lign. Fra S. 106 af har Korrekturastryk været omsendte til Gennemsyn til forskellige af Slægten, men når dog forskellige Datoer særlig om Afdøde ville findes unøjagtige, vil Grunden hertil ofte være den, at jeg har fåt modsigende Opgivelser fra forskellige Sider, og at de ikke altid have været så let at løse, som da et Medlem opgav sin Faders Dødsdag til $\frac{30}{3}$ 1873, medens

¹⁾ At der til Slægtens særlige Skårupgårdlinje findes ikke mindre end 6 lustrykte Portrætter, skyldes Frøken Karoline Leemejers utrættelige Agitation og Interesse for Sagen.

han selv i sin Tid i Berl. Tid. averterede: ²⁹/₃ 1872. Meddelelserne om Boerne efter Personer, som døde i Ålborg i 16. og 17. Årh., ere hentede fra Skiftebreve i Byens Arkiv, hvor de ligge i Pakken uden videre Orden, således, at der ikke nærmere kan henvises til dem. I Aftrykkene af ældre Aktstykker har jeg behandlet Teksternes Retskrivning efter de i Indledningen til min Udgave af Kongens Rettertingsdomme 1595—1604 opstillede Regler; kun hvor jeg meddeler originale, egenhændige Ansøgninger og Breve har jeg fulgt Forlægget bogstavret. Aktstykker og Breve fra dette Århundrede ere gengivne med Tekstens almindelige Retskrivning.

Egenlige udførlige Biografier vilde der naturligvis kun kunne leveres om meget få af de i Bogen nævnte Personer, da disse ikke have spillet nogen sådan Rolle, at deres Virksomhed har afsat større Mærker i Kilderne til Fædrelandets Historie¹). Særlig om mange af Personerne i første Afdeling gælder det, at hvor dygtige og virksomme Folk de end til sin Tid kunne have været hver i sin Tid, så have de dog i den Grad været Nuller i historisk Henseende, at deres Navne først nu efter 1—400 Års Glemsel ere blevne fremdragne af mig. Jeg har dog søgt at give Meddelelsen om disse Personers Tilværelse nogen Betydning for Kulturhistorien og Landets indre Historie ved i udførlige Uddrag af Skifteprotokoller, Skøde- og Pantebøger og andre utrykte Kilder at sammenstille Oplysninger om Klædedragt, Handels- og Landboforhold m. m. og navnlig turde de mange Meddelelser om Landejendommenes Omsætningspriser i forrige Årh. have Interesse. Som en mærkelig Iagttagelse, der kan gøres netop, når en Slægts Historie er behandlet som her, i det der foruden en Slægttavle over den egenlige Slægt er medgivet Oplysninger om dens Forfædre, skal kun gøres opmærksom på, at der blandt de på Forfædretavlen omtalte omtrent 130 Personer fra det

¹) Mange ville sikkert finde, at der om dem selv kunde have været meddelt forholdsvis lige så meget, som der er blevet meddelt om mange andre, og det har i Virkeligheden også været mit Ønske at få medtaget så mange biografiske Oplysninger om de enkelte Personer som mulig, da en »Stamtavle« først derved bliver andet end et Ånd- og Interesse-løst Register, men det har meget ofte været mig umuligt at tilvejebringe slige Meddelelser. Som oftest er det blevet mig svaret, at der ikke var noget at meddele, og jævnlig er det sket, at Folk først ved at se i Korrekturaftrykkene, hvad der stod om andre, har fåt Lyst til også selv at komme udførligere med.

VIII

15.—18. Årh. ikke findes en eneste Håndværker. Giftermål ind i Håndværkerslægter var åbenbart ikke standsmæssigt for Mellemstanden, der dannedes af Småadelen, Gejstligheden, Selvejerbønder og de Kredse af Handelsstanden i Byerne, som besatte Borgemester- og Rådmandspladserne. Det er derfor også blandt disse Medlemmer af Samfundet, at Slægten Sechers Forfædre må søges. En anden Mærkelighed ved Forfædretavlen er, at alle dens Personer med Undtagelse af den hallandske Adelsmand Niels Munk, hvis Datter ved sit Giftermål kom til Ålborg, vare bosatte og havde hjemme i Jylland. Slægten Secher er derfor, så langt man kan forfølge dens Oprindelse tilbage, så jysk en Slægt som nogen.

Til Slutning skal jeg udtale en Tak til de mange, som have meddelt mig Oplysninger og besvaret mine Henvendelser (kun få Breve ere forblevne ubesvarede). En særlig Tak må jeg dog bringe min Kollega i Gehejmarkivet Hr. Arkivassistent A. Thiset, som ikke alene har givet Bidrag til Meddelelserne om Slægten Siker i Middelalderen, men også har udført de gode Tegninger, som ligge til Grund for Træsnittene af Niels Jakobsens (S. 30), Peder Lassens (S. 49) og Klavs Sikers (S. 86) Segl. Afbildningerne af de øvrige Segl turde være nogenledes pålidelige, med Undtagelse af den af Povl Nielsens (S. 18), som blev taget efter et næsten udslidt Voksaftryk. Senere fandt jeg bedre Aftryk i Randers Bys Skiftebreve, men da Bomærket var rigtig gengivet og kun Skjoldet og Bogstaverne havde en anden Form, mente jeg ikke, at en Omskæring af Stokken var nødvendig. — En særlig Tak skylder jeg også min Farbroder O. Secher i Århus, som har været utrættelig i at skaffe besvarede de af mig gjorte Spørgsmaal om den nulevende Slægt.

København i April 1885.

V. A. Secher.

MEDDELELSER
OM
SLÆGTEN SECHERS (SIKERS)
FORFÆDRE.

1. **Jep Åsen**¹⁾. Selvejerbonde i Fjeldsø By, Fjeldsø Sogn, Rinds Herred, må have levet omtrent 1450.

¹⁾ Se den ndfr. nævnte Ligprædiken over N. Jakobsen (No. 39).

2. **Niels Pedersen**¹⁾, Selvejerbonde i Hyllebjærg By, Hyllebjærg Sogn, Års Herred, må have levet omtrent 1450.

¹⁾ Se den ndfr. nævnte Ligprædiken over N. Jakobsen (No. 39).

3. **Keld Vognsen**¹⁾ var Selvejerbonde i Guldager By, Guldager Sogn i Rinds Herred. Han var 1447 Trinitatis Løverdag ($\frac{3}{6}$) tilstæde på Nørlyng Herredsting og forseglede der sammen med Herredsfogden og forskellige andre Mænd et Brev om et Tingsvidne, som blev ført på Tinget²⁾. På samme Måde var han 1452 Torsdag næst for sante Mattis i Fasten ($\frac{17}{2}$) tilstæde på Hindsted Herredsting og medforseglede et Brev om et Tingsvidne.³⁾ Nu fattes dog Seglene på bægge Breve.

¹⁾ Se den ndfr. nævnte Ligprædiken over N. Jakobsen (No. 39). ²⁾ Heise: Diplomatarium Vibergense 1879 S. 36. ³⁾ A. St. S. 40.

4. **Kristen Nielsen**, som levede i Begyndelsen af 16. Årh., var Borgemester i Varde og formodenlig Købmand sstd. Over hans samtlige Efterkommere har J. Vahl begyndt at udgive et Register, kaldet: »Slægtebog over Afkommet af Kristiern Nielsen, Borgemester i Varde omtrent 1500.«

5. **Morten Hegelund**, Borgemester i Viborg¹⁾ og formodenlig Købmand sstd. Hans Navn er knyttet til Hans Tavsens Optræden

¹⁾ Ursin: Stiftsstadn Viborg S. 69 jfr. Heise i Ny kirkehist. Saml. 5, 721, som kun omtaler ham som Rådmand.

og Reformationens Indførelse i Viborg; under hans Anførsel grebe Borgerne til Våben for at forsvare Tavsen mod Biskop Jørgen Frises Mænd,¹⁾ da disse 1526 vare blevne udsendte for at gribe ham, og det fortælles, at de siden spændte Lænker over Gaden, når Tavsen prædikede, for at Bispens Mænd ikke uformodet skulde kunne komme bag på dem²⁾. Særlig er Mindet om M. Hegelund sat i Forbindelse med et voldsomt og rådt Optrin i Viborg Domkirke. En Præst, som på Grund af sin stærke Stemme kaldtes Her Klavs Råber, holdt Messe, da en Borger ved Navn Kristiern Stub trængte op til Alteret, rev Kalken fra ham og kastede den for hans Fødder. Mange af de omstående ledsagede denne Handling med Latter, og det fremhæves, at dette især gjaldt om M. Hegelund (præcique Martinus Hegelius). I det samme kom H. Tavsen ind i Kirken, og han steg da op på Prædikestolen og udlagde i en Tale Johannes Åbenbarings 14, 8: »den er falden, den er falden, Babylon, den store Stad«³⁾.

¹⁾ Heise a. St. ²⁾ Efter Kr. Eriksens Håndskrift, meddelt i Annal. for nord. Oldk. og Hist. 1847, 128 jfr. Jens Bloks Brev til Rektor Ped. Hegelund efter Morten Hvass's Fortælling, a. St. 98. ³⁾ M. Hvass's Fortælling, se Annaler 1847, 98—99.

6. **Peder Ågesen**¹⁾, Selvejerbonde i Torup By, Torup Sogn, Rinds Herred, levede omtrent 1500.

∞ Gertrud Pedersdatter, som blev 2. ∞ med en Mand ved Navn Jens, hvis Efterkommere opregnes a. std.

¹⁾ Se den ndfr. nævnte Ligprædiken over N. Jakobsen (Nr. 39).

7. **Kristen Pedersen**¹⁾, Selvejerbonde i Tostrup By, Tostrup Sogn, Rinds Herred, levede omtrent 1500. Hans Efterkommere opregnes a. std.

∞ Anne Ibsdatter²⁾.

¹⁾ Se den ndfr. nævnte Ligprædiken over N. Jakobsen (Nr. 39). ²⁾ Hendes Fader kaldes Jep, men Jep og Ib er, som bekendt, samme Navn (Jakob).

8. **Vogn Keldsen**¹⁾ var Selvejerbonde i Guldager i Simsted Sogn og Sandemand²⁾ i Rinds Herred. Som sådan var han ifølge kongelig Befaling af $\frac{8}{3}$ 1499³⁾ sammen med fire Herreders Sandemænd med til at sværge om Viborg Bys Markeskel og til at af-

¹⁾ Se den ndfr. nævnte Ligprædiken over N. Jakobsen (Nr. 39). ²⁾ Sandemændene vare Nævninger, der udnævntes på Livstid og i påkommende Tilfælde skulde sværge i Markeskelstrætter og om Skyld og Uskyld i Sager om større Forbrydelser. ³⁾ Trykt i Dske. Mag. IV 2, 269.

hjemle Eden på Viborg Landsting ¹¹/₅ 1499. Han medforseglede det herom udstædte Brev, men hans Segl er nu forsvundet af Dokumentet¹⁾. Hans Børn opregnes ved den ndfr. nævnte Ligrædiken.

∞ Karen Nielsdatter.

¹⁾ Heise: Diplomatarium Vibergense. 1879 S. 111.

9. **Morten Mortensen**, Selvejerbonde i Rold By, Rold Sogn, Hindsted Herred, levede omtrent 1500.

∞ Maren Jesdatter¹⁾.

¹⁾ På Stamtavlerne i Hofmanns: Foundationer på de Legata, som ere stiftede af Peder Lasson, og Hist. Efter. om danske Adelsmænd 2. Bd. S. 1 kaldes hun Maren Mortensdatter. Dette beror dog på en Misforståelse af Slægtsmeddelelserne ved den ndfr. nævnte Ligrædiken over N. Jakobsen (Nr. 39); hun kaldes her flere Steder: »Maren Mortens«, ∞: Maren, Mortens Hustru, men på det Sted, hvor Vogn Keldsens (Nr. 8) Børn opregnes, nævnes, at hans ældste Søn Kristen Vognsen i Guldager var gift med Karen Mortensdatter, en Datter af Morten Mortensen i Rold og Maren Jesdatter, men disse må netop være det ovennævnte Ægtepar, og Vogn Keldsens to Sønner have altså været gift med to Søstre.

10. **Tøger Andersen**, Borger og sagtens Købmand i Randers. I det Brev af Mandag efter sancti Valentini Dag (15. Febr.) 1552¹⁾, hvorved Kristian III gav Afgift og Jordskyld af en Del Ejendomme til st. Mortens Kirke i Randers, nævnes også: 2 Sk. af Tøger Andersens Jord uden Byen.

¹⁾ Registre over alle Lande 5, 369.

11. **Jørgen Knudsen**. Borger og Købmand i Ålborg. Han fik for sig, Hustru og Søn Hans Jørgensen ²⁸/₅ 1552¹⁾ af Kongen Stadfæstelsesbrev på Livstid på Brugen af Gården Hvorupstorp i Kær herred mod årlig til Ålborghus at betale sædvanlig Landgilde; når alle de nævnte Personer vare døde, skulde Gården igen komme til Ålborghus²⁾. J. Knudsen var Gildebroder i Papegøjegildet og som sådan med til Fredag efter Fastelavns Søndag 1561 sammen med 15 Gildebrødre, sagtens på given Anledning Fastelavnsmandag, at foreslå en Bøde for den Broder, som »udaf Drukkenskab handler sig her udi Gildehuset utilbørligen og spyer uden så er, at det sker ud af Sygdom«. Forslaget blev naturligvis vedtaget³⁾. Om hans Penge-lån til Kongen henvises til Nr. 19. Han forekommer som Rådmand i et Brev af 1563⁴⁾ og skal endnu have levet 1580⁵⁾.

∞ Johanne Hansdatter.

¹⁾ Løverdagen post dominicam jucunditatis. ²⁾ Registre over alle Lande 5, 390. ³⁾ Dske. Mag. 3, 1 S. 123. ⁴⁾ Vossiske Saml. Ålborg Nr. 83. ⁵⁾ Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Ålborg S. 123.

12. **Mikkel Hansen**¹⁾ nævnes 1537²⁾ og var formodentlig Købmand i Ålborg. 1542 forekommer han som Rådmand og var med flere tilstæde ved et Skifte, som holdtes Tirsdagen efter st. Bodels Dag³⁾. Senere blev han Borgemester og som sådan træffes han endnu 1562 i et Brev, hvorunder hans Segl med hosstående Bomærke findes⁴⁾.

¹⁾ Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Ålborg, S. 93, hvis Angivelser om ham må være urigtige. ²⁾ Danske Kancelliregist. 1535—50, udg. af Erslev og Mollerup, S. 42. ³⁾ Afskr. af Brev i Ålborg Bys Arkiv i Ny kgl. Saml. 4, 747 a. ⁴⁾ Topogr. Saml. på Papir: Ålborg fb. 13.

13. **Lave Staffensen**¹⁾ var Købmand i Ribe og Rådmand fra c. 1544 til sin Død $\frac{1}{10}$ 1554. I Ribe Domkirke findes endnu 2 Tavler med 2 Mands- og to Kvindebilleder, der have hørt til et Epitafium, som 1569 af deres Arvinger blev opsat over ham, hans Hustru og deres Søn Søvren, † $\frac{12}{7}$ 1565. Mandsbillederne ere da Fader og Søn, men hvem det ene Kvindebillede skal være, kan ikke afgøres, da Tavleindskriften kun taler om Moderen.

∞ Mette Kristensdatter, † $\frac{15}{6}$ 1554; hun havde 6 Sønner og 3 Døtre²⁾.

¹⁾ Kinch: Ribe Bys Hist. og Beskr. 1536—1660 S. 115. Indskriften på hans Epitafium er meddelt af Terpager i Inscriptiones Ripenses 1702 S. 39. ²⁾ Se Digt skrevet i Anledning af hendes Død i Joh. Francisci: Epigrammaton liber, Vitebergæ 1554.

14. Magister **Morten Mortensen Hegelund**¹⁾ var født i Viborg. Formodentlig har han ligesom sin Broder²⁾ studeret udenlands og i Vittenberg, siden han havde Magistergraden. Han var først Præst i Vorning, Kvorning og Hammershøj, hvor han fik sin i religiøs Henseende ligesindede Broder Mads Mortensen Hegelund til Eftermand³⁾. 1527 drog han herfra til Ålborg, hvor han begyndte at prædike i Reformationens Ånd i Budolfi Kirke, men om det var samme År, at han blev Præst ved Kirken, er uvist. Det var væsenlig hans Fortjeneste, at den reformerede Kristendom vandt Herredømmet i Ålborg, men han satte sine Kræfter til på Arbejdet, og den Påskønnelse, som han fortjænte, kunde han ikke vinde i Menigheden. En af hans Eftermænd fortæller i en Årbog om ham, at han »sled sig slet op og ilde blev aftakket«⁴⁾. Der haves endnu i Brudstykke Frem-

¹⁾ Rørdam i Ny kirkehist. Saml. 2, 723 fg. 5, 793 fg. ²⁾ Heise i Ny kirkehist. Saml. 5, 722. ³⁾ Heise a. S. ⁴⁾ Jyske Saml. 5, 69.

*Lave Staffensen,
Rådmand i Ribe, † 1554.*

*Mette Kristensdatter,
hans Hustru, † 1554.*

stillingen af Proceduren¹⁾ mellem ham og en Person ved Navn Mads Gildsvend i en Sag, som denne havde påført ham, fordi han ved sit Vidnesbyrd om en Kvindes skikkelige og kristelige Levned forhindrede, at hun, som var bleven beskyldt for Trolddom, blev brændt, skønt Mads Gildsvend som Medlem af Nævnet havde arbejdet på at få hende fældet. M. Hegelund giver rolige og overlegne Svar på sin Modstanders Angreb og ender med at sige: »Dernæst beder jeg Eder gode fromme Øvrighed, Borgemester og Råd, på Guds og kongelig Majestæts Vegne, at I skaffe mig Fred for dette Menneske så meget, som Eder mulig er, at jeg des ydermere ubehindret kan være udi Guds og den hellige Kirkes Tjeneste, hvis Tjænere jeg er. Gør dette, som I ville ansvare for Gud og så som Eders Embed kræver, betænker Eder viseligen og vel. Gud være med Eder altid. Amen«. Sagens Udfald kendes ikke.

Morten Hegelund gav Møde ved Herredagen 1530 og blev indkaldt til at deltage i Udarbejdelsen af Kirkeordinansen, hvad der viser, at hvad Modgang han end måtte kæmpe med i sin Menighed, så regnedes han dog til de bedste Kræfter i Reformationens Tjeneste. Vi se da også, at hans Virksomhed af Kongen belønnedes med flere Benådninger. 1535 fik han Brev på 4 Års Skyld og Landgilde af de 3 Gårde i Hasseris, som tjæne til st. Peders Kirke i Ålborg²⁾. 1539 fik han Brev, at den Gård, der lå til den store Præstegård i Ålborg, skal være Bolig for st. Bodels Kirkes Præster³⁾. 1542 fik han og Hustru for deres Livstid Brev på en Gård i Hasseris, som havde tilhørt vor Frue Kloster i Ålborg⁴⁾. 1545 fik han Lov til at nedbryde et gammelt Hus ved st. Peders Kirkegård, som havde tilhørt Hundslund Kloster, og anvende Bygningsømnerne til sin Nytte⁵⁾. Kong Kristian kendte ham også personlig, og når Kongen kom til Ålborg, gjorde M. Hegelund ham sin Opvarntning sammen med Byens andre Honoratiores. Deraf kom det, at han sammen med Lænsmanden paa Ålborghus, Hospitalsforstanderen i Ålborg og en Borger Karl Skotte 1545 Fredag næst før Purificationis⁶⁾ måtte vidne om, hvad de havde hørt Kongen love Præsten i Vadum i Borgemester Kristen Persens Gård den Tid, Kongen var der⁷⁾.

Som Forfatter har M. Hegelund kun gjort sig bekendt ved at omarbejde en gammel Almuesang til Salmen: »Det hellige Kors, vor Herre selv bar«⁸⁾, som i lang Tid havde Plads i de danske Salmebøger.

¹⁾ Ny kirkehist. Saml. 5, 796. ²⁾ Dske. Kanc. Regist. 1535—50, S. 2. ³⁾ A. St. S. 90. ⁴⁾ A. St. S. 222. ⁵⁾ Dske. Mag. 3 R. 6, 334. ⁶⁾ Den 31. Januar. ⁷⁾ Topogr. Saml. på Papir Vadum Nr. 1. ⁸⁾ Brandt og Hælvæg, Den danske Salmedigting. 1, 5. Nyerup og Rahbek: Den danske Digttekunst's Historie 1, 198.

Når M. Hegelund døde vides ikke. ^{11/9} 1561 underskriver han som Vitterlighedsvidne ¹⁾, og da hans Eftermand Mag. Lavrits Kotte, som døde 1573, havde været 8 År i Embedet ²⁾, er M. Hegelund formodentlig † 1565.

∞ Marine, som nævnes i Kongebrevet af 1542. Hun levede endnu 1567, da hendes Mands Eftermand fik Ventebrev på den oven nævnte Gård i Hasseris. M. Hegelund må have giftet sig med hende, i det seneste, Året før sin Optræden i Ålborg 1527, ti deres Søn Peder (Nr. 22) er født i Januar dette År, hvis man skal tro hans Frænde Biskop P. Hegelund. Da M. Hegelund således langt tidligere end de andre Reformatorer, som først havde hørt til den katolske Gejstlighed, fattede Tanken om Giftermaal, må man kunne formode, at Kærligheden til hans senere Hustru måske ikke var ét af de mindst vægtige Motiver, som bevægede ham til at stille sig på den nye Læres Side. Muligvis har hun også tjænt ham som Husholderske i den Tid, han endnu var katolsk Præst.

¹⁾ Ålborg Bispearkiv. ²⁾ Årbogen i Jyske Saml. 5, 69.

15. **Mads Buch** ¹⁾ blev 1531 Præst i Egtved i Jerlev Herred, Vejle Amt; efter Reformationens Indførelse sluttede han sig til den nye Lære, beholdt sit Embede og giftede sig. I hans Tid kom Ødsted til Egtved som Anneks sogn. Han var forlænt med et Vikariat, som var funderet til Helligåndskirken i Ribe, men dette afstod han til Kongen, da denne i 1554, formodentlig på Jagt, opholdt sig i Egtved, og det blev lagt til det almindelige Hospital i Ribe. Til Gengæld gav Kongen ham ved Brev, dagtegnet Egtved Mandag efter Kong Oles Dag (30. Juli) 1554, for Livstid Indtægten af Kronens Anpart af Egtved Sogn ²⁾. Nogle År efter, ^{17/12} 1558, fik han for sig selv og Eftermænd i Embedet Nydelsen af Yding Kirkes Bol mod årlig at svare Ødsted Kirke og Riber Kapittel den sædvanlige Landgilde ³⁾. Han † 1583 ⁴⁾ efter at have været Præst i 52 År.

¹⁾ Treschov: Jubellærere, 1753, S. 289. ²⁾ Registre over alle Lande 6, 333, trykt hos Rørdam: Danske Kirkelove I, 384. ³⁾ Registre o. s. v. 6, 473, trykt hos Rørdam I, 558. ⁴⁾ Således Treschow, Wiberg har 1584.

16. **Mogens Pedersen**, Selvejerbonde i Skinderup By, Tostrup Sogn, Rinds Herred, ejede desuden Strøgods i omliggende Byer, men det var blandt det efter Skipper Klements Fejden konfiskerede Bøndergods og blev ikke indløst ¹⁾.

∞ Kirsten Kristensdatter.

¹⁾ Se nærmere under Niels Vogsen Nr. 17.

17. **Niels Vognsen**, Selvejrbonde i Guldager By, Guldager Sogn i Rinds Herred. Han var en af sin Tids mest velstående Bønder i Viborg Stift. Til den Skat, som udskreves 1624, betalte han 2 Mark, medens den højeste Skatteansættelse blandt Bønderne i Stiftet synes at være 2¹/₂ Mark og det overvejende Flertal betalte under 2 Mark¹⁾. For denne Sum kunde man den Gang købe omtrent 2¹/₂ Tde. Byg. N. Vognsen fik i Fællesskab med en Del andre Bønder 1532 kongelig Befaling til som Kommissærer at pådømme en Trætte om Hesselgård i Gislum Herred²⁾. Ligesom sin Datters Svigerfader, Selvejrbonden Mogens Pedersen (Nr. 16), mistede han meget Gods efter Skipper Klements Fejden, da det var blandt det Bøndergods, som den Gang blev tildømt Kronen, når ikke Ejerne vilde indløse det. Godset blev dem også tilbudt på Rigens Vegne af Peder Ebbesen³⁾ »for Guld og Penning«, men det blev ikke indløst og gik derfor tabt. Der var Tale om Gårde i Simsted, Guldager, Lindum, Vesterskov og Helsted ved Randers⁴⁾.

∞ Maren Mortensdatter.

¹⁾ M. Hegelunds Regnskab for Kongens Skat af Herrederne i Viborg Stift 1524—25 i Rentekam.s Arkiv. ²⁾ Fredrik I's danske Registranter, udg. af Erslev og Møllerup, S. 449. ³⁾ Peder Ebbesen Galt og Aksel Jul dannede den Kommission, som skulde forhandle med Bønderne i de Herreder, som deltog i Klements Fejden, i Anledning af den over dem til Viborg Landsting for Oprør afsagte Dom. ⁴⁾ Se den nedenfor nævnte Ligprædiken over N. Jakobsen (Nr. 39).

18. **Lars Tøgersen**, Købmand i Randers, nævnes som Rådmand i Byen 1558¹⁾ og 1573²⁾.

∞ Maren Nielsdatter.

¹⁾ Vossiske Saml. Randers Nr. 3. ²⁾ Hofmanns Saml. af Foundationer 2, 363. jfr. Randers Bys Bog.

19. **Povl Povlsen Popp**¹⁾. Peder Dyrskjøt fortæller²⁾, at Slægten Popp var bekendt for sin Magt og Rigdom, og at en af den (måske denne P. Pops Fader) var gift med en Datter af Skipper Klement, der, før han gav sig med til Optøjerne under Grevens Fejde, bode i Ålborg som en rig og agtet Købmand. P. Popp var en formuende Købmand i Ålborg. Han kunde 1563 til Rigens Behov sammen med Hans Husom og Jørgen Knudsen (Nr. 11 ovfr.) låne Kongen 650 Joakimsdalere og 300 Mark i danske Markstykker. De fik ³/₈ Kongens Brev på at skulle få Betaling 3 År efter, men endnu 1587 henstod Gælden ubetalt³⁾. P. Popp nævnes 1573 som Rådmand⁴⁾

¹⁾ Nielsen: Embedsmænd og Bestillingsmænd i Ålborg S. 95—6. ²⁾ Jyske Saml. 3, 258. ³⁾ Kopier af kgl. Gældsbreve, som 1587 indsendtes efter kgl. Befal. (Rentekam. Arkiv). ⁴⁾ Kr. Staffensens Årbog i Jyske Saml. 5, 70.

og blev 1576¹⁾ Borgemester. 1579 tog han sin Afsked, idet han den 22. Febr. fik Brev om, at Kongen, da han havde klaget over, at han i samme Borgemesterbefaling meget forsømedes på sin Handtering, Næring og Bjæring, til næste Philippi og Jacobi Dag (1. Maj) vilde fritage ham for Borgemesterbefalingen og tillige for Fremtiden forskåne ham for Tov og andre sådanne Bysbefalinger²⁾. Dette sidste Privilegium var formodentlig Grund til, at hans Medborgere vilde sætte ham i så meget højere Skat. Han skaffede sig derfor Kongebrev af $25/5$ 1586 for, at han ikke skulde besværes med ydermere Skathold eller kgl. og borgerlig Tyngde end lige ved den bedste Mand i Byen³⁾. Året efter flyttede den bekendte Sørover Mogens Heinesen til Ålborg⁴⁾ for at tage Byen til Udgangspunkt for de Handelsforretninger, han drev i Forbindelse med den tidligere Lænsmand på Bergenshus Hans Lindenov, som nu havde taget Bopæl på sin Gård Ørslev Kloster. P. Popp fik gjort Bekendtskab med Mogens Heinesen og de fik Forretninger med hinanden. Da M. Heinesen et Par År efter var blevet henrettet og hans Enke gik fra Arv og Gæld⁵⁾, fik P. Popp kun Fortræd af dette Kompagniskab; han kom i Trætte med en af sine Fælleskreditorer, og Kongen sendte i den Anledning følgende Brev af $30/6$ 1591⁶⁾ til Borgemester og Råd i Ålborg:

•Efter som der begifver sig nogen irringe och trette emellom os elskelige Povel Poppe, borgemester udi vor kiøpsted Aalborg, och Albret Lutter af Hamborg om noget klede, som afgangene Mogens Heinesen skal hafve tilhørt, och Povel Poppe beretter at hafve haft med hannom madskabii, efter som de vel sielfver paa begge sider dend sags leilighed ydermere kunde berette, da bede vi eder och ville, at i endeligen med det allerførste, nar i her om besøgis, indstefner begge parter for eder udi rette kiendendis och dømmendis dennom emellom om forskrefne klede, de om tretter, som i ville andsvare och vere bekient; sameledis at i och setter, vorderer och taxerer hvis andet gods, som findes staaendis der udi byen efter afgangene Mogens Heynesen, saa hans gioldener kunde der med efter leiligheden blifve aflagt och afbetalet, saa vi for ald des videre ofverlob motte blive forskonet.▪

P. Popp ejede og beboede den såkaldte Toldergård på Gammeltorv, i hvilken Kong Hans skal være død⁷⁾, og som for få År siden blev nedrevet for at give Plads til Bankbygningen. Op til denne Ejendom stødte vist det Hus, han 1576 fik i Fæste af Kongen. I det År gav denne ham nemlig Brev⁸⁾ for sig og Arvinger til evig Tid på et lidet gammelt forfaldent Stenhus næst norden op til hans

¹⁾ Kbh. Adr. Avis 1765, 128. ²⁾ Jyske Reg. 2, 373 jfr. Hist. Tidsskr. 5, 86. ³⁾ Jyske Reg. 4, 124. ⁴⁾ Tr. Lund: Mogens Heinesen 1877 S. 180. ⁵⁾ Bricka i Hist. Tidsskr. IV, 6 L. 169. ⁶⁾ Jyske Tegn. 4, 261, ikke benyttet af Tr. Lund a. St. ⁷⁾ Illustr. Tid. 477. ⁸⁾ Jyske Reg. 4, 124.

eget Hus på den øster Side ved Tinget og vesten til Tomis Balkenborgs Hus, og var Huset i Længden af Sønder i Nør $10\frac{1}{2}$ Alen og 2 Fingersbrede med en Gavli i den nøre Side, og i Bredden af Øster i Vester 12 Alen mindre $1\frac{1}{2}$ Fingersbrede, hvilket Hus skal have sigget til Børglum Kloster, men nu var ubeboeligt, når det ikke blev bygget; dog skulde P. Popp årlig give i Jordskyld 1 Daler og holde Huset ved Hævd med god Købstædsbygning. Sagtens ejede han også Gården Nr. 462 i Torvegade, ti en udskåret Dørkarm dér bærer hans hosstående Bomærke¹⁾.

P. Popp og Hustru gav 1581 en Prædikestol til Frue Kirke²⁾, som fik denne Indskrift:

Poel Popp oc Maren Poppis, hans høstro kerre,
lode meg opsette guds ord til erre,
som de gerne hørre oc lærre.

Han † $29/_{11}$ 1597 og over ham, Hustru og dennes første Husbond blev der i Frue Kirke opsat en Tavle med plattysk og latinsk Indskrift³⁾.

☞ $7/_{2}$ 1563⁴⁾ Marine Jørgensdatter, † $25/_{5}$ 1599, Enke efter Toldskriver Peder Bek, † $5/_{10}$ 1561.

¹⁾ Jyske Saml. 1, 182—83. ²⁾ S. St. ³⁾ Ny kgl. Saml. 4, 747 b indskr. Nr. 20. ⁴⁾ Kr. Juels Årbog i Ny kirkehist. Saml. 5, 354.

20. **Kristen Mikkelsen**¹⁾, Borger og Købmand i Ålborg. 1542 fik han af Kongen Brev på et Stykke Jord af st. Peders Kirkes øde Kirkegård mod der på at opsætte en god Købstædsbygning²⁾. Hans Gård i Ålborg lå op i Nærheden af Ålborghus og da dettes Befæstning skulde udvides, blev den nedbrudt sammen med andre Gårde; i dens Sted fik han 1547 udlagt Jord udenfor Skave Port norden op til Byens gamle Grave³⁾. Enten var denne Erstatning ikke nok eller også har han måttet afstå yderligere Ejendom, ti 1552 fik han af samme Grund udlagt af den gamle Biskopsgård i Ålborg⁴⁾. Han nævnes som Rådmand 1554 i et til Helligåndshuset i Ålborg udstædt Skøde⁵⁾ og blev siden Borgemester, hvilken Stilling han beklædte 1573⁶⁾. Da han senere på Grund af Alderdom og Skrøbelighed ikke længere kunde forestå Borgemesterbefalingen, fik Lænsmanden på Ålborghus $10/_{1}$ 1580 Missive fra Kongen om, at han måtte forskånes for samme Befaling, og at en anden skulde

¹⁾ Nielsen: Embedsmænd og Bestillingsmænd i Ålborg S. 95, 123. ²⁾ Dske. Kancelli-Registranter 1535—50 S. 228. ³⁾ A. St. 367. ⁴⁾ Registre over alle Lande 5, 388. ⁵⁾ Afskr. i Ny kgl. Saml. 4, 747 a. ⁶⁾ Saml. til jysk Hist. og Top. 5, 70.

tilsættes at være Borgemester¹⁾. Kort efter må han være død, ti han nævnes ikke under Sagen mod hans Hustru.

☞ Maren Turessdatter, efter hvem formodenlig Maren Turis Gade i Ålborg har Navn. Det fortælles af og til om hende²⁾, at hun var af den svenske Bjælkeslægt, men der ligger næppe mere til Grund herfor end det, at hendes Fader hed Ture, og at Ture var et almindeligt Navn i Slægten Bjælke. Denne hørte til de mest ansete Adelsætter, og der må derfor afgørende Beviser til, før man kan tro på et Giftermål mellem et af denne Æts Medlemmer og en »ufri Mand«. Mere rimeligt kunde det være, at Maren Turessdatter var en Sønnesdatter af Mikkel Turessen, der 1480³⁾ var Rådmand i Ålborg, nævnes som Gildebrotter i Papegøjegildet 1464 og 1465⁴⁾ og som Borgemester 1480⁵⁾, og hendes Fader har da hedt Ture Mikkelsen og sagtens været Købmand i Ålborg.

Skønt Maren Turessdatter, som Borgemesters Hustru og Moder til en Borgemester (Fr. Kristensen), hørte til Byens første Familjer, kom hun dog i Rygte for Trolddom, og da så en Kvinde ved Navn Maren Badekvinde, som var blevet tiltalt for Hekseri, under Forhørene udlagde Maren Turessdatter som medskyldig i, at Lænsmanden på Ålborghus var blevet forgjort og taget af Dage, fordi han havde sat et Hus på Fjelsted Mark og ødelagt Fædriften der, fik Lænsmanden på Ålborghus Bjørn Andersen den 7. Decbr. 1582 Missive⁶⁾ fra Kongen om at fængsle Maren Turessdatter, tiltale hende for slig

1) Jyske Tegn. 2, 132. 2) F. Eks. Nielsen a. St. S. 95, som alt regner hende i Slægt med et Par Lænsmandsfruer på Ålborghus. Formodningen om Slægtskabet med Bjælkerne stammer vist fra Dyrskjøts Håndskrift Ny kgl. Saml. 4, 746, som ligger til Grund for mange af Nielsens (Taubers) Meddelelser uden at det er blevet nævnt som Kilde. 3) Vossiske Saml. Ålborg Nr. 29. 4) Dske. Mag. III, 1, 116. 5) A. St. 118. Han fattes hos Nielsen a. St.

6) Jyske Tegn. 2, 347. Det lød: »Vider, at vi ere kommen udi forfaring, hvorledis en kvinde vid navn Maren badekvinde, som for troldom er paagreben och berøgt af en anden troldkvinde, som er bleven brent der for byen, skal sielf villigen upint hafve udlagt Maren Turis der udi Olborg for troldoms sag och bekient, at Maren Turis och hun med flere skulle hafve forgjort och af dage tagit vor mand og raad Axel Viffert, fordom embitsmand paa vort slot Olborghus, for at hand hafde ladet sette et hus paa Fielsted mark och deris fedrift forringit, och eptardi forskrefne Maren Turis tit och ofte tilforn udi lige maade er berøchtit, det dog til des utilbørligen er ofverset och icke er sømmeligt, hvor sligt obenbarlig kand bispørges och epterkommis, at lade det ustraffit afgaa, da bede vi eder och alfvorligen befalle, at i tiltenker at lade tage forskrefne Maren Turis udi hegte och nøiachtig forvaring och siden lader kirke-nefn opkrefve ofver hinde at sige derom, hvis de kunde kiende och befinde ret at vere, och der epter vider eder at forholde tagendis derforre ingen vild eller anseelse, at slig ukristelig och ugudelig handel maa blifve tilbørligen straffit. Dermed etc. actum Skanderborg den 7. decembris aar 1582.«

ukristelig og ugudelig Handel og lade Kirkenævninger sværge i Sagen. I Febr. næste År var Sagen så vidt at Kirkenævningerne skulde til at gøre sin Ed, men det lader dog ikke til, at der var blevet noget virkelig oplyst mod hende, ti et nyt Missive til Lænsmanden af 13. Febr. 1583¹⁾ bød denne at opholde Aflæggelsen af Nævningernes Ed (Tov) indtil Maren Badekvinde, der var frugt-sommelig, havde født, for at man kunde prøve om hun vilde stå ved sin Tilståelse i et så alvorfuldt Øjeblik som Fødselsstunden. Men heller ikke ved den Lejlighed synes noget pålideligt at være blevet oplyst; Maren Turesdatter sad endnu i Slutningen af Året i Fængsel, og hendes Søn, Borgemester Fr. Kristensen (Nr. 34), ansøgte da Kongen om, at hun mod Borgen måtte sættes på fri Fod indtil hun kunde blive lovlig overbevist (lovforvunden). Han opnåede dog kun Pålæg af 27. Decbr.²⁾ til Lænsmanden om at holde hans Moder i ærlig Forvaring på Slottet, og om at fremskynde Sagen. Hvad Udfald den fik, vides ikke; da der ellers intet vides om den, og Fr. Kristensen vedblev at være Borgemester og en ansét Mand i Byen, have Kirkenævningerne formodenlig svoret hans Moder fri for Beskyldningen. En Gravstensindskrift³⁾ med hendes og hendes Mands Navne viser desuden, at de ere begravede i Frue Kirke sammen med Sønnedatteren Bente og dennes Husbond H. v. Ginchel⁴⁾. For hende angives Dødsåret til 1697, men det er en urigtig Læsning (for 1597?); også hendes Husbonds Dødsår er urigtig afskrevet (1696).

1) Jyske Tegn. 2, 375. Det lød: »Vider, at eftersom dend sag emod Maren Tures der udi vor kiøbsted Olborg er forfuld saa vit, at kirkenefn skulle sverge och sige ofver hinde nu med det første, och vi forfare, at dend kvinde, som hinde for troldoms sag benefnt och udlaugt hafver, skal vere fruchtsomelig och hendes fødselstid er for handen, och efterdi vi for gaat anse, at hun motte stillis til ords med forskrefne Maren Tures, før end nefninge fuldgiorde deris ed och toug, oc saa at udi hindis fødselsnød kunde forfaris af presten och andre gaat folk, om hun udi hindis bekiendelse blef bestendig, da bede vi eder och ville, at i lader same nefn deris ed och toug opholde til same kvinde hafver fød hindis foster och til hun hafver verit med forskrefne Maren Turis til sambla'le och siden retten befordrer och lader gaa for sig. Der med skier vor vilge. Actum Koldinghus dend 13. februarii aar 1583.«

2) Jyske Tegn. 2, 359. Det lød: »Vider, at Frederik Chrestensen, borgemester udi vor kiøbsted Olborg, hafver underdanigst verit begierendis, at hans moder, som for troldom er udlaugt oc berøchtiget och der fore fenkligen andhdis, motte udkomme til borgen, til hun blef lougfurunden, da bede vi eder och ville, at i ikke holde hinde i anden fenssel end udi erlig forvaringe der paa slotted til sagens uddrag, och hvis loug oc ret er, det der udinden foretager och befordrer, uden forhallinge at maa hafve sin gienge. Dermed etc. Actum Skanderborg aar 1583 dend 27. decembris.«

3) To Afskrifter i Ny kgl. Saml. 4, 747 b. 4) En Troldkvinde vilde ikke have fåt indviet Jord, end sige da en Kirke at hvile i.

21. **Niels Munk**, Ejer af Gården Hjørne i Halland. Han sendte 1548 en Klage til Kancelliet over, at Præsten Her Kristen i Dybe havde taget nogle Enebærtræer fra en af hans Bøndergårde¹⁾, men videre Oplysning om Sagen savnes. 1552 opføres han på en Liste over den Udrustning, som Adelen i Halland stillede; hans Bidrag var én Skytte²⁾. Endelig vides det om Niels Munk, at han faldt under Belejringen af Varberg 1565. Denne sidste Meddelelse fås i en samtidig Fortegnelse over Adelsmænd, som døde 1563—1566³⁾, og der er således herefter i Forbindelse med Notitsen fra 1552 ikke Tvivl om, at Niels Munk var Adelsmand. Når alligevel hans Søn, den bekendte Skibshøvedsmand, senere Lænsmand over Nedenæs Læn i Norge, Erik Nielsen Munk⁴⁾ optages i Adelsstanden af Fredrik II ved Brev ¹¹/₈ 1580, turde Grunden ligge i, at hans Fødsel var uadelig, fordi Faderen havde ægtet en ufri Kvinde⁵⁾. Hans Søster måtte derfor også nøjes med at ægte en Borgemester (Nr. 34).

¹⁾ Dske. Mag. IV, 2, 98. ²⁾ Møller: Hallands historia 1, 562. ³⁾ Udgivet af A. Thiset i Pers. hist. Tidsskr. 1, 130. ⁴⁾ P. Lauridsen siger i sin nye Udgave af Jens Munks: Navigatio septentrionalis, 1883 S. VII, at Erik Munk hørte til en fremragende Selvejerslægt; hvad dette sidste Ord skal betyde, véd jeg ikke, med mindre det er: Selvejrbondeslægt, men i så Fald er Meddelelsen urigtig, Niels Munk var Adelsmand. Her kan endnu bemærkes, at Forf. til sine Meddelelser om Erik Munk f. Eks. ikke har benyttet et så bekendt Værk som Garde: Den dansk-norske Sømagts Historie 1535—1700, og de deri meddelte Henvisninger. ⁵⁾ Jfr. Forord, ¹⁹/₆ 1582, som sikkert kun meddeler gammel Ret. Når P. Lauridsen derfor a. St. S. XI deri, at Kristian IV's bekendte Skibshøvedsmand, Polarfareren Jens Munk, aldrig betegnes som Adelsmand, vil søge Bevis for, at han kun var en uægte Søn af nævnte Erik Munk, turde dette være en for vidt rækkende Slutning; Faktum forklares tilstrækkelig ved, at Jens Munks Moder var en borgerlig Kvinde.

22. **Peder Mortensen Hegelund**¹⁾, født ¹³/₁ 1527²⁾, skal først have studeret i København og taget Baccalaureus-Graden der; siden drog han udenlands til Løwen og Paris, hvorfra han vendte hjem med stort Udbytte af Kundskaber (magna cum fruge)³⁾. Han kom dog ikke ind på den gejstlige Livsbane, som man herefter skulde have ventet, men blev Borger i Ribe, hvor han 1558 giftede sig med en Rådmandsdatter og desuden havde en Del Slægt. Han havde her Handelsbedrift som andre Borgere, drev Studehandel og Fiskeri. Den ¹⁵/₄ 1566 blev han Rådmand og 1577 Borgemester. Da den

¹⁾ Kinch: Ribe Bys Historie og Beskrivelse, 1536—60, S. 156—57. ²⁾ Terpager: Inscriptiones Ripenses, S. 80, lader ham være født i Ålborg, og hertil slutter Kinch sig, men dette har næppe andet at støtte sig til, end at hans Fader blev Præst der. ³⁾ Terpager a. St.

kongelige Tolder Oluf Pedersen søgte sin Afsked, udnævnte Kongen $\frac{5}{1}$ 1568¹⁾ P. Hegelund til hans Eftermand og til:

»paa vore vegne at opberge, hves told och retthighed, som os baade af indlendske och udlendske med rette tilkommer af hvis øxen, heste och andet femon, som der (o: Ribe) egiennem drifvis och skal fortoldis; sammeledis ald dend told och sise af korn, salt, vin, Hamborger øl och ald anden fremmed drik och alt andet, som herskabsfogeden [Rollov Nielsen] til vort slot Riberhus her til dags oppeborit hafver, och derfor skal aarligen giøris vor rentemestere paa vore vegne gode rede och regenskab.«

Mærkelig nok fik han ingen anden Løn for dette Embede end Frihed for at give Skat til Byen²⁾, skønt han havde megen Besvær og Ulejlighed af sin Stilling. Han måtte nemlig kreditere Købmændene i Holstebro, Ribe og andre Byer for Tolden, og det kneb med at få den indbetalt. Han måtte derfor 1577 skaffe sig et Kongebrev til Borgemester og Råd i de jyske Byer om, at de hos sine Medborgere skulde skaffe ham Fyllest og Udlæg for, hvad disse skyldte ham på Kongens Vegne i Told, da han hos dem havde en stor Hob Penge til gode³⁾. Han greb denne Lejlighed til for Kongen også at beklage sig over, at han intet havde for sin Tjeneste og Umage, skønt han forsømedes meget på sin Næring og Bjæring i samme Bestilling, og nu fik han i Løbet af nogle År en Række forskellige Begunstigelser. Ved Brev af $\frac{19}{5}$ 1577 fik han indtil videre uden Afgift 2 af Kongens Gårde i Nørfardrup, som skyldte hver 3 Ørtug Korn med anden Bede⁴⁾. Et Par År efter overtog han i Forening med et Par andre Mænd Ribe Bys Vinkælder på 8 År og fik i den Anledning følgende kongelige Privilegium⁵⁾:

»Eptersom vi komme udi forfaringe, at undertiden er mangel for vin udi vor kiøpsted Ribe, saa mand det icke kand bekomme til kiøbs, och os elskelige borgemester och raadmend samme steds met 24 af de beste borgere paa menige byens vegne der fore hafve bevilgit och sambtøkt os elskelige Peder Heggelund, borgemester udi forskrefne Ribe, met en mand eller to deris bistand udi otte sambfelde aar att maa niude, bruge och beholde byens vinkielder met dend frihed, som tilforn hafver fuld samme deris byes kielder udi saa maade, at der aldenniste udi midlertid skal udtappis vin ved hele och halfve kander, pindkrus⁶⁾ och mindre maal, och hvo som helst af de andre borgere der udi byen, som ville handele med vin, de skulle icke mue sælge vin ved mindre maal end ved hele och halfve amer, och hand der fore at gifve aarligen til byen 21 gamble dalere til kielderleie, dog byen at holde kielderen vid macht, hefd och bygning, epter som det bref, de der paa udgifvit hafver, ydermere formelder och udviser, —

¹⁾ Tegn. ov. alle Lande 9, 458; samme Dag fik Borgemester og Råd Brev om Udnævnelsen, a. St. 9, 458—9. ²⁾ Ribe Skatteliste 1569 hos Kinch a. St. ³⁾ Jyske Reg. I, 384; Brev af 19. Maj. ⁴⁾ A. St. ⁵⁾ A. St. 2, 512—13. ⁶⁾ Kruse med en Række Pinde indvendig op ad den ene Side og med bestemte Mellemrum, som betegne visse Mål, jfr. Talemåden: at drikke til Pæls.

da hafve vi af vor synderlig gunst och naade unt, bevilgit och sambtæckt och nu met dette vort obne bref unde, bevilge och sambtæcke forskrefne Peder Heggelund, borgemestere, met en mand eller to deris bistand och hielp at maa epter dette vort brefs datum regnendis udi otte sambfelde aar hafve, niude och beholde forskrefne byens vinkielder udi Ribe, efter som borgemestere och raadmend met menige borgere hannom dend sambtøkt hafve, dog saa at hand skal vere forpflicht at holde samme kielder vid macht met god vin, saa mand altid for et skielligt och billigt kiøb efter aars och tids leilighed kand der hoes hannom faa dend fald for pendinge, och ville vi her met alfvorligen hafve forbudit nogen anden udi midlertid at selge vin udi hele eller halvve kander, pindkrus eller mindre maal, saa frampt de der ofver icke ville hafve forbrut saa ofte det sker 10 gamble daler, halffparten til os och kronen och halffparten til byen. Actum Frederiksborg dend 3. juni aar 1579.*

Til Trods for den i Brevet givne Eneret fik dog Anders Søvrensen Klyne i Januar derefter¹⁾ Brev på at udtappe Vin, da Kongen havde erfaret, at der altid havde været flere i Ribe, som havde udtappet Vin i Potter og Kander. Kongen havde måske så meget mindre Betænkelighed ved at indskrænke P. Hegelunds Eneret, som denne i November forud på Havreballegård havde sluttet en fordelagtig Handel med ham. Den $26/_{11}$ 1579²⁾ fik Peder Hegelund nemlig Brev på i 3 År at skulle modtage alt Korn, som i Riber Stift gaves i Kongekorntiende, mod en årlig Afgift af 1 god gammel Daler eller to Mark god Mønt, som nu går for hver Daler, for hver smal Tønde Korn, Rug og Byg, og $1/2$ Daler for hver smal Tønde Havre, hvilken Afgift han årlig skulde betale i Rentekammeret i København på egen Bekostning og Æventyr; han skulde modtage Kornet i rette Tid, og blev det overliggende, skulde det ikke være til Kongens Skade. Denne forbeholdt sig dog Korn, om han skulde behøve noget, dog ikke til at afhænde til Købmænd, men så skulde P. Hegelund også have Varsel herom til st. Mortens Dag i det seneste, for at han ikke skulde lide Skade hos Købmænd, som han havde lovet Kornet. Hvis Kongen i de 3 År skulde komme med Forbud mod Kornudførsel, skulde P. Hegelund være berettiget til at betale sin Afgift med Korn. Denne Kontrakt ses ikke at være blevet fornyet efter de 3 Års Forløb, muligvis fordi P. Hegelund da tillige havde overtaget et andet Embede. Under et Ophold i Skanderborg gav Kongen ham $8/1$ 1581 Brev på det Kannikedømme ved Ribe Domkirke, som var blevet ledig ved Mester Tomas Knudsens Død. Han fik ved Brevet Forpligtelse til at residere og bo hos Riber Domkirke og gøre slig Tynge og Tjæneste inden Kirken og uden, som andre Kanikker samme Steds; han skulde være den gejstlige Ordinans og Kapitlets Statuter aldeles undergivet, bygge og forbedre

¹⁾ A. St. 3, 17. ²⁾ A. St. 2, 676.

den Gård og Residens, som han fik til Embedet, og med Skel og Ret bestyre det Bøndergods, hvis Afgift dannede Indtægten¹⁾.

P. Hegelunds Stilling som Kongens Tolder medførte, at han måtte udføre Kommissioner for ham. Et Brev, dagtegnat Skanderborg $\frac{1}{12}$ 1580, pålægger ham i Fiskelejerne ved Ribe årlig at købe »nogen Tørfisk, Samrask, Linskulder, middel Linskulder, tør Hvidling, tør Torsk, Pilrocker, Sund og Mafve«²⁾ og andet, så meget af hver Slags, som han kan tiltænke os til vort Bord Behov vil gøres, samt sende samme Fisk med sit eget Bud, hvor vi ere beliggende; sit Udlæg skulde han straks få tilbage med Budet³⁾.

Blandt P. Hegelunds nærmeste Venner må særlig nævnes hans Frænde Biskop i Ribe Peder Jensen Hegelund, en Borgemestersøn der fra Byen, som i sine bekendte Almanakoptegnelser⁴⁾ jævnlig omtaler sit Forhold til ham. Disse to Frænder rejste $\frac{20}{11}$ 1565 sammen til København og gjorde derfra en Udflugt til Nordsælland, ti Biskoppen noterer, at han $\frac{9}{12}$ ventede på sin Frænde i Slangerup. 1571 den $\frac{28}{6}$ omtaler Bispem atter sin Frænde og fortæller, at han var hos ham hele Dagen, den bitreste Dag i hans Liv⁵⁾, men hvad der foregik, fortæller han ikke.

P. Hegelund døde $\frac{3}{5}$ 1584. En af Byens forhenværende Borgemestre Hans Fanning var død under et Ophold på Fanø. Da hans Lig blev ført derfra til Ribe, drog en Del af Borger-skabet det imøde, og her var P. Hegelund med. Han fik da pludselig et Slagtilfælde og sank målløs om. To Timer efter var han død. Hans Ligsten fandtes i Ribe Domkirke⁶⁾. Hosstående Afbildning af hans Signet viser hans Bomærke.

☞ 1558 Marine Lavesdatter, Søster til Biskop i Ribe Hans Lavesen. Hun fik alt få Dage efter sin Husbonds Død fra Skanderborg af ($\frac{6}{5}$ 1584) Kongens Stadfæstelsesbrev på de to Gårde i Farstrup, som P. Hegelund havde haft i Forlæning⁷⁾. Det faldt hende noget vanskeligt at klare P. Hegelunds Regnskaber, endnu $\frac{27}{10}$ 1584 havde hun ikke gjort det, ti da fik Lænsmanden Albret Fris fra Kongen Pålæg om at tilholde P. Hegelunds Arvinger inden en Måned at begive sig til København med hans Regnskab for Tolden og der klargøre det for Rentemesteren⁸⁾.

Hun giftede sig 1593 anden Gang med Mester Lavrids Gødesen, Præst ved st. Katrine Kirke i Ribe, † $\frac{16}{9}$ 1597. Selv † hun $\frac{9}{2}$ 1600⁹⁾

¹⁾ Jyske Reg. 3, 206. ²⁾ Forskellige Slags Fiskevarer. ³⁾ Jyske Reg. 3, 290. ⁴⁾ Magasin for den danske Adels Historie. I. ⁵⁾ Fui apud Petrum Martini *αλην την ημεραν, acerbissimus mihi fere in vita dies.* ⁶⁾ Terpager a. St. ⁷⁾ Jyske Reg. 3, 628—9. ⁸⁾ Jyske Tegn. 2, 535, jfr. 4, 560. ⁹⁾ Hegelunds Almanak.

i Ålborg hos sin Datter, der var gift med Biskop Jakob Holm (se Nr. 35).

23. **Jens Holm**, Borger, og sagtens Købmand, i Viborg, levede omtrent 1550. En Stamtavle over hans Efterkommere er meddelt i Giessings: Samling af Jubellærere 3. Bd. S. 256.

24. **Herman Reiming**¹⁾, Apoteker i Kolding, † $\frac{26}{7}$ 1596.

☞ Margrete. Hun fik Apotekerprivilegiet stadfæstet efter sin Husbonds Død, men da hun ikke kunde få det respekteret i Byen, erhvervede hun $\frac{30}{10}$ 1603 kongelig Befaling til Lænsmanden på Koldinghus, Kasper Markdanner, om at hjælpe hende og påsæ, at ingen der i Byen holdt Apotek eller havde Speceri eller Vin fal²⁾. Hun synes at have haft en udbredt Handel i Jylland, da hun kunde have temmelig store Summer tilgode hos forskellige adelige. Hun måtte således $\frac{30}{6}$ 1603 tage Dom for Kongen og Rigens Råd over Fru Anne Lykke til Hersumgård, Ludvig Munks Enke, for 119 Daler og $\frac{22}{5}$ 1604 Dom over Jørgen Kaas til Birkelse for 90 Daler³⁾.

¹⁾ Fyhn: Efterretninger om Byen Kolding, 1849, S. 66. ²⁾ Jyske Tegn. 5, 179. ³⁾ Kongens Rettertingsdomme 1595—1604, udg. af V. A. Secher, S. 472, 572.

25. **Staffen Søvreisen** var Præst i Verst og Bække 1590 og 1600 og 1594 Provst i Andst Herred.

☞ en Datter af Mads Buch, Præst i Egtved.

26. **Else Povlsdatter**. Om hende vides kun, at hun var Moder til Præsten i Egtved, Søvren Povlsen, men det er endog ukendt, hvem hendes Husbond var¹⁾.

¹⁾ Wibergs Præstehistorie 1, 303.

27. **Jep Mogensen** var først Selvejrbonde i Simested i Rinds Herred, men flyttede siden til Ovdrup i Slet Herred, hvor han † 1585. Når Hofmann¹⁾ fortæller, at han under Skipper Klements Fejden »begav sig til Riberhus med adskillige andre; deres Gods blev imidlertid sekvestreret o. s. v.«, er dette en Misforståelse af Fortællingen i den gamle Ligprædiken over J. Mogensens Søn Niels Jakobsen, som vil blive nævnt nedenfor (se Nr. 39). Det hedder heri, at denne sidste intet arvede efter sin Fader, »ti Tranen (eller Skipper Klement) fløj hen med Gælden²⁾ udi bægge hans Oldeforældres³⁾ Tid, som miste den Tid meget Bøndergods af den Årsag, de ikke

¹⁾ Fundationer på P. Lassons Legata, 1753, S. 5. ²⁾ ∴ Formuen. ³⁾ ∴ Bedsteforældre.

wilde købe det igen af Peder Ebbesen ¹⁾ på Rigens Vegne, som nok som var dennem tilbudne for Guld og Penning«. Rejsen til Riberhus er en Misforståelse af, at Niels Jakobsen blev Skriver der på Slottet.

∞ Karen Nielsdatter, † 1566.

¹⁾ Peder Ebbesen Galt, se ovfr. S. 7.

28. **Peder Lassen** var Købmand i Randers. Han stod i stadig Forretningsforbindelse med Lænsmanden på Dronningborg Esge Brok til Estrup, hvis Stude han købte ¹⁾, og hvem han oftere lånte Penge, således 1604 700 Dr. ²⁾ og 1617, da E. Brok fik 400 Rdl. ³⁾. P. Lassen opnåede efterhånden Byens forskellige Tillidshverv: 1573—6 og 1579 valgtes han til Medlem af 24 Mands Udvalget (»Oldingene«), 1576 var han Bysæde eller Kæmner, 1586 blev han Rådmand og ^{28/11} 1590 Borgemester ⁴⁾. I denne sin Egenskab var han med til Gilde hos Kristian IV den ^{15/2} 1609 (se ndfr. S. 29).

P. Lassen † Natten mellem 25. og 26. Maj 1618. Hans Datter og Svigersøn (Nr. 39) satte 1619 en Sten-tavle med Indskrift over ham, hans Hustru og Forældre ⁵⁾. Hans Bomærke ses af hosstående Tegning af hans Segl ⁶⁾.

∞ Mette Andersdatter.

¹⁾ E. Broks Dagbog 1612 (V. Simonsen: E. Brok 2, 26) og 1617 (Dsk. Mag. 4 Ræk. 5 Bd. 305). ²⁾ Dsk. Saml. 2 Ræk. 2, 274. ³⁾ Dsk. Mag. 4 Ræk. 5 Bd. 293. ⁴⁾ Se Listerne i Randers Bys Bog. ⁵⁾ Indskriften hos Hofmann: Saml. af Fundationer 2, 343, og Galthen: Beskrivelse over Randers S. 132. ⁶⁾ Findes i Randers Bys Skiftebreve.

29. Magister **Tøger Lassen**, født 1531, studerede i Vittenberg, ved hvis Universitet han blev indskrevet ^{30/4} 1558 ¹⁾. Efter sin Hjemkomst blev han Rektor ved Randers Skole og fik nogle År efter, ^{7/7} 1565, Magistergraden ved Københavns Universitet ²⁾. Siden blev han Sognepræst ved st. Mortens Kirke i Randers og Provst i Støvring Herred, † ^{18/6} 1608 ³⁾. Han var forlænet med et Vikari ved Århus Domkirke, som han 1597 gav Afkald på til Fordel for sin Søn (se Nr. 40).

∞ Gertrud.

¹⁾ Ny kirkehist. Saml. 1, 474. ²⁾ Rørdam: Magistre kreerede ved Kbh.s Universitet i Pers. hist. Tidsskr. 3 Bd. ³⁾ Se de af Hundrup: Lærerstanden ved Randers Skole, S. 4, anførte Henvisninger.

30. **Povl Nielsen**, f. ^{11/7} 1551, var Købmand i Randers og opnåede efterhånden Byens sædvanlige Tillidshverv: 1578, 1582, 1583, 1587—89 var han Medlem af Oldingeuudvalget (24 Mænd),

1584 var han Bysæde eller Kæmner, ²⁷/₁₀ 1590 blev han Rådmand og skal omtrent 1616 være blevet Borgemester ¹).

P. Nielsen stod på en god Fod med sin Foresatte, Lænsmanden Esge Brok på Dronningborg, de havde forskelligt Pengemellemværende ²), og da P. Nielsen ¹⁶/₁₀ 1608 gjorde sin Datters Bryllup (Nr. 40), var Lænsmanden og forskellige andre Adelige hans Gæster ³). Da Kristian IV 1609 besøgte Randers, var P. Nielsen med andre Medlemmer af Byens Råd til Svir hos Kongen på Dronningborg den ¹⁵/₂ (se ndfr. S. 29).

P. Nielsen døde ¹⁷/₂ 1618. Af Wiberg ⁴) bliver han urigtig gjort til Byfoged. Hans Segl med hosstående Bø-mærke findes under et Brev af 1595 ⁵).

¹) Listerne i Byens Bog og Stadfeldt: Beskr. over Randers S. 120. ²) V. Simonsen: Esge Brok 2, 24. ³) V. Simonsen a. St. 1, 68. ⁴) Præstehistorie 2, 519. ⁵) Vossiske Saml. Randers Nr. 18.

31. **Henrik de Hemmer** var Købmand og Borger i Ålborg; som sådan gik han ²⁶/₉ 1586 i Borgen for, at en ny Borger, Knud Kristensen Skipper, rigtig skulde betale Skat og Tyngde ¹). Han døde ²⁴/₁₁ 1591 og blev begr. i Budolfi Kirke ²).

Om Familjens Oprindelse fortæller Peder Dyrskjøt ³), formodenlig efter Familjetraditioner, som han har hørt under Ophold i Ålborg: »Hemmerts Feste ved Heusdan mellem Maas og Waal Flod, hvor Floris, Greve i Holland, blev dræbt, er blevet opført af en fordreven Konge fra England; hans Afkom har siden floreret der og er kaldet de Hemmer og var en stor Slægt. Derfra er Hemmer i Ålborg kommen hid i Købmandshandel.« Hofmann ⁴) og efter ham Giesing ⁵) og Nielsen ⁶) fortælle derimod, at Slægten stammede fra Vestfalen, hvorfra den blev fordrevet i Trediveårskrigens Tid. — I Adelsleksikonet ⁷) er Familjens Våben afbildet efter Siebmachers ⁸) Angivelse: et firdelt Skjold, 1. og 4. Felt ulige tværdelt, i øverste og mindste Part, som er Guld, en halv opspringende sort Løve, i nederste, som er rødt, tre blå Pæle, belagt med 3 Sølv Antonii Kors; 2. og 3. Felt Sølv med en oprejst sort Løve med udstrakt Tunge; på Hjælmen en indtil Bagbenene opspringende sort Løve. Dette Våben med Tillæg af en kvindelignende Hjælmfigur føres endnu af en Familie v. Hemert i Paris. Ovennævnte Henrik de Hemmer har

¹) Ålborg Byes Bog Bl. 385. ²) Saml. til jysk Hist. og Top. 5, 74. ³) Vendelbo Stifts Antikvitetsbog, ny kgl. Saml. 4, 746. ⁴) Fundationer på de Legata, som ere stiftede af P. Lasson, Stamtavlen. ⁵) Jubellærere 1, 277. ⁶) A. St. 102. ⁷) 1, 234 og Tavle XLI. ⁸) Wappenbuch 1655, 2, 121.

derimod sikkert, som hans Søn og Sønnesøn (se Nr. 41 og 49) ført et almindeligt Bomærke i sit Segl.

32. **Jørgen Olufsen**, en Bondesøn fra Vendsyssel¹⁾, nedsatte sig som Købmand i Ålborg. Han opkøbte 1608 i Forbindelse med Simon Titke, Borger i Horsens, dette Års Kornindkomst af Skanderborg og Åkær Læn til en Pris af 2 Rdl. for 1 Tde. Rug og 1¹/₂ Rdl. for 1 Tde. Byg og Malt, »som de med Hans Majestæt selv har akkorderet«. Der udgik derfor ²¹/₁₂ Missive til Lænsmand Lavrids Ebbesen om at udlevere Kornet og siden føre det til Regnskab²⁾. Han er vist også den »Jørgen Olufsen, Borger i Ålborg«, som ²⁰/₅ 1608 fik kgl. Stadfæstelsebrev på Kirkens Korntiende af Horsens Sogn i Kær Herred at beholde sin Livstid mod årlig at give 9 Pund Rug, 9 Pund Byg og 1 Pund Havre³⁾. Rigtignok var han alt ¹⁵/₅ 1598 blevet Rådmand⁴⁾, men derfor kunde han nok kaldes »Borger«. Borgemester blev han 1618.

1624 begyndte en for J. Olufsen fortrædelig Sag. Den 25. Juni kom en Skomager ved Navn Jørgen Pøller, ledsaget af en Del Medlemmer af Skomager-, Skrædder- og Smedelavene, op på Rådhuset og klagede over, at nogle Skibe, som lå i Fjorden, vilde udføre Korn til forbudte Steder. Borgemester og Råd sendte Byfogden med Stadstjænerne og bægge Bygmestrene samt nogle Borgere ned for at undersøge Sagen; Jørgen Pøller og hans Anhang fulgte med og fratog en hollandsk Skipper sit Ror mod Byfogdens Forbud. Dagen efter samlede de tre Lav sig i sine Lavshuse og forhandlede Sagen. En Del af Lavsbrødrene gik så under Jørgen Pøllers Ledelse til Jørgen Olufsens Hus, hvor de klagede over, at der blev udført Korn, skønt der ikke var Korn at få i Byen for Penge. Borgemester Lavers Hansen kom til og fik samme Klage; der lå Skibe ved Tolderens Bro, som havde Korn nederst, men Brædder, Måtter og Sand oven på for at holde det skjult. Jørgen Pøller beskyldte derhos Tolderen Hans Søvensen og Købmand Johan Brandt (Nr. 42) for, at de hver af Hollænderne havde fåt 2000 Daler til at indkøbe Korn for. Disse sidste Beskyldninger vilde J. Olufsen senere under Vidneforhørene ikke have hørt, og det var vist derved han pådrog sig Mistanke om at spille under Dække med Håndværkerne, ti da der ifølge kgl. Befaling blev rejst Tiltale mod Jørgen Pøller og de andre Lavsbrødre for Oprør mod Borgemester og Råd, og

¹⁾ P. Dyrskjøt: Vendelbo Stifts Antikvitetsbog, Ny kgl. Saml. 4, 746, og Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Ålborg S. 98. ²⁾ Jyske Tegn. 5, 420.

³⁾ Tiendeleg 1591—1643. ⁴⁾ Saml. til jysk Hist. og Top. 5, 70.

den første blev fængslet som Hovedmand, fik Lænsmanden på Ålborghus, Tønne Fris, også følgende Brev af ²⁷/₁₁ 1624:

»Eftersom du tilforn hafver bekommet voris befaling¹⁾ de oprørske borger och handverksfolk udi vor kiøbsted Aalborg med retten at lade tiltale . . . och vi nu naadigst komme udi forfaring os elskelige Jørgen Olufssøn, borgemester der samme steds, at vere i same sager mistenkt, saa vel som och at vere interesseret, ti bede vi dig och ville, at du forskrefne borgemester Jørgen Olufson tilholder retten at side, naar nogen de sager foretagis, indtil sagens uddrag sig at entholde, dog hannom icke at vere forment sin sted, naar andre sager foretagis, midlertid at betrede; sameledes, at du och borgemester [och raad] same steds tilholder, naar same sager skal foretagis, [u]interesserede och upartiske borgere, som retten kand sidde, forordne²⁾.«

Det lader dog ikke til, at der blev rejst særlig Tiltale mod J. Olufsen. Sagen afgjordes med Ålborg Bytings Dom af ¹³/₁₂ 1624, hvorved de tre Lav dømtes at have sine Lavshuse forbrudt, fordi de imod Fr. ¹⁰/₁₂ 1621 § 3 havde brugt dem til Forhandlinger om andet end deres Lavsvæsen vedkommende Sager, og ved Dom af ⁷/₂ 1625, hvorved Jørgen Pøller som Hovedsmand for Oprøret i Henhold til Kristian III.s Privilegier for Ålborg, der satte Straf for at gøre Oprør og Parti mod Lænsmand, Borgemester og Råd, blev dømt til at miste sin Hals og hans Hovedlod blev tildømt Kongen; hans Medfølgere skulde hver bøde 40 Mark. Samtidig har J. Olufsen måske af Lænsmanden fåt Tilhold om at søge Afsked som Borgemester, ti en samtidig Årbog³⁾ fortæller, at han »regsignerede for den Trætte med Embedsmændene«⁴⁾, og et kgl. Missive af ⁶/₅ 1625 bemyndigede Tønne Fris til at entledige ham »fra sin Borgemesters Bestilling efter sin underdanigste Anholden«. Tillige tilledes det, at de Mænd, som vare dømtes til sine 40 Mark og ingen Formue havde, måtte afsone Sagen efter som de kunde formå⁵⁾. Muligt er det dog også, at J. Olufsen kan have søgt om Afsked af egen Drift, ti Året 1624 var rigt på Krængelser for ham. En Fisker fornærmede hans Hustru groveligen, og han lod derfor fængsle ham, men heller ikke denne Sag synes at have fåt en Ende som han vilde. Den ²¹/₁ 1625, altså før J. Olufsen tog sin Afsked, fik nemlig Tønne Fris følgende kgl. Missive:

»Vid at eptersom vi naadigst komme udi forfaring, hvorledis os elskelige Jørgen Ollufsen, borgemester udi vor kiøbsted Aalborg, skal hafve ladit paagribe og fengseligen anholde en fattig fisker ved navn Peder Pofvelsen och entligen hanem paa livvit vil hafve straffit af aarsag, at hand nogen tid forleden

1) Af ²⁶/₁₀ 1624 »anlangende handverksfolkens oprør i Aalborg«. Jyske Tegn. 7, 289. 2) Jyske Tegn. 7, 300. 3) Saml. til jysk Hist. 5, 70. 4) Håndværkerne; Embede o: Håndværk. 5) Jyske Tegn. 7, 336 jfr. 281, 299, 320, og Indlæg fra alle Lande 1625.

nogle ubekvemsord om hans hustru skal hafve tallit och ellers en anden kvinde skal hafve skioldit, hvilket hand høiligen ska¹ benegte, och der foruden hans forseelse icke saa stor skal befindis, ti bede vi dig och ville, at du flittig tilsiuu hafver, at Peder Povlsen icke andet end hvis ret er vederfaris¹).«

J. Olufsen † $\frac{2}{10}$ 1645, begr. $\frac{5}{10}$. En Trætavle med latinsk Indskrift over ham og Hustru hang i sin Tid i Frue Kirke og i Kirkens Gulv lå hans Gravsten med dansk Indskrift²). Hans Bomærke ses af hostående Afbildning af hans Signet³).

☞ 1595 Marine Popp, † $\frac{26}{2}$ 1645, begr. $\frac{2}{3}$. De havde 4 Sønner og 4 Døtre, af hvilke Sønnen Hans Budts Jørgensen og Datteren ^{Margre}Margrete Jørgensdatter, gift med Borgemester Kristoffer de Hemmer, bægge kom til at høre til Slægten Sechers Stamme-førelde, se Tavlen foran.

¹) Jyske Tegn. 7, 311. ²) Ny kgl. Saml. 4, 747 b, indskr. Nr. 22. ³) Efter Seglet ved Vossiske Saml. Ålborg Nr. 24.

33. **Kristen Lavritsen** var en ret velstående Købmand i Ålborg, som særlig drev Handel med Bønderne. Hans og Hustrus Dødsbo, som kom til Skiftedeling $\frac{6}{5}$ 1620. viser stort Tilgodehavende hos Bønderne i Omegnen af Penge, Korn, Stude, Gæs, Sild m. m. Til Deling kom: Kravene på Bønderne, en stor Beholdning af Korn, Salt, Malt og Humle og Godset i Boden (Jærn, Hamp, Hør, Stål, Sæbe m. m.), som dog kun sattes til 741 Dr.; dernæst de faste Ejendomme (2720 Dr.), nemlig Hovedejendommen med 2 Boder til »Hakvad«, med »Pernillinger«, Bænekister, Fodskamler m. m., som nagelfast var, og en Stålkakkelovn i Stuen til Gaden (250 Dr.), 2 små Boder i Megrete Ålborris Gyde (70 Dr.), Laden med Kålhave uden Østerport på sønder Side Gaden ud imod »Såenvad« (80 Dr.), Ladehusene uden Østerport (70 Dr.); endvidere en Mængde Bolsterdyner, Sardugshovedpuder, Hynder, Bænkedyner, Gryd- og Keddellkåber, Dundyner, Linklæder, Lagener, Duge, de Afdødes Gangklæder; fremdeles i rede Penge og visse Håndskrifter 3164 Dr. i enkende (3: hele) Rigsdaler in specie, og 1814 Dr. 12 Sk. i Rigsdaler og slet Mynt (5 sl. Mrk. på 1 sl. Dr.); blandt Håndskrifterne nævnes Fru Anne, Ove Lunges, på 500 enk. Rigsd. og Stygge Høgs på 150 enk. Dr. Endelig var der i Sølvtøj 360 $\frac{1}{2}$ Lod og i Guld 12 Rosenobler, 3 Goldgylden, 33 Rigsdaler, 2 halve Pistoler, 5 Guldringe m. m., samt 1 forgyldt Sølvbælte på 19 Lod. Af Guld og Sølv fik Svigersønnen Johan Brandt dog intet, og Kåber og Tin fik Drengene alene, da Søstrene før havde fåt sin Del.

☞ Anne Lavritsdatter, † før 1620. Hun efterlod sig 5 umyndige Sønner og 2 gifte Døtre.

34. **Fredrik Kristensen**¹⁾, Købmand i Ålborg, blev Rådmand 1579 og var Borgemester 1583 (ovfr. S. 11). Denne sidste Stilling fik han vist, da hans Fader 1580 søgte sin Afsked (ovfr. S. 10); selv tog han Afsked på Grund af Skrøbelighed før 1599²⁾. Hans Svagelighed var dog ikke større, end at han nogle År senere, 1603, kunde holde Bryllup anden Gang og ved den Lejlighed give et Gilde, der ikke svarede til det Mål af Tarvelighed, som efter Anordning af Lænsmanden på Ålborghus, Mandrup Parsberg, skulde udvises af Borgerfolk ved slige Fester. Lænsmanden indberettede Sagen til Kongen og fik da ³⁰/₆ 1603 fra denne følgende Pålæg³⁾ om at lade tiltale Fr. Kristensen:

»Vider, eftersom vi naadigst forfare stor uskikkelighed her til dags at vere holdit med brøllup der udi vor kiøbsted Aalborg udi saa maade, at de tvende ganger om dagen hafver holdit maaltid dennom, som samme brøllupper hafver giort, icke til ringe besvering och bekostning, och efterat vi naadigst forfare eder for nogen aar siden at hafve giort en forordning, at der udi brøllup icke uden it maaltid skulle holdis om dagen, efter hvilken eders forordning de och dennom i nogle aar hafver forholdit, undertagen os elskelige Friderik Christensen, borgemester der sammesteds, som nu nylligen hafver giort sit bryllop och da emod samme forordning hafver ladet tvinde maaltider giøre om dagen och i saa maade gifvit andre exempel i lige maade at giøre slig bekostning efter hannom, ti bede vi eder och ville, at i derfor forskrefne Friderik Christensen med retten lader tiltale for samme hans forseelse paa det andre efter hans exempel emod forskrefne forordning icke dennom skulle forgribe.«

Hvad Udfald denne Sag fik, vides ikke, men Fr. Kristensen har formodenlig måttet udrede en Bøde. Han var i adskillige År Skaffer i Guds Legems Lav⁴⁾.

Fr. Kristensen døde 1616, hvorefter Skifte holdtes den 18. Septbr. Han efterlod sig adskillige Ejendomme i Ålborg: det Stenhus på Torvet, som han sidst lod bygge, beboede og døde i (1500 sl. Dal.), det Stenhus på Torvet, som sal. Morten Bolt fordum iboede (450 sl. Dr.), Huset på Hjørnet af Strandstien med Haven ved Skydebanen (800 sl. Dr.), Huset øster i vor Frue Sogn (100 sl. Dr.), Abildhaven ved vor Frue Kirkegård (125 sl. Dr.), Stenhuset ved Skekbroen (400 sl. Dr.), Huset i Kattesundet (100 sl. Dr.), Abildgården ved Rakkerens (50 sl. Dr.), Abildhaven og Ladehuset uden Østerport (150 sl. Dr.), Ladehus og Kålgårdsjord uden Vesterport (50 sl. Dr.), Vejrmøllen ved Uttrup (72 sl. Dr.), de 2 Huse i Brødregyden (250 sl. Dr.), 2 Boder ved Tiendeladen (200 sl. Dr.), Ejendommen, som Gunde Kræmmer ibor, (275 sl. Dr.), og endelig »det store Skib med Tilbehør«, Værdi 300 sl. Dr., 118 Lod Guld og Sølv, adskilligt Løseør,

¹⁾ A. H. Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Ålborg S. 96, 124, Tillæg S. 2. ²⁾ Jyske Saml. 5, 70. ³⁾ Jyske Tegn. 5, 179. ⁴⁾ Gildebogen.

deriblandt Våben: 1 Basan, 1 Armbøs, 1 lidet Slagsværd, 1 lang Bøs, og endelig en Del Bøger, såsom: Elucidarius og Petrarcha på tysk, Herodot, Sledanus itinerarium, en skreven dansk Lovbog, en tysk Retsbog, o. s. v. Til Deling mellem Arvingerne var 3000 Daler. Fr. Kristensen synes at have drevet Sildefiskeri ved Nibe, ti der ejede han en Salterbod, som ved hans Død vurderedes til 140 Daler og rummede Redskaber til 32 Daler; ligeledes ejede han en Salterbod i Klitgård til 140 Daler med Redskaber for 84 Dr.

1. ∞ Anne Munk, født i Halland. I Skiftebrevet efter hendes Svigersøn H. von Ginchel af 23. Novbr. 1613 hedder det: »Men hvad det gods i Hallind er anbelangendes, som blev uskift efter børnenes salig mormoder Anne Munksdotter, det stander dennom endnu uskift emellom oc hvis deraf kan bekommes skal komme moderen og børnen i sin tid til skifte«. Det Gods, hvortil her sigtes, må hun altså have arvet efter sin Fader. Denne var, som ovenfor blev fremhævet, af adelig Byrd, men Datteren Anne stammede sikkert af samme Ægteskab med en ufri Kvinde som Broderen, Lænsmanden Erik Munk, og var altså ikke adelig. Derfor måtte hun også, skønt Datter af en Adelsmand, nøjes med at ægte en borgerlig, om end denne var velstående og beklædte en anset kommunal Embedsstilling. Anne Munk modtog 1588, et Par År efter at Broderen var bleven fængslet for utilbørlig Embedsførelse, hans gårige Søn, den senere bekendte Polarfarer Jens Munk, til Opfostring ¹⁾.

2. ∞ 1603, Bryllupet stod i Guds Legems Lavs Gildehus ²⁾, Margrete Jørgensdatter, † 1644, begr. 21. Jan. ³⁾. Hun holdt den 2. Decbr. 1623 en Skiftedeling efter sin Mand med sin Stedatter Anne, og da der så tilfaldt denne bl. a. af Bøgerne: Oversættelsen af Petrarcha, 1 tysk Salmebog og 1 »Reesbog« (sagtens det ovennævnte Itinerarium), tilbyttede Margrete Jørgensdatter sig dem mod en dansk Bibel »af den gamle Slav« ⁴⁾.

¹⁾ Lauridsen: Jens Munks Navigatio septentrionalis, 1883 S. XII. ²⁾ Gildebogen. ³⁾ A. H. Nielsen a. St. Tillæg S. 4. ⁴⁾ Skiftebrevet.

35. Magister **Jakob Jensen Holm** ¹⁾, født omtrent 1543 i Viborg, i hvis Skole han gik til han blev Student. Han blev siden Hovmester for Absalon Juel, senere Oversekretær i danske Kancelli, med hvem han i Juni 1571 rejste til Vittenberg ²⁾, hvor han med sin Elev drev Studier i nogle År og da også 1574 udgav en græsk Afhandling

¹⁾ Efterretninger om ham hos Hundrup: Lærerstanden ved Viborg Katedral-skole, S. 15, og hos Rørdam i Kirkehist. Saml. III 3, 721—32. ²⁾ Hegelunds Kal. i Mag. til den dsk. Adels Hist. 158.

om Dyden, som han medgav nogle latinske Digte, skrevne til et Par Venner. Der tog han også Magistergraden inden han drog hjem 1574 for den $\frac{14}{10}$ at overtage Rektorembetet ved Viborg Skole, som han efter Samtidigens Udtalelse styrede »til stor Berømmelse«¹⁾. Tre År efter, 1577, fik han tillige et Kannikedømme ved Domkirken²⁾ og giftede sig samme År.

Den $\frac{3}{11}$ 1581 fratrådte han Embedet som Rektor³⁾, men blev så Året efter Præst ved Domkirken. Skønt han således alt var avanceret godt, fik han dog for sig og Arvinger $\frac{4}{10}$ 1584 af Kongen Skøde på et Stykke øde Jord i Viborg, kaldet Korsbrødregerårds Kirkegård, som Korsbrødre Kirke har standet på⁴⁾.

Få År efter blev Superintendentembedet i Vendelbo Stift ledig, og Jak. Holm med flere blev indstillet til Embedet af Provster og Præster i Stiftet; Kongen valgte ham, og derefter fik han $\frac{17}{3}$ 1587 Brev om at indfinde sig hos Kongen i de tilstundende Bededage for efter Kirkeordinansen at gøre ham sin Superintendentséd⁵⁾. Han gjorde dette og fik så $\frac{29}{3}$ 1587 endelig kongelig Bestalling på Embedet⁶⁾, hvorpå hans Svigerfader, Mester Ped. Tøgersen, Superintendent i Viborg, $\frac{5}{4}$ 1587⁷⁾ fik Befaling om i Ålborg at indvie ham til Superintendent. Dette skete 6. Søndag efter Påske s. Å.⁸⁾.

J. Holms Betragtning af et hans nye Embede vedkommende Forhold, ses af et Brev, han straks det følgende År $\frac{26}{10}$ ⁹⁾ sendte Kongens Kansler Niels Kaas til Torup, og hvori han udtaler sine Grunde til ikke at ville stadfæste Valget af en Præst, som Fru Maren Rønnov havde kaldet til Vrejløv Pastorat. Foruden at vedkommende i sin Ungdom havde avlet et endnu i Ålborg levende uægte Barn, og at der var begået Urigtigheder ved Valget, fremhævede Jak. Holm i skarp Modsætning til den moderne Opfattelse, at pågældende endnu havde sit Præstekald i Århus Stift, »udi hvilken han sig vel kan hjælpe, og at han ikke retfærdeligen for sin egen Fordel og Rolighed burde den at overgive, uden at han på en anden Sted kunde tjæne til større Guds Ære, eller der var andre mærkelige Tilfald, som af øverste Øvrighed burde at overvejes, som både Kirkefædre og nyere Forfattere (patres et scriptores recentiores) er udi denne Mening, at sådant er og Lejesvendens Flugt (fuga mercenarii)¹⁰⁾ og mod st. Povels Regel 1. Kor. 7 . . . . Hvad Ulempe der og skulde følge på, om sådant almindeligen skulde tilstædes, vilde For-

1) Kr. Nielsen Juels Årbog i Ny kirkeh. Saml. 5, 375 jfr. 366. 2) A. St. 388. 3) A. St. 375. 4) Jyske Registre 3, 693. 5) Jyske Tegn. 3, 147, trykt i kirkehist. Saml. III, 3, 724—5. 6) Jyske Reg. 4, 208, trykt a. St. S. 724—5. 7) Jyske Tegn. 3, 157. 8) Kr. Juels Årbog a. St. S. 376. 9) Original i Dske. Kong. Hist. 66, trykt i kirkeh. Saml. a. St. 726—9. 10) Se Joh. Ev. 10, 12.

farenhed give tilkende, at når et godt fedt Embede var ledig (beneficium vacerit), skulde mange sidde på Rippen, og [den] vinde, som flest Venner og Penning havde, som han er den femte i denne Stift, siden jeg uværdig hidkom, som haver forsøgt sådan Omflytning for Vindings Skyld (tenterit tales permutationes lucrosas); dog Gud ske evig Ære, da de Godtfolk, som havde Kaldsretten (jus vocandi), blev der udi undervist, er de selv villigen afstanden.«

I 1590 fik Jak. Holm sin Embedsbolig grundig repareret¹⁾, og der blev ved den Lejlighed sat et Hus (Etage) til på den. Opholdet i den nye Bygning er blevet sat i Forbindelse med hans Hustrus Død Året efter²⁾, den 17/2. Næppe en Måned efter dette Dødsfald var han den 13/6 tilstæde ved et stort Bryllup, som den bekendte Fru Ingeborg Skel gjorde på Vorgård for to Præstedøtre; her var der »en såre lystig Forsamling« af Riddermændsmænd, Fruer, Jomfruer, 18 Sognepræster foruden Borgemestre, Borgere, Fogder og Bønder, man fik nok at spise (»gafvis nok«), og da »to enfoldige Præster« yppede Kiv (»begønte Parlamenten«), morede man sig med at piske dem med Nælder³⁾.

Om J. Holms Embedsvirksomhed i det hele er der ikke meget bekendt. Han blev af Kongen i Febr. 1604 kaldet til Haderslev sammen med de andre jyske Superintendenter for at forhandle om en Fornyse i Skolevæsenet, og 1606 afgav han sin Betænkning om den af Kongen ønskede Afskaffelse af Djævlebesværgelsen ved Dåben, som J. Holm bestemt frarådede⁴⁾. I et Brev herom nævner han lejlighedsvis sit Helbreds Skrøbelighed, og dette fik også Magt over ham, da han 1608 skulde møde i København til Tronfølgervalget. Han måtte afbryde sin Rejse på Halvvejen og vende hjem. Året efter døde han 29/5 1609. I Budolfi Kirke i Ålborg sattes en Gravskrift over ham og hans Hustruer. Gjessing omtaler et nu forsvundet Maleri af ham, som han så hos J. Holms Efterkommer Professor theol. Peder Holm. J. Holm var derpå fremstillet som en Mand med korte, tynde Hår og et langt tvekløftet Skæg.

1. ♀ 15/12 1577 Else Pedersdatter⁵⁾, f. 1559, Datter af Superintendenten i Viborg Mester Peder Tøgersen. Hun døde 17/5 1591 og var Moder til 7 Børn.

2. ♀ 8/11 1595 Elsebe Pedersdatter Hegelund, f. 1577. Hun havde med J. Holm 2 Børn, og blev efter hans Død 2. ♀ med Lavrids Hansen, først Skriver (Amtsforvalter) på Ålborghus, senere

1) Kristen Staffensens Årbog i Jyske Saml. 5, 71. 2) Rørdam i Kirkeh. Saml. a. St. 730. 3) Kr. Staffensens Årbog a. St. S. 73. 4) Dänisch Bibliot. 4. Bd. meddeler en Betænkning og et Brev, som han skrev om dette Æmne. 5) Ny kirkeh. Saml. 5, 368, 370.

Rådmand og Borgemester i Ålborg, hvor han ejede 2 Gårde, 5 Huse og 11 Boder, der ved hans Død vurderedes til 15,206 Rdl., † $3\frac{1}{5}$ 1630.¹⁾ En Tavle sad i sin Tid i Frue Kirke i Ålborg med Malerier af ham og Hustru; de havde 3 Børn. Elsebe Hegelund fik efter sin Mands Død $\frac{1}{8}$ 1630 Stadfæstelse på Livstid på Konge- og Kirkekorntienden af Ø. og V. Hassing Sogne mod årlig at levere Ålborg Hospital 8 Pund Rug, 6 Pund Byg og 1 Pund Havre¹⁾. Hun opnåede endnu en Gang at blive Bispefrue, idet hun $\frac{20}{10}$ 1631 blev 3. ♂ med sin 1. Husbonds Eftermand Superintendenten Kristen Hansen Riber, som † $1\frac{1}{4}$ 1642²⁾. Elsebe Hegelund † selv $\frac{7}{3}$ 1641.

¹⁾ Tiendebogen i danske Kancellis Arkiv. ²⁾ Se Rørdam: Købh.s Universitets Historie 3, 607.

36. **Niels Kristensen Friis** var først Ridefoged for Århusgårds Læn og, medens han var i denne Stilling, Sagfører for en Enke, som 1608 havde Proces for Kongen og Rigets Råd¹⁾. Senere blev han Rådmand og sagtens Købmand i Århus, levede omtrent År 1600.

♂ Maren Knudsdatter.

¹⁾ V. A. Secher: Samling af Kongens Rettertingsdomme 1606 flg.

37. **Jeremias Hansen Wolf** var Slotsskriver på Koldinghus og senere Tolder i Kolding¹⁾.

♂ Anneken Hermansdatter, † 1654; hun var 1. ♂ Gert Grave, Apoteker i Kolding, som † 1619, begr. $\frac{22}{8}$, og blev 3. ♂ med Borgemester i Kolding Morten Nielsen Pank²⁾.

¹⁾ Fyhn: Efterr. om Kolding S. 108. Bloch: Den fynske Gejstligheds Hist. 1, 422. ²⁾ Fyhn a. St. 63 jfr. 108.

38. **Søvren Povlsen**¹⁾ blev født i Kolding omtrent 1562; efter at have gåt i Skole i Herlufsholm i 8 og i Roskilde i 6 År blev han Student og studerede ved Københavns Universitet i 2 År. Han var derefter Hører ved sin Fødebyls lærde Skole i 2 År og rejste så udenlands lige så længe, idet han særlig med Udbytte studerede i Leipzig²⁾. Efter sin Hjemkomst blev han 1588 Præst i Egtved og

¹⁾ Treschow: Danske Jubellærere 1753 S. 163—65, hvor også Indskriften på hans Epitafium i Egtved Kirke, som er den vigtigste Kilde til Kundskab om hans Liv, er trykt. Giessing: Jubellærere 2, 1 S. 265 vil i Overensstemmelse med Genealoger som H. Møller gøre ham til en Søn af Paulus Ancharius, Præst i Starup, som † 1634, men dette Forhold er kronologisk umulig, foruden at Treschow, som dog var gift med hans Sønnens Datterdatter, intet kender hertil. ²⁾ Epitafiet: Duos (annos) academia tum patriæ urbis gymnasium, totidemqve otia Lipsiaca.

Ødsted i Jerlev Herred, Vejle Amt, og senere Provst i Herredet. Han døde 1640 efter at have været Præst i 52 År og levet i 78. Treschow fortæller, formodenlig efter Familjetradition, at hans Valgsprog var: »superna curato, humana contemnito«¹⁾, og at han var en agtværdig og retsindig Mand, som virkede meget godt i sine Menigheder. På en Sognerejse blev han overfaldet af en Ulv, som han dog slog ned med en Sten, hvorpå hans Kusk dræbte den fuldstændig med Vognkæppen. På Stenen lod han til Minde om Hendelsen sætte dette Rim:

Ved denne Sten og Bøgegren
blev dræbt Gråben i Ager-Rén³⁾.

Stenen gæmtes længe efter i Præstegården indtil en af hans Eftermænd i forrige Århundrede gav den bort. Over hans Efterkommere meddeler Giessing a. St. en stor Stamtavle.

1. ∞^{14/6} 1590²⁾) Mette Staffensdatter, † efter 27 Års Ægteskab. De havde 8 Børn.

2. ∞^{22/11} 1618²⁾) Inger Nielsdatter, som † uden Børn 1656.

1) Bekymrer eder om det himmelske, kaster Vrag på det jordiske. 2) Wi-bergs: Præstehistorie I, 303. 3) ∞: Agerfure.

39. **Niels Jakobsen**¹⁾ blev født i Simested i Rinds Herred st. Olufs Dag 1566²⁾. Da han var halvfjærde År gammel, blev han på Grund af sin Moders langvarige Sygdom halvanden Års Tid sendt til hendes Morbrøder Anders Jensen i Rold. Efter hendes Død kom han tilbage og blev senere af Faderen sat i Ålborg latinske Skole. Efter fire Års Forløb fik hans Morbrødersøn Mikkell Kristensen Bloch, Slotsskriver på Riberhus, ham derfra og til Ribe, hvor Fru Kiersten Nielsdatter, Erik Lykkes, til Skovsgård holdt ham både til latinske og danske Skole i 4 År. Da hans Forældre og Bedsteforældre havde mistet sin Formue ved Grevefejden, måtte han tidlig tjæne for sit Brød. Erik Lykke tog ham i sin Tjeneste

1) Hovedkilden til Kundskab om ham og hans Forfædre er de Efterretninger, der ere føjede til den håndskrevne Ligprædiken, som Oluf Olufsen Wordingborg, Præst til Gråbrødre Kirke i Randers, holdt over ham. Da hans Børn 1653 lod opsætte et Epitafium over ham og Hustru i st. Mortens Kirke, efterså Præsten sine Meditationes til den i sin Tid holdte Ligprædiken, udarbejdede den på ny og tilstillede Børnene den ved Tilskrift af 1/1 1654. Et Eksemplar som Dattersønnen Lavrits Jespersen har ejet, findes Ny kgl. Saml. 4°, 2032 a. Dette er benyttet til Fremstilling af N. Jakobsens Liv i Hofmann: Fundationer på de Legata, som ere stiftede af P. Lasson, 1753 S. 4, 6—15, hvilket Værk atter er benyttet i sammes Hist. Efterretn. om velfortjente danske Adelsmænd 2. Bd. S. I flg. 2) Efter sin Fader skulde han egentlig hedde: Jepsen, men han forfinede Navnet til Jakobsen.

»for hans egen Dreng«, men efter 1 Års Forløb måtte han opsigge denne Tjeneste på Grund af hæftig Feber, som holdt ved i 12 Uger. 1575 drog han til Sælland og var i et Års Tid Skrivedreng hos Skrивeren (Amtsforvalteren) på Antvordskov Slot, Niels Pedersen, og derefter i samme Egenskab hos Kristoffer Skrивer på Sorø. Så begav han sig igen »til sit fædrene Land« og var i 3 År Underskriver og Kornmåler hos Slotsskrивeren på Hald Kresten Jensen. Derefter drog han til Randers og blev forligt med Borgemester og Hospitalsforstander Peder Pedersen om at forklare nogle Års Regnskaber. Mikkelsdag 1581 tog han Tjeneste som Ridefoged hos Manderup Parsberg til Hagesholm til han Maj 1585 blev Skrивer hos den samme på Århusgård. Maj 1589 satte M. Parsberg ham til Slotskrивer på Skanderborg, og i denne Tjeneste var han i 6 År. I denne Egenskab fik han ved Brev af $25/6$ 1593¹⁾ en af Kongens Gårde, Nygård i Dover Sogn, i Fæste uden Afgift, og derfra styrede han sine Forretninger vedkommende Lænet. Efter sin første Hustrus Død opsigde han sin Plads²⁾, bosatte sig i Randers og tog Borger-skab 1697. Her blev han strax næste År Bysæde eller Kæmner, og derefter betroedes ham Byens andre Tillidshverv. For Årene 1601, 1603 og 1604 var han Medlem af Oldingudvalget (24 Mænd) og $4/5$ 1604 gjorde han Rådmandséd på Rådhuset. Endelig udnævnte Lænsmanden Esge Brok ham $19/10$ 1619 til Byens Borgemester og samme Dag gjorde han sin Borgemesteréd³⁾. Han var en dygtig Mand, hvis Kundskab i Landvæsen, Lovkyndighed og Handel mange tyede til.

N. Jakobsen ejede og beboede rimeligvis Gården Nr. 12 på Torvegade, i hvilken nu Løveapoteket findes. Gården af Bindingsværk, som skriver sig fra hans Tid, er sagtens opført af ham; over Porten findes en i to Løver og et Englehoved udskåret Portal med to Skjolde, af hvilke det ene viser N. Jakobsens nedenfor aftegnede Bomærke: tre sammenslyngede V⁴⁾. I denne Gård var det formodentlig, at N. Jakobsen modtog Besøg af Kristian IV; om dette har han egenhændig nedskrevet følgende i et Eksempel af H. Bunting: Reisebog offuer den hellige Schriff. Kbh. 1608 fol.:

»Anno 1609 den 14. februarij Læste kong. Mai. vdj denne bog Och Sagde, Att dette war dett første, hand haffde werett vdj Nogen mandtz hus y Randers, Och daa Samme tid haffde hans Mai. Alle mine Sex børn Och Peder Laxessen for sig forsamlet wid kackelloffnen, Och haffde den gode herre hiell skiembtt Om

1) Jyske Reg. 5, 293. 2) Hofmann a. St. S. 12. 3) Se Listerne i Randers Bys Bog, Esge Broks Dagbog 1619 i Dske. Saml. 2. Ræk. 3, 213. 4) Saml. til jysk Hist. og Topogr. 8, 221 med Afbildning af Portalen.

Dennem, for dj war Saa Mange Och Nestinde lige store. Gud beuare hans Naade Euindelige

Niels Jacobssøn
Egen haandt.

Anden dagen, som var den 15. februarij, war Peder Lassen, Jens korde, Poull Nielssen Och ieg hoss hans Mai. Paa Drottningborrig Och fick kong. Mai. breff, Att hans Naade Aff kronens her epther vill holde Randers broe ferdige. Der till med fick wy en god Ruuss¹⁾.«

En lignende Rus fik han sig en halv Snes År senere, da han ^{28/10} 1619 sammen med Otte Marsvin til Dybæk og flere var til Gilde hos Esge Brok. Denne mærkede Dagen i sin Kalender med to Kors til Tegn på, at der blev drukket særlig godt²⁾.

N. Jakobsen og hans 2. Hustru gav Advents Søndag 1613 200 Rdl. in specie til st. Mortens Kirke for, at der hver Løverdags Eftermiddag skulde holdes Aftensangsprædiken i denne, så at de mange Tilhørere, som komme til Skrifte for Præsten og begære Til-sagn på deres Synders Forladelse, og som findes ganske svage og uforfarne i den hellige Skrift, hvad den højærværdige Materie om Alterets Sakramente så vel som om Skriftemål, Pønitense og Syndernes Forladelse sig belanger, af en sådan liden Prædiken kunde fange nogen Fundament og Grund om sådanne vigtige Salighedssager, førend de sætte dennem ned for Præsten og tage Afløsning med Hænders Pålæggelse. Skulde samme Prædiken blive forsømt, så den ikke blev holdt tre Gange i ét År, da skulde de 200 Daler igen være forfaldne til ham, hans Hustru og rette Arvinger, men skulde Forbrydelsen ske så langt hen i Fremtiden, at man ikke til visse kunde vide, hvem der var rette Arvinger, skal Pengene være forfaldne til den ældste Mandsperson »neder ad leden«, synderlig til den, som i sit Signet bruger »disse deres sædvanlige Fædrene og Mødrene Skjoldemærke« (det ovenomtalte sammenflettede VVV); skulde ingen rette Afkom mere findes, hjemfalde Pengene til Hospitalet. Denne Stiftelse stod endnu ved Magt i forrige Århundrede³⁾, men siden har man formodentlig ikke brudt sig om Legatstifterens Vilje.

Den ^{3/4} 1624 faldt N. Jakobsen og fik et Benbrud, af hvilket han efter 10 Ugers Sængeleje døde ^{10/6} Kl. 3 om Eftermiddagen. Hans Børn opsatte 1653 et Marmor-Epitafulum over ham og hans anden Hustru, deres Moder, i st. Mortens Kirke, på hvilket Malerier af Forældrenes Hoveder findes⁴⁾. Af dem har der også været to

1) For Idé og Virkelighed, 1869, S. 96—97. Bogen ejes nu af Stiftamtmand Rosenørn i Randers. 2) Dske. Saml. 2. Ræk. 3, 217. 3) Hofmanns: Samling af Foundationer 2, 360—64. 4) Epitafuliet er afbildet på Stamtavlen hos Hofmann a. St. jfr. Rode i Saml. til jysk Hist. og Topogr. 8, 223. Galthen: Beskr. over Randers S. 133.

andre Malerier til, hans malet Året før hans Død, hendes, da hun blev gift anden Gang. Disse Malerier ejedes i forrige Århundrede af deres Sønnens søn Tyge Hofmann, og han lod dem stikke i Kåber af O. H. Lode efter en Tegning af Cramer til Brug for sin Bog om P. Lassen ¹⁾. Hans Bomærke ses af hosstående Afbildning af hans Segl ²⁾. Med sin anden Hustru havde N. Jakobsen 9 Børn, af hvilke flere have en talrig Efterslægt. En Stamtavle over denne findes i P. Hofmanns oftnævnte Bog om Peder Lassen.

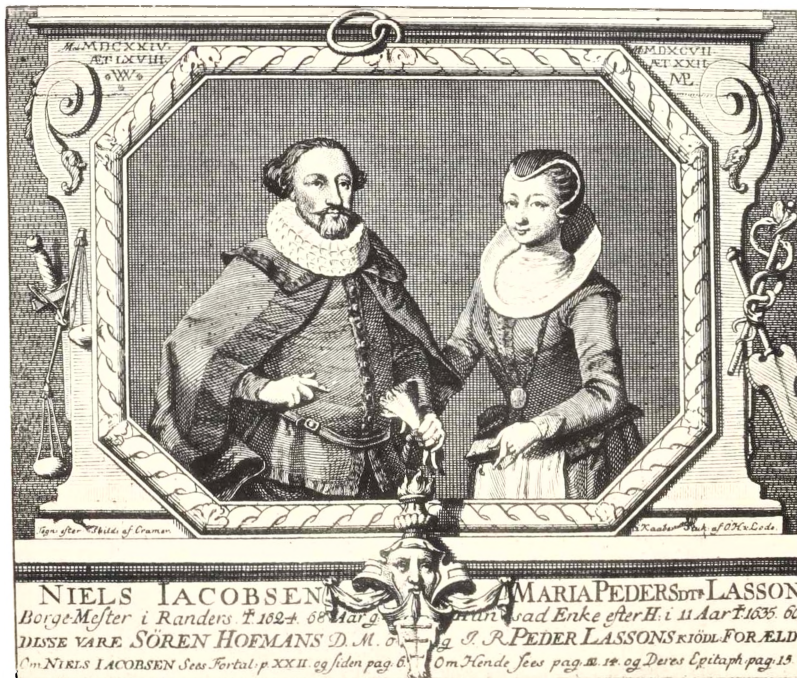
1. ♀ på Nygård ^{26/3} 1592 Jomfru Margrete Kristoffersdatter, f. 1572, Datter af Kristoffer Lavridsen til Overgård, † 1577, og Margrete Vesteni, † 1576. Hun blev fra sit 4. År af opdraget hos sin Frænke Fru Sidsel Oxe, Enke efter Erik Podebusk, og da hun var 18 År gammel, kom hun i Huset hos sin Værge. I sin Rinds Herreds Krønike fortæller Testrup ³⁾, at hendes Værge, for sin egen Fordels Skyld, ikke vilde sørge for Giftermål til hende, og at hun beklagede sig herover til N. Jakobsen, til hvem hun ytrede, at hun end og gærne vilde giftes under sin Stand, når hun kunde komme ud af dette Forhold. Han friede da til hende og fik ja, men da adelig Kvinde, som mod Frændernes Samtykke ægtede ufri Mand, ifølge Koldingske Reces § 36 forbrød sit Jordegods til Slægten, holdt de sin Forlovelse hemmelig indtil videre, og hun opnåede så under Påskud af, at hun vilde give sig i et Jomfrukloster, at få sin Værge til at sælge Godset, men da dette var sket, ægtede hun N. Jakobsen trods Frændernes Modstand ⁴⁾. De havde tre Døtre, der døde som Børn, og selv døde hun ^{14/4} 1595. I Dover Kirke lå endnu i forrige Århundrede en Ligsten over hende ⁵⁾.

2. ♀ ^{3/10} 1596 Maren ⁶⁾ Pedersdatter, f. ^{12/10} 1575, † ^{22/2} 1635. Hun var 1592 blevet 1. ♀ med en gammel Købmand

¹⁾ Hofmann a. St. S. 1. Samme Plade er aftrykt i Hofmanns: Hist. Efterretn. om danske Adelsmænd, 2, 1. ²⁾ Efter Aftryk i Randers Bys Skiftedokumenter. ³⁾ Saml. til jysk Hist. og Topogr. 2, 66—67. ⁴⁾ Hermed stemmer de om hende forfattede Rim, som ere trykte i Dske. Mag. 6, 27 fig. og hos Hofmann a. St. S. 9:

Der hun var atten År og lidet mere
kom hun i hendes Værges Hus efter hans Begære.
Der og hos hendes Søster blev hun på tvende År,
dog ikke det med hendes Vilje var.
Hendes Giftermål var da opholdt i fem År til andres Profit og Både,
Gud straffe di, som hende gjorde Skade. o. s. v.

⁵⁾ Den er afbildet på Stamtavlen hos Hofmann a. St. ⁶⁾ Således Ligprædikenen og jyske Reg. 8, 250 og 270, samt Fundatsen hos Hofmann 2, 360, men Epitafiumsindskriften har: Marie; Epitafiet over hendes Forældre har derimod: Maren, Hofmanns Fundatser 2, 343 jfr. 363.

og Borgemester i Randers, Søren Hofman, † $31/3$ 1595¹⁾. De havde ingen Børn, og han testamenterede hende så sin Formue på det Vilkår, at om hun giftede sig anden Gang og fik Børn, skulde den første Søn opkaldes efter ham. Derfor fik Sønnen (se Nr. 48) dette Navn. — Da Jylland to År efter hendes anden Husbonds Død, 1627, blev besat af de kejserslige, skjulte hun sine Ejendele, hvoraf dog en Del gik tabt, og drog med sine Børn til Marstrand og et halvt År efter til Halmstad. Efter Freden i Lybæk 1629 vendte hun igen tilbage. Sine tre Sønner, Søren Hofman, Peder Lassen og Jakob Nielsen, gav hun en god Opdragelse og lod dem alle studere ved fremmede Universiteter, hvor de nød forskellige Hædersbevisninger. Hun sluttede 1630 en sær Handel med Kongen, idet hun »bevilgede« ham nogle Selvejergårde, som hun ejede, og overlod ham én til for at opnå Løftet om, at de første aldrig skulde skiftes bort fra Kronen. Hun modtog herom følgende Brev:

»Eftersom Maren Pedersdatter, borgerske udi vor købsted Randers, underdanigst er begierendis for sig och sine efterkommere, efterskrefne gaarde och goeds at maatte stedse blifve beliggendis under cronen, den første udi Nørhald herrit i Stovbye, en gaard Jens Mickelsen paaboer, den anden udi Støfring herrit i Borup, en gaard Jens Vinter paaboer, den tridie udi Sønderlæng herrit i Hviding, en gaard Niels Simensen paaboer, den ferde i Galten herrit i Vising, en øde gaards eie, hvorimod forskrefne Maren Pedersdatter hafver afstaait til os och cronen en selveignergaard, liggendis udi Hafverballegaards len udi Ning herrit i Rafnholt, som Niels Andersen paaboer, gifver aarligen til bundeskyld sex tønder biug foruden croneskyld och herlighed, da hafve vi naadigst bevilgit och sambygt och nu her med bevilger og sambytcker, at forskrefne gaarde och goeds maa stedse blifve beliggendis under cronen der til vort slot Dronningborg. Gifvit Hafniæ 30. julii 1630²⁾.«

Under Henvisning til dette Brev gav Maren Pedersdatter $28/1$ 1631 Kongen Skøde³⁾ på Gården i Ravnholt; det blev bl. a. medunderskrevet af hendes Svingersøn Mads Povelsen som Vidne.

¹⁾ Epitafiumsindskrift i H. Hofmanns Samling af Foundationer 2, 343 jfr. 363.

²⁾ Jyske Reg. 8, 250. ³⁾ Dette er indført i Jyske Reg. 8, 270.

40. Magister **Peder Tøgersen**¹⁾, f. 1582, studerede først ved Københavns Universitet, men drog derpå udenlands og studerede i Leyden, ved hvis Universitet han blev indskrevet 20 År gammel den $12/1$ 1602²⁾. Han må tidlig have vist lovende Ævner, ti alt 1597, da han kun var 15 År gammel, gik Kongen ind på, at hans Fader måtte afstå ham det Vikari ved Århus Domkirke, hvormed han var forlænnet; så længe han studerede eller var forhindret i

¹⁾ Hundrup: Lærerstanden ved Randers Skole S. 7. ²⁾ Uddrag af Leydens Universitetsmatrikel, meddelt af Bricka i Pershist. Tidsskr. 2, 109.

anden Bestilling skulde han være fritaget for at bo ved Domkirken og gøre Tjæneste der¹⁾).

I Leyden har han formodenlig fåt Magistergraden, ti han nævnes stadig i Kilderne med Magistertitlen, skønt han ikke findes på den af Rørdam udgivne Liste over Københavns Universitets Magistre²⁾, og det er vel i den Anledning at han i Juni 1603 under Forsæde af Professor i Leyden J. Murdison offentlig disputerede over nogle filosofiske Sætninger, som han havde ladet trykke under Tittel:

Theses philosophicæ de natura logices etc. Lugduni Batav. 1603 6 Blade i Kvart.

Dette lille Skrift tilegnede han sin Fader, sin Frænde Mag. Jakob Jensen, Præst i Randers, sin Farbroder Peder Lassen, Rådmand i Randers (Nr. 28), Prof. Tomas Finke i København, Mag. Villads Nielsen, Rektor i Viborg, og Mag. Povl Sperling, Rektor ved Skolen i Hamborg. Efter sin Hjemkomst blev han først Hører ved Randers Skole og senere Rektor. I denne sin Stilling fik han Lejlighed til at lægge for Dagen sin Interesse for den Gang almindelige Skik at lade Eleverne i de latinske Skoler ved passende Anledninger give Skuespil, mest af bibelsk eller moralsk Indhold. Som en sådan synes Majdagstid, da man red Sommer i By, at være blevet betragtet. Randers Skoles Disciple opførte således den 6. Maj 1607 et Stykke, som hed »Nabal« med Motiv af Samuels Bog 25. Kap. og var en af P. Tøgersen udarbejdet Oversættelse af en Komædie af samme Navn, som en Teolog i Zürich ved Navn Rudolf Walther havde forfattet. Dagen efter, den 7. Maj, blev givet et originalt Stykke af P. Tøgersen, kaldet »Om Verden og den fattige«, i 3 Akter. Stykkets Indhold er en Fortælling om den fattige, som hengiver sig til Verden og tjæner den, og derfor bliver rig og mægtig og tilsidst Kejser, indtil han efter et ryggeløst Liv får et ynkelig Endeligt. Ideen er, som Nyerup bemærker, den samme som i Faustdigtningen: Tanken om Mennesket, som forskriver sig til Djævelen mod nogle År at kunne leve med Tilfredsstillelse af alle sanselige Nydelser. De to Komædier findes endnu i Håndskrift³⁾, og Uddrag af dem er meddelt af Nyerup og Rahbek⁴⁾. — En anden Notits om P. Tøgersens Virksomhed ved Randers Skole går i Retning af det musikalske. Lænsmanden på Dronningborg Esge Brok noterer i sin Kalender, at han ¹¹/₁ 1608 sendte Skolemesteren, Mester P. Tøgersen, og Skolens Personer 8 Daler, fordi de hellig tre Konger Aften sang Diskant her oppe (på Slottet); de to Spillemand af Randers, som var med,

¹⁾ Brev af ¹⁷/₃ 1597 i Jyske Registre 6, 19. ²⁾ Personhist. Tidsskr. 3. b. ³⁾ Gl. kgl. Saml. 794 fol. ⁴⁾ Den danske Digttekunsts Historie 2, 123—36; Overskou: Den danske Skueplads 1, 69.

fik sendt 4 Daler¹⁾. P. Tøgersen eller dog hans Svigerfader må have stået på særlig god Fod med deres Lænsmand, ti da P. Tøgersens Bryllup holdtes samme År, var Esge Brok, således som han har optegnet det i sin Skrivekalender, tilstæde ved Festen, som holdtes på Randers Rådhus, og det sammen med andre adelige: Esge Bille, Helvig Gø, Kristense Bryske »og vi andre«²⁾. Der må det have gået livlig til, ti E. Brok mærker Dagen med et Kors, hvad der i hans Tegnsprog vil sige, at han drak sig en mægtig Rus³⁾.

Muligvis var det ved Lænsmandens Protektion, at P. Tøgersen 1608 blev sin Faders Eftermand som Præst ved st. Mortens Kirke i Randers. Dette Embede beklædte han til sin Død. Senere blev han tillige Provst i Støvring Herred. Indskriften på hans Gravsten antyder, at hans Embedsførelse ikke fandt Sted under fuldstændig harmoniske Forhold: »Lev vel Jord! Gærne forlader jeg denne By⁴⁾, som rummer de onde Spirer til stadig Kiv«⁵⁾. S. Å., som han døde, fik P. Tøgersen $\frac{7}{2}$ 1634 kongeligt Brev på årlig mod billig Betaling at måtte få 24 Læs Ved af Dronningborg Skove, dog skulde det være af fornede Træer og Vindfælder, ikke af grøn Skov, som bærer Olden⁶⁾.

P. Tøgersen † 1634.

1. ♀ Kristine Madsdatter Leil, med hvem han havde en Søn.

2. ♀ $\frac{16}{10}$ 1608 Anne Povlsdatter, † 1649.

¹⁾ Vedel Simonsen: Esge Brok 1, 44. ²⁾ A. St. S. 68. ³⁾ Alt efter Rusens Styrke sætter han ved andre Dage 2 til 3 Kors, og de sidste må da betegne en overvældende Fuldskab. ⁴⁾ Randers. ⁵⁾ Terra vale! discedo lubens, hac raptus ab urbe — Qvæ mala perpetuæ semina litis habet. ⁶⁾ Jyske Reg. 9, 11.

41. **Kristoffer de Hemmer**¹⁾, Købmand i Ålborg, hvor han blev Borger $\frac{6}{7}$ 1610²⁾; han blev Rådmand der $\frac{19}{2}$ 1630 og Borge-mester $\frac{20}{12}$ s. Å.; som Medlem af Guds Legems Lav var han Lavets Skafter $\frac{9}{11}$ 1625— $\frac{9}{11}$ 1626. Da han 1620 havde mistet sin Hustru, holdtes der $\frac{24}{11}$ 1622 Skifte mellem ham og Børnene. Hans Hovedejendom var da værd 2000 Dr., 2 Boder øster i vor Frue Sogn 150 Dr., »den estindiske Farde« 109 Dr., i Kramboden var der allehånde Varer til 3832 Dr.; Boet ejede, foruden den Afdødes Fæstensgave, i Guld 52 Dr., i Sølvtoj 521 $\frac{1}{2}$ Lod eller (3 Mark Loddet) 391 Dr. i Mrk., rede Penge 359 Dr., i Tin, Messing og Kåbertøj 162 Dr., i Sængeklæder 172 Dr., i Træboskab samt i 2 Køer og 3 Svin 172 Dr. Aktiverne vare ialt 9780 Dr., Passiverne 3646 Dr.,

¹⁾ Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Ålborg S. 100—2. ²⁾ Ålborg Bys Bog Bl. 206.

så at der kom til Deling 6134 Dr., en ganske betydelig Sum. Faderen lovede »at holde hans Datter Maren indtil Gud vil, hun bliver forset udi Mands Vold, og dis imidlertid at holde hender til Skolegang, Tugt og Lærdom og fri Underholdning med Sko og Klæder« uden noget Vederlag. Ligeledes lovede han at underholde sine Sønner til de blive så gamle, »at de kan være dygtige at holdes udi Tyskland; så skal Kr. de Hemmer på hans egen Bekostning holde dennom udi Tyskland til Skolegang hver dennom udi to samfælde År«. Til Gengæld tillod Børnenes Morfader J. Olufsen, at han måtte beholde Børnenes Penge uden Rente til de bleve 20 År.

Det Opsving, som hans Handel efterhånden fik, nødvendiggjorde, at han i større Omfang end før fik Lager med let Adgang til Fjorden. Da derfor Lænsmanden på Ålborghus, Erik Jul, ²¹/₁₂ 1650 fik Kongens Missive om mod Jordskyld at bortforunde Slottets Grund langs østre Side af Østerå, som Kongens Kornhus før stod på, til at bygge Boder, som der kunde lægges Gods og Varer i, dog at der ikke holdes »Ild, Bosidden eller nogen Tapperi«, og at vedkommende holder Bulværket ved Magt, så fik Kr. de Hemmer ved Lænsmandens Brev ²⁰/₅ 1651 ¹) et Stykke af Grunden mellem Borgemester Hans Søvremsens Grund og Kr. von Ginchels Plads. Denne Grund måtte Kr. de Hemmer lade bebygge med Huse 2 Lofter høje dog uden Arnested, Kakkellovn, Tapperi ²) eller Beboelse, al Ulykke på Slottet og i Havnen at forekomme. Han skulde give årlig 75 Dr. til Jordskyld, holde Slotspladsen foran Husene smukt rent og holde Bulværket fra midt under den ny Bro, som er slaget over Åen, og til midt for Gyden mellem hans og Hans Søvremsens Plads ved lige.

Om Kr. de Hemmers Virksomhed i hans sidste Dage og hans Lidelser under Krigens med Karl Gustav ville vi anføre, hvad hans Enke Karen Lavrsdatter fortæller i et Brev ³) til Jørgen Sefeld, Landsdommer i Sælland, hvori hun bad ham hjælpe hende til Lettelse i »indcortiering oc skat«, da hun var »meget hart paalagt«. Hun fremhævede, at hendes salig Mand døde i den liden Fred, Gud gav os, og da hun havde Stebørn, måtte selv det ringeste skiftes; hun ønskede nu at nyde min salig Mands lange tro Tjenesté godt, at han har tjænt kgl. Majestæt 27 År som Borgemester med stor Troskab og ikke [som] den svenske Borgemester; i den anden svenske Fejde led [han] stor Tribulas og var aldrig fri for stor Skat en Dag, og nu i den Tid Fjenderne var her, da når vores anden

¹) Kgl. Stadf. ²⁴/₆, Jyske Reg. II, 457. ²) Værtshushold. ³) Af ¹⁹/₅ 1660, i Jyske Indlæg 1661.

Borgemester¹⁾ sad til de svenskes Gæstebud, da blev vi eksekverede med stor Ynk at høre og se, og, som Gud [véd], vi restede ikke en Skilling Skyld på vor Tribution, og som Gud [véd] min salig Mand havde som Gud [véd] aldrig så meget, hvad han kunde lønne en Dreng med om Året for hans Umag.

Kr. de Hemmer døde $22\frac{2}{5}$ 1658, begr. $27\frac{7}{5}$ i Frue Kirke²⁾. Hans Formue var da vokset betydelig, men han havde også ved sit andet Ægteskab gjort et rigt Parti. Boet besad faste Ejendomme til 7620 Dr., Guld og Perler til 253 Dr., rede Penge 10,396 Dr. 3 Mrk. 14 Sk., Sølvtøj til 729 Dr. 4 Sk. (Loddet til 3 Mrk.); hans Gangklæder sattes til 162 Dr. foruden Undertøjet, hvoriblandt 5 hollandske Skjorter, 15 Hørgarns Skjorter, 15 Tørklæder, 5 Par Lærreds »Canuner«, 11 Kraver, 2 Nathatte og 2 Par Lærreds Underbukser. Af Bøger ejede han Recessen, et Itinerarium, flere tyske Bønnebøger, 1 dansk Bibel, ialt 20. Kramboden indeholdt Klæde, Handsker, Knapper o. lign., men også Tjære, Glasvarer, Salt m. m. Boets Beholdning var 39,842 Dr. 3 Mrk. — Hans Bomærke ses af hosstående Tegning af hans Segl³⁾.

1. ♡ Jahan (Johanne) Jørgensdatter, † $12\frac{1}{11}$ 1620⁴⁾. Hun havde 2 Sønner og 2 Døtre. I Fæstengave af sin Mand fik hun: 28 Rosenobler (168 Dr.), 14 ungerske Gylden (35 Dr.), 1 Portugaløs (30 Dr.) og 4 Guldringe (40 Dr.), Værdien var ved hendes Død ialt 273 Dr. *... M... 1620* 25

2. ♡ Karen Lavrsdatter, † $5\frac{1}{10}$ 1671⁵⁾, begr. $16\frac{1}{10}$, Datter af Købmand og Rådmænd i Ålborg Lars Jensen Sur. Hun havde 4 Sønner og 3 Døtre. Hun fik i Fæstengave af sin Mand 1 Kæde med 28 Rosenobler, 14 Dukater og 1 Portugaløs samt 4 Guldringe. Da den bestod af samme Antal Guldmønter og Ringe som den, den første Hustru fik af Kr. de Hemmer, er det formodenlig den samme Gave, som kom til Anvendelse to Gange. Hendes Brev til Jørgen Sefeld er anført ovfr.; han sendte det til Oversekretæren i danske Kancelli med et Par Linjer for at erindre om den Enke i Ålborg at hjælpe til Rette med Tilføjelse: »jeg tjæner altid Sekretæren igen«. Dette udvirkede et kgl. Missive af $19\frac{1}{7}$ 1664 til Lænsmanden på Ålborghus om, at han skulde tage sig af Karen Lavrsdatter, så at hun ikke blev sat i højere Skat, »end hvis hun pro

¹⁾ Der må sigtes til Kristen v. Ginchel, en Søn af Nr. 43, som var Borgemester i Ålborg 1643—61, se Nielsen a. St. 102 jfr. 104. Da han endnu levede længe efter, skyldes hans Afgang måske hans Opræden under Svenskekrigen. ²⁾ Ligstenens Indskrift i Ny kgl. Saml. 4, 747 b S. 31. ³⁾ Efter Seglet ved Vossiske Saml. Ålborg Nr. 33. ⁴⁾ Ligstensindskrift i Ny kgl. Saml. 4, 747 b S. 31. ⁵⁾ A. St. S. 31.

qvota efter den borgerlige Næring og Håndtering, som hun nu bruger, med Rette kan tilkomme«¹⁾).

¹⁾ Jyske Tegn. 15, 284.

42. **Johan Brandt**¹⁾ var en for sin Tid ualmindelig formuende Købmand i Ålborg, hvor han også blev Rådmand $\frac{1}{3}$ 1639 og døde $\frac{18}{10}$ 1641, begr. $\frac{24}{10}$ i Frue Kirke. Hans Hustru og Søn Kristen Brandt døde kort efter og Boerne opgjordes under ét²⁾. Johan Brandt ejede da 5 Byejendomme, 23 Huse og Boder, deriblandt en Fiskerbod på Gøl, og 2 Grunde, ialt vurderet til 10,000 Dr., hvoraf Hovedejendommen 4000 Dr., 1 Ejendom ved Bodels Kirke 1000 Dr., 1 i Peder Als Gyde 700 Dr. og sl. Mogens Skrivers Ejendom 1000 Dr. Boets Beholdning af rede Penge var 452 Dr., af Guld og Perler 462 Dr., af Sølvsmykker 561 Dr. Varebeholdningen var i Vinkælderen, Hampboden og på Slotspladsen 1040 Dr., i den ene Krambod 4567 Dr., i Kramboden ved Porten 1692 Dr., og i Kristen Brandts Bod 1393 Dr. Et Skib »på to slette Stænger«, kaldet »De Jeger« og c. 36 Læster drægtig, vurderedes til 1500 Dr. Af Indboet var der: Keddelkåber 131 Dr., Grydekåber 31 Dr., Tin 133 Dr., Sængeklæder 667 Dr., Linnedklæder 492 Dr. og adskilligt Boskab 1806 Dr. Johan Brandts Gangklæder³⁾ vurderedes til 193 Dr. $2\frac{1}{2}$ Mrk., Kristen Brandts⁴⁾ til 150 Dr. 8 Sk. og Mette Kristensdatters Gangklæder til den betydelige Sum 301 Dr.; den ndfr.⁵⁾

¹⁾ Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Ålborg S. 132. ²⁾ Vurderingsforretning efter J. Brandt af 9., 11., 14. og 22. Febr. 1642, efter Mette Kristensdatter 26. Apr. s. Å.; ovfr. er den sidste benyttet.

³⁾ Blandt disse nævnes i Skiftebrevet: 1 sort Klædes Kappe (28 Dr.), 1 »fellemoet« Klædes Kappe (16 Dr.), 1 sort »barattis« Klædning med Snore på (16 Dr.), 1 »siden ruffis« Klædning med Snore (8 Dr.), 1 gammel »kaffis« Klædning uden Ærmer til Trøjen (8 Dr.), 1 Par sorte Tripsbukser (4 Dr.), 1 »fellemoet« Bommersistrøje, 1 pikkeret do., 1 brun Klædestrøje med Ræveskind under (4 Dr.), 1 rød ulden Skjorte med Gråværk under (2 Dr.), endvidere 20 Skjorter à 6 Mrk., 2 Kammerdugskraver à 3 Dr., 7 Kraver à 6 Mrk., 10 Hånddugge à 8 Sk., 8 Par Lærredsstrømper, 1 Silketørklæde, 1 Fløjels Lue med Sobel om (4 Dr.), 1 forsølvet Degen (4 Dr.), 1 Bøsse (4 Dr.), 1 Feltegn af rødgult Taft med Sølvknipling og to Fjer (3 Dr.) o. s. v.

⁴⁾ Blandt disse var: 1 sort engelsk Klædning (12 Dr.), 1 fin sort Klædes Kappe, stafferet under Fligene med Kaffa (24 Dr.), 1 brun Kamelots Trøje med forsølvet Messingbælte (8 Dr.), 1 sort Silketrøje (12 Dr.), 1 Kabus (6 Mrk.), 1 Par sorte Knæbånd med Kniplinger (6 Mrk.), 1 »alle modsche rock« (o: en Kjortel à la mode) (10 Dr.), 3 Hørgarnsskjorter, 3 små Skjorter, 12 Tørklæder, 4 Kniplings slette Kraver, 4 slette Kraver, 2 Lærredsærmer med Kniplinger, 1 Kniplings Hånddug, 1 siden ruffes Klædning o. s. v.

⁵⁾ Disse bestode af: 1 fin Klædes Kåbe (40 Dr.), 1 barattis foret Kåbe (24 Dr.), 1 grovgrøn Kåbe med Gråværk under (24 Dr.), 1 foldet Kåbe med sort

givne Fortegnelse over hendes Klædningsstykker viser også, at hun var en Kvinde, som i sin Festdragt næppe stod tilbage for Adelens Fruer. Skifteregistreringens Fortegnelse over Boets Kreditorer viser, at Johan Brandt udelukkende fik Varer fra sine Forbindelser i Udlandet. I Hamborg havde han således Mellemværende med 10 Købmænd (Jokim Stampel, Jørgen Stridbech, Jakob Eilers, Salomon Gerber, Johan Terlippe, Geløv Langebech, Johan Molman, Henrik Pamp, Erik van Holdt og Henrik Simonsens Arvinger), i Holland med 5 Mænd. Den udenlandske Gæld beløb sig til c. 13,800 Dr. og 19,100 Mrk. lybsk og blev tilligemed en Del anden Gæld dækket af Kramgodset og de udestående Fordringer, idet en af Arvingerne, efter som man plejede at ordne slige Forhold, overtog disse mod at klare Gælden. Ved Skiftets Opgørelse kom der til Deling mellem Arvingerne c. 16,480 sl. Dr. — Endnu kan nævnes, at Joh. Brandt 1635 havde Bryderier af sine hamborgske Forbindelser. En Hamborgerkøbmand sendte ham i Betaling en Anvisning på Niels Andersen, Borger i Ålborg, men denne nægtede at betale i Henhold til et kgl. Mandat om, at ingen måtte betale sin Gæld til Hamborgere. J. Brandt henvendte sig til Kongen, som i Missive af ³⁰/₁₁ 1635 pålagde Lænsmanden Gunde Lange at forhjælpe ham til sin Betaling hos N. Andersen ¹).

☞ Mette Kristensdatter ²), † ¹/₄ 1642, begr. ²/₄; hun havde 11 Børn. En Ligsten over hende og hendes Mand lå i sin Tid i Frue Kirke ³).

slet Fløjl under (30 Dr.), 8 forskellige Skorter, 1 Skortefoder (16 Dr.), 4 Trøjer, 1 sort bræmmed Lue (3 Dr.), 1 udrisset Fløjels Muffe (4 Dr.), 2 Fløjels opskårne Luer, 1 sort trind Fløjels Lue og 2 andre Luer, 1 Brystdug, 1 Muffe og 1 Tripes Snørliv, 1 Par nye og 1 Par gamle Sko, 1 Par Fløjels Sko, 1 Par nye Tøfler, 20 Særke à 1 Dr., 14 »Opleder« à 2 Mrk., 11 Halsklæder, 5 Hørgarns Forklæder, 2 Kasteklæder, 1 Kammerdugs Forklæde og 7 »Sørhatter«.

¹) Jyske Tegn. 9, 248. ²) Hendes Broder Lavst Kristensen, Borger i Ålborg, tog sig af Børnene på Skiftet. ³) Ny kgl. Saml. 4°, 747 b. S. 39.

43. **Herman van Ginchel** ¹), Købmand i Ålborg, hvor han blev Borger den 15. Mars 1585 mod at betale 20 Daler ²). Formodentlig er han indvandret fra Holland, ti der ejede han Gods. I Skiftetbrevet om Udlodningen 23. Novbr. 1613 hedder det: »Hvad det Gods i Holland er anbelangendes, som Moderen og Børnene haver til Skifte, haver hun efterladt hendes Børn hendes Anpart derudi at må lade annamme og beholde, og hver Broder og Søster derudi at være lige rige«. Dyrskjøet fortæller, rimeligvis i Henhold til

¹) Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Ålborg, S. 126. ²) Ålborg Bys Bog Bl. 284.

Meddelelser fra Ålborg, at Slægten Ginchel under »Krigen mellem England og Holland« blev adlet i dette sidste Land¹⁾. H. van Ginchel havde, kort efter at han bosatte sig i Ålborg, i Fællesskab med andre af Byens Borgere sendt en Ladning Malt til Emden, men Skibet blev taget af en Kaper fra Dunkerken. Da man ikke her vilde skaffe dem Ret og der snart efter ankom et Skib fra Dunkerken til Ålborg, skaffede H. v. Ginchel og hans Fæller sig følgende Befaling²⁾ fra Kongen til Lænsmanden på Ålborghus, Ove Lunge:

»Vid, at disse brevvisere Christen Knudssen, Dirik Brinck, Herman von Gingell³⁾ och Biritte Diriks sampt dieris medredere, borgere og borgerske udi vor kiøbsted Olborg, hafve underdanigt til os supplicerit och klagligen til kiende gifvit, hvorledis at de forledene sommer hafde frachtit och lad et skib med malt och ville lade segle paa Embden, hvilket dennem under veien af nogen dunker-kiske fribytter er optagen och samme dieris gods giort til pris, och at de siden hafve forhvervit vor forskrift til printsen af Parma och der epter hans befaling och befordring til dennom af Dunkerken erholdit, at dennom dieris gods skulle egien gifvis, hvilket dog aldels intet hafver mot dennom hielpe, och derfor underdanigst begierit, at de maa bekomme arest paa en Dunker[ker]skib, som der for byen er indkommit, der ved de igien til dieris skades opretning kunde komme, som du af indliggende supplicatz ydermere hafver at forfare. Da epterti icke andre venlig och gode middel hafver kund vere fruchtbarlig vore under-sotte til dieris frarøfvit gods egien at bekomme, bede vi dig och ville, at du paa vore vegne forordne och befaller, at samme Dunkerkers skib med ald med-hafvinde gods blifver arestiret och udi arest holden, til forskrefne vore under-sotter kommer til dieris opretning och skipperen med andit folk paa skibet ere denne aarsag formelde och forvise til dennom, som vore undersotter belediget⁴⁾ hafve, om dieris erstading. Dermed o. s. v. Actum Skanderborg dend 14. aprilis aar 1587.«

Også andre Kendsgærninger end dette Brev vidne om, at H. v. Ginchel drev en udstrakt Handel, ti blandt nans Dødsbos Kreditorer nævnes Anders Hvidkop i Lybæk, Arent Brunsviger, Villem Jakobsen i Amsterdam, Fru Wessel i Amsterdam, Gerhard Honradt i Køl, Peder Munk til Estvadgård, Fru Dorete Krabbe og Godslev Budde, og blandt Debitorerne: Knud Rud til Sæbygård, Ingeborg Skel til Vorgård, Henning Bilde til Vrejlv, Tyge Krabbe til Bustrup og Keld Jul til Stubbergård. Han opkøbte Landprodukter (Smør og Korn) og handlede med alle hænde Kram, med Slibestene, Møllestene, franske Glas, Vin (Lageret var 851 Daler værd), Bygningsæmner (Lægter, Astrag, Fyrrebord) o. s. v. Han ejede en Gård ved Færgebroen ved Limfjorden, som han selv bebode, og som vurderedes til 3500 Daler; til Forretningen hørte desuden to Lagerkædere i Jomfru Anne Gade, 2 Boder i Nibe samt Skibe og Både til et Beløb

¹⁾ Ny gkl. Saml. 4, 746. ²⁾ Jyske Tegn 3, 162. ³⁾ Registranten har urigtig: Gugell. ⁴⁾ Fornærme (beleidigen).

af 384 Dr. Desuden havde han selv bygget en Gård i Jomfru Anne Gade til Værdi 2000 Daler, som blev solgt til hans Svigersøn Povl Knudssen, og han ejede en stor Kålgård og et Hus ved Østerport. Han efterlod sig faste Ejendomme til Beløb ialt af 6140 Daler, 521 Lod Sølv, 170 Daler samt $23\frac{1}{2}$ Lod i Guld, Linklæder til 135 Daler, Gangklæder til 140 Daler, Sængeklæder, Dynere og Omhæng til 315 Daler, Tin, Messing og Kåber til 168 Daler, Kramgods til 1681 Daler, Korn til 535 Daler, Salt, Lægter m. m. 410 Daler, Slibe- og Møllestene, fransk Glas til 361 Daler, udestående Fordringer til 1113 Daler m. m. Aktiverne beløb sig til c. 12,600 Daler foruden Guld og Sølv, medens Gælden var c. 1400 Daler og Beholdningen altså over 12,000 Daler, en Formue, som på den Tid var meget betydelig. — H. v. Ginchel blev Rådmand i Ålborg 1598 ¹⁾ og † 1605 ²⁾. begr. i Frue Kirke.

∞ Bente Fredriksdatter. Hun udtog af Fællesboet efter sin Husbonds Død sin Fæstengave, der bestod i et Panserbælte, en Knivskede, et Nøglebånd og et Pungbånd, alt af Sølv til en Vægt af 65 Lod ³⁾. De efterlod sig 5 Sønner og 2 Døtre.

¹⁾ Rådmandslisten i Ny kgl. Saml. 4°, 747 b. ²⁾ Nielsen a. St. siger, at han † 1650, men dette vilde give H. v. Ginchel en urimelig høj Alder; desuden holdtes $2\frac{1}{7}$ 1606 og $23\frac{1}{11}$ 1613 Skiftedeling efter ham. Nielsens Kilde må være en i Årstallene fuldstændig urigtig Ligstensindskrift, af hvilken der findes et Par Afskrifter i Ny kgl. Saml. 4, 747 b. ³⁾ Skiftebrevet.

44. **Tomas Kristensen Mumme** blev Præst i Jerslev og Vesterbrønderslev i Børglum Herred 1609. Han † 1625. En Indberetning fra 1625 ¹⁾ viser, at han til sin Præstegård havde en Udsæd af 14 Tdr. Rug, 11 Tdr. Byg og 8 Tdr. Havre, og at han kunde avle 18 Læs Hø. Hans Indtægt i Korntiende var 20 Tdr. Rug, 20 Tdr. Byg og 10 Tdr. Havre; Kvægtienden gav 10 Lam og 1 Kid. Offeret bestod i 3 Daler. En Kapellanbolig var bortfæstet til en Bonde for 3 Tdr. Byg, 1 Skovsvin, 1 Gås, 2 Høns og 24 Skil. Gæsteripenge.

∞ Elsebe Jakobsdatter Holm, f. 1591. I dette Ægteskab havde hun 1 Søn og 3 Døtre. Hun blev 2. ∞ Eftermanden i Jerslev Søvren Tomsen Galskjøt, som † c. 1644; med ham havde hun 2 Døtre. Derpå 3. ∞ Eftermanden i Embedet Lavrids Jensen Bjørn (Ursin), med hvem hun havde 1 Søn ²⁾, og som † $12\frac{2}{3}$ 1684 ³⁾. Hendes Sønner bleve Præster og de 4 Døtre gifte med Præster, den 5. blev Købmandshustru, se Nr. 54. Selv levede hun endnu 1654.

¹⁾ Wulff: Statistiske Bidrag til Vendelbo Stifts Historie i det 16. og 17. Årh., 1874 S. 157. ²⁾ Således Wibergs Præstehistorie 2, 24, skønt hun var 53—54 År, da hun blev 3. Gang gift. ³⁾ Skiftebrevet i Ålborg Bispearkiv.

45. Magister **Kristen Nielsen Friis** ¹⁾ gik i Århus Skole og blev Student 1622. Var først Rektor for Horsens Skole og blev derpå Præst i Rårup. Tidligere Præster her havde haft Rårup Kirkes Korn-tiende i Fæste, men hans Formand, som tog Afsked på Grund af Skrøbelighed, beholdt Tienden og Kr. Friis fik derfor ²⁸/₂ 1635 Brev på Tienden for det Tilfælde, at han overlevede sin Formand Hr. Otte Knudsen ²⁾. 1641 blev Kr. Friis kaldet af Domkapitlet i Århus til Kannik og Præst i sin Fødeby ved Frue Kirke; han følte da Lyst til at foretage større Studier, hvortil han måske ikke før havde haft Råd, og han søgte derfor Tilladelse til mod at forsørge Kirken med en anden dygtig Mand, så ingen Tjæneste skulde blive forsømt, på et Års Tid eller to at begive sig ud af Riget til fremmede Universiteter. Dette bevilgedes ham ¹⁵/₈ 1641 ³⁾ og han rejste. De på Rejsen gjorde Studier bevirkede formodenlig, at han ²⁶/₅ 1647 kunde kreeres til Magister ved Københavns Universitet ⁴⁾. Krist. Friis blev endelig Provst og † ³/₁₀ 1634.

∞ Karen eller Katrine Klemensdatter.

¹⁾ Hertel: Århus Domkirke 1, 500. ²⁾ Jyske Reg. 9, 105. ³⁾ Jyske Reg. 10, 141. ⁴⁾ Rørdams Fortegnelse over Magistre i Pershist. Tidsskr. 3. Bd.

46. Magister **Anker Søvrensen**, f. ²¹/₆ 1608, skal have gåt i Sorø Skole og blev Student 1627. Han blev 1633 sin Faders Medhjælper med Efterfølgelsesret i Egtved og Østed, men alt forinden dennes Død blev han Præst i Kolding ³/₇ 1635. To År efter, ¹⁶/₅ 1637, blev han Magister ved Københavns Universitet ¹⁾ og 1661 blev han Provst i Brusk Herred. Da han 1637 vilde holde Bryllup, fik han efter Ansøgning ¹⁷/₅ 1637 Bevilling til til Festen at indbyde nogle flere Par Folk end han efter Forordn. om Brylluper havde Ret til ²⁾.

Om A. Søvrensen lod noget Arbejde trykke for at erhverve Magistergraden vides ikke; ellers er han i Litteraturen kun optrådt med et Skrift, den Ligprædiken han ¹⁸/₃ 1645 holdt over Erik Pors til Nørgård i Kolding Kirke. Den blev »prentet i Århus hos Hans Hansøn Skonning 1647«. På sidste Blad i Bogen er trykt nogle af A. Søvrensen over E. Pors forfattede latinske Vers.

Anker Søvrensen † ¹⁶/₁₁ eller ²⁶/₁₁ 1682.

1. ∞ 1637 Maren Nielsdatter, f. 1618, † 1639, Datter af Rådmand Niels Bøgvad i Kolding. Hun havde 1 Søn.

2. ∞ 1641 Anne Jeremiasdatter, f. i Kolding 1625, † ²¹/₄ ³⁾, begr. ²³/₄ 1700; hun havde 3 Sønner og 9 Døtre og blev 2. ∞ Sone Pedersen, Rådmand i Kolding, se ndfr. S. 61.

¹⁾ Rørdams Fortegnelse over Magistre i Pershist. Tidsskr. 3. Bd. ²⁾ Jyske Reg. 9, 257. ³⁾ Bircherods utrykte Dagbøger på det kgl. Bibliotek.

47. Lic. jur. **Peder Lassen**¹⁾ blev født $\frac{20}{8}$ 1606 og hjemme undervist af duelige Lærere. Derpå sendte hans Forældre ham efter den Tids Skik alt i hans 17. År til Holland, hvor han dyrkede de humane Videnskaber på Universiteterne. Efter sin Faders Død vendte han hjem og kom derefter til Københavns Universitet, hvor han bestemte sig for det juridiske Studium. Efter Freden i Lybæk blev han atter sendt udenlands, og nu tilbragte han en Årrække, kun med Afbrydelse ved hans Moders Død, med Rejser i Holland, Frankrig, England, Tyskland, Østerrig, Schweiz og Italien, snart i det ene, snart i det andet Land²⁾, overalt studerende Retsvidenskab såvel i Praksis som i Teori. Ved Paduas berømte Universitet, ved hvilket han blev immatrikuleret $\frac{4}{12}$ 1633³⁾, studerede han i 4 År (1633—36) og i Basel, hvor han opholdt sig 1636 sammen med sin Broder Søvren Hofman, disputerede han ligesom denne. Hans Afhandling:

De jurisdictione et imperio, Basileæ 1636,

gjorde ham til Licentiatus juris.

1641 indfandt han sig til Rigsdagen i Regensburg, hvor han traf Korfids Ulfeld, der var dansk Afsending. Denne bevægede ham til Året efter at gå med Breve til Wien og derfra over Danzig hjem, hvor han udfattede det betroede Ærende hos Kansler Kristen Tomsen (Sehested).

Efter sin Hjemkomst søgte han at få Ende på en Strid, som han havde med sin Broder Dr. S. Hofman, og som sagtens drejede sig om den efter deres Moders Død 1635 faldne Arv. Efter Henvendelse til Kongen fik han $\frac{26}{12}$ 1642 Brev til Lænsmanden på Dronningborg Otte Marsvin om så vidt mulig at forhjælpe ham, så han »en Gang kan komme til endelig Ende« med sin Broder⁴⁾.

På Kansler Kr. Tomsens Anbefaling gav Kristian IV ved Brev $\frac{4}{1}$ 1643 P. Lassen det ved Peder Saxes Død ledig blevne Kanonikat ved Århus Domkapittel⁵⁾. Samme År sendtes han med Kansler Just Høg til Fredsunderhandlingerne i Osnabrück, hvorfra de, da Svenskerne havde besat Vejene, kom hjem under mange Vanskeligheder til Påske 1644. Næste År gik P. Lassen som Afsending til Kejser Ferdinand III og vendte først tilbage i Sommeren 1646⁶⁾. Han må have vist sig duelig under disse diplomatiske Sendelser, ti da han kom hjem, blev det ham tilbudt at gå til Stokholm som dansk

¹⁾ Hans Levned i T. Hofmanns: *Fundationer på de Legata, som ere stiftede af P. Lasson, Kbh. 1753*, men dette er kun en ofte fejlfuld Omskrivning af Universitetsprogrammet, som udstædtes ved P. Lassens Død. ²⁾ Universitetsprogrammet og derefter Hofmann opregner Rejseruterne nærmere. ³⁾ Suhms Samlinger 2, 3 S. 17. ⁴⁾ Jyske Tegn. 10, 544. ⁵⁾ Jyske Registre 10, 266—67. Han kaldes her »P. L. af Randers«. ⁶⁾ Hofmann a. St. S. VIII Anm.

Ministerresident. Han ønskede dog nu at blive i Landet, da han i 24 År havde været på Rejser, og afslog derfor Tilbudet. Han tog derefter Bolig i Randers 1647. Rigtignok skulde han som Kannik bo ved Århus Domkirke, når ikke en kgl. Bestilling hindrede ham deri, men han må have fåt Dispensation, ti der haves en kgl. Befaling af 20/2 1645 til Kapitlet i Århus om at erklære sig over, hvorvidt en Ansøgning fra P. Lassen om at måtte nyde bona communia med Bolig i Randers kunde forenes med Kapitlets Statuter¹⁾. Mærkelig nok afslog P. Lassen også det juridiske Professorat, da dette efter Prof. juris Klavs Plums Død 1649 blev ham tilbudt.

I Randers levede P. Lassen nu hele 10 År i Stilhed, uden at det fortælles, hvad han tog sig til. Man fejler dog næppe, når man antager, at han har benyttet denne Tid til at erhverve sig det Kendskab til dansk Ret, som siden gjorde ham til et af de brugbareste Medlemmer af Kommissionerne, som skulde udarbejde Danske Lov. På sine Rejser havde Lassen væsenlig givet sig af med romersk og kanonisk Ret, hvori han også erhvervede sig omfattende Kundskaber; til Studiet af dansk Ret havde der derimod ingen Lejlighed været. Det var sikkert i hine År, at Studiet af Jyske Lov førte ham til at affatte den Oversættelse af denne Lovbog, som endnu haves bevaret i hans eget Håndskrift²⁾. Retshistorikeren Kofod Ancher roser denne Oversættelse for dens Nøjagtighed og dens gode Latin³⁾, og han har aftrykt den sammen med sin Udgave af Jyske Lov⁴⁾. Hos Peder Resen vakte Lassens Oversættelse den største Begejstring, og han bruger meget varme Udtryk om den⁵⁾. Derimod kan man ikke sige, at dette Arbejde havde indgivet Lassen nogen særlig Kærlighed til Jyske Lov som Lovværk. Foran i Manuskriptet af sin Oversættelse har han indført nogle Udtalelser, hvori han på Latin udtrykker sin Ringeagt for Lovbogen:

»At prise denne Lov overlader jeg en anden; jeg finder næppe noget at rose i den. Den er meget kortfattet og tillige ufuldstændig og utydelig. . . . Stilen passer bedre for tåbelige Fabler end for Lovens Majestæt, og er ikke sjældn så forældet og utydelig, at man næppe, eller ikke en Gang næppe, kan gætte Meningen, hvad der skaffede mig et overmåde stort Arbejde under Forsøget på at gengive dette Værk på Latin«⁶⁾.

Endelig anvender P. Lassen på Jyske Lov Ciceros Ord⁷⁾: enhver Lovgivning, som ikke er romersk (jus civile) er rå og næsten latterlig.

¹⁾ Jyske Tegn. 11, 131. ²⁾ Universitetsbiblioteket AM Nr. 13 og 14 i Oktav. ³⁾ Lovhistorie I, 182. ⁴⁾ Kbh. 1783, se S. XXI. Ancher er ikke vis på, at bægge de nævnte Håndskrifter ere Lassens egenhændige; at dømme efter andre Prøver af P. Lassens Håndskrift, som jeg har set, kan der dog ikke godt rejses Tvivl om Egenhændigheden. ⁵⁾ Oratio de excellentia juris Danici (anført af Ancher a. St., er vist et Håndskrift). ⁶⁾ A M Nr. 11. ⁷⁾ I: de oratore 1. Bog.

I dette sidste Udfald skyder P. Lassen naturligvis over Målet, men iøvrigt kan det ikke nytte, som Kofod Ancher¹⁾ gør, at harmes over hans Udfald mod Jyske Lov; P. Lassen har fuldstændig Ret i sine Anker, særlig når man mindes, at de sigte til en på hans Tid endnu gældende Lovbog. Betragtet som Lovgivningsarbejde er Jyske Lov et mådeligt Værk, men derfor beholder den dog sin Betydning som en uvurderlig Kilde til den danske Rets Historie.

Indtil Krigen med Karl Gustav udbrød, blev P. Lassen boende i Randers, men så flygtede han som så mange andre til København, hvor han opholdt sig under Byens Belejring. Først i Oktbr. 1660 vendte han tilbage, men Opholdet blev ikke af lang Varighed. Forfatningsforandringen havde fundet Sted, og Gennemførelsen af den nye Tids Ideer krævede nye Mænds Hjælp. Allerede $\frac{8}{11}$ s. Å. fik P. Lassen kgl. Missive om, at han skulde »straks begive sig ind til os, hvor du videre vor nådigste Vilje haver at forfare«²⁾. Han fik på ny Tilbud om at gå som Sendemand til Stokholm, men han foretrak at blive hjemme. Han fik så som Råd³⁾ og Assessor Sæde i det ved Resol. 12. Jan. 1661 oprettede Justitskollegium (Højesteret)⁴⁾, og med denne Udnævnelse begynder, om end noget sent, den største Virksomhedsperiode i P. Lassens Liv. Han fik jævnlig Sæde i Kommissioner, som snart skulde afgive Betænkning i vidtløftigere Sager, før Højesteret dømte i dem, snart selv skulde fælde Dom i vanskelige Sager⁵⁾. Desuden kunde han også komme til på egen Hånd at afgive Betænkning over juridiske Spørgsmål. Straks efter sin Ansættelse afskededes der ham således ved kgl. Befaling af $\frac{1}{4}$ 1661 Betænkning om, hvad Straf Ulfeld og hans Hustru fortjente, og om hvilken Procesmåde det var tjenligst at bruge imod dem⁶⁾. Desværre kendes P. Lassens Svar ikke. Fra hans Højesteretsvirksomhed plejer man at fremhæve, at han såvel underskrev Dommen over Kaj Lykke (1661) som Dommene over Korfids Ulfeld (1663) og Peder Griffenfeld (1676), og der er blevet udtalt en skarp Dadel over ham herfor. Nyerup⁷⁾ siger, at man under Dommen over Kaj Lykke »desværre også finder Navnene af de to hæderlige Danemænd Villum Lang og Rasmus Vinding. At Peder Lassen ikke tog i Betænkning at underskrive Dommen, forundrer man sig mindre over, når man

1) A. St. S. 182. 2) Jyske Tegn. 15, 2. 3) Justitsråd var Embedstitlen for Medlemmerne af Justitskollegiet. 4) Bestall. $\frac{15}{12}$ 1663 fik Gyldighed fra $\frac{1}{1}$ 1661 (Rentek. Bestall. Bog 10 a, 83 jfr. 13 a. 126. 5) Se Sæll. Tegn. 3, 444 (1666), 598 (1666); 38, 82 (1667); 39, 137 (1670), 411, 439, 637 og 676 (1671); 40, 623 (1675). 6) Birket Smith: Leonora Kristina Grevinde Ulfelds Historie 2, 59, hvor den kgl. Befalings Indhold gengives. 7) Efterr. om Fredrik III, 1817, S. 347 jfr. Vaupell: Rigskansler Grev Griffenfeld, 2, 170. Wolff: P. Griffenfelds Levned S. 379.

betænker, at han ikke vægrede sig ved at fælde Dødsdom over bægge sine Velgørere Ulfeld og Griffenfeld«. Denne hånlige Udtalelse er dog uberettiget: der vides intet om, at Ulfeld og Griffenfeld særlig have været P. Lassen Velgørere. Han tog, som vi have sét, ikke mod nogen Ansættelse, da han kom hjem, og da han 1660 blev kaldt til København, var Ulfelds Rolle udspillet og Griffenfelds endnu ikke begyndt. At Griffenfeld har yndet Lassen som en dygtig og arbejdsom Mand, er rimelig nok, ti det var han, men derfor bliver Griffenfeld dog ikke hans Velgører. Hvad endelig Dommen over denne sidste angår, så havde P. Lassen store Betæneligheder ved at underskrive den, og det var først, da han selv havde udspurgt Kongen om, hvor vidt denne havde givet Griffenfeld de Tilsagn, som han beråbte sig på, og fåt benægtende Svar, at han underskrev Dommen¹⁾. Forøvrigt skal denne siden have fortrudt ham meget, og det fortælles, at han på sit Dødsleje vilde skære Halsen over på sig selv og sin Hustru af Fortvivlelse over at have givet Dommen sin Underskrift²⁾.

P. Lassens Hovedarbejde var dog hans Deltagelse i Affattelsen af Kristian V.s Danske Lov. Han var alt Medlem af den første store (22 Medlemmer) ved kgl. Resol. ²⁶/₁ 1661 nedsatte Lovkommission, blev ligeledes Medlem af alle de øvrige, som efterhånden bleve udnævnte, og det lige til sin Død. I Året 1675 holdt Kommissionen endog daglig Møde i Lassens Hus³⁾. Det er almindelig anerkendt, at han næst sin Kollega i Justitskollegiet Rasmus Vinding fik størst Indflydelse på det Indhold, Lovbogen endelig fik⁴⁾. Det blev nemlig ikke Lassens, men det af Vinding udarbejdede Udkast, som ifølge Kongens Vilje blev Grundlag for Lovbogen. Dette var næppe efter Lassens Hoved. Han havde tidligere udarbejdet et Udkast om Arv og Arvekøb, som endnu haves med hans egen Håndskrift⁵⁾. Dette Eksemplar overleverede han egenhændig til Kongen og skrev siden herom følgende bag i Håndskriftet:

»Aar 1663 den 15. Decmbr. leffuerte ieg dette i Kongl. Maytz. egen haand, da hand en god deel deraff genom leste, offueruerende Cantzeler Retz och Ober Secreterer Krag och efter anledning bespurpte hand mig om et och andet herudi, huortil ieg och vnderd. suarede, saa hans Majt da siuntis deri at haffue god behag. Men anden dagen den 16. Decemb. udi Feldtherrens, Cantzelers, admiralens, Rigens Marschalck, Rentemester Gabels, Kamer Raad Bulchis och mange andris neruerelse spurte hand mig om de ords mening, som findes pag. 29 in pr.

¹⁾ Hofmann a. St. S. 28. ²⁾ C. Brandts Antegnelser i Suhms Nye Saml. 3, 358. Rimeligvis er denne Fortælling dog kun en Udsmykning af den Kendsgerning, at P. Lassen fortrød sin Deltagelse i Griffenfelds Domfældelse. ³⁾ Hofmann a. St. S. X. ⁴⁾ Aubert: De norske Retskilder og deres Anvendelse, S. 52. ⁵⁾ Ny (Ikke som Aubert: Gml.) kgl. Saml. Fol. 824.

ex Laub.¹⁾ 3 cap. 43. Jeg suarede hanom underd., men det siuntis, hand ickē nøyetis dermed, ey heller de andre for^{nē} regis ad exemplum²⁾, dog gud ued, huad der under uar.«

Lassen havde endvidere været med til at udarbejde Udkast til forskellige Afsnit af den påtænkte Lovbog³⁾, og endelig selv skrevet et helt Lovbogsudkast efter sin Yndlingsidé, at en Lovbog burde falde i 3 Bøger eller Afsnit, svarende til hvert af Menneskelivets Alderstrin og indeholdende den herom gældende Ret. Kongen godkendte imidlertid, som nævnt, Vindings Plan og System, på hvilket der så skulde arbejdes videre. P. Lassen har nu også, det skal siges til hans Ros, lojalt og ivrig taget Del i Udførelsen af Kongens Vilje, men man kan af hans Randbemærkninger til det såkaldte Vindings 2. Udkast⁴⁾ med de mange skarpe Udfald mod Vinding se, at det ikke just var med blide Følelser mod denne, at han bøjede sig for Kongens Bestemmelse. Eksempelvis kan nævnes, at Lassen ved Dske. Lovs 6. 19. 3, der taler om at sætte Ild på Marken i Mands Svinesti, sætter i Randen: »Svinesti) valde ipsi familiare, sed juri inconueniens hospitium«⁵⁾. Derimod er det urigtigt, hvad der ofte fortælles, at P. Lassen vilde have Romerretten lagt til Grund for den påtænkte Lovbog⁶⁾.

P. Lassen nåede ikke at se Afslutningen på sit Livs Hovedarbejde. Danske Lov udkom som bekendt 1683, men Lassen var alt † ⁵/₁₀ 1681 efter et smærtefuldt Sygeleje og efter i flere År at have lidt af Skørbug og Stensmærter. Han blev begravet i Helligåndskirken, hvor der blev opsat et Epitafium over ham, men det faldt ned under Københavns Ildebrand og blev ikke sat op igen.

Efter Kristian V.s Regeringstiltrædelse fik P. Lassen ¹¹/₂ 1670 det Hverv at rejse om i Landet selv tredje og modtage Troskabsederne, men kort efter, s. Å., blev han Referendarius (J: Justitiarius) i Justitskollegiet. Det fattedes således ikke på ydre Anerkendelse for P. Lassen, derimod så det ikke så lyst ud for ham i Henseende til at få Gage. Han fik i de 21 År han var Embedsmand, således som hans Enke skriver til Kongen, ikke »den ringeste Skilling« i Løn, og hans Fordring herfor var løbet op til 15,946 Rdr., som hans Enke først efter gentagne Ansøgninger opnåede at få betalt ved kgl. Resol. ⁷/₃ 1691⁷⁾. For at forstå, at han dog havde noget at leve

¹⁾ Nemlig af Jyske Lov: Der stod: Hver kan give, hvad han vil, ved Testamente til Kirker eller Skoler. ²⁾ Efter Kongens Eksempel. ³⁾ Aubert a. St. S. 314—15, og flere Udkast i Danske Kancellis Arkiv, som Aubert ikke kender. ⁴⁾ Eksemplaret med hans egenhændige Tilskrivninger, som ikke er bemærket af Aubert, findes nu i Kancelliets Arkiv. ⁵⁾ »Svinesti) et for ham selv overmåde velbekendt, men for Loven upassende Herberg«. ⁶⁾ Aubert a. St. S. 314 og 321. ⁷⁾ Rentekam. orig. kgl. Resol. jfr. kgl. Resol. Prot. 29, 60; 23, 278—81.

af, må man mindes, at Gagen var den mindste Del af Indtægterne for den Tids Embedsmænd; de bestode for en væsenlig Del af Sportler, og i sådanne fik P. Lassen som Højesteretsassessor og Justitiarius næppe små Summer.

P. Lassen vedblev at vedligeholde Forbindelsen med de fremmede Lærde, som han havde lært at kende på sine Rejser, og der fandtes en stor Korrespondance efter ham, som dog nu synes forsvundet. — Under sin mangårige Omgang med Udlandets Seværdigheder havde han fåt Sans og Interesse for Kunstgenstande og anlagt Samlinger heraf. Disse forøgede han stadig og ved sin Død efterlod han sig sådanne Masser af Guld- og Sølvtoj, gammelt Porcellæn, Juveler, Malerier, udskåret Elfenben m. m., at han næst Kongehuset havde den største Samling i Landet. Det fortælles, at Dronning Charlotte Amalie en Gang besøgte hans Hustru for at bese disse Samlinger¹⁾.

Ved kgl. Bevilling $^{27}/_6$ 1672²⁾ havde P. Lassen og Hustru, der ingen Børn havde, fåt Tilladelse til at gøre Testamente, som de vilde, og et sådant blev derefter underskrevet $^{9}/_{12}$ 1679. Herved bestemtes, at der efter den længst levendes Død skulde oprettes Legater til Beløb af 16,436 Rdl., og blandt disse er at nævne: 1. 10,000 Rdl. i Specier, for hvis Renter 2 studerende skulde rejse udenlands hver i 3 År. 2. 325 Rdl. i Specier, hvis Renter tilfaldt en Student fra Randers Skole. 3. 4500 Rdl. til Oprettelse af 9 Sænge i Vartov. Det øvrige Bo skulde tilfalde P. Lassens Arvinger.

Da P. Lassens Enke døde, fandtes i Boet mod Forventning ikke Værdier til stort mere end Legaternes Beløb. Samlingerne og Boets Ejendom, Gården på Hjørnet af Skovbogade og Klareboderne, som Lassen havde bebod, blev da solgt, men da Gårdens nye Ejer Rådmand E. Mangor vilde lade lave en Port på den, faldt en Mur ned over Fru Lassens Sovekammer og der fremkom en Mængde Poser og Æsker fulde af Penge. Der gjordes nu Krav på Ejendomsretten til disse Penge af den kgl. Kasse, da Fundet kunde kaldes Danefæ, af Rådmand Mangor og af Ægtefællemeres Arvinger, medens Håndværksfolkene vilde have Findeløn. Hofrets Dom $^{13}/_{11}$ 1709 tilkendte P. Lassens Arvinger Ejendomsretten mod, at Mangor skulde have Fjerdeparten i Findeløn. Da nu Dommen af de andre Parter i Sagen blev appelleret til Højesteret, indgik Lassens Arvinger Forlig med Mangor om at dele Pengene og tilfredsstille den kgl. Kasse ved hver at give 1000 Rdl. til de fattige i København. Dette Forlig stadfæstedes af Højesteret $^{2}/_8$ 1710, og først nu bleve de fundne

¹⁾ Hofmann a. St. S. 58. ²⁾ Sæll. Regist. 28, 669.

Penge talte: der var 18,000 Rdl. Da derefter P. Lassens og Enkes Bo blev gjort op, var Beholdningen 43,640 Rdl., og, efter at Legater og Omkostninger vare fradragne, kom til Deling mellem P. Lassens Arvinger 18,252 Rdl.¹⁾

For det ovennævnte Rejsestipendium for 2 studerende blev $16/6$ 1713 (vgl. Stadf. $19/7$ 1714), udstædt en Fundats²⁾, som var udarbejdet efter de af P. Lassen efterladte Konzeptudkast, af hvilke det ældste allerede affattedes 1649 under hans Ophold i Randers³⁾. Fortrinlig berettiget skulde hans Søkendes Efterkommere være, dernæst studerende, som ere fødte i Randers, og endelig studerende i Almindelighed. Legatet, som ikke måtte nydes længere end 3 År, skulde bestyres af en Overdirektør af Familien, og således vedblev det til 1837, da Universitets- og Skoledirektionen, fordi den daværende Overdirektør var uvederhæftig, foranledigede, at Kapitalen, som 1810 i Forbindelse med det andet Universitetslegat (se ndfr.) var over 17,000 Rdl., men nu var svundet ind til 8500 Rdl. i kgl. Obligationer, blev overgivet til Universitetets Bestyrelse. Ved kgl. Resol. $8/9$ 1837 blev det bestemt, at kun den ene Lod skulde uddeles, medens den anden skulde oplægges til Kapitalen nåede sin oprindelige Størrelse. Dette har man dog siden opgivet, fordi Kapitalens Renter under de forandrede Prisforhold dog ikke vilde slå til til to Stipendier, og nu uddeles den fulde Rente (1018 Kr. årlig) af Kapitalen (for Tiden 26,313 Kr.) til én Stipendiat ad Gangen, men dog for de oprindelig bestemte 3 År. Ifølge Konsistoriets Skrivelse af $6/4$ 1839 kræves hos Stipendiaten de Egenskaber, som ellers er Vilkåret for at erholde Universitetets større Stipendier, særlig Embedseksamen med bedste Karakter⁴⁾.

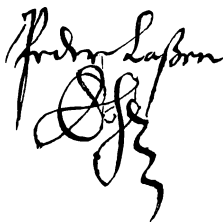
¹⁾ Boets Opgørelse er meddelt af Hofmann a. St. S. 63. ²⁾ Trykt hos T. Hofmann a. St. S. 66—72, og flere Steder, se Scheels ndfr. nævnte Bog. ³⁾ T. Hofmann: A. St. S. 24. ⁴⁾ Scheel, Købh. Universitets Kolleg. og Stipendier S. 93—96 og de der anførte Henvvisninger. — Her skal meddeles Navnene på Stipendiaterne fra den sidste Menneskealder: Cand. phil. J. T. Reinhardt (senere Professor i Zoologi) 1850—52; Cand. philol. J. Forchhammer (senere Dr. phil., Rektor i Herlufsholm) 1853—56; Cand. theol. A. Ingerslev (senere Ejer af Skovvænge ved Vordingborg) 1856; Cand. jur. C. G. Holck (senere Prof. juris) 1857—59; Cand. theol. C. H. Scharling (senere Dr. og Prof. theol.) 1860—62; Cand. theol. H. V. Sthyr (senere Lic. og Prof. theol.) 1863—65; Cand. jur. J. C. Hoppe (senere Kontorchef i Indenrigsministeriet) 1866—68; Cand. jur. H. C. M. Møller (senere Avditor i Hæren) 1869—71; Cand. mag. P. E. K. Kålund (senere Dr. phil. og Bibliotekar ved den Arne-Magnæanske Stiftelse) 1872—74; Cand. philol. J. M. Secher (senere Lærer ved Latinskolen i Fredericia) 1875—77; Cand. med. O. F. Secher (senere praktis. Læge i København) 1878—79; Cand. jur. V. A. Secher (nærvær. Forfatter) 1880—81; Cand. jur. A. A. Malta Müller 1882—84.

Stipendiet for en Student fra Randers Skole skal ligeledes fortrinsvis nydes af P. Lassens Slægt¹⁾, og Bestyrelsen er overgået til Universitetet. Kapitalen udgør nu 929 Kr.

For Gaven til Vartov Hospital findes Fundatsen trykt hos T. Hofmann²⁾. Belæggelsesretten til Sængene tilkommer P. Lassens næste Slægt af Mandkøn, som bor i København. Hvis nogen af P. Lassens eller hans Hustrus Slægt skulde behøve denne Almisse, har han Fortrinsret ved Belæggelsen og kan, hvis hans forrige Stand udkræver det, endog nyde Indtægten af to Sænge på én Gang. — De ufuldstændige Regler om Belæggelsesretten have givet Anledning til Vanskeligheder. I 1878 blev Belæggelsesretten ledig ved Dødsfald og Københavns Magistrat fandt, at Kammerherre, Major Jens Benzon var nærmest berettiget, og hertil sluttede sig de øvrige Ansøgere på Overpræsident Rosenørn, der ikke vilde opgive sit Krav, nær. Benzon sluttede da Forlig med ham om, at de skiftevis skulde belægge Sængen. Han døde dog 1881, og blandt Konkurrenterne til Belæggelsesretten fandtes nu 5 med P. Lassen i samme Grad beslægtede, som måtte gå forud for de øvrige. Da Fundatsen ikke giver nogen Anvisning, hvorefter der kunde vælges mellem de 5, og ingen af disse vilde træde tilbage, henstod Sagen til 1884, da to af Sængene vare blevne ledige. I Septbr. d. Å. har derfor Magistraten foreslået Konkurrenterne, at den ældste skulde overtage Belæggelsesretten. Sagen er endnu (Oktbr. 1884) ikke blevet afgjort.

Endelig skylder jeg endnu Peder Lassen at gøre Forsøg på at skaffe ham sit ærlige Navn igen. Han var opkaldt efter sin Morfader og skrev også selv sit Navn således:

Her kan kun læses: Peder Lassen E. H. (o: egen Hånd). Dette var dog ikke fint nok for den nybakte Adelsmand Tyge Hofmann³⁾, som derfor i sin oftnævnte Bog om Peder Lassen altid omskriver Efternavnet til: Lassen, og falskelig indsætter denne urigtige Form i alle de Aktstykker, som han meddeler. Under dette urigtige Navn går Manden nu i alle de Bøger, som have benyttet Hofmann som Kilde, og således hedder han også i Universitetets Årbøger og Protokoller. Men særlig må påtales, at Vaupell⁴⁾ ved at trykke Lassens Underskrift under Dommen over Griffenfeld, som han meddeler efter det originale

¹⁾ Fundatsen af $16\frac{1}{6}$ 1713 er trykt hos T. Hofmann a. St. S. 78—83.

²⁾ A. St. S. 90—94. ³⁾ Hans Fader blev adlet 1749 og Bogen om P. Lassen udkom 1753. ⁴⁾ Rigskansler Grev Griffenfeld 2, 166 og 168.

Eksemplar¹⁾, uden videre forandrer Efternavnet til: Lassen, og Fornavnet til: Peter. Derimod giver Birket Smith Lassen det rette Navn²⁾.

Også en anden Frihed har T. Hofmann tilladt sig. På den store, kåberstukne Stamtavle i sin Bog har han anbragt sit eget Våben som det »Lasson-Hofmannske«; dette Våben har han ligeledes ladet anbringe på Efterstikket efter det af Aveline 1741 udførte Kåberstik af Lassens Billede og på Vignetten til Lassens Forhørligelse i nævnte Bog S. 1. P. Lassen førte dog et helt andet Våben, som ses af hosstæende Afbildning af hans Segl under Lovkommissionsforslagene fra 1663. I Skjoldet står en oprejst Løve med en utydelig Genstand (Hellebardstang?) i Poterne, og på Hjælmen ses en halv opspringende Løve. Bogstaverne: P. L. I. V. L. er at tyde: Peder Lassen, juris utriusque licentiatus. Til Seglet under Dommen over Griffenfeld er benyttet et andet Signet med Bogstaverne stillede i en Bue.

T. Hofmann har ladet to Billeder af P. Lassen stikke i Kåber. Det ene større i hel Figur er stukket 1752 af I. Haas efter et i hans 39. År, 1644, udført Maleri. Maleriet har tilhørt det kongelige danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog. Stikket findes i Hofmanns Bog om Peder Lassen og i 2. Bind af hans Efterretninger om danske Adelsmænd³⁾. Det andet mindre (Bryst-) Billede er stukket 1741 i Paris af Aveline og findes i »Leben einiger wohlverdienten Dänen«, 1741; dette er benyttet til Lassens Billede i den ovenomtalte Vignet (tegnet af Cramer og stukket af Lode) og på den store Stamtavle, og derefter er også udført et Efterstik⁴⁾ med Tilføjelse af det Hofmannske Våben, som er aftrykt i »Memoires de comte Griffenfeld, de l'admiralgeneral Adeler et du viceadmiral Tordenskjold⁵⁾, 1746«, og i Oversættelsen heraf i Efterretninger om danske Adelsmænd⁶⁾.

☞ ¹⁵/₁₀ 1661 Magdalene Pedersdatter, Datter af Rådmand i København Peder Pedersen og Agnete Suencke⁷⁾. Hun synes af Søkende kun at have haft en Søster, der var gift med hendes Mands Kollega i Justitskollegiet, Præsident i København og Assessor i Statskollegiet Peter Bülcke. Disse to Svogre fik betydelige Midler med sine Hustruer. Disses Fader havde ¹⁹/₇ 1660 fåt Kongens Pantebrev på 1531¹/₂ Rdl., som han under Københavns Belejring havde forstrakt i Varer og Penge til Hoffets og Garnisonens Underhold. Ved kgl. Resol. ²⁸/₂ 1671 fik Svogrene hver for sin Anpart

¹⁾ Denne findes i Pakken 145 a Nr. 6, men Vaupell anfører såvel her som andre Steder helt urigtige Nr. ²⁾ Leonora Kristina 2, 59. ³⁾ S. 2. ⁴⁾ Dettes Tilværelse er ikke omtalt i Struncks Portrætkatalog S. 346. ⁵⁾ S. 35. ⁶⁾ 3 Bd. S. 130. ⁷⁾ Således Universitetsprogr.; Hofmann 4. St. S. 28 trykker: Svenske.

af Fordringen Udlæg i Jordegods og Skøde derpå, P. Lassen i en Gård i Måløv By, Ølstykke Herred. Da denne Sag var lykkelig til Ende, mødte de, med nye og større Krav. P. Pedersen havde haft endnu flere Penge til gode, nemlig med påløbne Renter 9769 Rdl.; for disse ønskede de Udlæg i Kongekornstiender i Ålborghus Amt. Skatkammeret anbefalede $\frac{20}{5}$ 1671 Ansøgningen, da rede Penge ikke vel kunde bringes til Veje og der ikke kunde være nogen billigere Måde at afbetale Gælden på, fordi Renten af denne var højere end den årlige Indtægt af Tienderne. Kristian V, denne med Urette som Tysker udskregne Konge, gav Skatkammerets Forestilling følgende, som alle lignende, på dansk affattede egenhændige Påtegning:

»I kan dog stille denne fordring ochsaa paa registeret efter den 8. artics. formelding i eders instrux och görer saa denne erinding derhos, saa wil jeg se, hvorledis ieg kan hielpe paa dem.«

Nogen Tid efter kunde Svogrene indberette til Skatkammeret, at Kongen nu havde tilladt, at de måtte få Udlæg i Tienderne, og Kammeret gjorde så $\frac{21}{7}$ 1671 Forestilling derom. Kongen gav, fremdeles på dansk, Forestillingen denne Påtegning¹⁾:

»Hvad de beretter, må i vide; hvad jeg tilforn har skreven herom, burde i at vide; lar dem da få de Tiender i Betaling lige så vel som C. Lindevov; de kan dog ikke have dem med bedre Vilkår, end jeg selver har nydt dem.«

Derefter blev det ved kgl. Resol. $\frac{23}{8}$ 1671 bestemt, at der skulde udlægges: Hyllebjerg, Bjørnsholm, Næsborg, Sundby, Bjærgby, Brovst, Aggersborg, Klim, Volstrup, Hørby Kongetiender, beregnet til $190\frac{3}{4}$ Tdr. i Fdk. $\frac{3}{7}$ Alb. Hartkorn og 50 Rdl. for hver Tde. Hartkorn²⁾.

Efter sin Husbonds Død skødede Magdalene Pedersdatter $\frac{19}{12}$ 1699, da hun »i Henseende af den gudelige og meget kristelige Fundats og Indstiftelse, som er sket til et Jomfrukloster af sorte Brødre udi Roskilde, har ikke mindre villet kontribuere af den Velsegnelse, som Gud min salig Mand og mig givet haver, til forbemelte Klosters Opkomst og Konservasjon«, — den ovennævnte Gård i Måløv til dette Jomfrukloster³⁾.

Magdalene Pedersdatter synes at have været en bestemt og karakterfast Kvinde, som ikke opgav en Ret, som med Rette tilkom hende. 1682—86 havde hun ikke mindre end 16 Processer for Højesteret, og hun vandt dem alle⁴⁾. Da hun døde $\frac{17}{2}$ 1707, blev der i hendes Sæng fundet en Jærnkiste, i hvilken der lå en Del

¹⁾ Originalen synes tabt, men den er indført i Rentekam. kgl. Resol. Protok. 2, 138 og trykt i Suhms Nye Saml. I, 34. ²⁾ De anførte kgl. Resolutioner med Bilag findes for Tiden i topr. Saml. på Papir under Måløv. ³⁾ Topog. Saml. Måløv Nr. 15. ⁴⁾ T. Hofmann a. St. S. 42.

rede Penge og Pretiosa¹⁾. Det fortælles om hende, at hun på sit Dødsleje stedse så hen på det Sted i Muren, hvor siden de ovenomtalte Penge fremkom, men når hun blev spurgt om, hvorfor hun stadig så derhen, svarede hun kun, at hun så efter Guds klare Dag²⁾. Da de fundne Penge næsten udgjorde den Sum, som var bestemt til Legaterne, kan der ikke være Tvivl om, at jo hun og hendes Husbond har ladet indmure dem der.

¹⁾ T. Hofmann a. St. S. 43. ²⁾ A. St. S. 50.

48. **Søvren Hofman.** Hans Fader antegnede i sin Bibel sine Børns Fødseler med Dag og under hvad Himmeltegn, Fødselen skete, for siden efter Fødselsstjernen at kunne udregne deres Lykke eller Vanlykke. Om denne Søn skrev han: »født udi Året 1600 den 6. April, da Klokken slog 5, i Løvens Tegn, udi Nyets andet Kvarter, en Søndag Morgen«. Senere tilføjede han: »Han har et meget godt Næmme og er blyfærdig i al sin Dån¹⁾, kunde færdig læse Prænt før, end han var 5 År«²⁾. Søvren Hofman fik efter sin Moders Løfte til hendes første Husbond dennes Tilnavn³⁾. Han kom tidlig til at rejse udenlands for at studere Medicin og opholdt sig i 13 År i forskellige af Evropas større Byer. I Padua, ved hvis Universitet han blev immatrikuleret $\frac{7}{7}$ 1629⁴⁾, blev han 1629 Dr. med.; senere drog han til Basel, hvor han blev Collega facultatis medicæ og udgav en akademisk Afhandling:

Disquisitio de apoplexia. Basilæ 1636, i 4°.

Samme År drog han hjem, og Professor i Medicin i Basel Joh. Caspar Bauhinus medgav ham et den 1. Juni dagtegnede Brev til den bekendte Ole Worm, hvori han ytrer: »Da der tilbyder sig en gunstig Lejlighed, idet Overbringeren af dette Brev, den udmærkede Dr. Hofman, som af vort Fakultet har modtaget den vel fortjente højeste Hæderspris i Videnskaben, står i Begreb med at afrejse til Eder, undlader jeg ikke at sende Dig en Hilsen«⁵⁾.

S. Hofman vedblev længe at stå i skriftlig Forbindelse med Bauhinus, men deres Breve ere nu sagtens tabte. Ole Worm skriver nemlig 1645 til Henrik Fyren, som opholdt sig i Padua og skulde over Basel: »Hils Bauhinus; jeg burde for lang Tid siden have haft Svar på mit sidste Brev, hvis det da ellers er blevet rigtig besørget af Hofman«⁶⁾. Som dette Brev ligeledes viser, vedblev S. Hofman at korrespondere med O. Worm, men heller ikke deres Breve ere

¹⁾ Gøren, laden (nedertysk: don). ²⁾ T. Hofmann: Foundationer på de Legata, som ere stiftede af P. Lassen, S. XIX. ³⁾ A. St. S. XV, ovfr. S. 31. ⁴⁾ Suhms Samlinger 2, 3 S. 9. ⁵⁾ Olai Wormii epistolæ 2, 598. ⁶⁾ A. St.

bevarede. I et Brev til Dr. Ægidius Jensen, Læge i Randers, af 27/9 1639 sender O. Worm en Hilsen til S. Hofman¹⁾.

Efter sin Hjemkomst bosatte S. Hofman sig som Læge i Randers og blev snart meget søgt. Hans Sønnens Søn, Tyge Hofmann²⁾, fortæller om ham, at han »næst den bekendte, berømmelige Tomas Bartholin var den erfarenste Medicus, som man da i Danmark vidste af at sige«; Kristian IV skal ofte have benyttet hans Hjælp og særlig haft ham med i det bekendte Slag på Kolbergs Red 1644. Hvis dette sidste er rigtigt og ikke en Familjetradition, som har dannet sig med det Faktum for Øje, at Kongen ved andre Lejligheder har benyttet S. Hofman som Læge, er det i hvert Fald mærkeligt, at S. Hofman ikke var med blandt de Læger, som senere afgav en Betænkning om, hvorledes den Skade, som Kongen fik i Slaget, bedst skulde helbredes³⁾. — Søvren Hofman døde i sine bedste År den 31/3 1649⁴⁾.

☞ 1639 sit Næstsøskendebarn Gertrud Pedersdatter. Da de vare beslægtede i 3. Led, måtte S. Hofman først erhverve kgl. Bevil. 15/7 1638, som gav Ægteskabstilladelsen mod, at han indbetalte 100 Rdl. til de fattige i Randers⁵⁾. Dette skete 1/8 s. Å. og Magistraten forfattede en Fundats for disse Penge⁶⁾. Gertrud Pedersdatter må, uden at det kan påvises hvorledes, nedstamme fra Tomas Jepsen i Karde, som levede 1496, ti 3/4 1652 fik hun, på derom efter Pålæg af Lænsmanden på Dronningborg indgiven Ansøgning, kgl. Stadfæstelse⁷⁾ på en Kronens Gård i Karde By [Holbæk Sogn], Røvsø Herred, som Rasmus Søvreisen Gundesen og Søvren Eriksen nu påbor, og det i Henhold til et Brev af Kong Hans, dagtegnet Randers 27/2 1496⁸⁾, hvorved det tillades Tomas Jepsen i Karde og hans Arvinger til evig Tid at bruge og nyde den Kronens Bondegård i Karde, som han ibor, mod at give Stød, Leding og Gæsteri, men fri for al anden Skat.

Da Magistraten ikke efter S. Hofmans Død vilde unde hans Enke den Skattefrihed, som tilkom graduerede Mænds Enker, indgav hun følgende Ansøgning⁹⁾ til Kongen:

»Stormectigste, allernaadigste herre och konning! Gud allermectigste forlæne eders kongelige majestet med it lyksalligt och langvaarendis regimente

1) A. St. 2, 764. 2) A. St. S. 19. 3) Se Lægernes Betænkning hos Bruun: Slaget på Kolberger Heide, S. 227. 4) Se hans Broder Jakob Nielsens Skrivelser i Jyske Indlæg 1659. 5) Jyske Registre 9, 306, trykt efter Originalen i Hofmanns Samling af Fundationer 2, 395. I Kancelliregistranten stod Gertrud Pedersdatters Navn in blanco, og en af Kancellijunkerne har da udfyldt Stedet med en obskøn Junkervits. 6) Hofmanns Samling 3, 394. 7) Jyske Registre 12, 34. 8) Løverdags næst før Dominica reminiscere 1496 ad relationem Olavi Friis et Beronis Andreae. 9) Jyske Indlæg 1650, kun Underskr. egenhændig.

til sit nafns ære och til disse rigers rete velstand i alle maader! Eftersom borgemester och raad udi Randers af mig bedrøfvede enke krefver skat lige ved andre borgere der udi byen end og jeg ingen handel eller næring bruger, er jeg underdännigste af eders kongelige maitt. begiærendis, at jeg maate nyde der med samme naade efter siste udgifne kongelige privilegie, som andre gejstlige och gradêrede mend, diæres enker her udi riget och icke besværgis udi dette mit bedrøfvede enke sæde med saadan skat och udgiit, eftersom jeg aldellis ingen af borgerskabet er til fortrengsel udi nogen diæris handel och næring mens nærer mig och mine faderløse børn af mit eget, och nu herpaa forventer af eders kongelig maitt. it mild svar; den allerhøieste gud, som er enkers dommer och faderløs fader, vil saadan eders kongelig maitts. mildhed met it langvaarinde och lyksalig regimente beløne. Randers den 29. maii 1650. Eders kongelig maitts.

underdännigste tienerinde

Giertrud Pedersdatter
salig docter Søffrens Hoffmands
Egenn haand.«

Herpå faldt $14/6$ 1650 den kgl. Resol.¹⁾, at »efterdi sådan Privilegia endog særdeles udi forleden År udi den af os nådigst Borgerskabet på deres underdännigste Indlæg given Resolution udi den 6. Art. udtrykkeligen stadfæstes og konfirmeres, så må Gertrud Pedersdatter nyde lige sådan Privilegier, som andre gejstlige og graduerede Mænds Enker her i Riget«.

Denne Sag faldt således egenlig ud til en temmelig skarp Næse til Randers Magistrat. Det var formodentlig af Fortrydelse herover, at den 3 År senere vil hindre hende i selv at føre en Vandledning til sin Gård. Denne energiske Kvinde gav dog ikke tabt, en ny Klage²⁾ blev indgivet til Kongen:

•Allernaadigste herre och konning.

Som jeg hafver verit foraarsagit at gjøre stor omkostening paa rinder och anden tilbehør om at indlede fersk vand fra floden synder her ved Randers ind i en mine gaarde. ungeferd 40 fafne derfra, kaldit Anne Tosdatters gaard, eftersom ellers i den byens quartier ingen tienlig vandspring eller brynde ere at finde, och fordi hafde formodit, at icke alene naboerne for deris egen nering och maagelighed med vand serdelis med brøgeløf, hvor udi denne byes nering en god del bestaar, men end ochsaa, at øfrigheden efter giort fortrøstening for menige bestis skyld skulle hafve tagit haanden i med, at det kunde hafve faait sin gienge, men som jeg mod forhaabening, siden jeg same omkostening giort hafver och fast al ting der med vor til rede, hafver vemodigen mot fornemme, at mand nu lige som vil tvinge mig til mod al billighed, at jeg enten alene skal for alle gjøre omkostening och endaa til øfrigheden ibidem en summa penge udlofve, eller och at hvis rinder och anden beredskab, jeg med stor bekostening nu paa andit aar ferdig hafver, skal blifve uden ald brug och med største skade

¹⁾ Jyske Reg. 11, 309. ²⁾ Jyske Indlæg 1653, kun Underskr. egenh.

paa mig belegendis foruden, hvis jeg hondverksfolk, som same verk fuldrifve skulle, hafver baade gifvit och udlofvit, ti nødigis jeg fattige enke at søge eders kongl. mait. ydmygeligst och allerunderdanigst bedendis, at efterdi det er den ting, som strecker sig byens beste, hvilken ingen burde at hindre, och langt mindre med min omkostening alenne, och skade at søge, at fordi eders kongl. mait. naadigste forunde ville, at jeg och mine arfvinger fra floden her ved synder broe langs ad gaaden maae uforhindret lade nedgrave rinder och derved indlede samme flodens vand ind i forskrefne min gaard och siden, nor och saa ofte behøfvig, lade se til dennom och dennom forferdige, at vandit, som forskrefne (!), stedse kand hafve sin fri løb. Och som jeg och mine arfvinger alt forskrefne paa vor egen bekostening vil lade giøre och underholde, serdelis med gaaden at lade picke saa ofte, vi den opbyrde, at fordi ingen uden vor villie och minde maae giøre nogen bryden eller ibygning i same vore poster och rinder eller dennom i nogen som helst maader hindre eller skade. Her paa ventende eders kongl. maits. naadigste bevilning yndsker jeg eders kongl. mait. et lyksalig langverindis regimente. Af Randers den 2. martii aar 1653.

Eders kongl. maits. underdanigste
tienerinde
Giertrud Pedersdatter
salig docter Seueren Hoffmands
Egenn haand.◄

Også denne Gang havde Gertrud Pedersdatter Held med sig. Hun fik fuldstændig Ret og $^{22}/_4$ 1653 Bevilling til i Randers ved »Sønderbro langs ad Gaden ubehindret at lade nedgrave Render og der ved indlede Vand af Revieren i sin Gård og så ofte behøves lade se til Renderne, at Vandet ubehindret kan have sit Løb, dog på egen Bekostning« ¹⁾.

Nogle År efter udbrød Krigen og $^{24}/_7$ 1657 flygtede Gertrud Pedersdatter med sine Børn, ledsaget af disses Værge, sin Svoger Kaptejn Jakob Nielsen, og dennes Børn i en Skude over til København, hvor hun døde Året efter, Pinseaften $^{29}/_5$ 1658 i Iver Kiers Hus ²⁾. Hun blev begravet i Helligåndskirken i København.

At Gertrud Pedersdatter havde lagt sig ud med Magistraten i Randers ³⁾, blev efter hendes Død hjemsøgt på hendes Børn, som ikke kunde få denne Avtoritets Medvirkning til at komme til endelig Skifte om sin Arv. Deres Værge og Faderbroder indgav derfor 10. Novbr. 1659 en Klage til Kongen ⁴⁾: Borgemester og Råd i Randers lod ham $^{1}/_5$ 1654 dømme til at værge for sine Broderbørn, men først Året efter gjorde de Skifte på det, som da blev forevist, og af Moderen fik han først Børnenes Håndskrifter, da de flygtede til

¹⁾ Jyske Registre 12, 149. ²⁾ Jakob Nielsens ndfr. nævnte Klage til Kongen. ³⁾ Hendes afdøde Mands Svoger Mads Povlsen, Stamfader for Slægten Rosenørn, var dog Borgemester. ⁴⁾ Jyske Indlæg 1659; han kalder s'g i Underskriften: Jacob Nielszon Randers.

København 1657. Her døde hun, og han lod da med sine to næste Frænder forsegle Kister, Skrin og Tønder, hvori Børnenes Fædrengods fandtes sammen med noget fremmed fra Jylland, som Gertrud Pedersdatter tog med sig for sine Venner i sin befragtede Skude. Hendes eget lille Rejsekrin blev også forseget, men siden »af højvigtige Årsager« i Belejringen opbrudt efter kgl. Befaling, registreret og ham tilstillet ved Rettens Middel, men hendes Håndskrifter fandtes ikke så fuldkommelig deri, og han ønskede Befaling til Øvrigheden i Randers om at foretage en ny Registrering og Deling. Kgl. Resol. $^{21}/_{11}$ 1659 fandt Supplikantens Begæring billig, men dette hjalp dog ikke, og Jakob Nielsen skrev da $^{19}/_{11}$ 1660 til Oversekretæren i Danske Kancelli Erik Krag¹⁾, at han $^{29}/_{10}$ havde begivet sig til Randers, indsat Gertrud Pedersdatters Gods i Boet og begæret Registrering af Borgemester Mads Povlsen, men denne vilde ikke bekvemme sig dertil; $^{12}/_{11}$ begærede han på Rådhuset Registrering af Rådet og fik Svar, at det skulde tilmælde ham en bekvem Tid. Da der intet Bud kom, havde han idag igen været på Rådhuset, givet dem kgl. Majestæts Resol. og Kancelliets Befaling, men de vilde se Kongens egen Hånd og Segl for det. Tilmæd havde de gjort stor Indkvartering i hans salig Broders Gård, hvor Godset stod, og lagt en Hoben af Generalmajor Trampes Folk og Heste ind, skønt der kun var en Dreng og Pige til at vare Godset, så dette ikke stod uden Fare. Han bad om snart at få et kgl. Missive. Der udgik nu kgl. Befalinger $^{9}/_{12}$ 1660, $^{1}/_{3}$ 1661 og $^{30}/_{7}$ 1662²⁾, men lige lidt hjalp det. Kgl. Missive $^{15}/_{12}$ 1662³⁾ udnævnte da Borgemestrene i Århus, Viborg og Mariager til som Kommission at undersøge Skiftet efter Søvren Hofman og gøre Indberetning til Kancelliet derom, og nu synes Sagen at være kommet i Orden. To År efter døde Jakob Nielsen, og nu var det galt igen, ti ingen vilde være Børnenes Værge⁴⁾ og Borgemester og Råd vilde ikke skille Jakob Nielsens Enke, Katrine v. Andersen, ved Værgemålet. Endelig måtte Kongen ved to Missiver af $^{26}/_{10}$ 1664 og $^{29}/_{3}$ 1665⁵⁾ pålægge en Kommission at bringe Værgemålssagen til Ende, og det er vel også lykkedes, men som Tiden skred, vare nogle af Børnene bleve myndige og en, Søvren Søvreisen, død ($^{16}/_{5}$ 1664)⁶⁾.

¹⁾ Jyske Indlæg 1660. ²⁾ Jyske Tegnelser 15 7; 18; 89. ³⁾ A. St. 15, 113. ⁴⁾ Se Missiver i Jyske Tegn. 15, 226; 251; 260. ⁵⁾ A. St. 15, 258; 281. ⁶⁾ Jyske Indlæg 1664.

49. **Henrik de Hemmer**¹⁾ var Købmand i Ålborg, hvor han $^{10}/_{1}$ 1656 blev Rådmand og $^{4}/_{9}$ 1660 Borgemester. Som Delegeret

¹⁾ Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Ålborg, S. 106.

for Ålborg underskrev han 1661 Suverænitetssakten¹⁾; hans Navn kom til at stå på Budolfi Kirkes Klokke, fordi den støbtes 1663 medens han var Borgemester. H. de Hemmer † 1676, begr. ²²/₆ og efterlod sig et formuende Bo: Sølvtøjet havde en Værdi af 702 Daler, der var Guld for 492 Daler og Perler for 91 Daler. Hans Bomærke, som han dannede ved at sætte en Streg til sin Faders (ovfr. S. 35), ses af hosstående Afbildning af hans Segl.

☞ Karen Hansdatter, † 1675, begr. ¹⁴/₁₂. De havde 5 Sønner og 4 Døtre.

¹⁾ Årsber. fra Geh. Ark. 2, 139.

50. **Jørgen Andersen Hørning.** Han må være identisk med »Jørgen Andersen Skrædder, barnefødt i Hjørning i Hjermeslev Herred«, der ²³/₇ 1663 gjorde sin Borgerskabséd i Århus og i Borgerskabspenge gav 2 Rdl.¹⁾ Det sidste Tilnavn kan ikke betyde, at J. Andersen var Skrædder af Profession, og kan i hvert Fald skyldes en anden Anledning end Håndværket; faktisk er det, at han ved sin Død i Skifteprotokollen kaldes »Borger og Handelsmand«, ejede Skibsparter og en Formue, som man den Tid ikke kunde finde hos en Håndværksmester. Når derfor Wiberg²⁾ gør ham til Skrædder i Århus, må dette bero på en Misforståelse af Tilnavnet, der også kun findes i Borgerskabsbogen og en Gang i Kirkebogen³⁾. Nævnes han ellers med Tilnavn er det altid efter Fødebyen, og dennes Navn gik da også over på nogle af hans Børn. — Jørgen Andersen var 1690 Århus Bys Kæmner⁴⁾. Hans Ejendomme i Århus får man Oversyn over i en Optegnelse af ⁹/₁ 1700, som han affattede til fremtidig Vejledning for Skifteretten, og som hans Børn underskrev. Dens Indhold er:

Jeg og Hustru har Tid efter anden givet vore Børn som følger: 1. min Svoger Peder Nielsen Læssø og hans Hustru Anne Jørgensdatter en Skudepart på 200 sl. Dr. samt de på Medelgade iboende Gårde på 400 Rdl. nær, som de har betalt mig, hvorimod de har fåt fri Skøde 1699 på bægge Gårde⁵⁾; heri er Medgiften beregnet. 2. min Søn Anders Jørgensen har bekommet 400 Rdl. 3. min Svoger Niels Mikkelsen Sicher og Hustru Maren Jørgensdatter den i Studsgades Ende iboende Gård på 400 Rdl. nær, som de har betalt mod Skøde 1699; heri Medgiften beregnet. 4. min Søn Kristen Jørgensen har købt i Skuden Tobias ¹/₄ Part, ¹/₄ Part har jeg givet ham og dertil ¹/₈ Del, som dog først nydes efter min Død; ligeledes givet ham den Våning næst op min iboende Gård med Avling 1699, dog vil jeg bruge Avlingen min Livstid. 5. Tomas

¹⁾ Borgerskabsbogen i Byens Arkiv. ²⁾ Præstehistorie 1, 209. ³⁾ DÅb ¹⁵/₁₁ 1695. ⁴⁾ Århus Skifteprotok. 1708—12, 115. ⁵⁾ På den ene af disse havde J. Andersen fåt Skøde ⁹/₆ 1688 af Borgemester Mikkell Mikkelsen Malling, se Århus Skøde- og Pantebog 1689—1708, 20.

Jørgensen har bekommet 400 Rdl. og en Sæng. 6. Hans Jørgensen skal af mig eller mit Bo have 400 Rdl. og en Sæng forlods.

Jørgen Andersen døde 1707, begr. $\frac{8}{3}$, 69 År gml.; ved Begravelsen blev han båret af Købmandslavet, som derfor fik 10 Rdl., og der blev ringet med alle Klokker i Domkirken, hvad der kostede 8 Rdl. Hans Bo blev vurderet af Kristen Mikkelsen Sicher selvanden¹⁾. Største Værdigenstande var Gården med Frugthave og Avling til 500 Rdl. og $\frac{1}{3}$ Part i Skuden »den unge Tobias« 100 Rdl. Han efterlod sig en stor Del Sølvtøj, nemlig 1 Kande (52 Lod 1 Kv.), 12 Skeer (26 $\frac{1}{2}$ Lod), 4 Bægere (17 Lod 1 Kv.), 10 Dusin 3 Knapper (25 $\frac{1}{2}$ Lod), 7 Dusin 3 Knapper (28 Lod 1 Kv.), 4 $\frac{1}{2}$ Dusin gamle Knapper (5 Lod 2 $\frac{1}{2}$ Kv.), $\frac{1}{2}$ Dusin flade Knapper (3 $\frac{1}{2}$ Kv.), 3 Dusin gamle Knapper (4 Lod 1 Kv.), 1 Par Buksekroge (2 Lod 1 Kv.), 1 Par Skospænder (2 Lod), 3 Skjorteknapper (2 $\frac{1}{2}$ Kv.), nogle Trenser (2 Lod $\frac{1}{2}$ Kv.) samt en Stok med Sølvbeslag. Derimod var Bogsamlingen tarvelig: 8 Bøger, deriblandt 1 tysk Bibel, 1 reven Kingos første Part (nemlig »åndeligt Sjungekor«) og 1 Huspostil, sagtens Jesper Brockmanns. Heller ikke Garderoben var anselig, det betydeligste var: 1 Kappe (5 Rdl. 2 Mrk.), 1 sort Klædes Kjortel med Ilderfoer, 1 Hundeskindsmuffe og 1 Par Skindbukser. Til Deling kom 1452 Rdl. 5 Mrk. 2 Sk., som faldt i 4 Broder- og 2 Søsterlodder.

∞ Edel Kristensdatter. Hun bar 1698 sin Dattersøn Jørgen Sicher til Dåben i Århus Domkirke og † 1709, begr. $\frac{29}{3}$, 74 År gml. Deres Børn vare:

1. Anders Jørgensen, blev $\frac{24}{4}$ 1700 Amtsskriver i Tryggevalde Amt, $\frac{14}{3}$ 1702 Renteskriver i Århus og Riber Stifters Kontor i Rentekammeret, $\frac{21}{12}$ 1722 Amtsforsvalter i Københavns Amt, hvilket Embede han 1728 afstod til sin Fuldmægtig Kristian Juel, $\frac{31}{12}$ 1722 Kammerråd²⁾.
2. Tomas Jørgensen Hørning blev $\frac{10}{5}$ 1702 Sekretær i Kommercekollegiet³⁾, $\frac{25}{6}$ 1708 Oplagsskriver ved Københavns Toldbod⁴⁾.
3. Hans Jørgensen Hørning, Student fra Århus Skole 1697, Magister 1710, Præst i Bregninge og Bjergsted $\frac{29}{3}$ 1707, † 1724.
4. Kristen Jørgensen Skårup, Borger og Handelsmand i Århus, blev $\frac{30}{7}$ 1703 (kgl. Stadf. $\frac{24}{8}$) Vejermester og Måler sstd. Han fik $\frac{27}{11}$ 1699 Skøde af sin Fader på en Bod, beliggende mellem dennes Gård på Studsgade og Rådmand Niels Lavritsens Gård, med Avling i Marken samt en indgærdet Havejord uden Studsgades Port mellem N. Sichers iboende Gård og Teglhaven⁴⁾. Samme År fik han Skøde af Faderen på $\frac{2}{3}$ af Skuden »den unge Tobias«⁵⁾. 1713 fik han af sin Søstersøn Niels Pedersen Læssø i London Gævebrev på dennes Arv⁶⁾.

1. ∞ Maren Pedersdatter Lassen, Datter af Peder Lassen, Borger

¹⁾ Århus Skifteprotok. 1708—12 Bl. 109 fig. ²⁾ Rentekam. kgl. Resol. Pr. og Bestal. Pr. ³⁾ Sæll. Reg. 43, 263. ⁴⁾ Århus Skøde- og Pantebog 1689—1708 Bl. 153. ⁵⁾ A. St. Bl. 159. ⁶⁾ Jyske Reg. 25, 78.

i Århus, og Karen Larsdatter¹⁾). Da hun døde 1709, begr. $\frac{3}{5}$, 36 År gammel, fik han $\frac{3}{6}$ 1709 Bevilling til at sidde i uskiftet Bo²⁾).

2. **∞** Anne Olufsdatter. Da hun døde, fik Kristen Skårup lignende Bevilling $\frac{15}{2}$ 1717³⁾ som 1709.

5. Anne Jørgensdatter, gift med Peder Nielsen Læssø, se Nr. 58.

6. Maren Jørgensdatter Høring, gift med Niels Mikkelsen Siker, se ndfr.

¹⁾ Skøde- og Pantebog a. St. 181. ²⁾ Jyske Registre 23, 363. ³⁾ A. St. 25, 144.

51. **Søvren Jensen Mørche**, en Borgersøn fra Århus, hvis Fader dog sikkert er kommet fra Landsbyen Mørke, gjorde $\frac{11}{2}$ 1641 sin Borgeréd der i Byen¹⁾, hvor han sagtens blev Købmand. Han var 1660 Byens Kæmner²⁾ og ejede en Gård »ved Vindet«, som gik i Arv til neden nævnte Svigersøn (Nr. 59).

∞ Maren Jensdatter. Mellem hende og hendes Børn blev der $\frac{14}{5}$ 1687 gjort en Kontrakt om, at hun skulde have fri Husværelse, Livsophold og Begravelse hos sin Datter Maren Søvrends-datter³⁾, gift med Peder Persen Flensborg, se Nr. 59.

¹⁾ Borgerskabsbogen i Byens Arkiv. ²⁾ A. St. under 1660. ³⁾ Se Skiftet efter Svigersønnen i Protok. 1685—83, 395.

52. **Hans (Johan) Jørgensen Budtz**¹⁾ var Købmand i Ålborg ved Østerå; skønt han blev gift med en rig Mands Datter efterlod han sig dog ikke noget rigt Bo. Det var måske derfor af Pengeforlegenhed at han $\frac{23}{2}$ 1646 skødede sin Svoger Kristen v. Ginchel al sin Lod og Arv i sin Faders Jørgen Olufsens Huse og Ejendomme i st. Bodels Sogn i Ålborg²⁾. Han døde 1667, begr. $\frac{1}{9}$.

∞ Maren Johansdatter Brandt, døbt $\frac{3}{9}$ 1626, begr. $\frac{19}{12}$ 1684. Hun havde 13 Børn, af hvilke 7 døde før Faderen. Efter hende skal Broen over Østerå i Ålborg ud for Bispensgade hedde: »Maren Brandtes Bro«.

¹⁾ Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Ålborg S. 133. ²⁾ Fortegn. over Suppl. til Vossiske Saml.

53. **Karsten Verchmester**. Hvor han stammer fra vides ikke; muligvis var han en Søn af Mattis Verchmester, hvis Sønner Peder og Jakob, boende i Ålborg, 1608 havde en Sag for Kongens Retterting¹⁾ om Arven efter deres afdøde Halvsøster Else, gift med Peder Holst, Ridefoged på Ålborghus; han havde tjænt hos Povl Popp, da han $\frac{18}{8}$ 1609 blev Borger i Ålborg²⁾ og nedsatte sig som Købmand. Om hans Virksomhed vides ikke meget. Han havde 1619 en Leverance til

¹⁾ V. A. Secher: Saml. af Kongens Rettertingsdom. 1605 flg. ²⁾ Ålborg Bys Bog Bl. 205.

Åstrup Slot i Vendsyssel på 9 Tdr. saltede Sild, 27 Skpr. Humle og 2 Tdr. Kalk, og han fik herfor 69 Daler 38 Sk. (Daleren var 84 Sk.)¹⁾. Da de kejserlige besatte Jylland, flygtede han og Hustru til Malmø og opholdt sig der under Krigen. Deres Søn Herman blev født i Malmø under dette Ophold. Karsten Verchmester døde 1658, begr. ^{14/11}.

∞ Johanne²⁾ van Ginchel, † 1636, begr. ^{14/11}. Skiftet efter hende mellem hendes Husbond, 3 Sønner og 2 Døtre, viser ikke noget stort Bo, idet en Broderlod kun blev 214 Dr. 2 Mrk. 8 Sk. 1 Alb., skønt Faderen gav Afkald på sin Ret til Arvelod lige med det bedste Barn. Hendes Garderobe var dog meget righoldig, Gangklæderne vurderedes til 238 Dr. 3 Mrk., deriblandt 1 ny foldet Kåbe til 50 Dr., 1 fin slet Kåbe til 30 Dr., 1 silkegrovgrøns Skørt til 30 Dr. Boet ejede i Guldsmykker 20 Dr. 2 Mrk. og en Perlé-snor med 8 Guldstykker og 29 Guldstone til 36 Dr., desuden Sølv-smykker til 66 Dr. Hovedejendommen, som Ægteparret beboede, var 1000 Dr., 1 Have 80 Dr. og 1 Jordstykke 40 Dr. værd. Af Indboet kan fremhæves: Kåber 106 Dr., Messing 32 Dr., Tin 116^{1/2} Dr., Dynen 101 Dr., Puder 14 Dr., Sængeklæder 37 Dr., Sænge-omhæng 68^{1/2} Dr., Lagener 74^{1/2} Dr., Pudevår og Småklæder 48 Dr., Bænkedyner 59 Dr., Møbler 174^{1/2} Dr. og Bøger 18 Dr.

¹⁾ Hans Kvittring af ^{30/4} 1619 i Åstrup Læns Regnskab for dette År.

²⁾ I Budolfi Kirkebogs Begravelsesliste kaldes hun Karen, men i Skifteforretningen efter hende selv hedder hun Jahan og lige så i Skiftet efter hendes Fader.

54. **Henrik Grotum**, som hørte til »en anset hamborgsk Patricierslægt«¹⁾, var Købmand i Ålborg, hvor han blev begr. ^{23/3} 1663.

∞ ^{19/11} 1656 Talke Tomasdatter Mumme, Enke efter Hans Pedersen, Købmand i Ålborg. Hun blev 3. ∞ Jens Jensen Thiel, ligeledes Købmand i Ålborg. — Over hendes Efterkommere har jeg udgivet en Stamtavle, kaldet: »Den Grotumske Legatstam-tavle, en Stamtavle over de Personer, som have Adgang til de Grotumske Legater. 1. Del. Maren Grotums »Blodsforvandte«. Kbh. 1875.

¹⁾ De håndskrevne Stamtavler over Biskop Jakob Holms Efterslægt hos Bestyreren af det Grotumske Legat. I Oluf Hermansen Nysteds Håndskrift (i Geh. Ark.): Stambuch des . . . Hn. Gottfried von Pentzens, 1724 S. 48 skrives Navnet: Grothen.

55. **Jeremias Anchersen**, f. ^{12/3} 1650, gik i Kolding Skole og blev Student 1670; ^{9/6} 1682 blev han ordineret til Præst i Tyrsted og Ut i Hatting Herred, hvortil han ^{7/3} s. Å. havde fåt Kaldsbrev af Grevinde Anna Marie v. Offenbergh til Frisenborg¹⁾. Han blev

¹⁾ Kgl. Stadf. ^{29/2} 1696, Jyske Reg. 20, 78.

Provst i Herredet $\frac{1}{3}$ 1709. Siden blev han $\frac{10}{11}$ 1713¹⁾ Præst ved Domkirken i Århus og Stiftsprovst 1715. I dette Embede døde han $\frac{1}{5}$ 1719. Poulsen²⁾ kalder ham »en virkelig uplettet Mand, lærd og religiøs Mand«.

☞ 1683³⁾ Sidsel Kristensdatter Friis, med hvem han havde 4 Døtre. Hun var Enke efter Mag. Arild Bendtsen, Præst i Tyrsted og Ut.

¹⁾ Jyske Reg. 24, 333. ²⁾ Catalogus S. 17. ³⁾ Bevill. $\frac{6}{2}$ 1683 til at vies uden Lysning og Trolovelse. Jyske Reg. 17, 304.

56. Dr. theol. **Anker Anchersen**¹⁾ (på Latin skrevet: Ansgarius Ansgarii), blev født $\frac{17}{1}$ 1644 i Kærteminde, hvorhen hans Forældre vare flygtede under Jyllands Besættelse af Svenskerne. I sit 12. År blev han sat i Odense Skole (ludus literarium), hvis Rektor Matias Bang såvel i Skolen som privat tog sig af ham. 1659 kom han i Odense Gymnasium, og 1661 blev han indskrevet som Student ved Universitetet. Han valgte Professor Rasmus Vinding til den tilsynshavende (studiorum moderator) med sine Studier, som han efter de da gældende Regler skulde have. Året efter tog han Baccalaureusgraden (fik primos in philosophia honores), til hvilken han af Professor Rasmus Bartholin fik et rosende Vidnesbyrd. 1665 drog han udenlands, først til Leipzig og Vittenberg, hvor han hørte Teologen Abraham Calovs Forelæsninger. Herfra gjorde han en Rejse om i Tyskland med Adjunkterne ved det filosofiske Fakultet i Vittenberg Baumann, Walther og Hering og den senere Præst ved Trinitatis Kirke i København A. F. With som Rejsefæller. Han drog gennem Saksen, Thüringen, Franken, Hessen, Bajern, Würtemberg, Pfaltz og Elsas og gjorde undervejs Bekendtskab med Lærde som Kristian Chemnitz, Musæus, Danhaver, Schmid, Bibelius, Faustius, Dieher, Osiander og Scotus. Efter fire Måneder vendte han tilbage til Vittenberg, hvor han studerede Teologi og orientalske Sprog under Ledelse af Calov, Ægidius, Strauch og Avgust Pfeifer. 1666 drog han atter hjem og blev to År efter Rektor for Latinskolen i Kolding. 1671 disputerede han for Magistergraden, som han fik $\frac{6}{6}$, og 2 År efter giftede han sig, formodentlig fordi han $\frac{12}{6}$ 1673 havde fåt Løfte om at blive sin Faders Eftermand, men først 1682 blev han Sognepræst og $\frac{14}{12}$ s. Å. aflagde han sin Embedséd for Biskoppen.

Nogle År senere skulde han og Søkende have deres fædrene

¹⁾ Hovedkilden til hans Levnedbeskrivelse er det latinske Universitetsprogram, som udstædtes i Anledning af hans Død. Meddelelserne af Pontoppidan (Annal. eccl. Danc. 4, 155), Zwergius (Sællænds Kleresi 1, 740) og Kongsfeldt (Hist. Årbøg. 3, 215) ere kun Gentagelser af dette.

Anker Ancher, *1644-1701*

Anker Ancher,
født 1644, død 1701, Dr. theol., Bishop over Ribe Stift.

Arv udbetalt af Boet efter deres Stefader Rådmand i Kolding Sone Pedersen, i hvis Købmandsforretning den var blevet stående. Arven kom mest til at bestå i en Fordring på 1110 Daler 3 Mrk. 2 Sk. for Varer, der fra Juni 1669 til 31. Avg. 1670 var blevet leveret til Hofholdningen på Koldinghus i Følge et af Overkammerherre Morten Skinkel ^{30/9} 1670 attesteret Regnskab, der var anvist til Betaling hos Faktoren i København, Klavs Byssing. Denne vilde ikke betale, medmindre der ordineredes ham Penge til dermed at betale dette og andet, som var anvist på ham. Sone Pedersen havde derfor holdt sig til Rekvirenten af Varerne, M. Skinkel, men denne blev ved Højesterets Dom ^{21/10} 1681 frifundet, fordi det ikke bevistes, at han havde hævet nogen Betaling for Varerne. S. Pedersen vilde nu have ansøgt Kongen om Betaling, men det blev ikke til noget på Grund af tilfaldende Svaghed, og A. Anchersen måtte derfor 1687 på egne og Søkendes Vegne indgive Ansøgning om Betaling. Han havde imidlertid ikke bedre Held end så mange andre af Kongens Kreditorer i hin Tid; en Resol. ^{17/9} 1687 bestemte, at »da ingen Beviser medfølge, lade vi det bero indtil bedre Bevislighed« ¹⁾.

Muligvis var dette Afslag Årsag til, at han et Par År efter havde bedre Held i en anden Sag: ^{3/4} 1689 ansøgte han nemlig, »som den ringe Kolding Menighed dagelig mærkelig forsvækkes og den præstelige Indkomst derover aldeles forringes«, om at måtte få Kongetienden in natura af Almind, Harte, Bramdrup, Starup, Nebel, Herslev, Viuf og Vilstrup Kirker i Brusk Herred mod den sædvanlige Afgift. Dette bevilgedes ved Resol. ^{14/5} 1689 ²⁾ under Henvisning til den angivne Grund, dog kun efterhånden som Tienderne bleve ledige.

Ved kgl. Resolution af samme Dag fik A. Anchersen en anden Sag afgjort. Hans første Hustru var nemlig død, og han tænkte på at ægte en formuende Enke, men hun synes at have forlangt, at den Gård, hun ved kgl. stadfæstet Testamente havde fåt efter sin første Husbond, skulde være til hendes Disposition hendes Livstid. A. Anchersen udstødte derfor ^{28/8} 1688 en Erklæring om, at »eftersom Gud allermægtigste haver føjet den veldydædle Matrone Anne Nielsdatter til Låge hendes Hjærte med mit til et ærligt og kærligt Ægteskabsforening og vi derover indtræde i Fællig med hinanden«, så skal hun for Livstid beholde Låge med den Ret, Jens Jørgensen havde givet hende den, men efter hendes Død skulde hans Arvinger have lige Ret med hendes i hvantoda var beholdt i den ³⁾. Han

¹⁾ Rentekam. Resol. Prot. 12, 306 og 14, 241—43. ²⁾ Jyske Regist. 19, 46 og hans Ansøgning i jyske Indlæg for 1689. ³⁾ Jyske Indlæg 1689.

indgav derefter følgende Ansøgning om at få Erklæringen stadfæstet:

Stempel: En half Rix Ort.

Stormægtigste Monarch, Allernaadigste Arffvekonge og Herre!

Saasom Jeg allerunderd. underbemelt haffver ved Mit Ecteskabs indtrædelse med min hustrue Anne Nielsdaatter tilsagt hende, at dersom hun offverleffver min død, at da mine børn og Arffuinger i hende^β leffvende^β lifvve icke skulle deele noget med hende aff en liden vprivilegeret Gaard kalde^β Laage med tilhørende Jordegod^β, Men det at bliffve hende fri og vdeelt, saa længe hun leffver, Arffuingerne efter hende^β død hver sin Ræt vkrencket, ligesom hendes første sl. Mand, Jens Jørgen^βen, hende ved Eder^β Kongl. Maysts. Allernaadigste confirmation bebreffvet haffver; Thi nedfalder Jeg udj allerdybest. underdanighed for Eder^β Kongelig Majestet Naadethrone, at Eder^β Kongl. Majestet af Højstkongelig Naade og Mildhed samme min skriftlig tilsagn, som herho^β følger, Allernaadigst ville behage at confirmere. Jeg efter underdanigst plict skal icke aflade at søge Gud for Eder^β Kongelig Majestet og det gandske Kongelig huuse^β vaffladelig prosperitet, dend Gud altid førøge og udbreedee. Eders Kongelig Majestet allerunderdanigste arffveundersaat og Tiener

Colding den 3. April 1689

Kongen bevilgede ham det ansøgte¹⁾.

Da Hoffet jævnlig opholdt sig på Koldinghus, fik Kongen Lejlighed til at høre Anchersen prædike, og denne Omstændighed må vel være Skyld i hans nu følgende hurtige Forfremmelse. Den ⁵/₁ 1692 blev han udnævnt til Kronprins Fredriks Hofprædikant på dennes forestående Udenlandsrejse²⁾. Han tog sin Søn Peder med sig og forlod Kolding 11. Januar. Rejsen gik gennem Tyskland, Italien, Frankrig og Nederlandene, og han kom først hjem efter 15 Måneders Forløb. Snart efter sin Hjemkomst fik han, ²⁰/₆ 1693, Udnævnelse til Biskop over Ribe Stift³⁾, til hvilket Embede han ¹⁷/₁₂ ordineredes af Biskop Bornemann i København. Ved kgl. Resol. blev han s. Å. udnævnt til Doctor theologiæ. En Kopskatrestance på 68 Dr. fra den Tid, han var Rektor og Sognepræst, blev han efter Ansøgning ved kgl. Resol. ³⁰/₂ 1693⁴⁾ fritaget for at betale.

¹⁾ Bevill. ¹⁴/₅ 1689 i Jyske Reg. 19, 47. Nogle År efter indgik de en Forskrivelse med hinanden, som skulde være indført i Jyske Reg. 19, 415—17, men Pladsen står blank. ²⁾ Sæll. Regist. ³⁾ Jyske Regist. 19, 338. ⁴⁾ Rentekam. orig. kgl. Resol.

A. Anchersen kom ikke til at virke mange År som Biskop. På sine Visitationsrejser i det udstrakte Stift pådrog han sig Astma og andre Brystlidelser. Den $16/4$ 1701 forkølede han sig stærkt og måtte derefter holde Sængen. Han blev behandlet af den bekendte Læge Kristoffer de Hemmer i Ribe, og senere tilkaldtes Lægen Sceffer fra Flensborg, men han døde alligevel $19/6$ og blev begravet i Ribe Domkirke ¹⁾. Et Billede af ham blev 1725 stukket i Kåber af A. Reinhardt. Det viser en korpulent, myndig Mand med et glatraget Ansigt; under Billedet står et smagløst Rim af Biskop i Ribe L. Thura. Hans Børn satte et Marmorepitafium over ham i Kolding Kirke ²⁾, og Fyn mener, at det herpå anbragte Miniaturmaleri er blevet benyttet til Kåbersticket ³⁾. I Universitetsprogrammet kaldes han »en Mand af gammeldags Sæder, som kun der i var ny, at han ikke havde den gamle Tids Fejl«.

1. ♀ 1673 Marie Pedersdatter (4 Sønner og 4 Døtre).

2. ♀ 1688 Anne Nielsdatter Obling, som 1. Gang var gift med Jens Jørgensen Jelling, Ejer af Gården Låge i Sindbjerg Sogn, Vejle Amt. Vi have ovenfor set, at hun ved sit Ægteskab med A. Anchersen betingede sig at måtte beholde sit Jordegods for sig selv, rimeligvis af Mistro mod sine mange Stebørn. Denne Mistro svandt dog i Tidens Løb fuldstændig, og $3/7$ 1702 oprettede hun Testamente på Låge, hvorved hun »i Henseende til det hulde, kærlige og fornøjelige Ægteskab«, hvori hun havde levet med sin salig sidste Kæreste, og »den Lydighed og Ærbødighed«, som hans 4 Sønner og 2 Døtre altid havde vist hende, testamenterede dem alt sit Bo, Døtre lige med Sønner, dog således, at hendes første Mands Arvinger skulde nyde sin tilbørlige Arv, og nogle Legater ⁴⁾ udredes.

¹⁾ Ligstensindskr. hos Terpager i Inscript. Ripenses S. 100. Frost: Ribe Domkirke, S. 62. ²⁾ Indskriften hos Fyhn: Efterr. om Kolding S. 59. ³⁾ Fyhn a. St. 110. ⁴⁾ Se kgl. Stadfæst. $29/4$ 1702 i Jyske Reg. 2^r, 469—71.

57. **Peder Hoffmand** ¹⁾, f. 1642, blev sammen med sin Broder Niels af sin Moder sat i Herlufsholms Skole $22/9$ 1657 ²⁾ og blev Student 1660; to År efter tog han teologisk Eksamen. Af sin Farbroder, Jakob Nielsen til Ristrup, som nu var blevet hans Væрге, blev han derefter sendt udenlands til tyske Universiteter, og her studerede han særlig i Giesen, hvor Professor Joh. Konrad Dieterici

¹⁾ Hofmann: Foundationer på de Legata, som ere stiftede af Peder Lasson, 1753 S. XX Anm., og Leth og Wad: Meddelelser om Dmitterede fra Herlufsholm, 1875 S. 58. Han skriver selv sit Navn som i Teksten angivet. ²⁾ Herlufsholms Regnskab 1657, Ugekostbog. (Notitsen meddelt af Cand. polit. G. L. Wad). Hofmanns Meddelelse a. St. er altså urigtig.

tilegnede ham sin Bog: »Breviarium pontificum Romanorum«¹⁾. Senere drog han til Holland og Italien, hvor han i Padua skal have opnået Værdighederne som Consiliarius nationis Bohemiæ og Protector fisci. Efter sin Hjemkomst bosatte han sig i Randers, og nu synes han at have opgivet Studeringerne. Han beskæftigede sig med Bestyrelsen af sine Pengesager og med Handel om faste Ejendomme. Han skødede ^{30/1} 1668²⁾ Strøgods i Ulvborg og Skodborg Herreder til Oberstløjtnant Bartels til Uldsund og ^{9/2} s. Å.³⁾ til sin Farbroder Jakob Nielsens Enke Katrine von Andersen Strøgods i Rovsø, Nørrehold, Ulvborg og Ramskov Herreder. Muligvis skete disse Afhændelser for at få Penge til et større Gods Køb. S. Å. ^{6/2} 4⁴⁾ afhændede nemlig Aksel Jul til Volstrup til ham Gunderup Sædegård, hvori han vilde lade sig indføre for Gæld, og næste År fik P. Hoffmand Skøde ^{19/2} 5⁵⁾. I Handelen var indbefattet Hovedgården med 21 Tdr. Hartkorn⁶⁾, Godset med 166 Tdr. 3 Fdk. ^{1/2} Alb. Hartkorn, og Prisen var 45 Rdl. for Tde. Hartkorn af Hovedgården og 35 Rdl. for Tden. af Godset. Hovedgårdens Bygninger sattes til 500 Rdl., og Købesummen blev i alt 6524 Rdl. 2 Mrk. 1 Sk. Da Gunderupgård var en adelig Sædegård, kunde P. Hoffmand efter Lovgivningen som uadelig ikke selv bruge den; han skulde snarest mulig igen sælge den til adeligt Folk. En kgl. Bevilling ^{18/3} 1669 (Jyske Reg. 14, 636) fritog ham dog herfor.

Et Par År efter giftede han sig med Biskop Brockmanns Datter af Århus, flyttede til denne By⁷⁾ og overlod Gunderupgård til sin Broder Tøger. Det bliver for vidtløftigt her at forfølge de stadige Køb og Salg, han havde for med Strøgods; af større Køb i de følgende År skal kun nævnes, at han 1674 købte Hammergård⁸⁾ af Ritmester Herm. Frans v. Svaneweide. Denne Ejendom solgte han atter 1679⁹⁾ med Hammer Mølle, Østergård, Møllerup Mark og 2 Bol (61 Tdr. 5 Sk. 1 Fdk. 1 Alb. Hartkorn) samt noget Gods til Fredr. Ulrik Ulfeld til Kyø.

Imidlertid havde P. Hoffmand mistet sin Hustru og giftet sig på ny med Købmand i Ålborg Hans Rasmussens Enke, hvis Forretning han nu fortsatte og det, som det fortælles, med stort Held. Fra den Tid af begyndte han også i temmeligt Omfang at låne Penge ud mod Pant i faste Ejendomme, og vi skulle nu ganske kort nævne de Folk, han således kom i Forbindelse med, og Størrelsen

¹⁾ Hofmann a. St. ²⁾ Viborg Landstings Skøde- og Pantebog 9, 335. Han kaldes her »wohnhaftig i Randers«. ³⁾ A. St. 9, 306. ⁴⁾ A. St. 9, 307. ⁵⁾ A. St. 10, 255. ⁶⁾ Før Matriklen af 1690 var der ikke Tale om Boniteringshartkorn, men om Landgilde- og Udsædshartkorn. ⁷⁾ A. St. 13, 91: P. Hofman »wohnhaftig i Århus«. ⁸⁾ A. St. 1675, 67. ⁹⁾ A. St. 1678—79, 322.

af de Forretninger, han gjorde: 1678 Fru Sofie Krabbe, Keld Krag's Enke, (800 Rdl. Kroner)¹⁾; 1679 Hans Brockmann (500 Rdl.)²⁾, Fru Kirstine Bek, Fredrik Rodstens, til Vrå (400 Rdl.)³⁾ og 1681 samme (675 Rdl.)⁴⁾; 1679 Bernt Due til Krastrup (400 Rdl.)⁵⁾, Povel Krisch til Klarupgård (1000 Rdl.)⁶⁾, Verner Parsberg til Nørlund (600 Rdl.)⁷⁾; 1683 Fr. Ulr. Ulfeld (240 Rdl.)⁸⁾ og 1684 samme (460 Rdl.)⁹⁾; 1684 Otte Friis til Astrup (1000 Rdl.)¹⁰⁾, Kr. Lindenov (2000 Rdl.)¹¹⁾, Jørgen Skel Due til Sønderskov (200 Rdl.)¹²⁾; 1685 Otte Friis til Astrup (700 Rdl.)¹³⁾; 1689 Helene Juliane Liebreich, Major v. Schwerrins til Bjærg, (400 Rdl.)¹⁴⁾, Budde Parsberg til Nørlund (300 Rdl.)¹⁵⁾, Arnold Dyssel til Sejstrup (1000 Rdl.)¹⁶⁾, Karen Foss, Peder Rosenstands, (500 Rdl.)¹⁷⁾. Mange af disse Pantebreve stå endnu uudslattede, andre henstode 2—8 År.

I sine sidste År gjorde P. Hoffmand, som det synes, når det drejede sig om større Summer, Forretninger sammen med sin Hustrus Svoger Borgemester Herman Verchmester (Nr. 61), og de modtog forskellige Panteobligationer i Fællesskab: 1685 Anne Ramel til Handslund (10,000 Rdl.)¹⁸⁾, Sofie Krabbe, Keld Krag's til Trudsholm, (1600 Rdl.)¹⁹⁾; 1687 Kirstine Bek; Fr. Rodstens, (2000 Rdl.)²⁰⁾, Kr. Reedtz til Børglum Kloster (9000 Rdl.)²¹⁾; 1689 få de sammes Obligation på 7024 Rdl. 7 Sk. Species og 899 Rdl. Kroner tiltransporteret af Ped. Luxdorph til Fjellebro²²⁾. — Efter moderne Forhold synes de nævnte forskellige Lån små og ubetydelige, men mindes man Landejendommenes daværende Pris (se ovfr. med Hensyn til Gunderupgård) var de forholdsvis ikke så små endda, og P. Hoffmand må for sin Tid have været en ret betydelig Kapitalist, når han til Stadighed kunde have så mange Penge stående ude mod Pant i faste Ejendomme. Så meget mærkeligere er det, at se hans Svar på den Henvendelse han, som alle andre velstående Folk, 1689 fik fra Regeringen om at låne den Penge mod god Sikkerhed. Den ¹⁷/₄ 1689 skriver han, at han gerne havde givet 500 Rdl.s Forskud »hvis det ej formedelst mine nylige store Udgifter med Børnepenge²³⁾ og andet faldt mig umuligt mere end 300 Rdl. at tilvejebringe«. Tre Dage efter, ²⁰/₄, skriver han atter: det havde vist sig, at han sidst svarede på et Brev, som lød på hans Broder Tøger Hoffmand; nu først havde han modtaget det for ham selv bestemte, og han med-

1) A. St. 1678—79, 18. 2) A. St. 19, 2. 3) A. St. 19, 4. 4) A. St. 19, 5. 5) A. St. 19, 12. 6) A. St. 19, 81. 7) A. St. 19, 82. 8) A. St. 21, 145. 9) A. St. 21, 397. 10) A. St. 21, 433. 11) A. St. 21, 446. 12) A. St. 21, 494. 13) A. St. 22, 63. 14) A. St. 25, 50. 15) A. St. 25, 98. 16) A. St. 25, 99. 17) A. St. 25, 350. 18) A. St. 22, 171. 19) A. St. 22, 176. 20) A. St. 24, 33. 21) A. St. 24, 331. 22) A. St. 25, 5. 23) Nemlig Penge han havde under Bestyrelse som Værge,

deler »at Tidernes Besværligheder, min Handels Aftagelse og trende vidtløftige Formynderskab haver som enhver her på Stedet er bevidst således forværret mine Vilkår, at jeg nu ej magter at gøre Forstrækning som tilforn. Ikke desmindre vil jeg dog gøre min yderste Flid, om jeg end skal sætte mig i Gæld derfor, at forskyde 500 Rdl.«. Rimeligvis har Overrentemesteren forlangt mere end 500 Rdl., så P. Hoffmand ikke godt kunde byde mindre. Han fik dog Sikkerhed i Konsumtionsafgiften af Ålborg By¹⁾).

P. Hoffmand havde $\frac{4}{10}$ 1681 fåt Rang efter Assessorer i Kommercekollegiet²⁾. Han døde 1690, kun 48 År gammel, og hans Bo vurderedes da til 16,114 Rdl. 4 Mrk. 6 Sk. Hans Arvinger fik 1713 som Arv efter hans Farbroder Peder Lassen (Nr. 47) udlagt 1404 Rdl.³⁾. T. Hofmann fortæller, at han var en afholdt og godgørende Mand.

1. ♂ 1671⁴⁾ Margrete Brockmann, † 1676, Datter af Biskop i Århus Mag. Hans Enevoldsen Brockmann.

2. ♂ $\frac{12}{10}$ 1677⁵⁾ Johanne de Hemmer, f. 1640, † 1695. Hun var 1. ♂ 1663 med Købmand i Ålborg Hans Rasmussen, som † 1676, og med hvem hun havde 8 Børn. Han var en rig Mand, hvis Bo på Skiftet udgjorde 64,529 sl. Dr. 3 Mrk. 9 Sk.⁶⁾, men der var jo også mange at dele imellem. I sit andet Ægteskab havde hun 3 Døtre.

¹⁾ Indk. Breve til Rentekam. vedk. forsk. af Kongen optagne Lån, særlig Lånet af 1689, Svarskrivelse fra Ålborg—Viborg Stifter Nr. 13. ²⁾ Bestallingsprotok. ³⁾ Hofmann a. St. S. 63. ⁴⁾ Ifølge kgl. Bevill. $\frac{3}{8}$ 1671 viet hjemme uden Trolovelse og Lysning, Sæll. Reg. 28, 457. ⁵⁾ Ifølge kgl. Bevill. $\frac{13}{8}$ 1677 blev hun viet hjemme i Huset uden Trolovelse og Lysning, se Sæll. Regist. 30, 406, hvor hun fejlagtig kaldes: Maren Henriksdatter. ⁶⁾ Embeds- og Bestillingsmænd i Ålborg S. 106.

58. **Peder Nielsen Læssø** var Borger og Handelsmand i Århus. Han fik $\frac{6}{6}$ 1699 af sin Svigerfader Skøde på en Gård på Medelgade i Århus, beliggende mellem Mogens Blachs Gård og Rasmus Posts Ejendom¹⁾, mod kun at udbetale 400 sl. Dr. P. N. Læssø † $\frac{3}{12}$ 1706, begr. $\frac{9}{12}$, 51 År gml.; hans Begravelses Omkostninger beløb sig til 64 Rdl. 2 Mrk. 8 Sk.²⁾. Boets Gods solgtes ved Avktion; dertil hørte Gården på Medelgade med Avling (700 Rdl.) og $\frac{2}{3}$ Parter i Krejerten »Fortuna« (300 Rdl.). Af Sølvtoj var der: 1 Kande med Morianshoved (91 Lod 1 Kvintin), som købtes af den afdødes Hustrus Svoger Ole Olesen, 1 Kande med Granatknapper (88 Lod 1 Kv.), 1 Kande med Løver under (62 Lod 2 Kv.), 1 Par Sølvstager (69 Lod), 1 Lysesaks (6 Lod 1 Kv.),

¹⁾ Skøde- og Pantebog 1689—1708, 20. ²⁾ Skifteprotokol 1702—7, 595.

1 Gisfad¹⁾ og 1 Kande (105 Lod), 1 Sukkerbøsse (36 Lod), 1 Sølvskål med Låg og 4 Knapper (51 Lod 3 Kv.), 1 Præsenter tallerken (49¹/₂ Lod), 2 små drevne Fade (30¹/₂ Lod), 1 Konfektskål med Bogstaverne NLS (6 Lod), 8 Dusin Knapper (39 Lod), 51 Filigranknapper (5¹/₂ Lod), 18 Sølvskeer m. m., i alt c. 750 Lod Sølv. Til den salig Mands Garderobe hørte: 1 grå Klædeskjortel (6 Rdl. 4 Mrk.), 1 brun Vest (3 Rdl. 2 Mrk.), 1 rød Klædestrøje med 3 Dusin Sølvknapper og Skrammerering og 1 Par røde Klædes Bukser med Olmerdug under (5 Rdl.), 1 gammel sort Klædes Kappe (2 Rdl.), 1 Par brune Klædes Bukser (2 Rdl. 3 Mrk.), 1 Par blommede Plydses Bukser (1 Rdl.), 1 sort Bajs Kjortel med sorte Klædes Bukser og Vest (6 Rdl.), 1 grå Klædes Kjortel med Gråværk under, o. s. v. Som man ser, var P. N. Læssø en Mand, der satte Pris på ydre Elegance i sin Fremtoning, og der findes blandt hans Klæder noget på hans Tid så mistænkeligt som en skrammereret Trøje. Når imidlertid den lave Værdi (sammen med Bukserne 5 Rdl.) tages i Betragtning, er Formodningen dog for, at der er Tale om en Dragt fra ældre Tid, og at P. N. Læssøs Tilbøjelighed for luksuriøse Klæder ikke har drevet ham til at overtræde den kgl. Forord. af 22. April 1699, hvorefter kun Rangspersoner i de 3 første Klasser, Militære og Hofbetjente måtte bære »Skammerering²⁾» eller Baldyring på deres Klæder af Guld- eller Sølvgaloner, Kniplinger eller Frynser«.

I Boet indestod Børnenes Mødrenearv med 2243 Rdl. 3 Mrk. 6¹/₂ Sk., og Fædrearven kom nu til at bestå i 2194 Rdl. 1 Mrk. 10¹/₂ Sk. rede Penge og 376 Rdl. 2 Mrk. 8 Sk.

∞ 1688 (trolov. 21¹/₈) Anne Jørgensdatter, † 12¹/₇ 1700³⁾, begr. 19¹/₇, 36 År, 3 Måneder og 2 Dage gammel.

Deres Børn vare:

1. Kirsten Pedersdatter Læssø, f. 1689, ∞ Markus Pedersen Mørche, se Nr. 65.
2. Edel Pedersdatter, f. 1691, døbt 2¹/₈.
3. Niels Pedersen, f. 1694, døbt 9¹/₁₁.
4. Anne Pedersdatter, f. 1695, døbt 18¹/₁₁.

¹⁾ Fad med Tud til at gyde (giessen) med. ²⁾ På Grund af Ordets Form i denne Forordning vil Werlauff i Hist. Antegnelser til L. Holbergs 18 første Lystspil S. 104 rette: skammererede, i »Den ellefte Juni« til: skammererede, men hertil er der ingen Grund, ti den anførte Skifteprotok. viser, at den første Form efter Sprogbrugen var i det mindste lige så god som den anden. ³⁾ Skifteprotok. 1693—1702, 632.

59. **Peder Pedersen Flensborg** var Borger og Handelsmand i Århus, hvor han døde 21¹/₁₀ 1691. Af Skiftet¹⁾ ses, at han ejede af

¹⁾ Skifteprotokol 1685—93, 395.

Ejendomme i Århus: 1 Gård på Middelgade med Avl og Have (500 sl. Dr.), en anden Gård med Avl og Have (450 sl. Dr.), sl. Jens Mørches (o: hans Svigerfaders) Gård »ved Vindet« (460 sl. Dr.), 7 Boder s. Std. (500 sl. Dr.), 3 Boder på Broberg (100 sl. Dr.), 5 Boder i Middelgades Ende (350 sl. Dr.); dernæst $\frac{1}{5}$ Part i Grundfør Mølle (100 sl. Dr.) og 1 Skude med Tilbehør (800 sl. Dr.). Af Guld fandtes: 1 Panserkæde på 7 Lod 1 Kv. (80 Dr.), 1 Par »ammalerede« Gulddopper (3 Dr.) og 1 Guldkæde med Lås og Smykke på 8 Lod, som var Enkens Fæstingsgave. I Sølv fandtes: 20 umage Skeer (62 Lod), 5 Kander, 4 Bægere og 6 Skåler, alt af gammelt Mønster (352 Lod) og 1 Smørbrik (7 Lod). Af Bøger var der: 1 dansk (5 Dr.) og 1 tydsk Bibel, 1 Huspostil og 1 »Kirkebog«. Besætningen til Avlsbrugets Besørgelse var 2 Heste, 4 Køer, 1 Kvie, 1 Kalv og 4 Stude. Boets Beholdning blev 5074 Dr. 3 Sk.

∞ Maren Søvremsdatter Mørche. Hun overførte sin Faders Tilnavn på Efterslægten. Da hun † $\frac{18}{6}$ 1713 kostede hendes Jordefærd 83 Rdl. 2 Mrk. 8 Sk.¹⁾.

¹⁾ Skifte i Protokol 1712—16, 420.

60. **Jens Hansen Bergh** var Købmand i Ålborg, da han $\frac{11}{12}$ 1689 af Rasmus Bartholin og Povl Vinding fik Skøde på Gården Boller¹⁾ i Tårs Sogn i Vendsyssel, der var tildømt dem på Viborg Landsting for en Fordring på Krist. Reetz²⁾; Gårdens Hartkorn var 48 Tdr., og desuden medfulgte Tårs Kongekorntiende (124 Tdr. Hartkorn) og noget Gods. Den $\frac{11}{6}$ 1694 fik han af Dr. Henrik Bornemann Skøde på en stor Del Strøgods i Vendelbo Stift, og han synes herefter udelukkende at have givet sig af med at bestyre sit Jordegods og taget Bolig på Boller. I dette Skøde kaldes han endnu »Proprietarius til Boller udi Vendsyssel og fornemme, residerende Negotiant i Ålborg«³⁾, men i følgende Skøder skrives han kun til Boller. Af hint indkøbte Gods solgte han atter en stor Del til Ejerne af Villerup, Haven, Linderumgård og Bangsbo⁴⁾. Derefter købte han 1707 på Avktion (Skøde $\frac{8}{4}$) Volstrupgård med Mølle i Gislum og Hindsted Herreder (14 Tdr. 7 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. Hartkorn), Kongetienden af Rørbæk Sogn (10 Tdr.) og Gods (87 Tdr. 5 Skp. 3 Fdk.) for 40 Rdl. pr. Tde. Hartkorn eller i alt c. 4500 Rdl.⁵⁾. Denne Ejendom forøgede han ved Indkøb af nær-

¹⁾ Da Danske Lov af 1683 tillod enhver at købe adelige Sædegårde, behøvede han ikke som P. Hoffmand (ovfr. S. 64) at søge kgl. Bevilling for at kunne beholde Gården. ²⁾ Viborg Landstings Skøde- og Pantebog 27, 360. ³⁾ A. St. 29, 193. ⁴⁾ A. St. 29, 260; 261. 30, 151; 308. 31, 450. ⁵⁾ A. St. 34, 184.

liggende Gods fra Niels Bentzon til Havnø og Oberst Rudolf Gynter von Graboy¹⁾.

Jens H. Berg † 1717, begr. $\frac{1}{6}$, 71 År gammel.

☞ Maren Budtz, døbt $\frac{1}{3}$ 1648.

¹⁾ A. St. 34, 282; 309.

61. **Herman Verchmester**¹⁾, f. $\frac{21}{10}$ 1628 i Malmø, var Købmand i Ålborg, hvor han blev Borgemester $\frac{12}{5}$ 1682. Han udlånte, som ovenfor omtalt, i Forening med sin Svoger Assessor P. Hoffmand (Nr. 57) Pengesummer af temmelig betydelig Størrelse. H. Verchmester gjorde dog også slige Forretninger på egen Hånd og vi træffe ham således 1678 i Forbindelse med Marie Høg, Hak Vinds Enke til Aggersborg, (300 sl. Dr.)²⁾ og Sofie Krabbe, Keld Krag's til Trudsholm, (1000 sl. Dr.)³⁾, 1674 med Kristoffer Lindenov til Bækkeskov (800 Rdl.)⁴⁾, 1680 med Aksel Sehested til Timgård (700 Rdl.)⁵⁾ og 1684 med Kr. Lindenov til Restrup (2000 Rdl.)⁶⁾. Disse Summer vise, at han må have været mindst lige så formuende Mand som hans Ven P. Hoffmand, men da Kongen 1689 ønskede det ovenfor (S. 65) omtalte Lån, havde H. Verchmester alligevel mange Påskud for kun at tilbyde 300 Rdl.: han havde måttet udrede Børnpenge for nylig, »nu her på Stedet er så stor Mangel af Penge, som jeg med Sandhed kan sige ikke at have været i mange År« o. s. v.⁷⁾.

H. Verchmester † $\frac{12}{10}$ 1713, begr. i Budolfi Kirke $\frac{19}{10}$. Nogle År i Forvejen havde han og Hustru ved Fundats af $\frac{16}{4}$ 1704 givet 300 sl. Dr. til de fattige i Huset uden for Vesterport i Ålborg⁸⁾.

Samme År, som Herman Verchmester, døde Ålborgs anden Borgemester Søren Jakobsen Brunov, og da der altså ikke var nogen, som kunde bringe Byens Sager, dens Breve, Regnskaber og Kapitaler m. m., der tilmed ikke var i den bedste Orden, i sådan Stand, at de afdødes Eftermænd kunde overtage dem, fik Borgemester Kristen Giørup $\frac{7}{6}$ 1714 udnævnt en Kommission til at udføre Arbejdet og pådømme mulig opstående Uenighed med de afdødes Arvinger⁹⁾. Sagen trak længe ud; Kommissionen blev $\frac{8}{11}$ 1717¹⁰⁾ efter Ansøgning fra Herm. Verchmesters Arvinger forøget med to nye Medlemmer og skulde nu også påkende, om ikke de øvrige samtidige

¹⁾ Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Ålborg S. 108. Selv skriver han sig altid: »Harmen Verchmester«. ²⁾ Viborg Landstings Skøde- og Pantebog 1676—79, 4. ³⁾ A. St. 20. ⁴⁾ A. St. 19, 153. ⁵⁾ A. St. 19, 338. ⁶⁾ A. St. 21, 446. ⁷⁾ Indk. Breve til Rentekam. vedk. forsk. af Kongen optagne Lån, særlig Lånet af 1689, Svarskriv. fra Ålborg Nr. 14. ⁸⁾ Hofmann: Saml. af Fundat. 4, 188. ⁹⁾ Jyske Tegn. 23, 112. ¹⁰⁾ A. St. 23, 506.

Magistratsmedlemmer burde være medansvarlig for de forefundne Mangler. Dommen afsagdes $^{13}/_{11}$ 1719, men indstævnedes for Højesteret, hvis Dom af $^6/_3$ 1724 hjemviste nogle Poster til fornyet Påkendelse af Kommissærerne. Endelig endtes Sagen $^{21}/_7$ 1725 ved Forlig mellem Parterne, der $^8/_10$ s. Å. fik kgl. Stadfæstelse ¹⁾.

1. ♂ $^{24}/_9$ 1671 ¹⁾ Maren de Hemmer, f. $^{24}/_2$ 1646, † $^{24}/_5$ 1678, Datter af Nr. 49. Hun havde 4 Døtre.

2. ♂ $^{30}/_3$ 1680 Margrete Grotum, f. $^{13}/_{12}$ 1657, † 1713, begr. $^{15}/_5$. Hun havde 4 Sønner og 6 Døtre.

¹⁾ Breve til Oversekretærene i Dske. Kancelli, 17. Avg. 1725; Supplik 1725, 230, Jyske Reg. 26, 742—53. ²⁾ Ifølge kgl. Bevill. $^{12}/_7$ 1671 viet hjemme uden Troløvelse og Lysning, Sæll. Reg. 28, 478.

62. **Maren Grotum**, f. $^7/_{11}$, døbt $^{11}/_{11}$ 1660, † $^2/_8$, begr. $^{24}/_8$ 1736. Med sin 2. Mand gjorde hun $^{14}/_4$ 1713 Testamente ¹⁾, hvorved der sikredes hendes Søskende, om hun døde først, en vis Sum Penge, men disse Dispositioner bleve siden omgjorte, se ndfr. M. Grotum var gift 2 Gange:

1. ♂ Kristen Lavritsen Hobro, Købmand i Ålborg.

2. ♂ $^{17}/_{12}$ 1720 Gotfried v. Pentz ²⁾, f. $^{24}/_5$ 1672 på Godset Radum i Meklenborg, var først Marskalk hos Kronprins Kristian, blev $^{27}/_6$ 1719 Stiftamtmand over Ålborg Stift og Amtmand over Ålborg-
hus, Børglum, Åstrup og Sejlstrup Amter, † $^{19}/_2$ 1726. Han og Hustru fik $^{21}/_5$ 1725 Stadfæstelse på Ålborg Magistrats Skøde af $^{22}/_{10}$ 1723 på de Skelers Gravkapel i Frue Kirke, som var blevet solgt ved Avktion ³⁾.

Maren Grotum omtales her, fordi hun anvendte en Del af sin Formue til bedste for sin og sin første Husbonds Familje. Ved Fundats af $^1/_5$ 1734 stiftede hun 2 Legater:

1. Et Legat på 3000 Rdl. ⁴⁾, hvis Renter skulde nydes for de 2000 Rdl.s Vedkommende af hendes egen Slægt og for de 1000 Rdl.s Vedkommende af hendes første Mands Slægt. Dette Legat skulde bestyres af en Mand af Slægten, som skal bo i Ålborg, og fortrinsvis Adgang havde 3 nærmere angivne Personer og deres Efterkommere. Disse uddøde 1832 og så skulde man tro, at den øvrige Slægt måtte træde til, men Kancelliet forbigik de berettigede Ansøgere og udnævnte en aldeles uberettiget, som støttede sig til intet bevisende Kirkebogsudskrifter. Da Bestyrerpladsen 1867 var

¹⁾ Jyske Reg. 26, 376. ²⁾ Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Ålborg S. 63—5. og O. H. Nysteds ovfr. S. 59 nævnte Skrift. ³⁾ Jyske Reg. 26, 658. ⁴⁾ Fundatsen trykt i Hofmanns Saml. af Fundationer 4, 242. Hendes endelige Testamente af $^5/_5$ 1734 findes i Jyske Reg. 29, 380.

ledig igen, bar Justitsministeriet sig ad på samme Måde, og det er ikke lidet, der således er gåt tabt for de berettigede. Oprindeligt fik Legatets Bestyrer intet for sin Ulejlighed, men kunde der indvindes mere af Pengene end 5 pCt., skulde han have dette. Nu indkøbtes der Nøvling og Tolne Kongetiender for Legatet og derved er Overskudet, som tilfalder Bestyreren, i Tidens Løb blevet så stort, at han alt i 1869 havde en Indtægt af 1952 Kr. og for Tiden formodentlig har en Del over 2000 Kr. årlig. I de 52 År, i hvilke uberettigede nu have hævet Broderparten af Legatets Indtægter, have altså de berettigede fattige Familjemedlemmer kun fåt 15,600 Kr., medens de to med Urette ansatte Bestyrere have modtaget mindst 70,000 Kr.¹⁾ — Under $\frac{25}{3}$ 1872 er der på Justitsministeriets Foranledning blevet udarbejdet en ny Fundats for Legatet, som træder i Kraft ved den nuværende Bestyrers Afgang, og som tilsigter at indføre en mere til Stifterindens Hensigt svarende Anvendelse af Legatets Midler. Der skal da uddeles, i Stedet for som hidtil 2 Portioner på 100 Kr. og 2 på 50 Kr., ialt 12 Portioner, nemlig 3 på 150 Kr., 3 på 100 Kr., 3 på 75 Kr. og 3 på 50 Kr.; når disse er udbetalte, får Bestyreren indtil $\frac{1}{3}$ af Årets Nettoindtægt og Resten henlægges til et Reservefond²⁾. Alt med Legatets Indtægter af Beløb som i 1869 (2252 Kr.) vil altså herefter Bestyreren få 750 Kr. og der bliver at henlægge til Reservefondet 377 Kr., så at det er at håbe, at Portionernes Antal i Tidens Løb vil kunne stige betydelig.

2. Et Legat på 1000 Rdl., hvis Renter skulde uddeles af de fattiges Inspektører i Ålborg til fattige Købmandsenker og Børn der i Byen, dog skal hendes og hendes første Mands Slægt, som bor i Ålborg, være fortrinlig berettiget, selv om de ikke ere af Handelsstand³⁾. For denne Kapital købtes Binderups Sogns Tiende, og Portionernes Antal, som oprindeligt var 2, er senere blevet betydeligt forøget.

Når man vil tale om juridisk at bevise Medlemmer af Familien Sechers Slægtskab til Maren Grotum, så vil det af den foran stående Oversigtstavle ses, at der først kræves Udskrifter af Ålborg (Budolfi) Kirkebøger (Verchmester og Grotum) og af Tårs Kirkebog (Bergh—Boller), og disse kunne let fås, både Vielses- og Dåbsattester. Men derefter bliver Spørgsmålet om Ravnkilde (Mørch—Nørlund) og Udbyneder (Secher) Kirkebøger, og disse ere brændte

¹⁾ De nærmere Påvisninger af det ovenfor fremsatte findes i den af mig udgivne: »Den Grotumske Legatstamtafle« I Kbh. 1875 S. 1—4. ²⁾ Fundatsen er trykt i min nys nævnte Bog S. 5—7, og i Ministerialtidende 1872 A. 126—8.

³⁾ Bestemmelsen om dette Legat findes hos Hofmann a. St. 4, 239—40 og i min nævnte Bog S. 5.

eller bortkomne. Jeg har imidlertid været så heldig at støde på Beviser, som kunne træde i Stedet for de forsvundne Kirkebøger. Disse ere: Udskrift af det ndfr. Nr. 65 omtalte Skifte efter Markus Markusen Mørch i Århus Bys Skifteprotokol 1768—77 Bl. 781. Da Broderen Jørgen Mørch var død, optræde hans 4 Døtre med deres Mænd som Arvinger. Endvidere Afskrift af det ligeledes nedenfor Nr. 65 nævnte Testamente af Peder Mørch og Maren Budtz Bergh, i hvilket de samme Personers Slægtskabsforhold omtales. Endelig Udskrift af Skifteslutningen i Peder Mørchs Bo i Amtmandens Skifteprotokol for Ålborghus, Børghlum, Åstrup og Sejlstrup Amter Nr. 9 Bl. 104—7, som bringer en hel Stamtavle over de pågældende Led af Slægterne Bergh, Mørch og Secher¹⁾. Medlemmer af Familjen Secher, som ville søge de Grotumske Legater, kunne altså supplere sine Slægtskabsbeviser med et af de nævnte 3 Stykker.

¹⁾ Verificeret Afskrift af de sidste to Stykker har jeg afgivet til Gehejmearkivet i København, hvor de ere tilgængelige.

63. **Peter Müller** var Forvalter (Godsforvalter?) på Boller (formodenlig ved Horsens), † 1749¹⁾.

∞ Avrelia Anchersen, † 1754.

¹⁾ Giessing: Samling af Jubellærere 2, 1 S. 285.

64. Magister **Peder Anchersen**¹⁾, f. 1674 i Kolding, ledsagede sin Fader, da denne rejste udenlands med Prins Fredrik (IV). Efter Hjemkomsten blev han dimitteret fra Kolding Skole 1693 og ²⁵/₄ indskrevet ved Universitetet. Han tog Baccalaureusgraden ¹⁴/₅ 1694 og var senere Hovmester hos Baron Høgh. Den ³/₁ 1704²⁾ blev han af Palle Krag til Katholm kaldet til Sognepræst i Karlby og Voldby og derpå ordineret den ⁶/₅ ³⁾. Et Par År efter, ¹¹/₅ 1706, fik han Magistergraden.

P. Anchersen købte 1708 en Gård i Dalstrup på 8 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. Hartkorn⁴⁾ og ejede en Tid Karlby og Voldby Kirketiender med 54 Tdr. Hartkorn, som han dog 1722 solgte til Kristian Fischer til Allinggård for 2700 Rdl.⁵⁾. — P. Anchersen døde pludselig ⁹/₈ 1723. Han roses for at have været en from og oprigtig Mand⁶⁾.

∞ 1705 Mette Marie Hofman, f. 1685, fik ²⁹/₄ 1702 Bevilling til at være sin egen Værge og forestå sin Arv med sin Svoger Mag. Klemen Povelsen, Præst i Lime, som Kurator⁷⁾. Hun havde

¹⁾ Giessing: Jubellærere 2, 1 S. 275. ²⁾ Kgl. Stadf. ¹²/₁, se Jyske Reg. 22, 153 og Ansøgning i Jyske Indlæg. ³⁾ Bircherods utrykte Dagbog. ⁴⁾ Viborg Landstings Skøde- og Pantebog 34, 344. ⁵⁾ A. St. 37, 260. ⁶⁾ Poulson: Catalogus pastor. Århus. S. 47. ⁷⁾ Jyske Reg. 21, 443.

med P. Anchersen 1 Søn og 3 Døtre og blev 2. ⚭ med Eftermanden Kjeld Justsen Bøgh, som † $27\frac{1}{2}$ 1739. Mette Marie Hofman efterlod sig iblandt andet 2 Panteobligationer af Oberst Otte Kristof v. d. Osten på 3000 Rdl. (udstædt 1759)¹⁾ og af Hofjunker Holger Sehested på 4000 Rdl. (udstædt 1766)²⁾. Hun døde i en høj Alder den $20\frac{1}{12}$ 1769 mellem 2 og 3 på sin afdøde Svigersøn N. Sichers Ejendom Sødringholm. Hendes Bo blev overtaget til Skifte og Deling af Arvingerne selv³⁾.

¹⁾ Pantebog a. St. 44, 146. ²⁾ A. St. 45, 426. ³⁾ Skifteprotok. for den gejstlige Jurisdiktion i Gerlev Herred 1768 flg., 22—24.

65. **Markus Pedersen Mørche** antog Tilnavnet efter sin Moder endnu stadig i den oprindelige Form; først hans Børn skrev sig Mørch. Han var Borger og Handelsmand i Århus; ved Skøde $22\frac{2}{10}$ 1707 solgte hans Svigermoder Maren Søvremsdatter ham sin Ejendom ved Vindet med Have, 22 Bindinger Hus, samt en Kornhave udenfor Munkeport med Vesterende på Krist. Skårups Kornhave¹⁾. Senere fik han $5\frac{1}{9}$ 1723 af Erik Jensen Lofft Skøde på en Våning med Gård og Have, beliggende ved Åen²⁾. Han † 1728, 45 År gml., og begr. 30. Apr.

⚭ i Århus Domkirke $4\frac{1}{10}$ 1707 Kirstine Pedersdatter Læssø, som † i Århus 1755, begr. 9. Juni. Den $7\frac{1}{5}$ 1728 havde hun fåt Bevilling til at sidde i uskiftet Bo og omsider skifte med Samfrænder³⁾. Hun blev på Avktion $18\frac{1}{1}$ 1741 højstbydende på Nørlund med Gods, som solgtes efter Kancelliråd Mikael Ries af dennes Enke og Arvinger. Hartkornet var da: Hovedgårdstakst 42 Tdr. 5 Sk., Kongetiender 35 Tdr. 6 Sk. 3 Fdk. $1\frac{2}{7}$ Alb., Kirketiender 37 Tdr. 6 Sk. 3 Fdk. $1\frac{2}{7}$ Alb. med Patronats og Kaldsret, Bøndergods i Ager og Eng 334 Tdr. 4 Sk. 1 Fdk. 1 Alb.; et Stykke Jord til Haverslev Kirke 3 Fdk., Skovskylvd 1 Sk. 2 Fdk., Mølle-skylvd 3 Tdr. 3 Skp. 3 Fdk., Herligheden i Smørup Præstegård, i Anneksgården i Overravnkilde 5 Tdr. 2 Fdk. 2 Alb.; Købesummen var 21,000 Rdl. og Avktionsskøde gaves $28\frac{2}{3}$ 1742⁴⁾. Hun solgte atter Gården og Godset i samme Stand som hun havde fåt det til sin Søn Jørgen, der fik Skøde 18. Apr. 1746.

Deres Børn vare:

1. Peder Mørch, døbt $15\frac{1}{6}$ 1709.
2. Peder Mørch, døbt $24\frac{1}{12}$ 1710, fik Skøde på Boller i Tårs Sogn $3\frac{1}{5}$ 1755⁵⁾ af sin Hustrus Medarvinger; Hovedgårdstaksten var da 38 Tdr. 1 Sk. 1 Fdk.

¹⁾ Århus Skøde- og Pantebog 1689—1708, 272. ²⁾ A. St. 1708 flg. Bl. 289.

³⁾ Jyske Reg. 27, 428. ⁴⁾ Viborg Landstings Skøde- og Pantebog 41, 353—58.

⁵⁾ Registre til Landstingets Pantebog Nr. 43, som selv mangler.

2 Alb. Hartkorn, Tårs Sogns Kongekorntiende 24 Tdr. og Bøndergodset 235 Tdr. 1 Sk. 2 Fdk. 2 Alb. Hartkorn og herfor var Købesummen 19,000 Rdl. Senere solgtes Gods fra for 500 Rdl. og købtes atter Vrå Sogns Kongekorn-tiende (30 Tdr. Hartkorn) for 3601 Rdl., så at den samlede Ejendom stod i 22,101 Rdl.¹⁾ Da han og Hustru ingen Børn havde, oprettede de $\frac{2}{5}$ /₅ 1771 Testamente, hvorved de indsatte sine Søsken og disses Børn og Børnebørn til Arvinger af Boet med Fradrag af nogle Legater så som 2000 Rdl., der skulde blive stående prioriteret i Boller og i Tårs Tiende, og hvoraf Renten skulde anvendes til Godsets fattige²⁾. Særlig betænkte de deres Broder- og Søsterdatter Johanne Marie Mørch, gift med Tomas Secher til Hjortshøjlund. Hvis de solgte Boller, skulde hun forud for de andre Arvinger i Stedet for Gårdens Indbo og Besætning have 2000 Rdl., sin Mosters Gangklæder og alt Guld- og Sølvarbejde; hvis de derimod beholdt Gården til sin Død, skulde hun have Ret til at overtage den for den ovennævnte Indkøbssum. Da P. Mørch, som havde overlevet sin Hustru, døde $\frac{1}{3}$ /₃ 1793 gav denne Bestemmelse Anledning til en vidtløftig Trætte mellem Arvingerne. Joh. Marie Mørch var død 1788, og nu blev der Spørgsmål om, hvor vidt Retten til at fordrø sig Boller udlagt for den bestemte Sum tilkom hende selv personlig eller kunde overføres på hendes Børn. En ved Reskr. $\frac{2}{7}$ /₇ 1794 nedsat Kommission antog i sin Dom af $\frac{8}{6}$ /₆ 1796 dette sidste, men Dommen indstævnedes af P. N. Secher på egne og Medarvingers Vegne til Højesteret, som $\frac{2}{1}$ /₁ 1796 dømte, at Boller med Gods og Indbo skulde realiseres og Pengene deles mellem Arvingerne uden Fortrin for J. M. Mørchs Børn. Dette skete så, Boet blev opgjort og udviste en Beholdning af 227,707 Rdl., som med Fradrag af forskellige Udgifter, Salær og Arveafgift blev reduceret til 213,385 Rdl., der 1799 kom til Deling mellem Arvingerne³⁾.

☞ 1755 Maren Budtz Bergh, f. $\frac{5}{11}$ /₁₁ 1720, † $\frac{2}{11}$ /₁₁ 1772 uden Børn. Datter af Nr. 66.

3. Jørgen Mørch, f. $\frac{24}{12}$ /₁₂ 1712, Ejer af Nørlund, se Nr. 68.

4. Anne Mørch, døbt $\frac{12}{1}$ /₁ 1714, † $\frac{6}{4}$ /₄ 1771⁴⁾.

☞ $\frac{2}{9}$ /₉ 1735 Mads Pedersen Galthen, Købmand og Vinhandler i Århus, begr. $\frac{29}{4}$ /₄ 1765.

a. Kirstine Birgitte Galthen, døbt $\frac{20}{5}$ /₅ 1738, fik $\frac{20}{8}$ /₈ 1779 kgl. Bevil. til at sidde i uskiftet Bo og siden skifte med Samfrænder⁵⁾. Hun levede endnu 1799, da hun arvede 10,537 Rdl. efter P. Mørch til Boller.

☞ $\frac{30}{9}$ /₉ 1756 Frans Henriksen Kruse, Købmand i Århus, † $\frac{26}{7}$ /₇ 1779.

α. Mads Galthen Kruse, døbt $\frac{26}{7}$ /₇ 1762, levede 1793.

γ. Peder Mørch Kruse, døbt $\frac{6}{10}$ /₁₀ 1763, fik i P. Mørchs Testamente tillagt dennes Lodder på Århus Bys Mark og hans Lodder i Byens Færgesmakker.

γ. Markus Mørch Kruse, døbt $\frac{11}{3}$ /₃ 1766, † i Århus $\frac{9}{6}$ /₆ 1810.

1) Se det ndfr. nævnte Testamente. 2) Testamentet findes i Pakken »Dokument. Skiftet efter afg. Propr. P. Mørch og Hustru af Boller« i Ålborg Stiftsamt Arkiv. 3) Se Skiftet i Skifteprotok. for Amtmandens Skiftejurisdiktion i Ålborg- hus, Åstrup, Børglum og Sejlstrup Amter Nr. 9, Bl. 46—47, 54—55, 56, 104—107, i Ålborg Stiftsamt Arkiv. 4) Skiftet efter hende i Århus Bys Skifteprotok. 1764—77, 415. 5) Århus Bys Skifteprotok. 1777—89, 163.

- d. Anna Elisabet Kirstine Kruse, døbt $\frac{29}{8}$ 1767.
 ∞ $\frac{7}{12}$ 1803 Købmand Jens Bech.
- e. Jørgen Mørch Kruse, døbt $\frac{4}{9}$ 1769, levede 1793.
- b. Anne Marie Galthen, døbt $\frac{18}{8}$ 1739, † som Barn.
- c. Markus Mørch Galthen, døbt $\frac{22}{9}$ 1740, Vinhandler i Århus, † 1778.
 ∞ $\frac{31}{5}$ 1768 Jakobine Kaarsberg, Datter af Købmand i Århus Peder Kaarsberg, † $\frac{26}{7}$ 1774, og Maren Jensdatter Wissing. Hun fik $\frac{6}{2}$ 1778 kgl. Bevill. til at sidde i uskiftet Bo¹⁾ og blev 2. ∞ $\frac{6}{9}$ 1779 Kristen Sørensen Møller.
- α. Mads Galthen, døbt $\frac{3}{3}$ 1769, konditionerede 1793 hos Købmand Kaarsberg i Ålborg, arvede 1799 3010 Rdl. efter Peder Mørch til Boller.
- β. Peter Kaarsberg Galthen, døbt $\frac{27}{9}$ 1770, arvede 1799 3010 Rdl.
- γ. Ane Mørch Galthen, døbt $\frac{3}{10}$ 1771, havde 3 Sønner og 5 Døtre. Hun arvede 1505 Rdl. efter P. Mørch til Boller.
 ∞ $\frac{10}{5}$ 1793 Oluf Nielsen Bech, f. $\frac{28}{12}$ 1760, Cand. theol. 1787, Præst i Havrum og Søby $\frac{29}{8}$ 1792, i Urlev og Stenderup $\frac{6}{9}$ 1793, † $\frac{4}{8}$ 1806.
- d. Peder Mørch Galthen, døbt $\frac{23}{4}$ 1773, † som Barn.
- e. Markus Mørch Galthen, døbt $\frac{13}{4}$ 1774, † $\frac{17}{10}$ 1802 i Århus, arvede 3010 Rdl. efter P. Mørch til Boller.
- d. Anne Marie Galthen, døbt $\frac{12}{2}$ 1742, levede 1793 i Århus, arvede 10,537 Rdl. efter P. Mørch til Boller.
1. ∞ $\frac{27}{9}$ 1764 Lars Kristian Meulengracht, Købmand i Århus.
2. ∞ Niels Wormstrup, Købmand i Århus.
- e. Peder Madsen Galthen, døbt $\frac{17}{4}$ 1743, Købmandskarl, † $\frac{6}{8}$ af tærende Sygdom, begr. $\frac{12}{8}$ 1776. Ved Testamente $\frac{2}{7}$ 1776 (kgl. Stadf. $\frac{23}{8}$) til-lagde han Broderen sine Ejendele.
- f. Edel Marie Galthen, døbt $\frac{9}{12}$ 1744, † uden Børn 1769, begr. $\frac{7}{2}$.
 ∞ $\frac{20}{4}$ 1768 Niels Jensen Kjellerup, Købmand i Århus, † $\frac{20}{9}$ 1789.
5. Markus Mørch, døbt $\frac{21}{1}$ 1718, studerede først, men slog sig fra Bogen; † $\frac{12}{2}$ 1776 i sit Lossemente hos sin nys nævnte Søsters Svigersøn Købmand Frans Henriksen Kruse i Århus²⁾.
6. Maren Mørch, døbt $\frac{3}{7}$ 1722, var død 1793.
 ∞ $\frac{28}{5}$ 1754 Jørgen Tomas Skårup, døbt i Århus $\frac{21}{6}$ 1722, Søn af Vejer-mester Kristen Skårup (se ovfr. S. 57), blev $\frac{19}{9}$ 1749 Apoteker i Randers. † $\frac{9}{1}$ 1801, 79 År gammel.
- a. August Kristian Skårup, døbt $\frac{4}{11}$ 1753, † som Barn.
- b. Markus Mørch Skårup, døbt $\frac{20}{7}$ 1755, † som Barn.
- c. Kirstine Johanne Skårup, døbt $\frac{3}{10}$ 1756, † som Barn.
- d. Kristen Skårup, døbt $\frac{14}{1}$ 1759, fik $\frac{13}{6}$ 1797 Avkøbskøde på Boller i Tårs Sogn for 44,000 Rdl.³⁾ Efter P. Mørch arvede han 11,854 Rdl.
- e. Markus Skårup, døbt $\frac{7}{4}$ 1760, var † 1793.
- f. Johanne Kirstine Skårup, døbt $\frac{7}{6}$ 1761, † $\frac{18}{10}$ s. Å.
- g. Kirstine Skårup, døbt $\frac{23}{7}$ 1764, arvede 1799 11,854 Rdl.
 ∞ $\frac{29}{7}$ 1796 Hans Adolf Tegder, der sammen med Lars Helvad var Ejer af Korsøgård i Rinds Herred.

¹⁾ A. St. 1777—89, 165. ²⁾ Se Skiftet a. St. Bl. 781. ³⁾ Landstingets Pantebog 51, 698.

66. **Jakob Bergh** overtog Gården Boller i Tårs Sogn med Gods efter sin Fader. Han synes ikke at have været nogen særlig dygtig Mand, i hvert Fald har han ikke således som hans Fader og Datter (Nr. 68) efterladt sig Minder om, at han ved Driftighed har vidst at gøre den sikkert ikke ubetydelige Formue, som han ejede, frugtbringende. 1728 og 1730 lod han på Viborg Landsting læse et Par mindre Panteobligationer (500 og 800 Rdl.)¹⁾. For sin Broder Kristen v. Ginchel Bergh indkøbte han på Avktion (Skøde $\frac{6}{4}$ 1716) det halve af Kærsgård Hovedgård og Gods for 62 Rdl. 3 Mrk. for 1 Tde. Hartkorn, ialt for 3743 Rdl. 15 Sk.²⁾. J. Bergh † 1735 og ligger med Forældre, sin Hustru og 2 Sønner begr. i Tårs Kirke³⁾.

∞ $\frac{16}{6}$ 1718 Johanne Marie Verchmester, f. $\frac{11}{2}$, døbt $\frac{13}{2}$, 1697. Et Par År efter sin Faders Død fik hun, skønt kun 18 År gammel, $\frac{19}{4}$ 1714 kgl. Bevilling til som sin egen Værge, men under Kurator, at råde over sine Arvemidler⁴⁾.

¹⁾ Skøde- og Pantebog 39. 132 og 520. ²⁾ A. St. 35, 389. ³⁾ Pontoppidan: Danske Atlas 5, 279. ⁴⁾ Jyske Registre 24, 528.

67. **Jeremias Müller**, f. på Boller $\frac{22}{4}$ 1711, blev cand. theol. $\frac{3}{4}$ 1731 med laud., kaldet $\frac{13}{7}$ 1736¹⁾ af Kr. Fischer til Vinderslevgård til Præst i Hinge og Vinderslev, ordineret $\frac{10}{8}$ s. Å.; blev endelig kaldet af samme Patron til Præst i Karlby og Voldby $\frac{13}{7}$ 1739²⁾, hvor han $\frac{5}{4}$ 1756 døde af Børnekopper. Hans 5 Døtre blev gifte med Præster og 1 Søn blev Præst.

1. ∞ 1737³⁾ Dorotea Marie Anchersen, f. 1717, † $\frac{13}{4}$ 1748; havde 2 Sønner 4 Døtre.

2. ∞ $\frac{10}{10}$ 1749⁴⁾ Johanne Dorotea Kjerulf, f. 1724, † $\frac{18}{4}$ 1798, Datter af Justitsråd Lukas Kjerulf i Æbeltoft og Johanne Pedersdatter Lihme. Hun havde 1 Søn og 2 Døtre.

¹⁾ Kgl. Stadf. $\frac{10}{6}$ s. Å. Jyske Reg. 30, 83. ²⁾ Kgl. Stadf. $\frac{7}{6}$ s. Å. Jyske Reg. 30, 591. ³⁾ Da de vare beslægtede i 3. Led fik de $\frac{14}{1}$ 1737 kgl. Dispensation. Jyske Reg. 30, 182. ⁴⁾ Bevil. $\frac{22}{8}$ 49 til at vies hjemme uden Troløvelse og Lysning. Jyske Reg. 34, 210.

68. **Jørgen Mørch**, f. i Århus $\frac{24}{12}$ 1712, fik $\frac{18}{4}$ 1746 af sin Moder Skøde på Nørlund med Gods i samme Stand, som hun købte Ejendommen. Han forøgede Godset ved Køb og lod som Kirkeværge Ravnkilde og Haverslev Kirker udsmykke. †⁴⁾ 1758. Hans og Hustrus samt 2 Børns Ligkister findes i deres Begravelse i Haverslev Kirke. I denne hænger deres Epitafium med følgende Vers:

»Et herligt Par,	den ene gik
som samlet var,	og Kronen fik,
hernedenfor skal hvile;	den anden og vil ile

til dette Sted	indtil den Dag,
at komme med	at Luftens Brag
til Mand og Søn tillige.	vil anden Ordre give.
De Døtre fem	De levende
til dette Hjem	nedstammende
skal og med Tiden stige,	kan midlertid betragte,
så Jørgen Mørch	hvor de kan nå
i denne Ørk ¹⁾	og skønne på
med sin dydsired Dame	det, Fædrene dem bragte,
da være skal	et ærligt Navn,
blandt Dødes Tal	sin Næstes Gavn
Oldfader for den Stamme,	og eget de forøgte;
som med sin Bo	blev Grenene
til denne Ro	som Stammerne,
henflytte skal og blive,	så findes det man søgte.*

3/10 1745 Margrete Grotum Bergh, f. på Boller 5/11 1720. Hun havde 1 Søn og 5 Døtre, af hvilke Sønnen og den ene Datter døde som Børn. Sine Døtre opdrog hun med stor Strængthed: Klokkeren 4—5 om Morgenen vækkede hun dem ved at banke på Lysestagen med Lysesaksen, og kom de så ikke op i en Fart, fik de en Ulykke. De var stadig under skrap Opsyn, og kun når Moderen så sig om i den fjærrt liggende Ladegård, kunde Døtrene mere sig på Ungdommens Måde. Da de skulde giftes, var det også Moderen, der rådede, og hun tog intet Hensyn til Døtrenes Ønsker. En Slægtning, Søn af Præsten Niels Secher, friede til en af de yngre Søstre, men efter Moderens Vilje skulde den ældste giftes først, og Bejleren måtte derfor tage hende, skønt hun havde givet en anden sin Kærlighed. En Datter skal have sagt: nej, for Alteret, men Moderen gik op og lagde hendes Hånd i Brudgommens, hvorpå Vielsen fuldbyrdedes. Datteren blev ulykkelig for hele sit Liv og tilsidst sindssyg: hver Morgen gik hun ud i Gården til Brønden og bankede sine Brudesko. Selv efter at Døtrene havde været gifte i mange År, så de med Ængstelse et Besøg af Moderen i Møde, ti fandt denne ikke alt hos dem efter sit Hoved, fik de Irettesættelser, som om de vare Børn. Deres Mænd måtte træde op for dem mod Svigermoderen, og A. J. Secher skal en Gang skarpt have svaret hende, at når han kunde være tilfreds med An' Mari' (hans Hustru), fik hun også være det ²⁾).

Margr. Grotum Bergh styrede i den Tid, hun ejede og beboede Nørlund, sit Gods med stor Dygtighed og forøgede det desuden ved Køb. Da hun begyndte at blive til Års og ingen af hendes

¹⁾ ɔ: Kiste. ²⁾ Efter Richardt og C. E. Secher: Prosp. af danske Herregårde, 18. Bd. (Nørlund) og mundlig Tradition.

Svigersønner ønskede at overtage Godset, solgte hun det ved Købekontrakt af 13. og 30. Apr. 1778¹⁾ til Kammerherre Rosenkrantz Levetzau (Skøde $\frac{16}{6}$ 1779)²⁾ for 43,000 Rdl., dog skulde hun blive boende indtil $\frac{30}{7}$ 1779. Ejendommen bestod da af: 1. Hovedgårdstaksten Ager og Eng 33 Tdr. 4 Skp. 1 Fdk. 1 Alb. Hartkorn, Skovskyld 5 Tdr. 7 Skp. 2 Alb., Mølleskyld (Nørvads Mølle) 3 Tdr. 1 Skp. 2 Fdk. 2. Tiender: Ravnkilde Kongetiende (16 Tdr. 6 Skp. 3 Fdk. $\frac{1}{7}$ Alb.) og Kirketiende (samme Størrelse), Brorstrup Konge- (10 Tdr.) og Kirketiende (10 Tdr.), Haverslev Konge- (9 Tdr.) og Kirketiende (11 Tdr.); Kirkekvægtienden til de nævnte Kirker, medens Kongekvægtienden havdes i Forpagtning; det tiendeydende Hartkorn beløb sig til 295 Tdr. 1 Skp. 1 Fdk. $\frac{5}{6}$ Alb. 3. Bøndergods Ager og Eng 403 Tdr. 7 Skp. 1 Fdk. $\frac{5}{6}$ Alb., Skovskyld 1 Skp. 2 Fdk. og Mølleskyld 2 Tdr. 5 Skp. 1 Fdk. Hartkorn. Den samlede Landgilde beløb sig årlig til: 350 Rdl. 2 Mrk., 74 Tdr. 7 Skp. Rug, 57 Tdr. 4 Skp. Byg, 61 Tdr. 4 Skp. Havre, 51 Lpd. 14 Pd. Smør, 47 Svin, $10\frac{1}{2}$ Lam, $49\frac{1}{2}$ Gås og 79 Høns.

Både før og efter Salget af Nørlund havde Margr. Grotum Bergh betydelige Summer stående ude mod Pant i faste Ejendomme. Ifølge Landstingets Pantebøger henstod der ved hendes Død uudslettede Obligationer til Beløb af 62,000 Rdl., nemlig hos Krist. Helmin til Volstrup 8000 Rdl. (lånte 1765)³⁾, Matias Wassard til Holmgård 12,000 Rdl. (lånte 1770)⁴⁾, Rasmus Brask til Kellerup 2000 Rdl. (lånte 1772)⁵⁾, Ritmester Kristof v. Müller til Hegned 16,000 Rdl. (lånte 1779)⁶⁾, Fredr. Stiernholm til Keldgård 9000 Rdl. (lånte 1783)⁷⁾, Jstråd. Wormskiold til Restrup 5000 Rdl. (lånte 1783)⁸⁾ og hos Niels Sehested til Rydhave 10,000 Rdl. (lånte 1784)⁹⁾. Obligationerne af 1783 fra Fr. Stiernholm og 1784 fra N. Sehested lyde endvidere på henholdsvis 9000 Rdl. til hendes Svigersøn Tomas Secher og 18,000 Rdl. til Svigersønnen Anker Jørgen Secher.

Udlån, som bleve tilbage betalte før hendes Død, ere til: Ove Jesper Haugaard til Volstrup 5000 Rdl. (lånte 1760)¹⁰⁾, Hans Møllerup til Østergård 11,000 Rdl. (lånte 1761)¹¹⁾, Major Peder Benzon til Volstrup 8000 Rdl. (lånte 1762)¹²⁾, Oberstløjtn. Kr. Henrik Grotum 8000 Rdl. (lånte 1764)¹³⁾, Peter Stiernholm til Ørndrup 11,000 Rdl. (lånte 1765)¹⁴⁾, Kancelliråd Hans Fønss til Løvenholm 16,000 Rdl. (lånte 1767)¹⁵⁾, Rasmus Stjernholm til Keldgård 3500 Rdl. (lånte

1) Viborg Landstings Skøde- og Pantebog 48, 673—76. 2) A. St. 48, 859.
 3) A. St. 46, 229. 4) A. St. 46, 324. 5) A. St. 47, 32. 6) A. St. 48, 788.
 7) A. St. 49, 578. 8) A. St. 49, 543. 9) A. St. 49, 724. 10) A. St. 44, 307.
 11) A. St. 44, 479. 12) A. St. 44, 663. 13) A. St. 45, 86. 14) A. St. 45, 226.
 15) A. St. 45, 577.

Margrete Grotum Bergh

Margrete Grotum Bergh,
født 1720, død 1784, gift med Jørgen Mørch, Sjer af Norderlind.

1768)¹⁾, Kammerjunker Povl Rosenørn Gersdorff 8000 Rdl. (lånte 1771)²⁾, Ole Krist. Secher af Århus 3000 Rdl. (lånte 1773)³⁾ og Generalløjtnantinde Mette Dorotea v. Irminger, født Friedenreich, til Vindum Overgård 7000 Rdl. (lånte 1774⁴⁾, fornyede 1777)⁵⁾. Obligationerne af 1768 fra R. Stiernholm, af 1771 til P. R. Gersdorff og af 1774 fra Fru Irminger lyde tillige på henholdsvis 3500 Rdl. til hendes Svoger Peder Mørch til Boller og 16,000 og 9000 Rdl. til hendes 3 Døtres Svigermoder Johanne Marie Secher, født Anchersen.

Efter at have solgt Nørlund flyttede Margr. Grotum Bergh til Århus, hvor hun døde $14/_{12}$ 1784. Hendes Kiste blev nedsat i hendes og Husbonds Familjegravsted i Haverslev Kirke. På Kistepladen står der:

»Menneske! du, som læser dette! Riv dig ofte løs fra Jorden! Prøv, om du glæder dig ved Himmelen og gør Evigheden til det vigtigste Mål, ti om et lidet, måske snart, skal Verden bortsmelte for dine Øjne og alt dit jordiske Håb blive som en Drøm. Denne Visdom tilhviskes dig fra de Dødes Graver, blandt hvilke her under gæmmes den i Livet velædle Madame Margrete Grotum Mørch, født Bergh. Hun kom til Verden på Boller i Vendsyssel den 5. Novbr. 1720, blev gift med Hr. Jørgen Markussen Mørch til Nørlund den 3. Oktbr. 1745, i hvilket Ægteskab hun blev Moder til 6 Børn, hvoraf en Søn og en Datter allerede ere døde, men de overlevende 4 Døtre bortgiftede til anselige Mænd i Landet. Hun gik ud af denne Verden her i Århus den 14. Decbr. 1784, efter at have levet 64 År, 5 Uger og 5 Dage. Hun havde en sjælden Lykke her i Verden. Indtil de sidste Dage af hendes Liv nød hun en uafbrudt Sundhed. I det jordiske var hun af Gud velsignet med stor Overflødighed og havde derhos den Glæde at se mange Børnebørn opvokse til megen Håb. Hun gjorde vel mod Århus Domkirke og havde endnu noget større i Sinde, hvis ikke Døden havde nægtet hende at fuldføre det. Derfor led det Almindelige ved hendes Død et virkeligt Tab, derfor fortjæner og hendes Savn at beklages af mange.«

Der er i hele denne lange, noget svulstige Indskrift ikke med et Ord omtalt, at hun havde sine Børns Kærlighed, eller at hendes Død var et Tab eller en Sorg for disse — en betydningsfuld Illustration til de ovenfor meddelte Træk af hendes moderlige Myndighed, som Døtrene Fortælling har overleveret deres Efterkommere.

Overlevende Børn vare:

1. Kirstine Mørch, f. 1747, † $21/_{4}$ 1798.
 ☞ Peder Nikolaj Secher, f. $29/_{11}$ 1735, † 1819, Ejer af Skårupgård.
2. Johanne Marie Mørch, f. $22/_{8}$ 1749, † $9/_{2}$ 1788.
 ☞ $31/_{5}$ 1771 Tomas Secher, f. 1744, † $19/_{4}$ 1811, Ejer af Hjortshøjlund.
3. Anne Marie Mørch, f. $14/_{10}$ 1750, † $15/_{12}$ 1799.
 ☞ $21/_{9}$ 1770 Anker Jørgen Secher, f. $2/_{2}$ 1742, † $3/_{4}$ 1803, Ejer af Kærbygård.

¹⁾ A. St. 45, 730. ²⁾ A. St. 46, 600. ³⁾ A. St. 47, 182. ⁴⁾ A. St. 47, 348, ⁵⁾ A. St. 48, 288.

4. Anne Mørch¹⁾ arvede 1799 efter P. Mørch til Boller (ovfr. S. 74) 31,612 Rdl.
 ∞ Povl Behr, f. 1753, † $24/10$ 1786, ejede først Ingvorstrup, fik $14/6$ 1780
 Avktionsskøde på Skafføgård og Gods, som hans Enke igen 1796 solgte til
 J. M. Secher for 60,000 Rdl.
- a. Niels Behr, f. 1779, Student 1795, cand. theol. 1803, † i Århus $9/3$ 1811.
- b. Elisabet Katrine Behr, f. 1781, † 1833 (2 Sønner, 1 Datter).
 1. ∞ $16/2$ 1802 Peder Jespersen Borum, Købmand i Århus.
 2. ∞ $2/5$ 1809 Johan Kristian Hahn, f. $26/10$ 1778, Præst i Nimtofte
 og Tøstrup, senere i Brabrand og Kasted, Konsistorialråd, afsk. $18/1$ 1863,
 † $13/11$ 1866.
- α. Margrete Sofie Hahn, f. $18/5$ 1810, † $23/2$ 1882.
 ∞ $23/6$ 1830 Peter Jørgen Stougaard, Præst i Davbjerg og Møn-
 sted, se ndfr. S. .
- c. Margrete Grotum Behr, f. 1782, † 1808.
 ∞ $12/2$ 1808 Joh. Kr. Hahn, som siden ægtede hendes Søster.
- d. Jørgen Mørch Behr, ejede en Gård i Lyngby ved Grenå.
 ∞ $25/9$ 1813 Else Kirstine Lanng (flere Børn).
- e. Peder Mørch Behr, f. 1785, † 1862, Forpagter af Kvotrup Mølle i
 Hem Sogn.
 ∞ $7/12$ 1810 Fredrikke Lovise Schmidt.
- α. Povl Behr, f. 1811, † 1880, Snedkermester i Skanderborg.
 ∞ Mariane Fregerslev.
 1. Fredrikke Behr, f. 1837, ugift.
 2. Fredrik Behr, f. 1859, Snedkermester og Byrådsmedlem i Skander-
 borg, er gift (flere Børn).
 3. Margrete Behr, f. 1841 (flere Børn).
 ∞ Ernst Fredrik Weng, Prokurator i Skanderborg.
 4. Ludvig Behr, f. 1844, Urmager i Horsens, ugift.
- β. Sofie Behr, f. 1818.
 ∞ Rasmus Hansen, Husmand i Randlev.

---

¹⁾ Hun og Efterkommere fattes i min Bog: Den Grotumske Legatstamtavle
 I. Kbh. 1875 S. 55. Den følgende Oversigt er mig meddelt af Hr. Boghandler-
 medhjælper Rützuu.

MEDDELELSER
OM
SLÆGTEN SIKER (SECHER).

Slægten Siker i Middelalderen.

Figge Siker, gift med *Katerine*, Enke efter *Eggerd Allena*,
 Væbner, død før 1397. blev dræbt før 1. Juni
 levede 1397. 1390.

Klavs Siker
 Væbner, Ejer af Uggers-
 levgård i Skam Herred
 på Fyn, nævnes
 1415—51.

Ermegård,
 gift med *Kristjern*
Frellevssøn, †²⁰/₁
 1418, ejede en Gård
 i Ribe og Ejen-
 domme i Omegnen
 af Byen, hvor han
 1377 var Byfoged.
 Fik 1385 Abildgård
 i Vedsted i Pant og
 var 1408 Staller i
 Førs Vester Herred.

Johannes Allena.

Ermegård Klavs-
datter,
 levede endnu 1497,
 gift med *Johan*
Frille Hagenssøn,
 Ridder, Ejer af
 Uggerslevgård.

Eggerd Frille, *Johan (Henneke)*
 Ridder, *Frille*,
 Rigens Råd, Ridder, Ejer af
 Lænsmand Højerup 1462,
 på Hindsgavl Lænsmand på Ål-
 m. m., holm, senere på
 Kongens Nykøbing Slot.
 Kammer-
 mester,
 † ⁵/₂ 1470.

Talke Kristjernes-
datter,
 levede 1415.

Figge (på Latin: Fikko) **Siker** var en Væbner, som levede i Slutningen af 14. Årh. Aftryk af hans eget Signet findes ikke mere; derimod ses det af hans Søns ndfr. afbildede Segl, at følgende var Slægtens Våben: Skjoldet skrådelt og nederste Felt skaktavlet.

Hvor Figge Siker har levet, vides ikke; da hans Hustrus første Husbond ejede Gods i det nordlige Fyn og formodentlig levede der, har F. Siker formodentlig også haft Ophold i den Egn. Han blev gift med Katerine, Enke efter Eggerd Altena, som var blevet dræbt. Der haves nemlig et Brev af $\frac{1}{6}$ 1390¹⁾, hvorved hans Frænder Ridder Lavrentius Hawæby, Volder Altena, Henrik Valsroden, kaldet Altena, og Stephanus Raphon gøre vitterligt, at de med sine Frænders Samtykke havde givet Eggerd Altenas Børn Johannes og Ermegård (Ermeghard) 100 Mark lybsk, som de havde oppebåret i Mandebod for Eggerd Altena²⁾, dog på det Vilkår, at hvis Børnene skulde dø og deres Moder Katerine overleve dem, skulde hun ikke have større Part af Pengene end der efter Loven (legaliter) vilde være tilfaldet dem, hvis Pengene på almindelig Måde vare blevne skiftede mellem Frænderne³⁾; hvad der herefter blev til overs, skulde gives [til Kirken] for Eggerds og hans Børns Sjæle⁴⁾. De 100 Mark have sagtens udgjort hele Beløbet af Mandeboden. — Da dette Brev formodentlig ikke er blevet udstædt så meget længe efter Drabet på Eggerd Altena, kan hans Enke først omtrent 1390 have giftet sig med Figge Siker. De kom ikke til at leve mange År sammen, ti der haves følgende Brev⁵⁾, som Figge Siker 1397 udstædte i Anledning af Hustruens Død. Det meddeles i Oversættelse fra Latin:

• Alle Mænd, som se nærværende Brev, hilser Figge (Fikko) Siker, Væbner (armiger), evindelig i Herren. Det skal være vitterligt for nulevende så vel som for tilkommende, at jeg ved dette Brev kendes for mig og mine Arvinger af ærlig og velbyrdig Mand (a viro nobili et honesto) Henrik Altena på en vis Eggerd (Eggardus) Altenas Børns Vegne, hvis Formynderskab samme Henrik nu fører, fuldstændig, ubeskåret og til min Tilfredshed at have oppebåret for mine Børn som mødrene Arv efter min elskede Hustru Katerine, deres Moders, Død en fuld, passende og værdig Lod og Skifte, der med Rette skyldtes mine nævnte Børn, så vel i Løsøre som i faste Ejendomme. Desuden kendes og erklærer jeg end yderligere, at af det nævnte Skifte hører en Gård i Lunde By i Lunde Herred, som en vis Jesse Ågesson nu påbor, og en øde Landbostavn i Stegehøve (Steghehaghe) i samme Herred urørlig og med al sin Tilliggelse til Eggerd Altenas fornævnte Børns Ejendom og Brug. Jeg kvitterer derfor Eggerd Altenas Børn så og deres Værge, den, som nu er eller i Tiden måtte blive, for alt godt Løsøre og for alle Sager, af hvad Art og Slags, de end kunde være og kunde vedkomme mine nævnte Børn og deres mødrene Arv. Jeg giver Afkald på alle Slags Tiltaler og Indsigelser i Anledning af hint Skifte, på hvad Måde de end

¹⁾ In profesto corporis Christi. ²⁾ Qvas pro morte dicti Eghardi sublevavimus. ³⁾ Ligesom Drabsmandens Slægt deltog i Udredelsen af Mandeboden, så vel fædrene som mødrene Frænder, således fik den dræbtes Slægt sin Anpart af Mandeboden. ⁴⁾ Vossiske Saml. Adelen i Danmark, Gældsbreve Pak. 21 a Nr. 4. ⁵⁾ Orig. på Pergam. i Vossiske Saml. Lunde Herred Nr. 6. Seglene fattes.

kunde rejses, og jeg takker dem for den gode og fyldestgørende Betaling, der er givet mig på mine nævnte Børns Vegne. Givet under mit Segl sammen med hæderlige Mænds Segl, nemlig Filip Iungers og Uffe (Offonis) Wimestorps, der ere hængte ved nærværende Brev, i Herrens År 1397 den Løverdags næst efter åttende Dagen efter hellig tre Kongers Dag¹⁾«.

Figge Sikers Stebørn, til hvilke der sigtes i dette Brev, må være de ovennævnte Johannes og Ermegård. Af disse blev Ermegård gift²⁾ med Kristjern Frillevssøn, hvis Våbenskjold var delt i to Felter, i det øverste to stilkede Blade af en Søblad(Åkande)plante, i det nederste Plantens Bul og Rødder³⁾. Kristjern Frillevssøn, som døde 1418, var en bekendt og anset Mand i Ribe, og hvad der vides om ham er i det væsentlige sammenstillet af Kinch i hans »Ribe Bys Historie og Beskrivelse indtil Reformationen«⁴⁾. Her opregnes også hans Børn, der, som Kinch påviser, stamme fra to Ægteskaber. Af det andet Ægteskab med Ermegård Eggerdsdatter var Sønnen Eggerd, der tog sin Farfaders Navn (Fridlev—Frillev) til Slægtnavn i Formen Frille (Fritle). At han var en Søn af Ermegård og tilmed⁵⁾ hendes ældste, eller i det mindste ældste levende, Søn følger af, at han har Morfaderens (Eggerd Altenas) Navn. Farfaderen var nemlig alt opkaldt i en Søn af første Ægteskab (Frillev Kristjernssøn), og Ermegårds første Søn måtte derfor efter den Tids Opkaldelsesregler have Morfaderens Navn. Da man kun opkaldte afdøde, er han endvidere født efter Morfaderens Død. Et Bevis for, at Eggerd Frille er en Søn af Ermegård, turde end videre kunne søges i, at han havde en Datter, som fik hendes Navn (Ermegård Eggerdsdatter, som blev gift med Filip Aksselssøn Tot og med Bent Bille). Eggerd Frille nævnes allerede 1415 (se nfr. S. 86); 1430 bode han i Vesterbæk ved Ribe og ejede Vester Vedsted Hovedgård. Senere blev han Ridder; han var Medlem af Rigens Råd 1448—66, var Hovedsmand i Orebirk 1432, 1438 og 1461, på Hindsgavl 1440, 1452 og 1463, på Københavns Slot 1453; han var endvidere Kongens Kammermester $25/8$ 1449— $11/4$ 54 og en af sin Tids mest ansete og

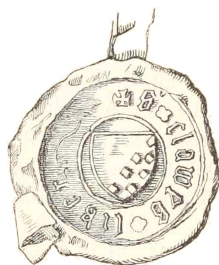
¹⁾ 1397 Sabbato proximo post octavam epiphaniæ domini, d: 20. Jan. 1397.

²⁾ Oplysningen om det hidtil ukendte Forhold, at Ermegård Eggerdsdatter var den Ermegård, som var gift med Kristjern Frillevssøn, skylder jeg Dr. phil. W. Møllerup, som i den nærmeste Fremtid vil behandle Frillernes Genealogi i Pers. hist. Tidsskr. Han har ligeledes gjort mig opmærksom på flere af de ovfr. i Teksten benyttede Breve. ³⁾ Hans Våben ses af Sønnen Ærkedegnen Niels eller Klavs (Nicolaus) Kristjernssøns Segl, som er afbildet i A. D. Jørgensens Afhandling om det gamle danske Kongevåben (Årbøg. for nord. Oldk. og Hist. 1879, 35). ⁴⁾ S. 282—87. ⁵⁾ Hvis man ikke vil antage, at hun har giftet sig før Faderens Død, hvad der ikke er sandsynligt, da hendes Moder giftede sig anden Gang og havde Børn af 2. Ægteskab.

indflydelsesrige Mænd¹⁾. Han døde st. Agathæ Dag 1470²⁾. — En anden Søn af Ermegård var Johan Frille, formodenlig opkaldt efter Morbroderen Johannes Altena, om hvem det derfor må antages, at han er død tidlig. Johan Frille blev Ridder og var Lænsmand på Ålholm Slot 1449 og på Nykøbing Slot 1458 og 1465; han ejede Højerup 1462. — Endelig havde Ermegård vist' en Datter, Talke, se ndfr.

Af det ovenfor omtalte Brev fremgår fremdeles, at Figge Siker og hans Hustru Katerine havde Børn sammen, der altså efter det ovenfor anførte må være fødte omtrent 1390—1396. Af dem kendes kun:

Klavs Siker, hvis Navn i de nedenfor omtalte Breve endvidere forekommer som Syker (1415), Zikker (1432) og Sikker (1451). Under et af de af ham besejlede Breve³⁾ findes endnu hans eget Segl bevaret, og man ser deraf Familien Sikers ovenfor omtalte og hidtil ukendte⁴⁾ Våben. Hosstående Afbildning viser Seglets Udseende: Omskriften er at læse: S[igillum] * Clawes * Siker ∴ Klavs Sikers Segl. --- Klavs Siker forekommer første Gang i et af ham selv 1415, omtrent i hans 20. År, udstædt Brev⁵⁾, som her meddeles i Oversættelse fra Latin:

Alle Mænd, som se nærværende Brev, hilser Klavs Siker (Claues Syker), Væbner (armiger), i Herren. Alle nærværende og tilkommende skulle vide, at jeg ved dette Brev (per presentes) uden Svig og Bagtanke (arte doli et mali exclusa) har opladt og tilskødet Fremviserne af dette Brev Egerd Kristjernsøn, Henneke (Henikinus) Kristjernsøn, kaldet Fode, og Taleke Kristjernsdatter til evig Ejendom (jure perpetuo possidenda) alt mit Gods og al min Ret, som jeg har i det Gods i Lunde Sogn, som Johannes Saksessøn fordum påbode, med al Tilliggelse, Agre, Enge, Fiskeri, vådt og tørt intet undtaget. Til Vidnesbyrd herom er mit Segl hængt ved nærværende Brev sammen med andre beskedne (discretorum) Mænds

¹⁾ Registret til Diplom. Christiarni primi under »Frille«, V. Simonsen: Borgruinerne 2, 113—21, Klevenfeldts Stamtavle og forskellige Steder i Kinchs nævnte Bog. En Afhandling om E. Frille af W. Møllerup vil i en nær Fremtid blive meddelt i Hist. Tidsskr. 5. Ræk. 5. Bd. ²⁾ V. Simonsen og flere anfører efter en i Årstallet urigtig læst Ligestensindskrift E. Frilles Dødsår som 1474. Da han imidlertid 1469 får Kongens Lejdebrev for, at de kunne forhandle deres mellemværende, og Kongen 1470 giver hans Arvinger Brev om at han er forligt med dem om E. Frilles Sager, er denne sagtens død st. Agathæ Dag (5. Febr.) 1470. ³⁾ Vossiske Saml. Skam Herred Nr. 36. ⁴⁾ Adelsleksikonet nævner Klavs Siker, men kan ikke angive Våbenet. ⁵⁾ Orig. på Pergam. Vossiske Saml. Lunde Herred Nr. 1. Seglene fattes.

Segl, nemlig Kristjern Frillevs søns (Frellani)¹⁾, Godekin Bagges og Josef L. . . . .²⁾. Givet i Herrens År 1415 Torsdagen næst før hellig Laurentius Martyrs Fest³⁾.«

Det Gods, hvorom der her er Tale, er ganske sikkert Arvegods, af hvilket Klavs Siker bliver udkøbt af Skødemodtagerne. Disse ere de ovenfor som Helsøskende fremstillede Eggerd Kristjernssøn Frille, Johan (Henneke)⁴⁾ Kristjernssøn Frille og Talke Kristjernsdatter, og da de her synes at have været Samejere med Kl. Siker om Arvegods og altså må have været hans Frænder, er her et yderligere Indicium for deres ovenfor antagne Slægtskab med Klavs Siker som Børn af hans Halvsøster Ermegård Eggerdsdatter. Som Vidne og formodentlig Værg optræder deres Fader Kristjern Frillevs søn.

Ligesom Klavs Siker i det nys nævnte Brev fra 1415 optræder sammen med sin jævnaldrende Halvsøstersøn, senere Ridder og Rigens Råd Eggerd Frille, således er det også kun i Breve, der dreje sig om E. Frille som Hovedperson, at Kl. Siker ellers forekommer. E. Frille fik således ²⁵/₄ 1432⁵⁾ Skøde af Tomas Jul på al dennes Anpart i Vraskov og i Skov på Bordese Mark. Brevet forseglede af [Jes]⁶⁾ Basse, Klavs Siker og Henrik Nielssøn i Sandager. Klavs Siker kaldes her »Claues Zikker i Ughersløf«, og han har derfor sikkert været Ejer af Uggerslevgård i Uggerslev Sogn, Skam Herred, en Gård, som senere (1466) er i Hænde på hans Frænde og Svigersøn (?) Johan Frille⁷⁾. På samme Måde sætter Klavs Siker sammen med Landsdommer i Fyen Hans Mikkelsen og Henrik Glomessøn sit Segl som Vidne under et Pantebrev, som Jens Sommer af Pugeholm ²¹/₁₁ 1440 gav Eggerd Frille⁸⁾. Kan det kun opfattes som Bevis på et særlig hjærteligt Forhold mellem Frænderne Klavs Siker og Eggerd Frille, at den første jævnlig er tilstæde ved de af denne sidste indgåede Retshandler, så gælder dette endnu mere om Klavs Sikers Deltagelse i følgende Sager. I Fasten 1438 havde Eggerd Frille været hos Hertug Adolf (Alf) i Flensborg, og efter hans Hjemkomst blev han sigtet for der at have drevet Forhandlinger til Skade for Kongen og Riget (talt på Kongens værste og Rigets værste). I Løbet af Året drog Kong Erik ud af Riget for ikke mere at vende tilbage, og det var derfor Rigsrådet, som pålagde E. Frille offentlig at fralægge sig Sigtelsen. Dette skete

¹⁾ Således læser Grams Afskrift i Diplomtar.; Brevet har her et Hul i Pergamentet. ²⁾ Brevet er her gennemhullet; til Nød kan der læses: Lär. . . . j. Gram skriver: Laur. ³⁾ 1415 proxima qvinta feria ante festum beati Laurentii martyris 3: 7. Avg. 1415. ⁴⁾ Henneke er en nedertysk Formindskelsesform af Johannes, se Schiller og Lübbens: Mittelniedd. Wörterbuch 2, 241. ⁵⁾ Optaget i en Dom af Kong Kristoffer, der findes i Orig. på Pergam. i Vossiske Saml. Skam Herred Nr. 6. ⁶⁾ Fornavnet fattes i Brevet. ⁷⁾ Trap: Beskr. af Danmark 2. Udg. 4, 109. ⁸⁾ Orig. på Pergam. i Vossiske Saml. Skam Herred Nr. 35.

²²/₁₁ 1438 på Fynbo Landsting, hvor E. Frille benægtede Påsagnets Sandhed med Tylteréd, idet han svor på, at han ikke havde talt således, som det var blevet ham påsagt, og 11 Riddermændsmænd som Medéds mænd svore, at han efter deres Overbevisning og personlige Kendskab til ham havde svoret Sandhed¹⁾. Blandt de 11 Medéds mænd fandtes Klavs Siker. — E. Frille havde 1442 en Sag med Otte Skinkel af Rudgård om et Jordstykke på Barstorps Mark i Skam Herred. Sagen pådømtes i Sortebrødre Kloster i Odense den 17. Apr. til Fordel for E. Frille af en vist af Kongen efter Parternes Anmodning udnævnt Kommission, og blandt Dommerne nævnes K. Siker²⁾. — Endelig var han 1451 med til på Skam Herredsting den ²¹/₁ sammen med Johan Frille m. fl. at udstæde Vidnesbyrd om, at Eggerd Frille havde fåt Tingsvidne om to til ham udstædte Skøder³⁾.

Om Klavs Sikers videre Skæbne vides intet, og ikke heller kan jeg oplyse noget om hans Søskende, til hvilke hans Fader hentyder i Brevet af 1397, eller noget sikkert om, hvor vidt han har giftet sig og efterladt sig Børn. Hans Gård Uggerslev⁴⁾ ejes 1466 af Ridder Johan Frille Hagenssøn⁵⁾, en Søn af Eggerd Frilles Halvbroder Hagen Kristjernssøn. Spørgsmålet bliver nu om, hvorledes Johan Frille er blevet Ejer af Uggerslevgård. J. Frille var gift med Ermegård Klavsdatter, og nu ligger den Formodning nær⁶⁾, at hun har været en Datter af Klavs Siker og opkaldt efter dennes Halvsøster Ermegård Eggerdsdatter, og at Johan Frille følgelig har fåt Gården ved Arv. Han havde en Datter, der blev gift med Bent Pedersen Bille, som fik Uggerslevgård med hende. Hans Datter Anne Bentsdatter bragte Gården til Jakob Norby, hvis Søn Hans og Sønnesøn Jakob ligeledes ejede Uggerslevgård. Ermegård Klavsdatter overlevede Joh. Frille og gav nogle Gårde og Gods til st. Hans Kloster i Odense, som hendes Datterdatters Husbond Jakob Norby 1540 fik kongelig Tilladelse til at tage tilbage⁷⁾. Det er imidlertid almindeligt i Henhold til Tale Ulfstands Slægtetog at anse Ermegård Klavsdatter for en Krumpen⁸⁾. Hun skriver nemlig: »Fru Ermegård Eriksdatter Krummedige havde en af den Slægt Krumpen; de havde en Datter,

1) Det herom udstædte Vidnesbyrd findes i Original på Pergam. i Vossiske Saml. Adelen i Danmark Pak. 15 Nr. 6. 2) Orig. på Perg. med Kl. Sikers Segl i Vossiske Saml. Skam Herred Nr. 36, trykt i Matzen: Den danske Panterets Historie, S. 241. 3) Skam Herred Nr. 42 og 44 jfr. 43. 4) Uggerslev ejes 1422 af Jes Basse, en Søn af Ridder Sten Basse til Tybjærg, men hvorledes har Klavs Siker fåt den? Ved Giftermål? 5) Han kaldes i en Vidisse af 1460 af et Brev af 1425 Brodersøn af Eggerd og Johan Frille (Diplomatariet). 6) Opstillet af A. Thiset. 7) Danske Kancelliregistranter 1535—50, S. 127. 8) Således i Registreret til Kancelliregistranterne.

som fik Hr. Johan Fritle.« Da altså Datteren skulde være opkaldt efter Moderen, må man antage, at denne er død inden Datteren blev døbt, hvad der ganske vist er muligt, men så skulde den påældende Klavs Krumpen påvises, hvad der vist ikke vil være let.

Det af Slægten Siker førte Våben (skrådelt Skjold med Skaktavi) forekommer oftere i Sigiller fra Middelalderen¹⁾. Det føres således af Petrus Niklæssøn de Dythingæ (Munkebjergby Sogn, Alsted Herred) 1346 og Nicolaus kaldet Helsing, som 1363 overlod Kong Valdemar Gods i Haldelef (Sønderup Sogn, Slagelse Herred). Da denne sidste i Seglets Omskrift kaldes Nicolaus Petri, er han vist en Søn af først nævnte Petrus Niklæssøn. Nicolaus Helsing er vist atter Fader til Væbneren Jens Nielssøn, der fører samme Våben og 1408 var hos Kong Erik på Hillerslev Hus i Ty. Disse 3 Mænd høre sagtens til den Slægt med samme Våben, der af og til kaldes Finkenow og har hjemme på Sælland. Petrus Jacobssøn, kaldet Finkenoghe, udstædte 1374 et Gælds-brev til st. Agnete Kloster i Roskilde, som hans Broder, Kannik Nicolaus Jacobs-søn²⁾, beseglede; endnu 1397 og 1399 nævnes han som Petrus Finkenow miles (Ridder), men i Seglomskriften optages Tilnavnet ikke. Først Johannes Finkenow Ridder, der nævnes 1398—1406, kaldes med Slægtsnavnet også i Seglet. Med sin Hustru, Fru Margrete, havde han Sønnen Henrik Jenssøn Finkenow, der nævnes 1423, og en Datter, Ellitze Jensdatter, som ægtede Hr. Jep Lunge og 1469 var Enke. Med dem forsvinder Slægten.

Det nævnte Våbenmærke findes samtidig i Sønderjylland, hvor det 1392 føres af Væbneren Esbernus Taagsson og 1402 af Jesse Ywarsson van Frødorpe. Først nævnte er Stamfader for Slægten Emmikssøn; hans Navn forvanskes af Slægtebøgerne til: Jesper Tagsten, hvad der vist gav Anledning til, at Skaktavlene senere gengaves som et Tegltag. Slægten uddøde 1607 på Sværd-siden med Movrids Emikssøn til Jershøve.

Til hvilken af de nævnte Slægter Sikerne skal knyttes, kan ikke oplyses. Sandsynligheden er for den sønderjyske, da Forbindelsen mellem Fyn og Sønderjylland i 14. Årh. var meget livlig, og Navnene Figge og Klavs snarere pege i denne Retning end mod Sælland. Mulig vare alle tre Slægter kun Grene af en Hovedstamme.

¹⁾ Meddelt af A. Thiset efter Klevenfeldts forskellige Samlinger. ²⁾ Han er endnu ikke forekommet med Tilnavnet Finkenow; 1379 hedder han Nicholas Ruser, can. Roskild., og 1382 kalder han som Biskop i Tronhjem Johannes Rut, Ridder, og sin ovennævnte Broder: germani nostri.

Den yngre Slægt Siker (Secher).

De ældre Led.

Den nulevende Slægt, som skriver sit Navn »Secher«, kan ikke føres længere tilbage på Sværdsiden end til Slutningen af det 17. Årh., da den optræder med to Brødre, der dreve borgerlig Næring i Århus. Den nu værende Skrivemåde af Slægtsnavnet er ny, ikke ældre end Midten af forrige Årh. Kun den ene af de to nævnte Brødres Håndskrift kendes; han skriver sig: Sicher. Dette gjorde ligeledes til at begynde med den i Midten af Århundredet levende Præst, fra hvem hele den nu levende Slægt nedstammer, og det endnu 1731 i sin Ansøgning om kgl. Stadfæstelse på Udnævnelsen til Præsteembedet i Udbyneder og Kastberg. Fra denne Ansøgning er hosstående Faksimile taget:

Niels Nielsen Siker

Senere indførte han den nu brugelige Retskrivning af Slægtnavnet. Under den nedenfor S. 99 omtalte Beretning til General-landvæsenskollegiet fra 1759 findes hans Underskrift skrevet således:

I Pantebøger, Skifteprotokoller og Århus Domkirkes Kirkebog skrives de to ovennævnte Brødre foruden Sicher også: Siker, Sikker og Zicker, altså Navneformer, der svare til det Navn, som den i det 14. og 15. Årh. levende ovenfor omtalte Slægt førte; men spørges der nu, om den nu levende Slægt nedstammer fra den

A handwritten signature in cursive script, appearing to read 'Niels Nielsen Siker'. The signature is written in dark ink on a light background.

gamle adelige, kan Svaret kun blive, at det er muligt. Der er noget der taler for, intet der taler imod, men noget Bevis vil næppe

nogensinde kunde føres. Navneligheden er vel i Almindelighed ikke af ret megen Vægt, Navne som Krag, Høg, Munk, Bang (o: Larm, Støj), Fris o. s. v., ere så almindelige og vitterlig brugt af så mange borgerlige Slægter, at Navnet alene ikke kan have stort at sige. Navnet Siker derimod er så ualmindeligt, at man skal have megen Vanskelighed ved her i Landet i trykte eller utrykte Dokumenter fra det 14.—17. Årh.s Begyndelse at påpege andre Personer af dette Navn end de nys nævnte Medlemmer af den gamle adelige Slægt og så de nævnte to Brødre og den ene af disses Børn, og Muligheden af en Forbindelse mellem dem har derfor nogen Sandsynlighed for sig. Den gamle Slægt Siker hørte til Småadelen, og det er sagtens gåt den som så mange andre af de mere fattige Slægter: dens Medlemmer have lagt sig efter borgerlig Næring og have giftet sig med uadelige. Således have vi alt af det foregående sét, at en anden af Slægten Sechers Forfædre Borgemester Fredrik Kristensen blev gift med en Datter af den adelige Niels Munk i Halland. Et Giftermaal med en uadelig var imidlertid i Tiden før 1660 skæbnesvangert for en Mand af adelig Byrd. Forordningen af 19/6 1582 lyder bl. a.:

•Efterdi det udi Fremtiden vilde give stor Irring og Uskikkelighed iblandt Adelen, om de, som i så Måde med ufri Kvinder vare avlede, skulde regnes og holdes for Adelsbørn og arve udi frit Jordegods eller føre adelig Stand, Stammenavn, Skjold og Våben, som de der af Adelen på Fædrene og Mødrene tilbørlig ere bårne, hvilket vil komme og være adelig Stand og Adelen her udi Riget til Forringering og største Foragt, da have vi . . . for godt ansét . . ., at hvor nogen Adelsmand haver taget sig ufri Kvinde, eller herefter tagendes vorder, og avler Børn med hende, da skulle samme deres Børn ikke være eller holdes for Adelsbørn eller fri Folk. Desligeste skulde de ikke må føre Skjold og Våben eller adeligt Stammenavn. •

Med Adelskab, Våben og Skjold var det altså forbi. Med Stammenavnet skulde det også have været det, men man kunde jo ikke forhindre, at andre vedblev at kalde de borgerlig fødte med det gamle Slægtsnavn, og således turde dette i mange Tilfælde have holdt sig, hvor Traditionen om Skjoldet og Våbnet er forsvundet af Mindet.

Slægten Sikers Adelskab er således sikkert alt tidlig gåt tabt og dermed Interessen for altid at lade sig kalde med Slægtnavnet, om end Traditionen om dette bevaredes. Det kan derfor ikke bestrides, at Slægtens Medlemmer kan findes omtalt i Dokumenter uden at det er muligt at konstatere deres Identitet, fordi Slægtnavnet ikke er føjet til. I en Ægteskabsbevilling, som nedenfor skal omtales, hedder den ene af de nys nævnte Brødre kun: Niels Mikkelsen. Denne Omstændighed i Forbindelse med Slægtmedlemmernes Fåtallighed i ældre Tid gør, at man i Spørgsmålet om den

nulevende Slægt Sechers Forbindelse med den ældre adelige Slægt Siker må stanse ved et: non liqvet.

Slægten Siker optræder altså i 17. Årh. i Århus med to Brødre, hvis Fader må have heddet **Mikkøl Siker** og bot i Århus, hvor Sønerne ere fødte, nemlig:

I. **Kristen Mikkelsen Siker**¹⁾, født i Århus 1660, tog $\frac{3}{6}$ 1691 Borgerskab der i Byen på Søfart²⁾, men han drev også Handel. I Byens Skifteprotokol kaldes han efter sin Død: »forrige fornemme Borger og Handelsmand her i Staden». Han gav $\frac{15}{8}$ 1714 Skøde på en Gårds Avling ved Munkeport til Søren Stefansen i Ry³⁾. Desuden ejede han i Følge Byens Grundtakst⁴⁾ en Gård, som han selv beboede, med et Stykke Havejord og en Kålhøve udenfor Byen ved Medelgades Ende. Gården vurderedes efter hans Død til 850 Rdl., og efter Skifteprotokollen⁵⁾ efterlod han sig endnu en Gård på Medelgade til 120 Rdl. Desuden ejede han en Korvet kaldet »Fortuna«, som sattes til 600 Rdl. Boets Beholdning, som kom til Deling mellem hans Broderbørn og hans Enke, var omtrent 10,500 Rdl. Han døde $\frac{12}{12}$ 1729 69 År gammel og blev begravet i Århus Domkirke »i den smalle Karlegang ved Dåben«.

☞ Maren Søvremsdatter, med hvem han blev trolovet $\frac{11}{8}$ 1693⁶⁾. Hun overlevede ham, men de havde ingen Børn.

¹⁾ Hans egenhændige Underskrift findes jævnlig i Trolovelseslisterne i Århus Domkirkes Kirkebog. Han synes at have været en søgt Forlover. ²⁾ Århus Borgerskabsbog, trykt i Uddrag i Hübertz: Aktst. vedk. Staden og Stiftet Århus 2, 333. ³⁾ Århus Skøde- og Pantebog 1708 fig. Bl. 112. ⁴⁾ Byens Arkiv C. a. 3. ⁵⁾ For 1728—36 Bl. 186. ⁶⁾ De bleve viede før $\frac{4}{11}$ 1696, ti da bar hun som »Christen Sikers Hustru« et Barn af Peder Pedersen Bang til Dåbs i Domkirken.

II. **Niels Mikkelsen Siker**, født i Århus, tog 1692 Borgerskab der i Byen på Søfart, men drev tillige Handel. Han fik $\frac{6}{6}$ 1699 af sin Svigerfader Jørgen Andersen Hørning Skøde på dennes Gård, som han selv nogle År i Forvejen havde ladet bygge ved Studsgades Port mellem Jens Schougs Ejendom og hans Søn Kristen Jørgensens Havested¹⁾, tilligemed Avlingen i Marken. Gården blev efter hans Død (1704) værdsat til 1000 Rdl. og der holdtes da en Besætning af 2 Heste, 4 Køer, 6 Får, 2 Bukke og 7 Svin. Endvidere ejede han en Krejert, kaldet »Fortuna«, der blev værdsat

¹⁾ Skøde- og Pantebog 1689—1708 Bl. 143.

for 200 Rdl. Han døde $20\frac{1}{2}$ 1704 og efterlod et Bo, hvis Beholdning blev 2980 Rdl., deriblandt 121 Lod Sølv, nemlig 6 Skeer, 1 Kande, 5 Bægere, 1 Fad, Låg på et Krus og 1 Kovsken. Han havde 1697 ægtet en Pige, som var beslægtet med ham i 3. Led (Næstsødskendebarn). Slægtskabet har ikke kunnet udredes, men det var dog så nær, at de måtte have Bevilling for at kunne indgå Ægteskab. Denne lød:

»Vi Christian 5. o. s. v. gjøre alle vitterligt, at vi efter allerunderdanigst ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget oc tilladt saa oc hermed beviler oc tillader, at Niels Mickelsen oc Maren Jørgensdatter i vor kiøbsted Aarhus maa udi ægteskab sammen komme uanset, at de hinanden udi tredje led skal vere beslegtede, dog skal de først paa behørigte steder bevisligt gjøre, at de hver andre ei nærmere end som forskrevet staar udi slegt eller svogerskab paarører, saa oc noget efter deres middele oc leilighed samt biscopens billig sigelse til neste hospital udgive, saafremt de denne voris allernaadigste bevilling agter at nyde. Forbydendis o. s. v. Hafniae 23. februarii 1697¹⁾.

Først efter Niels Sikers Død fødtes den Søn²⁾, som skulde blive Stamfader for den senere udbredte Slægt.

∞ $2\frac{1}{6}$ 1697 Maren Jørgensdatter Hørning, Dtr. af Jørgen Andersen Hørning, Borger i Århus. Muligvis er hun den Maren Jørgensdatter af Århus, som $11\frac{1}{5}$ 1689 fik Bevilling til at være sin egen Værge³⁾. Hun ægtede nogle År efter sin Mands Død, den $10\frac{1}{7}$ 1708, Borger og Handelsmand i Århus Ole Olesen. Skønt denne Mand således ikke hører med til Slægten Siker, fortjæner han og hans Virksomhed dog her en udførlig Omtale, fordi en stor Del af den Rigdom hans Stebørn besad og den Velstand den ene af disse Efterkommere til Dels den Dag i Dag besidder, kan føres tilbage til ham.

Hvorfra Ole Olesen stammede vides ikke; han nedsatte sig 1699 i Århus, hvor han $2\frac{1}{10}$ tog Borgerskab på Søfart⁴⁾ og tillige drev Handel. Han begyndte uden Pengemidler sin Forretning, og det synes, at denne først fik sit Opsving, da han ved sit Giftermål med Niels Sikers Enke fik nogle Penge mellem Hænder. I hans og hendes Ansøgning til Kongen om Stadfæstelse på deres Testamente siger han nemlig:

»I Henseende til, at jeg fra Fattigdom, da jeg hverken har arvet Midler eller haft Hjælp og Undsætning af nogen mine pårørende Slægt og Venner, men ved den Lykke og Guds Direktion, at jeg kom i Ægteskab med min Hustru og derefter under Guds guddommelige Forsyn og Velsignelse, vores egen Flid, Møje og Vinskabelighed selv ærlig haver forhvervet vores Ejendele, Midler og Formue, haver både jeg og min Hustru villet beskikke vort Hus.»

¹⁾ Jyske Registre 1695—99, 192. ²⁾ Århus Skifteprotokol 1702—7 Bl. 450.

³⁾ Jyske Regist. 19, 45. ⁴⁾ Borgerskabsbogen.

Ved hvad Slags Forretninger det egenlig var, at han lagde Grunden til sin senere så store Formue, vides ikke; Familjesagnet mener, at det var ved Leverancer af Levnetsmidler til Hæren og heldige Spekulationer under Fredrik IV's Krige, men noget sikkert herom sér jeg mig ikke i Stand til oplyse. I Århus bode han formodentlig i Niels Sikers tidligere Gård, men tillige købte og solgte han andre Ejendomme i Byen. Ved Avktionsskøde $20/6$ 1714 havde han købt en Gård i Emmervad på Hjørnet af Badstuegade. Denne skødede han $29/4$ 1716 ¹⁾ til Lejeren Jakob Callesen. På Skiftet efter Kristen Mikkelsen Siker 1729 overtog han dennes Gård for Vurderingssummen 850 Rdl. ²⁾. — Også udenfor Århus købte og solgte O. Olesen Ejendomme. 1715 fik han af General Krist. Rødsten Skøde på Strøgods i V. Lisberg Herred for 4935 Rdl. ³⁾; 1720 tilskødede han Kongen Mejlbj Kongekvægtiende for 996 Rdl. ⁴⁾, medens han selv af Jens Andersen Møller købte Halvdelen af Spørring Kongekorn- og Kvægtiende ⁵⁾. 1726 købte han af Regimentskvartermester Niels Langballe for 2650 Rdl. følgende Kongekorn-tiender: Ring, Tørning, Tyrsting, Hylke, Tåning og Lundum med ialt 89 Tdr. 3 Skp. 2 Fdk. Hartkorn ⁶⁾. 1729 købte han af Præsten i Tved, Krist. Sørensen Bagge, Gods i Skejby ⁷⁾ og 1748 Klostereng af Hospitalsforstander i Århus Niels Nielsen ⁸⁾.

Allerede 1731 begyndte Ole Olesen og hans Hustru at tænke på sin Død. De havde sammen en Datter, Kirsten Olesdatter ⁹⁾, som da var umyndig, medens Maren Jørgensdatters fire Børn vare myndige. De ansøgte nu Kongen om, at den længst levende af dem måtte sidde i uskiftet Bo og disponere over Midlerne »indtil den forandrer sig« eller dør, og om at Arvingerne da indbyrdes med Samfrænder måtte skifte og dele uden Rettens Middels Overværelse. Ansøgningen var medunderskrevet af de fire myndige Børn og af den umyndiges Kurator, men både Kancelliet og Konseillet vare enige om at nægte det søgte ¹⁰⁾. Ansøgningen viser imidlertid, at ingen af de to Ægtefolk, som dog vare temmelig til Års, havde opgivet Håbet om nyt Ægteskab (»Forandring«), hvis den anden skulde dø. Bedre Held havde de med en anden Forberedelse til Døden. 1734 ansøgte de om Tilladelse til, når de døde, at »deres Lig da måtte om Aftenen begraves, Ligkisten med sort Baj over-

¹⁾ Skøde- og Pantebog 1708 fig. Bl. 149. ²⁾ Skifteprotok. 1728—36, Bl. 186. ³⁾ Viborg Landstings Skøde- og Pantebog 35, 360. ⁴⁾ A. St. 37, 578. ⁵⁾ A. St. 37, 394. ⁶⁾ A. St. 38, 392. ⁷⁾ A. St. 39, 479. ⁸⁾ A. St. 42, 431. ⁹⁾ Navnet ses af Danske Kancellis Kancelliprotokol 1730—31 Bl. 453. ¹⁰⁾ Danske Kancellis Supplik. 1731 Nr. 986.

trækkes og Låget med en liden Plade zires¹⁾. Dette tillodes ved kgl. Resol. $\frac{23}{6}$ 1734²⁾.

Året i Forvejen, 1733, havde Ole Olesen, den $\frac{12}{8}$, af Fru Ide Sofie Gedde til Bjerre efter kgl. Dispensation $\frac{31}{10}$ 1712 og hendes Mands sidste Vilje af $\frac{5}{5}$ 1728 fåt Skøde på Skårupgård i Todbjærg Sogn med Gods og Tiender. Ejendommens Størrelse i Hartkorn var: Hovedgårdstakst 25 Tdr. 3 Skp. 3 Fdk. 2 Alb. med Skovskyld 4 Skp. 1 Fdk. Heraf svaredes i Forpagtningsafgift 500 Rdl. årlig. Bøndergodset var 235 Tdr. 3 Skp. 2 Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb. med Skovskyld 5 Skp. Endvidere hørte til Købet Todbjærg, Hjortshøj, Egå og Elev Kirketiender, 86 Tdr. 5 Skp., og Todbjærg, Elev og Elsted Kongetiender (86 Tdr. 5 Skp.), jus patronatus og vocandi til Todbjærg, Hjortshøj og Egå, samt jus patronatus ill Elev³⁾. Købesummen nævnes ikke. Efter dette Køb følte Ole Olesen Trang til at få Plads i Rangen. Han indgav derfor en Ansøgning til Kongen, som nu er tabt, men i Kancelliets Gratialprotokol⁴⁾ gengives således:

•Om Karakter af Kommerceråd eller Assessor supplicerer allerunderdanigst Olle Ollesen af Århus, som har tilkøbt sig en adelig Sædegård på 400 Tdr. Hartkorn, Skårupgård kaldet, hvor han i sin Alderdom vilde høste Frugten af den hannem tilskikkede Guds Velsignelse. •

Kongen skrev til i Randen med Rødkridt: »accordert commerce-raad character« og den $\frac{13}{8}$ 1734 fik Ole Olesen Bestalling som Kommerceråd⁵⁾.

Nogle År efter købte han Sødringholm Gods, som han $\frac{8}{3}$ 1742 fik Købekontrakt på af Kancelliråd Hans Ejlersøn Steinfeldt, men Skødet lod han udstæde til sin Stesøn Niels Sicher, Sognepræst i Udbyneder og Kastberg. Samme År blev han på Avktion højstbydende på Lisbjærg Sogns Kongetiende med 2004 Rdl. og $\frac{12}{8}$ 1742 fik han Skøde⁶⁾. På samme Måde købte han på Avktion Vindblæs Kongetiende, på hvilken der hvilede en bestandig Hæftelse af 800 Rdl., for 1190 Rdl. og fik Skøde $\frac{9}{8}$ 1746⁷⁾. Endelig købte han af Verner Rosenkrantz til Krabbesholm Kærbygård i Kasted Sogn ved Århus med Hovedgårdstakst 25 Tdr. 3 Skp. 3 Fdk. Hartkorn (Forpagtningsafgiften var 370 Rdl.), Bøndergods 200 Tdr. $\frac{1}{2}$ Alb., Møllenskyld 4 Tdr. 2 Skp., Kasted Kongekorn- og Kvægtiende 12 Tdr. 2 Skp., ialt 241 Tdr. 7 Skp. 3 Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb. Hartkorn og Skødet blev underskrevet $\frac{3}{5}$ 1751⁸⁾.

Ganske sikkert har Ole Olesen udbetalt Købesummerne for dette Jordegods med kontante Penge; der findes intet Spor i Vi-

¹⁾ Suppliken 1734 Nr. 897. ²⁾ Jyske Reg. ³⁾ Viborg Ldstgs. Skøde- og Pantebog 40, 298—99. ⁴⁾ 1733—34 Bl. 405. ⁵⁾ Jyske Regist. 29, 347. ⁶⁾ Vib. Ldstgs. Sk.- og Pantrepr. 41, 458—9. ⁷⁾ A. St. 42, 163. ⁸⁾ A. St. 42, 679.

borg Landstings Pantebøger til, at han har optaget Lån i Godset, men alligevel havde han Penge nok til, at han kunde udlåne store Summer mod Pant i faste Ejendomme, og der er næppe Tvivl om, at han jo var en af sin Tids Matadorer på Viborg Snapsting, hvor Jyllands Pengeomsætning den Gang foregik. Banker, Sparekasser og Kreditforeninger kendte man i hin Tid ikke noget til udenfor Hovedstaden, som først 1736 havde fået en Bank (Kurantbanken), hvis Virksomhed dog ikke strakte sig stort udenfor Byen. Folk, som skulde have Pengelån, vare derfor udelukkende henviste til de lokale Pengemænd, for hvem på den anden Side Underpant i faste Ejendomme var den eneste Måde at anbringe større Kapitaler på. Det vil derfor have sin Interesse at se, hvor store Kapitaler Ole Olesen havde stående ude på denne Måde, og jeg skal derfor efter Pantebøgerne for Viborg Landsting, ved hvilket Pantebreve i frit Jordegods skulde tinglæses efter D. L. 5. 3. 28, meddele et Oversyn over de af hans Pantefordringer, som først bleve indfriede efter hans Død, og altså på dette Tidspunkt endnu stode ude. Han ejede da ¹⁾:

Major Kristof. Fredr. Gersdorffs Obligation af 1735 på 12,000 Rdl., indløst 1786, der dog blev udstædt til O. Olesen i Ening med Kirsten Pedersdatter, Markus Mørches i Århus (se om hende ovfr. S. 73).

Andreas Haslunds Obligation af 1738 på 2000 Rdl. med Pant i Ingvorstrup, indløst 1761. (41, 49.)

Præst i Agri Hans Tomasen Berings Obligation af 1742 på 800 Rdl. med Pant i Gods på Mors, indløst 1761. (41, 528.)

Birgitte Sofie Sehesteds Obligation af 1747 på 8950 Rdl. til 5 p. c. p. a. med Pant i Villestrup, indløst 1775. (41, 193.)

Andreas v. Ahrenstorffs Obligation af 1749 på 13,000 Rdl. til 5 p. c. p. a. med første Prioritet i Visborggård, indløst 1765. (41, 429.)

Niels Bæhrs Obligation af 1759 på 12,000 Rdl. til 4 p. c. p. a. med første Prioritet i Skafføgård, indløst 1780. (44, 150.)

Anne Katrine Godsen, sal. Major Stadtländers, Obligation af 1759 på 5000 Rdl. til 4 p. c. p. a. med første Prioritet i Hvanstrup Sædegaard i Gislum Herred, indløst 1761. (44, 147.)

Tomas Lunds Obligation af 1759 på 15,000 Rdl. til 4 p. c. p. a. med første Prioritet i Vennergård i Velling Sogn, indløst 1761. (44, 148.)

Ole Olesen efterlod sig altså alene i Panteobligationer en Sum af mindst 60,000 Rdl., en Sum, om hvis Værdi man får en Forestilling, når man fra det ovfr. meddelte mindes, at Nørlund med Gods og Tiender (ialt 460 Tdr. Hartkorn) 1739 købtes for 15,700 Rdl., 1741 for 21,000 Rdl. og 1779 endnu kun kostede 44,720 Rdl.

¹⁾ Pantebogew Nr. 43 (1752—58) fattes, og efter det bevarede Register forekommer O. Olesen 13 Gange deri. Optællingen i Teksten er derfor næppe fuldstændig.

Hvad han foruden Jordegods og Panteobligationer efterlod sig i Bogfordringer, rede Penge, Sølvtoj, Smykker og Købstadejendomme kan ikke oplyses, da hans Dødsbo ved hans og Hustrus af Kongen stadfæstede Testamente var fritaget for at komme under Skifterettens Behandling.

Ole Olsen havde 1752 mistet sin Hustru, som $\frac{2}{12}$ blev begravet i Århus Domkirke. Selv vedblev han til Trods for, at han var Godsejer og Kommerceråd, at bo i Århus; der døde han også $\frac{11}{9}$ 1759¹⁾, vistnok over 80 År gammel, og blev begravet i Domkirken i »den brede Gang«²⁾. Med Maren Jørgensdatter havde han den ovennævnte Datter Kirsten Olufsdatter, men hun døde før Forældrene. Ved det oftnævnte Testamente af $\frac{16}{5}$ 1752 (kgl. stadfæstet $\frac{26}{5}$ s. Å.)³⁾ indsatte de derfor de to endnu levende af Ole Olesens Stebørn, Edel Nielsdatter Sicher og Niels Nielsen Sicher, til Universalarvinger af alt Godset, »Rørendes og Urørendes, Jordegods, Hovedgårde, Kirker og Kongetiender, Købstadgods og rede Midler«, imod at de udbetalte Ole Olesens Arvinger 1000 Rdlr. Mærkelig nok synes Ole Olesen og hans Hustru aldrig at have stiftet noget Legat eller bestemt noget af deres store Formue til almenyttige Formål.

Niels Sikers og Maren Jørgensdatter Hørnings Børn vare:

- A. **Jørgen Sicher**, døbt i Århus Domkirke $\frac{19}{6}$ 1698; han blev båret af sin Mormoder, Jørgen Andersens Hustru, og Faddere vare: Jørgen Andersen, Mikkil Due, Kristen Siker, Maren Låsby og Ane Jensdatter. Han tog 1730 Borgherskab i Århus på Købmandskab⁴⁾ til Lands og til Vands, men døde allerede 1735 og blev begravet i Korskirken i Århus Domkirke $\frac{5}{8}$. Han efterlod sig 203 Rdlr. 1 Mrk. 10 Sk.
- B. **Anne Mariø Sicher**, døbt i Århus Domkirke $\frac{5}{11}$ 1710, blev båret af Maren Davidsdatter. Faddere vare: Jørgen Andersen, Kristen Jørgensen, Jens Hansen Gylling, Mette Due og Else Olesdatter. Hun var død 1740, ti da kvitteredes en til hende $\frac{20}{7}$ 1731 udstædt Obligation med Pant i en Ejendom i Århus af hendes Stefader.

∞ $\frac{14}{8}$ 1721 Søren Rasmussen Bagge, Købmand i Århus, ejede en Gård for Enden af Vestergade, som efter hans Død værdsattes til 1200 Rdlr. Første Gang var han gift med Karen Jensdatter, der døde 1721. Selv døde han $\frac{27}{4}$ 1723.

1. *Niels Sørensen Bagge*, f. 1722, † $\frac{20}{2}$ 1724.

¹⁾ Proklama i Ldstgs. Skøde- og Pantebog 44, 320. ²⁾ Hertel: Beskriv. af Århus Domkirke II 1, 147. ³⁾ Jyske Reg. 35, 93—96. ⁴⁾ Borgherskabsbogen (Hübertz 2, 337).

- C. **Edel Nielsdatter Siker**, døbt i Århus Domkirke $\frac{1}{3}$ 1703, blev båret af Maren Pedersdatter. Faddere vare: Kristen Mikkelsen Siker, Jørgen Andersen, Karen Nielsdatter og Karen Pedersdatter Lasse. Ved Bevilling $\frac{23}{12}$ 1729¹⁾ fik hun under Kurator, idet den ugifte Kvinde den Gang aldrig blev myndig, selv Rådighed over sin Formue. Hun blev, skønt hun var et godt Parti, ugift hele sit Liv, og Familjesagnet sætter dette i Forbindelse med en ulykkelig Kærlighed til en af sin Stefaders Karle, der skal have været en ualmindelig smuk Mand, og som havde kastet sine Øjne på den rige Jomfru. Også han skal være blevet ugift i Troskab mod hende, og da Hindringerne for, at de kunde ses, var svundet ved hendes Forældres Død, skal han, som ligeledes bode i Århus, daglig have besøgt hende, der imidlertid ligesom han var blevet gammel, for at de kunde tale sammen om deres Ungdoms Kærlighed. — Efter sin Moder og Stefader arvede Edel Siker blandt andet Kærbygård og Skårupgård og til at bestyre disse Ejendomme havde hun i sine senere År Hjælp af flere af sine Brodersønner. Hun har i Familieoverleveringen Ord for at have været karrig. Hendes store Formue tilfaldt hendes Broderdatter og 5 Brodersønner, da hun døde $\frac{15}{3}$ 1768²⁾. Hun blev begravet i Korskirken i Århus Domkirke $\frac{23}{3}$. Ved Skifte- delingen efter hende var en Broderlod 27,087 Rdl. 4 Mrk. $5\frac{1}{11}$ Sk. og en Søsterlod 13,543 Rdl. 5 Mrk. $2\frac{6}{11}$ Sk.³⁾; hendes Formue beløb sig altså til 148,982 Rdl. 2 Mrk. 12 Sk. Denne gamle Jomfrus Navn lever endnu i hendes Broders Efterslægt; 11 Kvinder af denne have Navnet Edel, som rigtignok af og til er blevet forvansket til Edle.
- D. **Niels Nielsen Siker (Secher)**, af hvis Underskrift til forskellig Tid der ovenfor er meddelt Afbildning, er Stammefader for hele den Slægt, som vil blive omtalt i det følgende. Han blev født efter Faderens Død, døbt i Århus Domkirke $\frac{13}{11}$ 1704 og da båret af Maren Sørensdatter; Faddere vare: Jørgen Andersen, Kristen Skårup, Kristen Siker, Maren Låsby og Anne Jensdatter. Han blev sat i Århus Skole og derfra sendt til Universitetet 1723. Allerede $\frac{17}{10}$ 1726 tog han teologisk Eksamen, men kun med Karakteren non contemnendus⁴⁾. Dette må dog ikke forstås som et Bevis på ringe Flid eller Begavelse. Karakteren rettede sig den Gang ikke alene efter, hvad Kandidaterne vidste, men også

¹⁾ Jyske Reg. 27, 786. ²⁾ De nyttige og fornøjelige jyske Efterretninger 1768 Nr. 13. ³⁾ Se Lodseddeler i Ldstgs. Sk.- og Pantebog 46, 167—9. ⁴⁾ På Stamtavlen i Hofmanns: Foundationer på de Legata, som ere stiftede af P. Lasson, gøres han med Urette til Magister. Nogen akademisk Grad havde han ikke.

efter den Stofmængde, de opgav som læst, således at den, som aspirerede til laud., måtte opgive mere end den, som kun ønskede haud. ill. eller non cont., og man har endog Exempel på at en kundskabsrig Mand, som magelig kunde have fåt laud., af Beskedenhed kun opgav det Pensum, som udfordredes til non cont.¹⁾ På Grund af den korte Tid, N. Sicher brugte til sit Studium, må det antages, at han har opgivet til ringere Karakter for hurtigt at kunne få Præsteembede, muligvis i det Håb, at hans Stefaders Forbindelser med jyske Godsejere, som havde Kaldsret til Præsteembeder, nok skulde skaffe ham et af de bedre. Han måtte dog vente i 8 År, ti først $1\frac{3}{4}$ 1731 blev han kaldet (vgl. Stadf. $\frac{1}{6}$)²⁾ til Præst i Udbyneder, Sødring og Råby af Ejeren af Overgård Fredrik v. Ahrenstorff, der med forskellige Frænder findes blandt Ole Olesens³⁾ og siden blandt hans egne Debitorer. Om sin Virksomhed som Præst fik han Lejlighed til at udtale sig en halv Snes År efter sin Udnævnelse, da Bisperne 1740 skulde afgive Beretning til Generalkirkeinspektionskollegiet om, hvorledes Katekisationen blev forrettet. Biskop Hygom indberettede da om Udbynedre og Kastborg:

»Sognepræsten Hr. Niels Sicher skriver, at fra den Tid han kom til disse tvende Menigheder er Ungdommen bleven både af ham selv og Degnen hver Søndag straks efter Tjenesten eksamineret i den Kirke, hvor der er Sidstprædiken og undertiden af Skolemesterne hver i sit Sogn foruden, at der af ham hver Søndag på Prædikestolen bliver noget kortelig talt over Catechismum. Desforuden mælder han, at Ungdommen bliver af ham overhørt på den Dag, de gå til Skriftemål, så og at Degnen holder sig Loven efterrettelig med at samle Ungdommen om Vinteren på bekvemme Steder til Overhørelse⁴⁾.«

Den pietistiske Biskop Hygom, efter hvis Mening det religiøse Liv kun fandtes i samme Omfang, som »Opvækkelsen« greb om sig, synes ikke at have været tilfreds med Udbyttet af N. Sichers Virksomhed. En ironisk Hån klinger gennem hans Visitatsberetning fra 1740:

»Hr. Niels Sicher prædikede det bedste af ham kunde forventes og taledet intet mod Sandheden. Iblandt en talrig Ungdom var ganske få, som kunde svare forstandig. Bønderne, som for største Delen ere Tjenere til Overgård, lå under en hård Trældom, der forvolder det her, som så mange

1) Nemlig Hørerens ved Ålborg Skole Bjørn Glædrup, om hvem det fortælles meddeles af J. H. Tauber, se Dsk. Månedsskr. 1865 1, 82. 2) Jyske Reg. 1731. Hans originale Ansøgning findes bl. Jyske Indlæg 1731. 3) Denne fik sig 1737 tiltransporteret Fred. Ahrenstorffs Panteobligation på 9000 Rdl., der var udstædt 1730 (Pantebog 40, 737). 4) Biskoppernes Relationer om hvorledes Katekisationen i begge Riger forrettes, 1740, i Gen.kirkeinsp.kolleg. Arkiv, Pakke Nr. 18.

Steder, at Børnene hverken få Lyst eller Tid til at bekymre sig om det ene fornødne ¹⁾.)»

Om det siden lykkedes N. Siker at vinde Biskop Hygoms Ros for sin Virksomhed vides ikke, men det er ikke sandsynligt. Ti om man end ikke så sjældent ser at de ivrigste Pietister have ganske god Forstand på denne Verdens Goder, når de selv kunne få fat på dem, så kunne de dog ikke tilgive at andre end deres egne få dem i Hænde, og det har næppe været en Ros for N. Siker i Biskop Hygoms Øjne, at han var Arving til en stor Formue og allerede tidlig mente at kunne dele sin Interesse mellem det, som Bispen kalder »det ene fornødne«, og Stillingen som Godsejer og Pengemand.

I 1742 (Købekontrakt ^{8/3}) havde hans Stefader købt Sødriugholm Hovedgård af Kancelliråd Hans Ejlersøn Steenfeldt til Demstrup, og efter hans Vilje blev Skødet udstædt ^{19/2} 1744 til N. Siker ²⁾). Det Gods, som denne således blev Ejer af, havde følgende Størrelse i Hartkorn: Hovedgården 27 Tdr. 2 Fdk. 1 Alb., Skovskylid 1 Tde. 2 Skp. 2 Fdk. ^{1 1/2} Alb., Hammergårds Hedehus 5 Skp. 2 Alb., Bøndergods 200 Tdr. 2 Skp. 3 Fdk. ^{2 1/2} Alb., og Sødriug Kirketiende 12 Tdr. Derhos medfulgte Patronatsret og Kaldsret til Sødriug Kirke. Dette Køb gav Anledning til årelange Stridigheder mellem Køber og Sælger. Steenfeldt forbeholdt sig ved Salget Halvdelen af de i Sødriug Skov stående Træer, som bleve delte ved Lodkastning, dog skulde Græsning, Ejendom og Herligheden følge Sødriugholm. Steenfeldt fældede efterhånden sine Træer på en Snes Stykker nær og disse benyttede han til Udgangspunkt for en Række Chikanerier mod N. Siker. Under Påskud af at hans Træer led Skade derved, forbød han Opdyrkningen af Jorden i Skoven, skønt Pløjningen skete uden Mên for hans Træer. N. Siker lod indhegne Skoven for at frede den mod Kvæget, som brød ind fra Marken og ødelagde Træerne, og skønt Steenfeldts egne også nød godt heraf, rejste han en lang Retstrætte, fordi han ikke havde fri Adgang til sine Træer, skønt de almindelige Led i Hegnet stode ham åbne, o. s. v. ³⁾). N. Siker indgav 1756 en udførlig motiveret Klage til Kancelliet ⁴⁾) og ansøgte om Udmældelse af Kommissærer, som kunde påkende Stridspunkterne mellem ham og Steenfeldt, men Kancelliet henviste ham til at

¹⁾ Anførte Arkiv, trykt i Saml. til jysk Hist. og Topogr. 3, 380. ²⁾ Viborg Ldstgs. Sk.- og Pbg. 41, 693—4. ³⁾ Se N. Sikers Fremstilling i »Efterretninger fra jyske Stifter, Landvæsenet vedkom.« 1759—64, Nr. 115 i Gen.landvæs.kollegiets Arkiv. ⁴⁾ Gengivet i Kancelliets Supplik 5 O Nr. 668.

gøre sin Ret gældende efter Lands Lov og Ret på almindelig Måde. Sødringholm brændte 1757 og N. Sicher opførte da en ny Bindingsværks Hovedbygning.

En anden Trætte havde N. Sicher med Ejeren af den i hans Pastorat beliggende Overgård, Konferensråd Arenstorff, som vilde tilegne sig en Part af Udbyneder Kirkes Kvægtiende, der hørte til Præstekaldets Indtægter. Kancelliet henviste N. Sicher til Lands Lov og Ret og meddelte ham fri Proces til at gøre sin Ret gældende¹⁾.

N. Sicher og Hustru fik $19/4$ 1743²⁾ Bevilling til, at den længst levende måtte sidde i uskiftet Bo så længe den levede i enlig Stand og siden skifte med Samfrænder. Som Følge heraf er Skiftet ikke indført i nogen offentlig Skifteprotokol, og vi kunne ikke angive, til hvor meget hans Formue beløb sig. De ved hans Død ikke udslettede og kvitterede Panteobligationer ville dog give en lille Forestilling om den. Der var da Obligationer af:

- 1763 fra Hans Henrik Jørgensen til Stårupgård på 14,000 Rdl. (45, 345.)³⁾
- 1765 fra Oberstinde Johanne Avgusta Arenstorff på 20,000 Rdl. (45, 344.)
- 1765 fra Marineløjtnant Fr. Arenstorff på 10,000 Rdl. (45, 345.)
- 1766 fra Jørgen Hvas de Lindenpalm til Tirsbæk og Bryskeborg på 24,000 Rdl. (45, 424.)
- 1767 fra Søren Klemensen Møller på Slyngborggård i Randers på 2000 Rdl. (45, 617.)
- 1767 fra Forpagter Torn Thomsen på 3000 Rdl. (45, 617.)
- 1767 fra Sebastian Wøldike til Visselberg på 12,000 Rdl. (45, 615.)
- 1768 fra Matias Brunov til Grovenørgård i Salling på 2200 Rdl. (45, 785.)
- 1768 fra Kancelliråd Halse, Konrektor i Århus, Ejer af Kvistrup, på 20,000 Rdl. (45, 782.)

Altså i alt i Panteobligationer for egen Regning 107,200 Rdl. Hertil kommer endnu en Obligation på 40,000 Rdl., som han sammen med sin Søster Edel Sicher havde modtaget 1765 af Kammerherre og Overstaldmester Generalløjtnant Erhard Greve af Wedel Friis og Hustru mod Pant i Kollerupgård og Gods (i alt c. 825 Tdr. Hartkorn). Da han desuden ejede Sødringholm med Gods, hæver det anførte det over enhver Tvivl, at Giessings Udsagn om N. Sicher, at han var sin Tids rigeste Præst i Danmark og ejede over 150,000 Rdl.⁴⁾, er så langt fra at være overdrevet, at hans Formue endogså var meget betydeligere og formodenlig beløb sig til henimod en 400,000 Kr.,

¹⁾ Kancelliets Supplik 5 U Nr. 1103. ²⁾ Jyske Reg. 32, 52. ³⁾ De indklarede Tal ere Henvisninger til Viborg Ldstgs. Skøde- og Pantebog. ⁴⁾ Jubel-lærere 2, 1, S. 275.

der den Gang var langt mere værd end nu. — Til Oplysning om hans Pengeomsætning i det hele taget, skal endnu nævnes de Panteobligationer, som ved hans Død vare blevne indfrieede:

1760 Peter Stjernholm¹⁾ til Ørndrup på Mors (4000 Rdl.), Rasmus Stjernholm²⁾ til Keldgård (2500 Rdl.); 1761 Generalkrigskommissær Markus v. Hjelmkrone³⁾ til Herningsholm (14,000 Rdl.), Oberstløjtnant Hans Vilh. Rosenvinge⁴⁾ til Vennergård og Tyberg (20,000 Rdl.), Kancelliråd Jak. Lerche⁵⁾ til Ørslevkloster (6000 Rdl.); 1763 Ritmester Joh. Glud⁶⁾ til Kærgårdsholm (16,000 Rdl.), Oberst Andr. Arenstorff⁷⁾ til Visborggård (3000 Rdl.) og Hans Henrik Jørgensen⁸⁾ til Stårupgård (14,000 Rdl.).

Om vi end således i Henseende til Oplysning om N. Sickers Formuesforhold i sin Helhed må nøjes med Opregning af hans Panteobligationer, er det dog muligt at give Meddelelser om andre Enkeltheder af hans Ejendele. Efter hans Død bode hans Enke på Sødringholm, og da hun var død, blev der holdt Avktion⁹⁾ over den største Del af Gårdens Indbo. Avktionsfortegnelsen omfatter hele Indboet, også det, som ikke blev solgt, ti der står bemærket ved en Del Sængeklæder, at de bleve delte mellem Arvingerne, og vi kunne derfor sikkert gå ud fra, at følgende Bøger som bortsolgte, have udgjort N. Sickers tarvelige Bogsamling:

Ursins Forklaring over Jobs Bog, 1726; Luthers Forklaring over Pauli Epistel til de Galater; Berners Forklaring over Søndagsteksterne; Hesselbergs Juridiske Kollegium (1753—55); Tychonius: Den augsburgske Bekendelses Historie (1732); Moralistenbibliotek i 2 Dele; Trojels Jubelår; De udvalgte Krone; Holbergs Komedier; 6 Ligprædikener; 1 gammel Bibel og 7 gamle Bøger.

Perlen i denne Bogsamling er åbenbart Holbergs Komedier, og ser man på den uforholdsmæssige Samling af Ligprædikener, ligger den Formodning nær, at disse have tjænt som Forbilleder eller måske som Kilder, hvorefter lignende Lejlighedstaler bleve udarbejdede. — Dernæst blev på Avktionen solgt Boets Guld- og Sølv; der var:

I Guld: 1 tre Leds Ring, en enkelt Ring og 1 Par Øreslanger, og i Sølv: 12 Spisesker med Navn I. M. A.¹⁰⁾ (42 Lod), 12 Spisesker med Navn O. O. S.¹¹⁾ og M. I. D.¹²⁾ (43½ Lod), 1 Ske med J. A. S. og M. S. D. (2¾ Lod), 1 knækket Sukkerbøsse med J. A. S.¹³⁾ (16½ Lod), 1 graveret Bæger med S. R. B. og A. M. N. S. (16½ Lod), 2 indvendig forgyldte Bægere

1) Ldstgs. Sk.- og Pbg. 44, 320. 2) A. St. 44, 321. 3) A. St. 44, 468. 4) A. St. 44, 473. 5) A. St. 44, 475. 6) A. St. 44, 816. 7) A. St. 44, 819. 8) A. St. 44, 817. 9) Avktionsprotok. for den gejstlige Jurisdiktion i Gerlev Herred 1769—1811 Bl. 19—29. 10) ∴: Johanne Marie Ancheren. 11) ∴: Ole OleSen. 12) ∴: Maren JørgensDatter. 13) ∴: Jørgen AnderSen (ovfr. S. 56).

med samme Navne (27 Lod), 1 Par graverede Lysestager (39³/₄ Lod), 1 Par mindre (27¹/₂ Lod), 1 Peberbøsse (5¹/₂ Lod), 1 Sølvkande (82 Lod), 1 Kaffe-kande (64 Lod), 10 Teskeer og en Sukkerklemme (10 Lod), 1 Potageske (12 Lod), en Lysesaks med Fad (11¹/₄ Lod), 1 flad Snustobaksdåse (5¹/₂ Lod), 1 mindre Dåse (2³/₄ Lod), 1 Suppeskål (44³/₄ Lod), 1 Hovedvandsæg (2¹/₂ Lod), 1 Par små Sølvspænder, 2 Spiseskeer med P. M. O. (5³/₄ Lod), 1 gammel Sukkerbøsse (18 Lod).

Desuden blev solgt en stor Del Køkkentøj af Jærn, Kåber, Tin, Porcellæn, Stén, Træ; endvidere Møbler, Dækketøj, Lagener, Sængeklæder o. s. v., men da der f. Eks. ikke om Møblerne meddeles noget nærmere om deres Udstyr, vil det ikke lønne sig at gå ind på en nærmere Opregning heraf. Ved Avktionen indkom c. 920 Rdl., og da en stor Mængde af Sængeklæderne deltes uden at komme under Hammeren, er det klart, at der må have foreligget et for den Tid ualmindelig stort og godt Indbo.

N. Sicher døde pludselig af Slag under et Ophold i Randers 1768 og blev begravet der ²⁰/₅. Hans Enke oprettede ¹⁴/₄ 1770 et Legat på 2000 Rdl. med Prioritet i Sødriugholm, »da min salig Mand nogle År før sin Død var betænkt på til de fattige på Sødriugholms Gods at bortskjænke en liden Kapital af den Velsignelse, hvor med vi af Herren var bleven forlænet, men der med ikke kom til Ende, . . . ej påtvivlende, at jo samtlige mine kære Børn, så længe nogen af dennem lever, som og deres Børn og Afkom efter dennem, så længe nogen af dennem er til, kærligen ville have Øje med, at denne min Fundats troligen og nøje i alle Stykker vorder opfyldt og efterkommet, i Mangel deraf de og i deres Orden skal være berettiget for Øvrigheden at kunne klage derover, ja derpå i nødige Tilfælde ved Lovmål mod de eller den skyldige at kunne tale«¹⁾.

☞ Johanne Marie Anchersen, f. 1706, Datter af Mag. Peder Anchersen, Præst i Karlby og Voldby (se ovfr. S. 72). Hun † på Sødriugholm 1775, begr. ⁷/₆. Hendes venskabelige Forhold til sine 3 Sønners Svigermoder Margr. Grotum Bergh, er alt omtalt ovfr. S. 79.

1. *Klementine Secher*, f. 1733, havde en Søn, der døde som Barn. Hun skal være blevet sindssyg og † 1783 på Demstrup, der da ejedes af hendes Broder M. P. Secher. Før sin Død udtalte hun Ønsket om, at denne Broder skulde arve hende og det, som kunde udkomme af det endnu usluttede Skifte efter hendes afdøde Husbond, »fordi og i Betragtning, at hun hos ham

¹⁾ A. St. 46. 404.

havde erholdt Opholdssted og ved hans Bestyrelse var blevet suteneret udi hendes Enkestand«. I Henhold hertil gave de andre Brødre ved Erklæring af $14/7$ 1783 Afkald på Arv efter hende ¹⁾.

☞ på Sødriugholm $15/9$ 1769 ²⁾ Niels Kirketerp, f. 1736, Købmand i Hobro. Efter sin Fader Købmand Morten Kirketerp, † 1765, fik han Sønder og Nørre Onsild Kirketiender samt en Enghave ved Hobro ³⁾. Han købte $2/10$ 1769 på Avktion efter Kammerråd Fredr. Munch Ovegård ved Hobro for 27,300 Rdl. ⁴⁾, men blev dog boende i Hobro, hvor han † $12/4$ 1779 (Jyske Efterr.). Han forpagtede Konsumtionsafgiften af Hobro for Årene 1773—75 for en årlig Afgift af 835 Rdl. ⁵⁾. Muligvis var dette en forfejlet Spekulation, ti N. Kirketerp befandt sig til Trods for, at hans Hustru arvede mange Penge efter sin Fader og Faster, i stadig Pengeforlegenhed; han op-tog jævnlig Lån i sine faste Ejendomme og efterlod sig, i Stedet for Tilgodehavende, Panteobligationsgæld til Beløb af 23,200 Rdl. ⁶⁾. Skønt han havde tilkøbt Gods i Ove, Valsgård og Vibbestrup for 1800 Rdl. ⁷⁾ og Vibbestrup Kirketiende (9 Tdr. Hartkorn) for 1775 Rdl. ⁸⁾, måtte hans Bo dog sælge Ovegård (Hovedgårdstakst 23 Tdr. 6 Skp. 3 Fdk. Hartkorn, Mølleskyld 7 Tdr. 3 Skp. 2 Fdk., Konge- og Kirketiender 23 Tdr. 6 Skp. 2 Fdk., Bøndergods 203 Tdr. 1 Skp. $2\frac{2}{3}$ Alb. med Mølleskyld 10 Tdr. 7 Skp. 2 Fdk. $2\frac{1}{2}$ Alb. Hartkorn og årlig Landgilde 558 Rdl. 5 Mrk. 10 Sk. Penge, 2 Gæs og 30 Høns) med Tab for 27,240 Rdl. ⁹⁾.

2. *Peder Nikolaj Secher*, f. $23/11$ 1735, † 1819, begr. $17/10$, Ejer af Skårupgård, er *Stamfader for Skårupgård-Linjen*, se ndfr. S. 106.

3. *Ole Kristian Secher*, f. $17/6$ 1740 (Jyske Efterr.), var Købmand og Konsumtionsforpagter i Århus. Han købte 1769 (Skøde $26/4$) af sin Svoger Povl Østergård Hammergård med Gods og Tiender med 109 Tdr. 6 Sk. Hartkorn ¹⁰⁾, men han skødede alt Året efter, $4/5$ 1770, denne Ejendom til Iver Bertelsen af Sest ¹¹⁾. Med sin anden Hustru fik han Lynderupgård. Han † uden Efterkommere på Lynderupgård $30/1$ 1779 (Jyske Efterr.) og ligger begravet i Århus Domkirkes Korsgang ¹²⁾. Han og

1) Viborg Ldstgs. Pantebog 49, 634. 2) Jyske Efterretninger. 3) Viborg Landstings Skøde- og Pantebog 45, 455. 4) A. St. 46, 342. 5) A. St. 47, 94. 6) A. St. 46, 71 (1772: 3900 Rdl.); 47, 165 (1772: 2000 Rdl.); 48, 35 (1776: 3300 Rdl.); 48, 496 (1778: 8000 Rdl.); 48, 497 (1778: 6000 Rdl.). 7) A. St. 47, 68 (1770). 8) A. St. 47, 69 (1771). 9) A. St. 49, 183. 10) Viborg Landstings Skøde- og Pantebog 46, 105. 11) A. St. 46, 359. 12) Hertel: Århus Domkirke 1, 3, S. 80.

1. Hustru gjorde $23/7$ 1768¹⁾ gensidigt Testamente om, at den længstlevende skulde arve den anden mod at betale dennes Arvinger den løjerlige Sum af 20 Rdl. Da han overlevede hende, følte han sig dog ikke ret sikker i Besiddelsen af Arven og han fik derfor $19/1$ 1776 Stadfæstelse på at den også tilkom ham. Et gensidigt Testamente af samme Indhold indgik han også med sin anden Hustru (kgl. Stadf. $12/7$ 1777)²⁾, men nu var det hende, som fik Fordelen, da han døde først, og hans Slægt fik derfor af hans store Formue kun de 20 Rdl.

1. ∞ $23/11$ 1769 Ane Margrete Jensdatter Wissing, som $\dagger$ $26/12$ 1775 i Århus, 33 År gml. Hun og Husbond fik kort før hendes Død, $10/11$ 1775³⁾, Bevilling til i sin Saligheds Sag at lade sig betjæne af hvilken Præst de vilde, men Årsagen til at de søgte denne Tilladelse er ikke bekendt. Da hun så kort efter døde, søgtes en ny Bevilling af $29/12$ 1775 til at hun imod Begravelseslovgivningen måtte begraves om Morgenens, og hun blev da ifølge Kirkebogen $3/1$ 1776 »begravet i Domkirken Kl. halv 9 om Formiddagen under Trauersmusik med Jordspåkastelse af Provst Monrad, uden Parentation henbåret af Købmandslavet«. Af dette var naturligvis hendes Mand Medlem, og det var det fornemste i Byen⁴⁾.

2. ∞ $4/9$ 1776⁵⁾ Mette Marie Friis, Datter af Malte Friis, Ejer af Lynderupgård. Hun arvede, som vi have sét, hele sin Husbonds Formue, men dog havde hun ikke mere Ærbødighed for hans Minde end at hun søgte Bevilling ($10/9$ 1779) til for Sørgeåret var omme at indlade sig i nyt Ægteskab. Herefter blev hun knap 9 Måneder efter sin Husbonds Død 2. ∞ $22/10$ 1779 med Mogens Lotterup, som fik Lynderupgård med hende og $\dagger$ $1/6$ 1803, 57 År gammel.

4. Anker Jørgen Secher, f. $2/2$ 1742, $\dagger$ $3/4$ 1803, Ejer af Kærbygård og Vestereng, er *Stamfader for Kærbygård-Linjen*, se ndfr. S. 122.
5. Mattias Povlsen Secher, f. 1743, $\dagger$ $30/3$ 1794, Ejer af Sødringholm og Demstrup, er *Stamfader for Sødringholm-Linjen*, se ndfr. S. .
6. Tomas Secher, f. 1744, $\dagger$ $19/4$ 1811, Ejer af Hjortshøjlund, er *Stamfader for Hjortshøjlund-Linjen*, se ndfr. S. .

¹⁾ Kgl. Stadf. $15/11$ 1771, se Jyske Reg. 41, 623. ²⁾ A. St. 42, 119. ³⁾ A. St. 41, 578. ⁴⁾ Hertel a. St. 2, 246—7. ⁵⁾ Ifølge Bevill. $30/3$ 1776 viede hjemme uden Lysning og Trolovelse, a. St. 41, 578.

Skårupgård-Linjen.

PEDER NIKOLAJ SECHER, f. $23/_{11}$ 1735, Søn af Sognepræst Udbyneder Niels Secher (se ovfr. S. 103), gik i sin Ungdom sin Faders Stefader Ole Olesen og sin Faster Edel Sicher til Hænde med Bestyrelsen af deres Ejendomme Kærbygård og Skårupgård fra 1759 af og besørgede særlig den årlige Undersøgelse hos Bønderne efter ulovlige Brændevinsbrænderiredskaber¹⁾; han bode i den Tid hos sine Frænder i Århus. Efter Fasteren arvede han 27,087 Rdl. + Mrk. $5\frac{1}{2}$ Sk. og overtog Skårupgård for 35,196 Rdl. (Værdien uden Fradrag af Gælden sattes til 41,227 Rdl.), dog godtgjordes ham heraf 1100 Rdl., der var Legat til de fattige, og 100 Rdl., hvis Renter skulde anvendes til Fædrenebegravelsens Vedligeholdelse i Århus Domkirke. Ejendommen var af Størrelse som da Ole Olesen 1733 købte den (ovfr. S. 94), på det nær, at Bondegodset nu var 300 Tdr. 2 Skpr. $1\frac{1}{2}$ Alb. Hartkorn og Mejlby Kongetiende var kommet til²⁾. Samtidig med Fasteren døde hans Fader og efter denne fik han også en stor Arv; senere arvede han sin Svigermoder, og efter sin Hustrus Farbroder Peder Mørch til Nørlund (ovfr. S. 74) tilfaldt ham 31,612 Rdl. 3 Mrk. $11\frac{7}{12}$ Sk.; da han desuden levede i en Tid med stærkt opadgående Konjunkturer for Landvæsenet, blev han tilsidst ligesom sin Fader en rig Mand. Skårupgård, hvis Bondegods han forøgede med 61 Tdr. Hartkorn, solgte han 34 År efter, at han havde overtaget den, til sin Søn for det 3—4 dobbelte af Indkøbssummen (160,000 Rdl., se ndfr. S. 109).

For de ovennævnte Legater på 1200 Rdl. udgav han $30/9$ 1769 en Fundats, hvori det hedder, at de stiftes ifølge hans Fader N. N. Secher, hans Faster Edel Secher og disses Stefader Ole Olesen og Moder Johanne Marie Anchersen deres ham bekendtgjorte Vilje, når dertil kunde findes Lejlighed, at opfylde deres gudelige Intention til Nødlidendes og Trængendes Ophold at befordre. Pengene prioriteredes i Skårupgård og Renten af 1100 Rdl. skulde anvendes til Trængendes Understøttelse på Skårupgård Gods. De 100 Rdl. skulde anvendes til Vedligeholdelse af Søren Rasmussen Baggens Begravelse i Århus Domkirke inden den vestre Kirkedør under Orgelværket, som tilhørte ham og skulde være Begravelse for ham og Efterkommere³⁾. Denne Begravelse lod han reparere og opmure med en Hvælving⁴⁾.

1) Århus Amts Regnskab. 2) Lodseddel i Viborg Ldstgs. Sk.- og Pantebog 46, 167. 3) Dahl: Fundationer for Landet i Århus Amt, S. 88—93. 4) Hertel: Århus Domkirke 1, 2, S. 176.

#Secher

Peter Nikolaj Secher,
født 1735, død 1819, Justitsråd, Sjef af Skærupgård.

P. N. Secher fortsatte Slægtens Traditioner med at være et af Hjulene i Jyllands Pengeomsætning. Vi kunne dog ikke oplyse hans Pengeforretninger længere end til 1805, da Tinglæsningen af Panteobligationer i frit Jordegods henlagdes fra Landstinget til Herredstinget og Landstingets Pantebøger derfor ende. Til det År havde han imidlertid ejet følgende Panteobligationer:

1774 Oblig. på 10,000 Rdl. af Justrd. M. P. Markussen til Krastrup, Vår og Gundersted (indløst 1794)¹⁾. — 1775 Oblig. på 16,000 Rdl. af Konsistrd. Jelstrup (indløst 1782)²⁾. — 1779 Oblig. på 14,000 Rdl. af Lavrs Skipper Hviid til Ågård (indløst 1787)³⁾. — 1782 Oblig. på 14,000 Rdl. af Lars Helvad og Hans Ad. Tegder til Korsøgård (indløst 1805)⁴⁾; Oblig. på 12,500 Rdl. af Lavrids Hastrup (indløst 1798)⁵⁾. — 1785 Oblig. på 12,000 Rdl. af Søren Sørensen til Holmgård (indløst 1798)⁶⁾. — 1786 Oblig. på 4000 Rdl. af Torn Thorsohn til Roelsegård (indløst 1790); Oblig. på 3000 Rdl. af Præsten i Astrup Krist. Begtrup⁷⁾. — 1787 Oblig. på 22,000 Rdl. af Krist. Hviid til Ågård (indløst 1794)⁸⁾. — 1790 Oblig. på 3000 Rdl. af Niels Hastrup til Vester Kelstrup (indløst 1797)⁹⁾. — 1791 Oblig. på 4500 Rdl. af Oberstløjtn. Peter v. Weinigel til Rodtenseje (indløst 1804)¹⁰⁾. — 1793 Oblig. på 3000 Rdl. af Iver Hansen til Roelsegård¹¹⁾; Oblig. på 9000 Rdl. af Jens Madsen Rosborg til Knivholdt (indløst 1804)¹²⁾. — 1794 Oblig. på 33,000 Rdl. af Matias Hvid til Ågård¹³⁾. — 1799 og 1803 Oblig. på 12,000 Rdl. af Iver Hansen til Roelsegård (indløst 1804)¹⁴⁾. — 1800 Oblig. på 4000 Rdl. af Jens Jak. Wiid på Demstrup (indløst 1805)¹⁵⁾ og 1804 Oblig. på 9000 Rdl. af samme¹⁶⁾:

Det vil af denne Fortegnelse ses, at P. N. Secher ikke 1805 havde ret mange Obligationer stående ude, de fleste blev indløste i Slutningen af Årh., formodenlig fordi han ved den Tid skulde sætte flere af sine Børn ind i en Livsvirksomhed, men sammentælle vi de Obligationer, han ejede ved Udgangen af 1794, få vi det betydelige Beløb af 94,000 Rdl., og desuden ejede han jo Skårupgård, som han 1803 med Gods solgte for 160,000 Rdl.

P. N. Secher blev $\frac{20}{5}$ 1777 udnævnt til virkelig Justitsråd (IV. 3)¹⁷⁾; formodenlig har han i klingende Mønt givet Vederlag for Titlen, men da Kongens Kabinetsarkiv er brændt, kan Summen ikke oplyses. Hans Opfattelse af Landboforholdene karakteriseres ved, at han underskrev de jyske Proprietærers bekendte Adresse til Kronprinsen af Avgust 1790. Da hans Hustru † 1798, fik han $\frac{5}{5}$ Bevilling til at sidde i uskiftet Bo med Børn og Børnebørn¹⁸⁾. Han †

¹⁾ A. St. 47, 837. ²⁾ A. St. 48, 794. ³⁾ A. St. 47, 526. ⁴⁾ A. St. 48, 786. ⁵⁾ A. St. 49, 401. ⁶⁾ A. St. 49, 402. ⁷⁾ A. St. 49, 811. ⁸⁾ A. St. 49, 938. ⁹⁾ A. St. 50, 198. ¹⁰⁾ A. St. 50, 540. ¹¹⁾ A. St. 50, 703. ¹²⁾ A. St. 51, 65. ¹³⁾ A. St. 51, 67. ¹⁴⁾ A. St. 51, 193. ¹⁵⁾ A. St. 52, 56. ¹⁶⁾ A. St. 52, 294. ¹⁷⁾ A. St. 52, 890. ¹⁸⁾ Jyske Reg. 42, 81. ¹⁹⁾ A. St. 50, 350.

1819, 84 År gammel, og blev begr. $17/10$. Et lille Maleri af ham på Pergament ejes af hans Sønnedatters Datter Frøken Metty Leemejer.

☞ på Nørlund Kirstine Mørch, f. 1747, † $21/4$ 1798, Datter af Jørgen Mørch, Ejer af Nørlund (se ovfr. S. 79).

Deres Børn ere Nr. I—V:

I. **Johanne Margrete Secher**, f. 1768, † 1797.

☞ $28/2$ 1794 Hans Folsach. Efter at have været Kadet på 4. År, blev han $9/12$ 1778 Sekondløjtnant, $13/10$ 1779 virkelig Sekondløjtnant ved jyske Regiment Rytteri, $11/12$ 1789 Premierløjtnant ved jyske Dragonregiment, fik $1/2$ 1793 Ritmesters Karakter ved de jyske Dragoner. Han købte derpå s. Å. (Skøde $12/6$) af sin Fader Etatsråd Krist. Mikael de F. til Skavngård Hovedgården Giessinggård med Hovedgårdstakst 69 Tdr. 5 Skp. 1 Fdk. $1\frac{1}{2}$ Alb. Hartkorn, Skovskyld 3 Tdr. 3 Skp. 1 Fdk. $1\frac{2}{3}$ Alb., Mølleskyld 13 Tdr. 6 Skp. 2 Fdk., Tvede Kongetiende 17 Tdr. 4 Skp., Øster Tørslev Kongetiende 58 Tdr. 7 Skp., Tvede Kirketiende 17 Tdr. 4 Skp., Øster Tørslev Kirketiende 63 Tdr. 4 Skp., Bøndergods 404 Tdr. 2 Skp. 1 Fdk. $1\frac{3}{4}$ Alb., og Mølleskyld 5 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk.¹⁾ ialt 653 Tdr. 7 Skp. $1\frac{5}{6}$ Alb. Hartkorn for 70,000 Rdl. Herefter tog han Afsked af Krigstjænesten $22/11$ 1793 med Majors Karakter. Senere blev han dog, $12/6$ 1801, Bataillonskommandør for 3. Bataillon af østre jyske Landeværnsregiment og $2/7$ 1802 fik han Oberstløjtnants Karakter af Landeværnet. Endelig blev han $5/8$ 1815 Generalkrigskommissær med Rang i III. 3 og $28/5$ 1817 Rang i II. 5. Da han samtidig med sidste Udnævnelse indbetalte 2000 Rdl. til offentlig Brug²⁾, var dette formodenlig Købesummen for den højere Rang. Han † $22/7$ 1830.

A. **Peder Kristian Folsach**³⁾, f. $8/4$ 1795, blev $10/5$ 1813 Sekondløjtnant a la suite ved fynske Infanteriregiments annekterede Batailloner, men alt $28/12$ 1815 afskediget; blev derpå Overkrigskommissær $29/4$ 1817. Han købte $31/3$ (Skøde $26/6$) 1818 af Pastor Wagaard i Skelum Skøde på Bælum Nørgård i Ålborg Amt (11 Tdr. 3 Skp. Hartkorn og 5 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Mølleskyld) samt et Hus for 42,000 Rdl., hvilken Ejendom han med 3 tilkomne Huse $1/4$ 1832 (Skøde $20/8$ 1834) solgte til Herredsfoged Hvass i Bælum for 40,000 Rdl. Sølv og 3900 Rdl. Sedler. Efter at have boet til Leje på Vørgård 6—7 År købte han 1839 Fuglsøgaard med c. 22 Tdr. Hartkorn for 22,000 Rdl., men solgte den dog før sin Død og flyttede til Århus, hvor han † $16/2$ 1860.

☞ $10/7$ 1818 Cecilie Karoline Glud, f. 1798, † 1847,

¹⁾ Ldstg. Ptbg. 51, 34. ²⁾ Krigsmin. Arkiv. ³⁾ Se Danmarks Adels Årbog 1885, S. 134.

Dtr. af Hans Juel Glud, Ejer af Dragsgård i Bælum Sogn, og Maren Gundorph.

1. *Hans Juel Folsach*, f. $\frac{17}{11}$ 1819, ex. jur., døde ugift som Forvalter på Ristrup $\frac{1}{7}$ 1868.
  2. *Johannes Marinus Folsach*, f. $\frac{14}{5}$ 1821, † $\frac{10}{6}$ s. Å.
  3. *Johanne Margrete Folsach*, f. $\frac{4}{4}$ 1823, † $\frac{2}{5}$ s. Å.
  4. *Johanne Margrete Folsach*, f. $\frac{26}{8}$ 1824, ugift.
  5. *Marinus Folsach*, f. $\frac{23}{3}$ 1827, † $\frac{12}{5}$ 1831.
  6. *Hans Fredrik Johannes Peter Folsach*, f. $\frac{27}{4}$ 1830, Student 1849. Han købte 1860 (Skøde $\frac{23}{6}$) af Kristoffer Joak. Gotfred v. Barner Hovedgården Hjortshøjlund med Hartkorn 14 Tdr. 7 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. med tilhørende Såstrupgårds Jorder (11 Tdr. 1 Skp. $1\frac{1}{2}$ Fdk. Hartkorn) og Ejendommens Konge- og Kirketiende (ialt 26 Tdr. 3 Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb.), 1 Bolsted og 5 Huse i Hjortshøj og Kongetienden af 111 Tdr. gml. Hartkorn i Hjortshøj for 84,000 Rdl. Denne Ejendom solgte han igen 1873 (Skøde $\frac{15}{6}$) til sin Fætter J. P. F. Secher til Edelslund for 95,000 Rdl. (det medfølgende Inventar og Besætning overtoges for 10,000 Rdl.). Efter sin Farbroder H. Folsach overtog han $\frac{1}{12}$ 1874 Ristrup og efter sin Farbroder J. Folsach endvidere $\frac{18}{6}$ 1878 Gjessinggård (Skøde fra Arvingerne af 16. og 17. Decb. s. Å.).
    - ∞ $\frac{2}{8}$ 1860 Henriette Vilhelmine Ingerslev, f. $\frac{1}{7}$ 1838, Dtr. af Justitsråd Kaspar Peter Rothe Ingerslev til Marselisborg og Marie Meulengracht.
      - a. Kaspar Kristian Folsach, f. $\frac{11}{7}$ 1868.
      - b. Cæcilie Marie Folsach, f. $\frac{31}{8}$ 1870.
      - c. Johannes Fredrik Hans Folsach, f. $\frac{20}{1}$ 1871.
  7. *Marie Adolfine Elisabet Folsach*, f. $\frac{10}{2}$ 1833.
    - ∞ $\frac{5}{7}$ 1855 Fredrik Jørgen Pultz Folsach, Ejer af Vedelslund, hendes Faders Halvbroder, se ndfr. S. 119.
- B. Agnete Kirstine Folsach**, f. $\frac{23}{4}$ 1797, † 1854.
- ∞ $\frac{23}{9}$ 1831 Niels Johannes Secher, hendes Søkendebarn, se ndfr. S. 116.

II. Niels Jørgen Secher, f. $\frac{18}{5}$ 1771. Han ejede først Kærgården i Elsted Sogn, og deltog med $\frac{1}{6}$ i Udstykningsspekulationen med Sødringholm og Demstrup, se ndfr. S. 112. Siden købte han 1803 (Skøde 24. Oktbr.) af sin Fader Skårupgård (25 Tdr. 3 Skp. 3 Fdk. 2 Alb. Hartkorn, 4 Skp. 2 Fdk. Skovskylde) med Tødberg, Mejlbj, Elsted og Elev Kongetiender og Hjortshøj, Egå og Elev Kirketiender og Bøndergods (361 Tdr. 4 Skp. 1 Fdk. $2\frac{3}{4}$ Alb. Hartkorn), ialt 547 Tdr. 2 Skp. 1 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb. Hartkorn, samt Besætning

og Inventarium for 160,000 Rdl. dansk Kurant. Her levede han, indtil de for Landmænd ugunstige Tider, som fulgte på Krigen med England, og Statens Bankerot bragte Ødelæggelse over ham ligesom over flere af hans Frænder. Da han ikke »kunde erholde sit Tilgodehavende hos andre eller Lån endog mod aldeles tilstrækkelig Sikkerhed«, måtte han 6. Juli 1820 indsende Opbudsbegæring til Landsoverretten i Viborg. I sin Statusgørelse opførte han som Aktiver: i Kapital 268,595 Rdl. 14 Sk. Sølv, 71,989 Rdl. 3 Mrk. 9 Sk. Sedler (Skårupgård med Gods og Tiender til 240,000 Rdl., Besætning og Inventarium til 17,153 Rdl.) og i tilgodehavende Renter 4009 Rdl. 1 Mrk. 15 Sk. Sølv og 3317 Rdl. 2 Mrk. 3 Sk. Sedler. I Passiver opgav han: Kapital 168,063 Rdl. 15½ Sk. Sølv og 74,989 Rdl. 3 Mrk. 9 Sk. Sedler og i bortskyldige Renter 4009 Rdl. 1 Mrk. 15 Sk. Sølv og 3317 Rdl. 2 Mrk. 13 Sk. Sedler. Opbud bevilgedes ham den 10/7 og Borgemester Neckelmann i Randers, Ped. Schmidt til Skæring Munkgård og J. B. Secher til Katholm udnævntes til Skiftekommissærer. Den 20. Febr. 1823 bleve Ejendommene stillede til 4. Avktion og tilsloges Kongen (Skøde 29. Septbr. 1824) for kun 69,500 Rdl. Sølv, idet den ekstraordinære Lånefond havde en Prioritet på 110,000 Rdl. Sølv. Efter ½ Årstids Ophold på Kærbygård med Hustru og 2 Døtre (hos N. A. Secher) flyttede N. J. Secher til Sandgården, som hans Broder J. M. Secher (se ndfr. S. 112) ejede og først solgte efter hans Død; her † han 10/11 1838. Han var 28/12 1816 blevet Justitsråd; Miniaturmaleri af ham og Hustru ejes af Frøken Karoline Leemejer (S. 117).

1. ♂ 15/3 1799 Edel Kirstine Secher, f. 5/10, døbt 12/12 1779, begr. 15/9 1811 i Todberg, hans Søkendebarn, Dtr. af Matias Povlsen Secher til Sødrieholm, se ndfr. S. 1 .

2. ♂ 26/4 1820 Johanne Høyer, f. 17/10 1795, † i Århus 30/1 1871, Dtr. af Knud Kristian Høyer, Præst i Nors og Tved.

A. **Kirstine Mørch Secher**, f. 1/6 1800, † i Århus 14/4 1876.

♂ 27/3 1818 Jørgen Martinus Ring v. Fønss¹⁾, f. 23/7 1790, blev 4/12 1704 Kadet, 4/3 1808 Sekonløjtnant i Søetaten og gjorde derefter Tjeneste ved Søværnet i Norge. Som Fører for 4 Kanonbåde erobrede han 19/6 Briggen »Seagull«²⁾. Han blev 1/10 1815 Premierløjtnant, men tog efter sit Giftermål Afsked (3/10 1819), som han fik med Kaptejnløjtnants Tittel. Han ejede Kærgård 1818—29 og blev 1830 Vejer og Måler i Århus, hvor han † 1/6 1870. Han blev RD. 28/1 1810 og var dekoreret med Helena-Medaillen.

¹⁾ Se Danmarks Adels Årbog 1884, S. 135. ²⁾ Garde: Den danske og norske Sømagt 4, 482.

A handwritten signature in black ink, which appears to read 'Jørgen Mørch Secher'. The signature is written in a cursive style with a long, sweeping underline.

Jørgen Mørch Secher,
født 1772, død 1852, Kammerråd, Sjer af Skafføgaard.

1. *Peter Severin Fønss*, f. 1819, † s. Å.
  2. *Niels Peter Fønss*, f. $\frac{3}{5}$ 1820, Student fra Århus 1838, cand. theol. $\frac{17}{1}$ 1848, var siden Huslærer i mange År på Tustrup ved Ålborg, blev Præst i Haderup $\frac{3}{3}$ 1866, i Romdrup og Klarup $\frac{28}{4}$ 1873.
     ☞ i Hobro $\frac{24}{10}$ 1866 Ida Lovise Rosalie Preysz, f. $\frac{22}{1}$ 1827 u. b., Dtr. af Købmand i Randers Gotfred Preysz og Rosalie Hauch.
  3. *Hans Fønss*, f. $\frac{16}{9}$ 1821, ex. jur. $\frac{5}{11}$ 1844 (bekv.), Hospitalsforstander i Kolding 1851, † $\frac{5}{6}$ 1864.
     ☞ $\frac{23}{11}$ 1854 Elisabet Konradine Schuchart, f. $\frac{4}{11}$ 1831. u. b. lever i Københ., Dtr. af Postfører i Kolding Fredrik Schuchart og Nikoline Dinesen.
  4. *Juliane Marie Fønss*, f. $\frac{26}{2}$ 1823, ugift.
  5. *Nikoline Kirstine Fønss*, f. $\frac{10}{5}$ 1824, ugift.
  6. *Henrik Fønss*, f. $\frac{22}{3}$ 1830, ex. jur. $\frac{11}{11}$ 1851, Byfogedfuldm. i Århus 1852—61, Politi- og Vejassistent i Randers 1861—83, bor i Købh.
     ☞ $\frac{20}{5}$ 1869 Jørgine Secher, f. $\frac{31}{1}$ 1837, sit Næstsøskendebarn, Dtr. af Niels Johannes Secher, se ndfr. S. 116.
- B. **Adolfine Sofie Müller Secher**, f. $\frac{25}{7}$ 1803, ugift.

III. **Jørgen Mørch Secher**, f. $\frac{23}{7}$ 1772. Han var i sin Ungdom på Kontoret hos Rådmand Ingerslev som »Skriverkarl«, således i Året 1794 (se Listerne ov. friv. Bidr. fra Jylland til Kristiansborgs Genopførelse bl. Slotsbygningskom.s Akter), men da han tidlig skulde giftes, købte han alt $\frac{29}{11}$ 1796 (Skøde $\frac{14}{6}$ 1797) Skafføgård og Gods med Hvilsager Kirketiende og jus patronatus et vocandi, ialt 321 Tdr. 1 Skp. Hartkorn, af sin Moster Anne Mørch, Povl Behrs Enke, for 60,000 Rdl. På denne Gård bode han til sin Død; største Delen af Godset blev efterhånden solgt, og om Bestyrelsen af Resten udtaler han sig, efter at have fåt Anmodning om at indtræde i et Assuranceselskab, i et Brev af 2. Febr. 1836 i følgende karakteristiske Ord:

»Jeg må se Udfaldet på den megen Kalfatring man foreslår om det Herregårdene så meget misundte Hoveri at give Bonden Anvance for de svære Skatter, han nu må udrede til Dels ved Husbondens Hjælp. Men da jeg nu er for gammel til at udholde den Chikane en uregerlig Sværm af Tjenestefolk altid opvarter med uden noget Udbytte i det mindste i disse Tider, så foretrækker jeg at søge Rolighed i den korte Tid, jeg endnu kan have at leve i, og det skal da glæde mig om mit Godsets vakre Beboere må få det bedre end de have haft end i min Ejetid. Landgilde har de aldrig svaret, og mange liden eller ingen Indfæstning; desuden har jeg forandret Landgilden fra Kurant til en modereret Kornafgift for i det mindste at gavne dem så længe som muligt efter

min Død, men når nu Landgilden skal udredes og en passende Godtgørelse for Hoveriet, som ikke er ubetydelig, når Ejerne ikke benytter det så økonomisk som muligt, som jeg har gjort med Fornøjelse, da jeg har fåt dem i den Orden, at de arbejde ret à la Tyskere, når de ere her, for igen at være fri. Men om de med Pengeafgift fritages for Hoveriet, får de for meget at udrede årlig, da de fleste har 8 Tdr. Hartkorn. Men det er nu Sorger jeg i så Fald ganske vil overlade til min Eftermand.*

I et andet Brev i samme Anledning og af samme Dag ytrer han:

»Om alt både klogt og uklogt Projektmageri om min uheldige Stand (»de næsten banlyste Proprietærer«) går igennem, må jeg, der er gammel og svag og den største Del af Året kan fortjene at kaldes Indvalid, nødes til, før jeg ønskede, at forlade min mangeårige behagelige Virkekreds, som just ikke har skaffet mig megen Fordel; men jeg har levet i Fred og Ro, som jeg skatter højere end Guld, da hverken jeg eller mine Bønder har i 40 År inkommeret nogen Slags Øvrighed med Klager, så jeg vil håbe mit Godssets Beboere vil erindre mig med Agtelse i samme Grad, som jeg vil erindre dem med Kærlighed, da jeg i deres Selskab har levet lige så fornøjet som i min Familjekreds, da enhver har søgt at opfylde mine Ønsker, og det ikke som Slaver, som enhver lystig Skribent nu kalder Hoveribønder, men glade og fornøjede end og ved Måneskinsarbejde, så jeg gjerne akkorderede dem deres Hoveri for en billig Betaling, når samme kunde sikres mig, dog ikke ved Hjælp af Udpantning, og min Ejendom ikke var for skarp og vidtløftig at drive ved egen Kraft for en gammel Mand, især da jeg derhos har altfor liden Agtelse for Tjænestefolkenes Iver i Almindelighed og endnu mindre for vores Landpoliti.«

J. M. Secher ejede også Sandgården i Ørsted Sogn, som han lod sin Broder N. J. Secher, se ovfr. S. 110, bebo og først efter dennes Død ved Avktion $\frac{4}{3}$ 1839 solgte til sin Frænde M. P. Secher, se ndfr. S. 137. Iøvrigt drev han som flere af sine Frænder Ejendomshandler, opkøbte Godskomplekser for at udstykke Bøndergodset, og da han gjorde dette i en heldig Stund, medens Landejendommene endnu stode i Pris og før Landets Velstand fik sit Knæk ved Statsbankerotten, erhvervede han sig derved en så stor Formue, at han kom lykkelig over den trange Tid i 1800 og tyverne, som bragte forskellige af hans Frænder foruden mange andre Landmænd fra Gård og Gods. Han var således med til at afkøbe sin Farbroders Enke, Adolfine Sofie Müller, Sødringholm og Demstrup med Gods, Dalbyheder, Råby og Sødring Kirketiender med jus patronatus et vocandi for 114,500 Rdl. Skødet blev givet $\frac{13}{6}$ 1800 og Deklaration af 26. Juni s. Å. viser, at Hans Ammitsbøll var Parthaver for $\frac{2}{6}$, Landinspektør Fredr. Wittenberg for $\frac{1}{6}$, Niels Secher til Kærgård for $\frac{1}{6}$, Anker Jørgen Secher til Kærbygård for $\frac{1}{6}$ og J. M. Secher for $\frac{1}{6}$. Ved kgl. Resol. $\frac{10}{4}$ 1799 (Rentek. Resol.prot. 1799, 101) var der givet Tilladelse til på de i Resol. $\frac{8}{12}$ 1784, $\frac{13}{7}$ 1785, $\frac{9}{3}$ 1791 og Cirk. $\frac{21}{2}$ 1784, $\frac{2}{8}$ 1785 og $\frac{19}{3}$ 1791 opstillede Vilkår

Dortea Nikoline Marie Secher,

født 1773, død 1857, gift med Kammerråd Jørgen Mørch Secher,
Ejer af Skafføgård.

samt på nogle særlige at bortsælge de to Gårdes Gods uden at Hovedgårdstaksten skulde miste de sædvanlige til Sædegårde knyttede Friheder. Efter at derpå en Del af Godset var blevet bortsolgt, tilskødede Interessenterne den $\frac{22}{6}$ 1802 Hovedgården med Resten til Anders Berg for 64,375 Rdl. Af dette Køb tilfaldt der J. M. Secher blandt andet Sødring og Dalbynder Kirker, ti som Ejer af disse underskriver han sig på et til Kongen indsendt Tilbud af $\frac{20}{3}$ 1799 (Dok. til Rentek. Resol.prot.) om, at ville tilskøde Kongen Kaldsretten til de to Kirker, hvis Landinspektør Ludvig Daniel Wesenberg måtte blive udnævnt til Amtsforvalter over Koldinghus (Vejle) Amt. I Rentekammerets Forestilling toges der end ikke med et Ord Hensyn til dette Tilbud, skønt det ellers var Kongen om at gøre at komme i Besiddelse af Kaldsretten til de forskellige Sogne, og ved Resol. $\frac{21}{6}$ 1799 blev det ledige Embede også besat med Frans Jørgen Hvass.

Også Vosnæsgård ejede J. M. Secher en Tid. Han fik 18. Juni 1808 Skøde på den af Povl Rosenørn Gersdorff for 495,000 Rdl., og Købet drejede sig da om Hovedgårdstaksten (66 Tdr. 2 Fdk. 1 Alb. Hartkorn med Skovskyld 3 Tdr. 7 Skp. 3 Fdk. 2 Alb.), Bøndergodset (607 Tdr. 3 Skp. 1 Fdk. 1 Alb. Hartkorn med Skovskyld 4 Tdr. 1 Skp. 3 Fdk.), Skødstrup Mølle, Skødstrup Kongetiende (37 Tdr. 5 Skp. Hartkorn) og Kirketiende (36 Tdr. 3 Skp. Hartkorn), Elsted Kirketiende (10 Tdr. 7 Skp. Hartkorn) samt Hjortshøj Kongetiende. Efter at have bortsolgt over 330 Tdr. Hartkorn af Bøndergodset, solgte J. M. Secher den $\frac{16}{3}$ (Skøde $\frac{30}{12}$) 1811 Resten (270 Tdr. 6 Skp. 1 Fdk. $1\frac{1}{2}$ Alb. Hartkorn og Skovskyld 2 Tdr. 7 Skp. 1 Fdk. $\frac{71}{78}$ Alb.) og den øvrige Ejendom (undtagen Elsted Kirketiende) til Ditmar Fredrik Ladiges til Barnekov i Meklenborg for 550,000 Rdl. — Han ejede ligeledes Bjørnholm (se S. 114).

Som Landvæsenskommissær i Kallø Amt benyttede J. M. Secher sig af den Landvæsenskommissærer ved kgl. Resol. $\frac{15}{11}$ 1786 givne Ret til at få Rang med Kammerråder (VII, 2) og $\frac{21}{11}$ 1798 fik han Bestalling. Han oplevede sit Guldbryllup 1847 og blev lige som sin Fader en gammel Mand. Han † $\frac{8}{1}$ 1852 på Skafføgård, henved 80 År gammel. Malerier af ham og Hustru ejes af hans Datterdatter Frøken Karoline Leemejer (S. 117). Se i øvrigt Tillæg S. 122.

☞ $\frac{5}{5}$ 1797 sit Søkendebarn Dorteia Nikoline Secher, f. $\frac{6}{12}$ 1773, Dtr. af Matias Povlsen Secher til Sødringholm, se ndfr. S. . Hun solgte (Skøde af 22. Juni 1852) efter sin Husbonds Død Skafføgård med Hartkorn ialt 55 Tdr. 2 Fdk. 2 Alb. og Mølle-skyld 8 Tdr. 4 Skp. og 2 Fæstegårde i Termestrup (c. 15 Tdr. Hartkorn) til J. B. S. Estrup for 72,000 Rdl. og flyttede derpå til Århus, hvor hun døde $\frac{25}{5}$ 1857.

A. **Peder Nikolaj Secher**, f. $7/2$ 1798, ex. jur. $19/1$ 1820 (bekv.), blev 1822 Forpagter, siden Ejer (Skøde $12/7$ 1842) af Bjørnholm, som hans Fader havde købt ved Avktionsskøde $12/7$ 1842. Han blev $16/12$ 1826 Landvæsenskommissær og som sådan $3/6$ 1834 Kammerråd (VII, 2). † $29/3$ 1872.

☞ $23/9$ 1822 sit Søkendebarn Edel Margrete Folsach, f. $17/4$ 1803, † $11/1$ 1863, Dtr. af Hans Folsach til Gjessinggård, se ndfr. S. 119.

1. *Dorte Margrete Secher*, f. $30/3$ 1825, levede på Bjørnholm, † ugift $14/3$ 1873.

2. *Hans Secher*, f. $1/8$ 1827, købte først Frederikkesminde, overtog siden (ved Skøde $13/1$ 1874) efter sin Faders Død tillige Bjørnholm. Han blev Landvæsenskommissær $1/10$ 1865 og er Medlem af Amtsrådet samt Formand for Afløsningen af Gårdmandshoveriet for 9. Landstingskreds.

☞ $1/8$ 1857 Sofie Margrete Neergaard, f. $17/4$ 1836, † $15/6$ 1866, Dtr. af Johan Andreas Neergaard, Ejer af Fannerup (se: Den Grotumske Legatstamtavle I, 40).

a. Peter Nikolaj Secher, f. $11/8$ 1858, Forpagter af Frederikkesminde.

☞ $7/11$ 1883 Agnes Müller, f. $8/11$ 1860, Dtr. af Müller, Ejer af Skårupgård i Nødager Sogn.

α. Sofie Margrete Secher, f. $18/9$ 1884.

b. Marie Kristine Secher, f. $15/6$ 1861, † $18/4$ 1884.

c. Johan Andreas Neergaard Secher, f. $6/12$ 1862.

3. *Jørgen Mørch Secher*, f. $25/9$ 1833, Forvalter på Bjørnholm, † ugift $28/8$ 1872.

4. *Johannes Peter Folsach Secher*, f. $5/2$ 1840, købte i Høsten 1865 Edelslund, som han igen solgte 1874, da han Året i Forvejen havde købt Hjortshøjlund af sin Fætter H. F. J. P. Folsach, se ovfr. S. 109.

☞ $29/5$ 1866 Johanne Dorte Blichfeldt, f. $11/11$ 1845, Dtr. af Hans Fredrik Blichfeldt, Præst i Mørke, og Fredrikke Leemejer, Søster til Rasmus Leemejer, s. S. 116.

a. Peter Nikolaj Secher, f. $14/3$ 1867.

b. Hans Fredrik Secher, f. $2/9$ 1868.

c. Valdemar Secher, f. $21/12$ 1869.

d. Edle Margrete Secher, f. $13/2$ 1871.

e. Marie Secher, f. $20/3$ 1872, † $3/4$ År gl.

f. Dorte Margrete Secher, f. $5/6$ 1874.

g. Johannes Secher, f. $27/11$ 1875.

h. Berta Benedikte Secher, f. $25/5$ 1877.

M. Secher

Matias Sørensen Secher,
født 1799, død 1864, Kommandør i Søetaten, K.D.

B. **Matias Povlsen Secher**, f. $\frac{1}{11}$ 1799, ytrede alt som Dreng en ubetvingelig Lyst til Søen; han kom da $\frac{18}{3}$ 1809 på Søkadet-akademiet og blev $\frac{29}{8}$ 1819 Sekondløjtnant, $\frac{30}{7}$ 1826 Premierløjtnant og $\frac{24}{10}$ 1836 Kaptejn løjtnant i Søetaten. Et Par År efter opholdt han sig en Tid i Livorno for sit Helbreds Skyld. Af Hensyn til Helbredet var det ham også kært, at han 1842 tidligere end sædvanlig på Året måtte gå til Vestindien med en Brigg, da den der stationerede Brigg »Alart« var forlist på Portoriko. Ved Hjemkomsten blev han ($\frac{11}{12}$ 1842) Kaptejn. I Januar 1848 sejlede han som Chef for Korvetten »Valkyrien« til Ostindien i Anledning af Nikobarøernes Afståelse. Da Kongen kort før Skibets Afgang var ombord for som sædvanlig at hilse på de på længere Togt udsendte, pådrog han sig den Forkølelse, som den $\frac{20}{1}$ medførte hans Død¹⁾. Kort efter sin Hjemkomst efter et Års Forløb sendtes M. P. Secher som Chef for Linjeskibet »Skjold« med Blokadeeskadren til Nordsøen. Han skal alt den Gang have været sygelig og vanskelig at omgås for Officerer og Læger. I Løbet af Sommeren må han være blevet kaldt hjem, ti $\frac{17}{8}$ 1849 udnævntes han til Medlem af Konstruktions- og Reguleringskommissionen. Han var blevet RD. $\frac{11}{12}$ 1841 og R. af Æreslegionen $\frac{9}{6}$ 1843, nu blev han $\frac{28}{10}$ 1849 DM. og Året efter, $\frac{3}{8}$ 1851, Kommandørkaptejn. $\frac{16}{7}$ 1853 blev han Medlem af Defensionskommissionen, $\frac{24}{9}$ 1855 Kommandør og $\frac{6}{10}$ 1856 KD. Året efter, $\frac{31}{7}$ 1857, fik han efter Ansøgning sin Afsked på Grund af Svagelighed. Man tilbød ham Tittel som Kontreadmiral, men den afslog han, og han fik så i dens Sted Tilkendegivelse af »Kongens Tilfredshed og Tak for hans lange og med så megen Dygtighed udførte Tjeneste«. Derefter levede han i København, hvor han døde $\frac{7}{2}$ 1864 i de Dage, da Efterretningen om Opgivelsen af Danevirkestillingen kom til Byen, til Dels af Sorg over denne nationale Ulykke. Han var, skriver »Fædrelandet« (Nr. 32) »anset som en meget dygtig Officer, lige som han var en forstandig og agtværdig Mand«. Hans Billede er malet af Marstrand og ejes nu af hans Brodersøn J. M. Secher (S. 117). M. P. Secher var ugift. I Arkiv for Søvæsen har han skrevet nogle Artikler og Afhandlinger, som nævnes i Forfatterleksikonet. Ved Testamente bortgav han følgende Legater:

8000 Kr. til den af Foreningen til Søfartens Fremme oprettede Navigations-skole i Kbh., 2000 Kr. til Skipperstiftelsen i Istedgade i Kbh., 2000 Kr. til Foreningen for Tilvejebringelse af en Enkebolig for Søetaten, 4000 Kr.

¹⁾ Histor. Tidsskr. 3. Ræk. 5, 214.

til Foreningen af 1837 til forsømte Børns Frelse og 1000 Kr. til den kvindelige Plejeforening.

- C. **Niels Johannes Secher**, f. $18/3$ 1803, cand. pharm., ejede 1833—56 Favergård, som han overtog efter Samleren af det bekendte Forfatterleksikon T. H. Erslew, købte siden en Gård i Gellerup ved Århus, hvor han døde $27/10$ 1881. Han blev Landvæsenkommissær $13/5$ 1848 og s. Å. Forligelseskommisær. I Anledning af sin 25 Års Virksomhed som sådan blev han $13/5$ 1873 RD.

☞ $23/9$ 1831 sit Søkendebarn Agnete Kirstine Folsach, f. $23/4$ 1798, † $26/11$ 1854, Dtr. af Hans Folsach til Gjessinggård, se ovfr. S. 109.

1. *Dortea Johanne Secher*, f. $16/10$ 1832, flyttede i Novbr. 1883 til til Århus.

☞ $23/9$ 1852 Karl Erhardi, f. $13/12$ 1824, købte $1/4$ 1856 Kongsgård på Helgenæs, var i en halv Snæs År Medlem af Sognerådet og † $17/3$ 1879.

- a. Kirstine Katrine Erhardi, f. $29/5$ 1854.

☞ $23/9$ 1878 Kristen Tørslev, f. $9/7$ 1852, Ejer af Strandgård på Mols.

α. Anders Tørslev, f. $5/4$ 1880.

β. Johanne Katrine Tørslev, f. $19/1$ 1883.

- b. Niels Johannes Secher Erhardi, f. $5/8$ 1856, Landbrugskandidat 1878, bestyrede Kongsgård for sin Moder til $1/11$ 1883, da han overtog den i Forpagtning.

☞ $10/11$ 1883 Tine Marie Casper, f. $4/1$ 1860, Dtr. af Teglværksejer Casper i Ebeltoft.

α. Marie Erhardi, f. $2/9$ 1884.

- c. Karl Fredrik Erhardi, f. $10/12$ 1857, Forvalter.

- d. Ulrikke Ernestine Avgusta Erhardi, f. $16/7$ 1859.

☞ $12/4$ 1881 Peter Højlund Sinding, f. $5/2$ 1845, Ejer af Rødegård på Mols.

α. Dortea Johanne Sinding, f. $5/1$ 1882.

β. Valdborg Sinding, f. $14/3$ 1883.

γ. Karl Sinding, f. $1/3$ 1884.

- e. Hans Peter Severin Erhardi, f. $1/8$ 1861.

- f. Annette Edel Margrete Erhardi, f. $15/1$ 1863.

- g. Karoline Dortea Erhardi, f. $3/9$ 1864.

- h. Marie Sofie Erhardi, f. $5/3$ 1867, † $16/8$ 1876.

- i. Ingeborg Erhardi, f. $14/4$ 1869.

- j. Marie Erhardi, f. $17/10$ 1871.

- k. Hans Matias Erhardi, f. $15/10$ 1873.

2. *Jørgine Secher*, f. $31/1$ 1837 (u. b.).
 ∞ $20/5$ 1869 sit Søskendebarn (se ovfr. S. 111) Henrik Fønss, f. $22/3$ 1830, Partikulier i København.
- D. **Kirstine Sofie Mørch Secher**, f. $22/5$ 1804, † $20/7$ 1849.
 ∞ 1830 Rasmus Hansen Leemejer, f. $29/6$ 1798, Købmand i Randers (Broder til Frederikke Leemejer, se ovfr. S. 114), † 1842.
1. *Jørgen Fredrik Leemejer*, f. $27/11$ 1831, var Forvalter hos Hans Folsach til Ristrup (se ndfr. S. 119) til dennes Død, blev 1877 Inspektør og Kasserer ved Studenterforeningen i Købh., 1880 tillige Assistent i Kunstakademiets Sekretariat og 1881 tillige Inspektør ved den historiske Samling på Frederiksborg.
2. *Metty Dorteia Leemejer*, f. $2/12$ 1832, ugift, lever i Århus hos sin Moster Adolfine Povline Secher.
3. *Frederikke Karoline Jessine Leemejer*, f. $4/11$ 1833, ugift, var i Huset hos sin Moster Edel Kirstine Secher, gift med Prof. Hermansen til disses Død. Lever i Købh.
4. *Anna Marie Napoline Margrete Leemejer*, f. $25/4$ 1840, ugift, lever på Kærsholm.
- E. **Jørgen Mørch Secher**, f. $29/6$ 1805, ejede først Svallinggård, bode siden på Middelbo i Kristrup ved Randers, † $18/5$ 1884.
 ∞ $31/1$ 1845 Nikoline Fauerschou, f. $8/11$ 1818, † $25/1$ 1876, Dtr. af Ole Fauerschou, Forpagter af Vedø, derpå af Skårupgård, siden af Høgholm, endelig Gårdejer i Brendstrup.
1. *Dorteia Margrete Secher*, f. $3/3$ 1846.
 ∞ $31/1$ 1864 sit Næstnæstsøskendebarn Peter Schmidt, f. $12/8$ 1841, Ejer af Svallinggård, se ndfr. S.
- F. **Adolfine Povline Secher**, f. $16/10$ 1808, ugift, lever i Århus.
- G. **Napoleon Secher**, f. $18/10$ 1809, Student 1829 fra Århus Skole, cand. theol. $16/1$ 1835 (haud. ill.), fik laud. til Dimisprædiken og haud. ill. til kateketisk Prøve, person. Kapell. i Hjortshøj og Egå $16/7$ 1836—1849, købte 1850 en Gård i Skødstrup, men blev $26/11$ s. Å. Præst i Ølsted ved Horsens, i hvilket Embede han † $10/10$ 1884. Han var meget afholdt af sine Sognefolk, der på hans og Hustrus Sølvbryllupsdag gav ham en Sølvkande. Han har stiftet et Brudeudstyslegat til Fordel for Ølsted Sogns Beboere¹⁾.
 ∞ $5/10$ 1841 Margrete Dorteia Kaarsberg, f. $11/2$ 1819, Dtr. af Jens Dons Kaarsberg, Præst i Hjortshøj, Elev og Egå, og Abelone Marie Sand.
1. *Marie Alexandra Secher*, f. $30/10$ 1843, ugift.

¹⁾ Nationaltid. 1884, 3035.

2. *Jørgen Mørch Secher*, f. $15/1$ 1848, Student fra Horsens Skole 1865, cand. philol. $14/6$ 1872 med laud., opholdt sig i Vinteren 1872—73 i Paris for at studere Fransk, var derpå 1873—74 Lærer ved Latin- og Realskolen på Vænedamsvejen i København i Latin og Fransk, idet han samtidig forestod Dimissionskursus til ex. artium. Var Alumnus på Borchs Kollegium $2/9$ 1874—1875, fik 1875 det Hopnerske Rejsestipendium for Filologer på 4 År og samtidig det Lassenske Familjestipendium på 3 År, hvorpå han i Løbet af 1875—77 besøgte Italien, Grækenland og Paris. Han var derpå en kort Tid Lærer i København indtil han 1878 blev Lærer ved den private Latinske i Fredericia. Sammen med Rektor A. Bloch har han udarbejdet: Håndbog i den græsk-romerske Mytologi. Kbh. 1882.
- ☞ $30/12$ 1878 Jensine Cæcilie Jensen, f. $13/4$ 1855, Dtr. af Murmester Karl Ivar Jensen i Århus og Karoline Vilhelmine Funder.
- a. Margrete Dorthea Secher, f. $28/3$ 1880.
 b. Anna Karoline Secher, f. $8/10$ 1881.
 c. Edele Kirstine Secher, f. $1/7$ 1883.
3. *Janus Teodor Secher*, f. $16/8$ 1850, Ejer af Solvang i Egtved ved Kolding.
- ☞ $27/5$ 1880 Anna Dorthea Torup, f. $13/1$ 1859, Dtr. af Peter Torup, Gårdejer i Egtved, og Anna Andersen.
- a. Anna Adolfine Secher, f. $23/1$ 1881.
 b. Jørgen Mørch Napoleon Secher, f. $16/1$ 1883.
4. *Alfred Halfdan Secher*, f. $17/ii$ 1853, Forpagter af Hofgården ved Vadstena i Sverrig.
- ☞ $16/5$ 1880 Signe Marie Kirketerp, f. $10/3$ 1854, Dtr. af Rasmus Kirketerp, Sognepræst i Rårup og Provst i Bjerre og Hatting Herred, og Luise Eline Kirketerp.
- a. Teodor Kirketerp Secher, f. $17/4$ 1881.
 b. Halfdan Secher, f. $12/8$ 1882.
 c. Johanne Luise Secher, f. $13/10$ 1884.
- H. **Aleksander Secher**, f. $18/10$ 1809 (Tvilling), var først Typograf, † som Forvalter på Skafføgård $14/11$ 1841.
- I. **Edel Kirstine Margrete Secher**, f. $10/11$ 1813, † $4/8$ 1879.
- ☞ $14/7$ 1858 Kristen Hermansen¹⁾, f. $31/1$ 1806, en Husmandssøn fra Store Brøndum ved Ålborg. Sin Undervisning fik han hos Stedets Præst, Provst Jungersen, som 1826 dimitterede ham til Universitetet. Han blev cand. theol. $29/10$ 1830 med

1) Nekrolog af Fr. Buhl i Dagbladet 1882, 20. Oktbr.

E. K. Hermansen

Edel Kristine Hermansen,
født Secher, født 1813, død 18 , gift med Professor K. Hermansen.

egregie og fik senere den homiletiske og kateketiske Prøve med laud. 1834 fik han Universitetets Guldmedaille for Besvarelse af Prisopgaven i semitisk Sprog. Derpå blev han $^{17}/_9$ 1841 konstitueret som Docent i semitiske Sprog ved Universitetet, $^{12}/_7$ 1844 Lektor og $^{29}/_9$ 1845 ekstraord. Professor. Efter Prof. Hohlenbergs Død gik Kr. Hermansen over til det teologiske Fakultet som Professor $^{11}/_3$ 1848 og overtog det gamle Testamente som Hovedfag, og i denne Stilling blev han, indtil han $^{16}/_6$ 1882 efter Ansøgning fik sin Afsked. 1878 var han af Universitetet i Leipzig blevet udnævnt til Æresdoktor, $^{18}/_1$ 1858 blev han RD., $^{25}/_4$ 1871 DM., $^{1}/_6$ 1879 KD. II og $^{16}/_6$ 1882 KD. I. I sine yngre År foretog han årlige Rejser til Udlandets Biblioteker og besøgte én Gang Østerlandene. Hans trykte Arbejder ere få i Tal; det betydeligste er Revisionen af Oversættelsen af det gamle Testamente, end videre en Oversættelse af Salmerne og Jesajas, men hans efterladte Bibliotek vidner om hans omfattende Lærdom. Ved Testamente af $^{27}/_6$ 1879 gav han det til Viborg Stiftsbibliotek; et Katalog blev udarbejdet og trykt 1883. Dette viser dog, at Bogsamlingen er bedst forsynet med den ældre Litteratur i de forskellige Fag; for den nyere Tid er den mærkværdig ufuldstændig. Ved samme Testamente¹⁾ stiftede han og Hustru flere Legater, som dog først skulle træde i Kraft efterhånden som nogle i Testamentet nævnte Rentenydere døde bort. Disse ere:

1. Et Legat på 60,000 Kr., af hvis Renter $^{1}/_3$ skal anvendes til Understøttelse af Enker efter Universitetslærere ved Københavns Universitet, $^{2}/_3$ til Hjælp for teologiske studerende. Til dette sidste Legat have Studenter, som stamme fra Kr. Hermansens og Hustrus Forældre, og Sønner af københavnske Universitetslærere Fortrinsret.

2. To Legater på 10,000 Kr. hvert, som skulle bestyres af henholdsvis Sognepræsten i Hvilsager og i Store Brøndum i Forbindelse med 2 af Sognerådet valgte Mænd. Til at nyde Legatportionerne udnævnes hver anden Gang en af henholdsvis Fru Hermansens Bedsteforældres og Prof. Hermansens Bedsteforældres kvindelige Efterkommere, hver anden Gang en i henholdsvis Hvilsager eller Store Brøndum bosat Kvinde.

3. »Det Hermansen—Secherske Familjelegat«, hvortil Boets Overskud anvendes; Portioner på 100 Kr. uddeles til Personer, der ere i Slægt med Legatstifterne, dog have Fru Hermansens Forældres Efterkommere Fortrinsret. Legatet bestyres af Fruen ~~Karoline Leemejer~~ og efter hendes Død af en af Justitsministeriet udnævnt Mand af Slægten.

Kr. Hermansen følte sig så nøje knyttet til sin Universitetsvirksomhed, at det straks var ham klart, at med den vilde også hans Liv ophøre, og han overlevede heller ikke den Dag, da

¹⁾ Fundats af $^{7}/_{11}$ 1883 i Ministerialtid. A. 1884, S. 37—40.

han fratrådte sit Embede, mere end 7 Uger. Han † om Morgenen den 19. Oktbr. 1882. Om hans Distraktion og Originalitet cirkulere mange pudsige Anekdoter ¹⁾. Han havde et blødt Hjærte overfor Nød og Trang og understøttede i Stilhed mange studerende og andre trængende.

IV. **Margrete Secher**, døbt $27/1$ 1775, begr. $16/6$ 1812.

☞ $1/11$ 1799 Hans Folsach, Generalkrigskommissær, Ejer af Gjessinggård (i. ☞ med hendes Søster, se ovfr. S. 108).

A. **Johannes Folsach**, f. $22/2$ 1801, ex. jur. $3/11$ 1821 (bekv.), overtog Gjessinggård efter sin Fader. Han var Tiendekommissær i Randers Amt fra $15/7$ 1837 til $2/3$ 1842 og fik $21/1$ 1839 som Landvæsenkommissær Rang med Kammerråder (VII, 2). Senere blev han Jægermester og endelig, $5/4$ 1876, Hofjægermester. † $11/6$ 1878, ugift.

B. **Edel Margrete Folsach**, f. $17/4$ 1803, † $11/1$ 1863.

☞ $23/9$ 1822 sit Søskendebarn Peder Nikolaj Secher, Ejer af Bjørnholm, se ovfr. S. 114.

C. **Hans Folsach**, f. $30/8$ 1805, han købte 1838 (Skøde $26/6$) Ristrup i Sabro Sogn med Hovedgårdstakst 28 Tdr. 4 Skp. 2 Fdk. 1 Alb. Hartkorn, Skovskyld 4 Skp. 1 Fdk. og nogle få Tdr. Hartkorn kontribuerende Gods og Kongetiende for 46,000 Rdl. Sølv af Josef Gerson Cohen. Han † ugift $14/8$ 1873.

D. **Fredrik Jørgen Pultz Folsach**, f. $3/3$ 1807, Student 1827, cand. jur. $19/4$ 1833 med haud. ill., købte 1838 (Skøde $21/6$) Vedelslund i Sjelle Sogn med Hovedgårdstakst 30 Tdr. 3 Skp. 1 Fdk. $21/2$ Alb. Hartkorn, Skovskyld 9 Tdr. 2 Fdk. $113/21$ Alb., Mølleskyld 1 Td. 2 Fdk., for 41,000 Rdl. Sølv af Vulf Salomon Warburg og Samuel Salomon Warburg, Bankiers i Altona. Han er Formand for Afløsning af Jagtretten i Århus Amt, blev Kammerjunker $2/12$ 1837 og Hofjægermester 1866.

☞ $5/7$ 1855 sin Broderdatter Marie Adolfine Elisabet Folsach, f. $12/2$ 1838, Dtr. af Peder Kristian Folsach, Ejer af Fuglsøgård, se ovfr. S. 109.

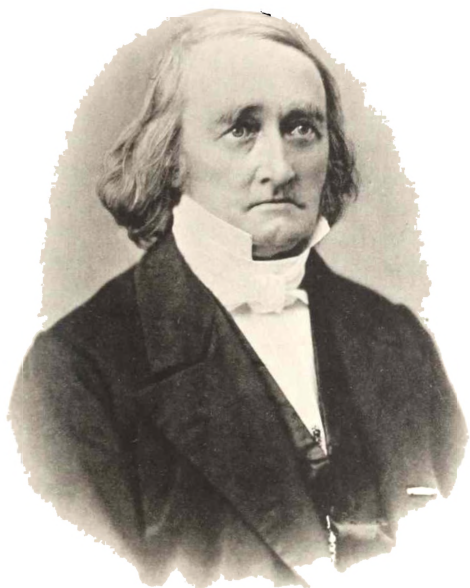
1. *Augusta Folsach*, f. $12/8$ 1857, † $30/6$ 1881.

2. *Hans Kristian Folsach*, f. $17/10$ 1860, † $11/9$ 1873.

V. **Marie Kirstine Secher**, døbt $27/10$ 1777, † $26/6$ 1837.

☞ $19/10$ 1794 Didrik Gottlob v. Kelp, f. 1770, blev Kornet à la suite ved det jyske Dragonregiment (senere jyske Regiment lette Dragoner) $16/10$ 1789, virkelig Kornet $15/4$ 1791, Sekondløjtnant $16/3$ 1798, karakteriseret Premierløjtnant $16/6$ 1803, virkelig

¹⁾ Frederiksborg Amtstidende 1882, Nr. 252.

Nielsen Hemmingsen.

Niels Hemmingsen,
født 18 , død 1882, Dr. theol., Professor ved Københavns Universitet.

7. *Gottlob Fredrik Kelp*, f. $13/7$ 1853, bestyrer Farupgård for sin Moder.
- D. **Nikoline Marie Kirstine Kelp**, f. $1/9$ 1811, lever ugift i Randers.
- E. **Fredrik Ludvig Kelp**, f. $9/4$ 1816, blev Mægler i Ålborg 1848, † $29/6$ 1856.
- ☞ $3/10$ 1845 sit Næstsøskendebarn Charlotte Johanne Marie Secher, f. $11/2$ 1826, Dtr. af Peder Mørch Secher, Ejer af Trudsholm, se ndfr. S. .
1. *Avrelia Klementine Kelp*, f. $4/8$ 1846.
- ☞ $25/1$ 1867 Jens Lauritsen, Overlærer ved Borger-skolen i Marstal.
- a. Anna Charlotte Lauritsen, f. $21/12$ 1871.
2. *Marie Juillette Kelp*, f. $17/10$ 1851, lever ugift i Ålborg.
3. *Rudolf Emil Kelp*, f. $7/2$ 1856, Skriver på Byfogedkontoret i Ålborg.

Tillæg til S. 111 ovfr.

Jørgen Mørch Secher blev Student med laud. 1790 (privat dimitteret), og det er derfor næppe rimeligt, at han var den Person af det Navn, som havde Pladsen hos Rådmand Ingerslev. Det er rimeligere at tænke på hans Søskendebarn af samme Navn, der omtales ndfr. S. 131, og hvis Fader stod i nøje Forhold til Ingerslev, se S. 127.

Alf Sæther

Enket Jørgen Sæther,
født 1742, død 1803, hjer af Kærlbygård og Vesteseng.

Kærbygård-Linjen.

ANKER JØRGEN SECHER, f. $\frac{2}{2}$ 1742, Søn af Sognepræst i Udbyneder og Kastberg Niels Secher (se ovfr. S. 98), gik en Tid sin Fader til Hænde med Bestyrelsen af Sødringholm Gods. Fra 1762—65 blev de under den godsejerlige Skiftejurisdiktion hørende Skifter på Godset besørgede af ham på Faderens Vegne, og alle Skift ebrevne fra den Tid ere af ham egenhændig blevne indførte i Sødringholms Skifteprotokol¹⁾. Senere synes han at have bestyret Kærbygård for sin Faster Edel Sicher, der bode i Århus, i det mindste findes hans Navn under Indberetningerne om de hos Bønderne foretagne Undersøgelser efter ulovlige Brændevinsbrændingsredskaber 1768—69²⁾. Foruden den Formue, han arvede efter sine Forældre, tog han efter sin Faster Edel Nielsdatter Sicher en Broderlod eller 27,087 Rdl. 4 Mrk. 5 $\frac{1}{11}$ Sk., og denne Sum modtog han i den af hende efterladte Sædegård Kærbygård, som han 1769 overtog for 30,372 Rdl.³⁾ Ejendommens Hartkorn var da ialt 383 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. 1 $\frac{1}{2}$ Alb., nemlig: Hovedgårdstakst 25 Tdr. 3 Skp. 3 Fdk., Bøndergods 289 Tdr. 4 Skp. 3 Fdk. 1 $\frac{1}{2}$ Alb., Mølleskyld 4 Tdr. 2 Skp.; i Kongekorn- og Kvægtiender (Kasted 12. 2, Lisberg 34., Spørring 15. 2, Grundfør Havretiende 2. 4) var der 64 Tdr. Hartkorn. Også hans Hustru bragte ham en stor Formue, idet hun først arvede sine Forældre og derefter tog i Arv efter sin Farbroder Peder Mørch på Boller, ialt 31,612 Rdl. 3 Mrk. 11 $\frac{7}{12}$ Sk.⁴⁾

A. J. Secher bode sin Livstid på sin Gård Kærbygård, væsenlig beskæftiget med at drive denne Ejendom, til hvilken han opførte en Hovedbygning, som vel var af Bindingsværk, men dog af så ypperlige Bygningsæmner, at den i de følgende 100 År så godt som ikke trængte til Istandsættelse. Det synes ikke, at han i Bestyrelsen af sin ikke ubetydelige Formue i den Grad som sin ældre Broder har fortsat i det traditionelle Spor og spillet Matador på Penge markedet på Viborg Snapsting. Dog har han ejet følgende Panteobligationer:

1781 Oblig. på 1000 Rdl. af Madam Rosborg til Haraldslund (indløst 1795)⁵⁾.
— 1783 Oblig. på 1000 Rdl. af Ole Severin Rohde til Vivebrogård (indløst 1786)⁶⁾. — 1784 Oblig. på 18,000 Rdl. af Kherre. Niels Sehested til Ryhave (indløst 1796)⁷⁾. — 1788 Oblig. på 9500 Rdl. af Kamrd. Oluf Marcussen til

¹⁾ Skifteprotok. 1742—1788, Bl. 95—130. ²⁾ Århus Amts Regnsk. 1768 og 1769. ³⁾ Lodseddell af $\frac{2}{2}$ i Viborg Landstings Skøde- og Pantebog 46, 169.

⁴⁾ Jfr. ovfr. S. 74. ⁵⁾ Viborg Landstings Sk.- og Pbog. 49, 246. ⁶⁾ A. St. 49, 634. ⁷⁾ A. St. 49, 724.

Isgård og Kvelstrup (indløst 1795)¹⁾. — 1791 Oblig. på 4500 Rdl. af Oberstløjtn. P. v. Weinigel til Rodstenseje (indløst 1804)²⁾. — 1794 Oblig. på 30,000 Rdl. af Bertel Møller til Lundergård (indløst 1798). — 1795 Oblig. på 34,000 Rdl. af Rådmand i Århus Hans Peter Ingerslev til Øland (indløst 1797)³⁾. — 1796 Oblig. på 3500 Rdl. af Kherre. Sehested til Ryhave (indløst 1805)⁴⁾. — 1797 Oblig. på 4500 Rdl. af Birgitte Lassen, Enke efter Justrd. Christensen til V. Ladegård (indløst 1804)⁵⁾. — 1797 Oblig. på 20,000 Rdl. af Krist. Skårup til Boller (indløst 1804)⁶⁾. — 1797 Oblig. på 10,000 Rdl. af Niels Hastrup til V. Kelstrup (indløst 1805)⁷⁾.

Når det herefter ser ud som om han først i sine senere År drev Pengeforretninger, turde det ligge i, at han vist havde overtaget en Del af sine Forældres og Svigerforældres Obligationer, og at disse først senere blive opsagte til Udbetaling. Som det af Opregningen fremgår, ejede han ved sin Død 1803 mindst 72,500 Rdl. i Panteobligationer foruden Kærbygård og en stor Del Jordegods og Tiender uden Gæld. Han tog i Modsætning til flere af sine Frænder kun liden Del i de den Gang almindelige Spekulationer i Udstykning af store Godskomplekser, det såkaldte »Færregårdsslægteri«; dog var han for $\frac{1}{6}$ Parthaver i Udstykningen af Sødringholm Gods (se ovfr. S. 112).

Det fortjæner at bemærkes, at A. J. Secher ikke som flere af sine Brødre og Frænder underskrev den bekendte Adresse til Kronprinsen af 1790, hvori de jyske Proprietærer protesterede mod Landboreformerne. Da Kristiansborg 1793 var brændt, stillede han sig i Spidsen for Indsamlingen på Kærbygård Gods af Bidrag til Slottets Genopførelse. Han kunde indsende eget Bidrag 500 Rdl., fra Godset 342 Rdl., og modtog derefter en særlig Takkeskrivelse fra Kronprins Fredrik. Formodenlig fik alle⁸⁾, som ledede Nationalsubskriptionen, en lignende Skrivelse, men da der næppe mere er mange af disse til, skal den, som A. J. Secher fik⁹⁾, meddeles her i bogstavret Aftryk:

»Ved den af Dem selv og Deres Godsdes Beboere bestemte Summe til en nye Konge-Boligs Opbyggelse, og hvorover De har indsendt Mig Fortegnelsen, har De givet et udmærket Beviis paa Deres Hengivenhed til Kongehuset. De ville og herved imodtage Min Tak herfor, og tillige bevidne samme til enhver af Godsets Beboere. I øvrigt kan De være forvisset om, at Ieg stedse er Deres bevaagne
Kiøbenhavn den 22^e Martii 1794. Frederik CP.

Til

Hr. Iørgen Ancker Secker til Kierbyegaard.«

¹⁾ A. St. 50, 315. ²⁾ A. St. 50, 703. ³⁾ A. St. 51, 404. ⁴⁾ A. St. 51, 506. ⁵⁾ A. St. 51, 681. ⁶⁾ A. St. 51, 683. ⁷⁾ A. St. 51, 684. ⁸⁾ P. N. Secher til Skårupgård tegnede sig for 1000 Rdl., hans Gods for 63 Rdl. 3 Mrk., M. P. Secher til Sødringholm gav 100 Rdl. o. s. v., se Listerne over frivillige Bidrag fra Jylland 1794 i Slotsbygningskommissionens Arkiv. ⁹⁾ Ejes nu af mig.

A. J. Secher var i alle Maader en Hædersmand, på hvis Ord man kunde stole. Han plejede jævnlig, i det han bankede på sin Snustobaksdåse, at sige: »Den, som siger andet, end det han mener, er Pænne-Død en Æsel«. Han søgte ikke som et Par af sine Brødre at få Plads i Rangforordningen, skønt det som Landvæsenkommissær var hans Ret at få Rang med Kammerråder (VII, 2), og hans Hustru kunde til Trods for sin store Indflydelse på ham ikke formå ham til at tage mod Titlen, skønt det pinte hende, at hun f. Eks. var den eneste »Madam«, der kom i Selskaberne hos Stiftamtmanden i Århus O. Høegh-Guldberg, og at de fleste Koner i hendes Omgangskreds vare »Frøer«. Han plejede at svare, at Anker Jørgen var lige god og »ærlig« Mand enten han var Kammerråd eller ikke. Når han derfor 1778 i Hjortshøj Kirkebog i Anledning af, at han stod Fadder til en Broderdatter, kaldes »Landråd«, medens han ellers både før og senere ved lignende Lejligheder kun kaldes »Hr.«, ligger der formodenlig kun en Spøg eller dårlig Vittighed til Grund. Skønt hans Ægteskab oprindeligt ikke skal have været et Inklinationsparti fra Hustruens Side, var der den inderligste Kærlighed mellem dem, og hendes Død var ham et Stød, som han ikke kunde forvinde. Nogen Tid efter Hustruens Død drømte han, at han havde tabt sit kostbare Guldur, der lå på et Bord ved Sængen. Han vågnede og fandt Uret uskadt, men da han fortalte Drømmen, udbrød han bitterlig grædende, at han havde mistet sin bedste Skat. Da han efter hendes Død havde fåt Billedhuggeren Dajon over til sig for at lade udføre en Portrætmedaillon af sig selv, lod han ham også modellere en Medaillon af Hustruen på Grundlag af en Silhuet og de Beskrivelser, han kunde give. Mange Udkast skulle være blevne vragede af ham, inden han var tilfreds med Dajons Model af hende. Formodenlig fik hvert af Børnene et Eksempel af disse Medailloner i Gibs, men så vidt vides, findes kun tre Par bevarede. Ved samme Lejlighed er sagtens også blevet udført det Gravminde, bestående af en Sandstensstøtte med Portrætmedaillon i Marmor af ham og Hustruen, som nu står på deres Grav på Kasted Kirkegård. — Da det altid giver bedst Forestilling om en Mand, at høre ham selv udtale sig, skal her, skønt det ikke kan gøre Krav på nogen almindelig Interesse, meddeles et Brev fra ham til Sønnen Jakob Bergh Secher, som var i Huset hos Herredsfoged Schønau i Lemvig. Det er skrevet få Dage før hans Død, med en noget rystende Hånd, men dog klart og tydelig.

Kjære Søn!

Tak for Dit sidste Skrivelse; er mig overmaade kiært, at Du er i god Stand og ved Helbred, det ieg ønsker maae vedvare; mit er Gud skee [Lov]

nogenledes, ieg er oven Sengen og, Gud skee lov, kan reterere mig selv. Ieg ønsker Dig, min gode Jacob! megen Held og Veldsignelse til attraaede Reise til Kiøbenhavn, Gud leede Dig paa alle Dine Veie, og lad mig, kiære Son, see at Du anvender Tiden vel til Dit eget sande Gavn, og lad Dig ei forføre til noget, der kan skade Dig og bedrøve Din gl. Fader. Naar Din Principal anseer det kan være til dit Vel, har ieg intet derimod, men ieg tviler paa nogen af Dine Brødrer til den tid bliver i Kiøbenhavn, saa kommer det and paa, om Du ene kan bestyre Dine Sager i den vidtløftige Stad imellem saa mange Slags Mennisker og forskellige Tænkemaader. I May troer ieg Din Søster i Kiøbenhavn, Hun er nok ei frugtsommelig, agter at giøre en Tour her til Jylland og forblive her det meste af Sommeren. Hendes Man følger her til Landet med for det første til in [i] Juny, da Han igien Reiser og siden efter kommer at afhændte Hende, der om fik ieg i Tirsdags Brev. Naar ieg taler med Jeramias ¹⁾ og Hans Kone, skal ieg giøre aftale med Dem og faae Dig til at være i Deres Huus, venter Du og Din Søster kan komme vel til rette sammen. — Stræb nu endelig med Din læsning, saa længe Du er ved Schönau, det vil naar Du kommer til Kiøbenhavn gavne Dig u-sigelig meget. I Dag begynder Sessionen i Aarhus, nu kommer det an paa om Søren og Uldrich kan slippe Skud frie. Det kan dog koste lieutenantent noget med saa mange af Sessions Herrerne, det er vel i Lemvig som andre Stæder, at alting er kostbar. I Løverdags aftes og i Mandags Aftes blev ieg 26 st $\frac{1}{2}$ af mine Stald Stude Qvit, hvoraf 10 har den Fornøielse at gaa Land Veis, en smuk sparese (!) Tour. Paa Fredag reiser Jens Ladefoget af sin Tieniste, ieg faaer ingen igien inden Maydag, men nærer mig med Rasmus. Cassels Kone er saa vidt ieg veed i god Stand igien, vel at Han beholdt Hende, det er ei got naar de skal skilles ad og de foreenes sammen. Din Broders Koene i Zeuthen er nu igien brav Rask, i Aarhus er de og i god Stand, den lille Marie har haft Meslingerne og igien kommet sig. Nu begynder Pløiene at lade sig see paa Marken, skiøndt ieg ei her paa Marken pløier saa hastig. — Hr. Lieutenanten og Frue beder ieg ærb[ø]dig hilset. Vær selv kiærlig hilset fra mig og Dine Sødskende og forbliver

Kierbyegaard d. 31te Martij 1803.

Din oprigtige Fader
Secher.

Udskrift ²⁾): Velædle Hr. Jacob Anchersen Secher, logerende hos S.T. Hr. Landeværnslieutenant, By og Herredsfoged von Skønau i Lemvig.

A. J. Secher døde pludselig få Dage efter at have skrevet dette Brev, som han sad og røg sin Pipe, den $\frac{3}{4}$ 1803, 61 År gammel. Ved Fundats af $\frac{28}{9}$ 1769 ³⁾, et halft År efter at han havde overtaget Kærbygård, stiftede han et i Gården endnu prioriteret Legat på 1200 Rdl., af hvis Renter Renten af 1100 Rdl. skulde gives til de fattige i Kasted, Brendstrup, i Tilst Sogn, i Trige, Søften, Ølsted og Spørring. Renten af 100 Rdl. skulde anvendes til Vedlige-

¹⁾ Regimentskvartermester Jeremias Møller Secher, gift med Margrete Grotum Secher, Brevskriverens Datter. ²⁾ Udskriften er ikke egenhændig, og dette forklarer at Sønnen urigtig får tillagt Navnet: Anchersen. ³⁾ Dahl: Fundationer for Århus Stift, S. 66.

Anna Marie Morch

Anna Marie Morch,
født 1730, død 1799, gift med A. F. Secher, Gjer af Hærblygård.

holdelse af Kristen Mikkelsen Sikers, Begravelse i Århus Domkirke »i den smale Karlegang ved Dåben«, som skulde forblive til Begravelse for Legatstifterens Efterkommere. Dette Gravsted lod Domkirkens Inspektion imidlertid fylde som hjemfaldet til Kirken, da ingen Reklamation skete fra Ejeren til Kærbygård, efter at offentlig Bekendtgørelse i Henhold til Anordning 22. Febr. 1805 havde fundet Sted. Ifølge Henvendelse fra daværende Ejer af Kærbygård, ndfr. nævnte N. A. Secher, tillod derfor Stiftsøvrigheden ved Resol. 21. Juli 1828, at Renten af de 100 Rdl. blev anvendte til Vedligeholdelse af A. J. Sechers og Hustrus Gravsted på Kasted Kirkegård¹⁾.

Til A. J. Sechers fortrolige Omgangsvener hørte Præsten i Årslev, den som Botaniker bekendte Rasmus Winther Assens. Denne opkaldte to af sine Børn efter A. J. Secher og hans Hustru, og han blev også ved kgl. Kommissorium af 17. Apr. 1801 i Forening med Overkrigskommisær Ingerslev beskikket til i sin Tid som Skiftekommissærer at behandle Boet efter A. J. Secher og dennes Hustru. De overtog derfor Boet efter den førstes Død, men alt 26. Apr. s. Å. blev det overgivet Arvingerne til fri Behandling²⁾. Da Kærbygård solgtes for 140,000 Rdl. (se ndfr. S. 136) og A. J. Secher efterlod sig Panteobligationer til c. 72,000 Rdl., har Boets Formue formodentlig været c. 220,000 Rdl., altså en Del mindre end den hans oven (S. 107) nævnte Broder efterlod sig. Det må dog mindes, at A. J. Secher lod 4 af sine Sønner blive Studenter og to af disse tage teologisk Eksamen. Hans og Hustrus Silhuetter, udførte 1794, af hvilke her meddeles Afbildning, ejes af mig.

☞ ²¹/₉ 1770 på Nørlund Anne Marie Mørch, f. ¹⁴/₁₀ 1750 på Nørlund og Datter af Jørgen Mørch, Ejer af Nørlund, se ovfr. S. 79. Det fortælles, at hun først hævde fattet Kærlighed til sin senere Svoger M. P. Secher, men at hun, da denne halv Vejs havde bundet sig til sit Søkendebarn A. S. Müller, nægtede at gifte sig med ham og tog hans Broder. Hendes Samliv med denne er omtalt ovenfor; han lod hende, der var en kraftig og dygtig Natur og i adskilligt slægtede Moderen på, råde i mangt og meget, af og til måske for meget. Når hun brusede for stærkt op mod Børnene eller Tyendet, kunde dog et: An' Mari'! udtalt fra Mandens Side, altid bringe Ro i Sindet; Børnene sluttede heraf, at Moderen dog alligevel var bange for Faderen. Hun gennemførte stor Tarvelighed i Huset også med Hensyn til Børnenes Føde og Påklædning, så at Sønnerne stode på Kirkegulvet til Konfirmationen i samme Klæder,

¹⁾ Skrivelse fra Domkirkens Inspektion af ⁵/₇ 1828 og fra Stiftsøvrigheden af ²¹/₇ 1828 i Skøde- og Pantebog for Hasle m. fl. Herreder 11, 507 og 925.

²⁾ Hasle m. fl. Herreders Skifteprotok. 1799—1810 Bl. 55, 61.

den ene efter den anden. Børnene plejede, når de voksne havde fåt Kaffe, at få denne spædt halvt op med Vand. Sønnen Markus, som var hendes Yndling, vilde en Gang vende hende af hermed og kyssede hende først efter Sædvane på den ene Hånd til »Tak for Kaffe«; der næst tog han den anden Hånd og kyssede den til »Tak for Vand«, men denne Ironi indbragte ham kun Prygl, indtil Faderen rejste sig og sagde, at nu var det nok.

Da Anne Marie Mørch var liden, kom der en Gang en norsk Spåkvinde til Nørlund og udbad sig af hendes Moder at måtte spå dennes mange Pigebørn. Hun fik Lov dertil for de ældres vedkommende, men om disses Skæbne havde hun ikke meget mærkeligt at fortælle. Hun spurgte derfor, om hun ikke måtte se den lille Piges Hånd, da hendes Skæbne vilde blive mærkeligere end de andres. Da det nu tillodes, sagde hun, at Anne Marie vilde blive gift med en Mand, der ejede en stor Herregård med 6 (eller 8) Skorstene, og at hun vilde blive som en Moder for en Søsters Børn. Hvis hun kunde overleve sin 5ode Fødselsdag, vilde hun blive meget gammel, men dette vilde holde hårdt. Da nu det andet, som Spåkvinden havde sagt, gik i Opfyldelse, også det med Søsterbørnene, ti da Søsteren, der var gift med Tomas Secher, døde, bleve hendes 4 Døtre opfostrede på Kærbygård, gjorde Spådommens sidste Del et stærkere og stærkere Indtryk på A. M. Mørch, og da hun nærmede sig det 5ode År, var hun overtydet om, at hun vilde dø til den forudsagte Tid. Dette skete også, hun døde af Gulsot den $15\frac{1}{2}$ 1799, 49 År og 2 Måneder gammel. På Grund af den Indflydelse, som Spådommen havde på hende, vilde hun ikke tåle nogen Spåkælling i sit Hus¹⁾. — Hun har indført sin Bryllupsdag og Navnene på sine Børn i sit med Sølvspænder forsynede Eksemplar af Kingos Salmebog, som nu ejes af mig.

Deres Børn ere Nr. I—X:

I. **Niels Secher**, f. $\frac{9}{5}$ 1772, † $15\frac{1}{8}$ s. Å.

II. **Johanne Marie Secher**, f. $14\frac{1}{7}$ 1773, † $25\frac{1}{5}$ 1836.

☞ $14\frac{1}{10}$ 1791 Jens Stougaard²⁾, f. $23\frac{1}{11}$ 1761, en Snedkers Søn fra Ry. Efter at have gåt i Århus Skole blev han Student 1783 med Udmærkelse. Efter at have taget filosofisk Eksamen, blev han Huslærer hos sin senere Hustrus Farbroder på Skårupgård, og dette

¹⁾ De om hende og hendes Husbond meddelte Småtræk ere mig fortalte af deres Børnebørn, særlig deres Dattersøn Arkivassistent Karl Secher. ²⁾ Jens Stougaard, en Nekrolog af H. H. Blache (Århus Skoles Progr. 1832), Blache i Hist. Tidsskr. IV. 3, 58—59. Hundrup: Filol. Kandidater, 1849, S. 70.

blev vel Anledningen til at han senere fik sig en Hustru af Slægten Secher. 1785 drog han igen til Universitetet og $24/6$ 1788 blev han Hører ved Roskilde Skole. Derefter blev han $2/10$ 1789 Vicekonrektor ved Århus Skole med Ret til at blive Konrektor efter Worms Død, og dette blev han 1791 efter at have taget Skoleembedseksamen $29/6$ s. Å. med laud. Han blev Skolens Rektor $27/12$ 1805, fik Tittel af Professor $2/9$ 1815 og blev $25/1$ 1821 RD. Han † $4/3$ 1838. Til Understøttelse for en trængende Student fra Århus Skole stiftedes »Legatet til Professor og Rektor Jens Stougaards Minde«. Han virkede med ved Oprettelsen af Århus Stiftsbibliotek, Bibelselskabet og en Søndagstegneskole for Håndværkere. »Han tilhørte den nyere Tid og var fortrolig med de bedre og friere Anskuelse om Optrædelsen og Undervisningen. Med Grundighed og Livlighed forklarede han de latinske Pensa, der vare faldne i hans Lod, og oversatte dem i et smukt og korrekt Sprog. Sine Disciple omgikkes han med Venlighed og faderlig Godhed og var altid beredvillig til ved sin Mellemkomst at udjævne fortrædelige Sager, der ellers kunde være blevne farlige nok for de pågældende. Han forstod med Alvor og Kraft at vedligeholde Ro og Orden ved Undervisningen, og det var sjælden, at nogen Discipel ved Kådhed i Ord eller Gærning vovede at forstyrre Opmærksomheden. Det var derfor intet Under, at han mellem sine Medborgere stod i stor Anseelse og i høj Grad vandt sine Disciples Højagtelse og Kærlighed«. Stougaard udgav Månedsskriftet »Clio« 1797—1799, men har i øvrigt kun ladet trykke få Ting.

- A. **Anker Jørgen Stougaard**, f. 1792, døbt $26/9$, Student fra Århus Skole 1814, tog kirurgisk Eksamen 1823 og var derefter Kandidat på Fredriks Hospital indtil 1827, blev karakteriseret Bataillonskirurg ved sællandske Jægerkorps i København $14/3$ 1833, Underlæge ved 1. Jægerkorps $1/7$ 1842, var med i Felttogene 1848 og 1849 og gjorde under Våbenhvilerne Tjeneste ved Garnisonshospitalet. Han blev RD. $6/10$ 1851, afskediget $16/6$ 1857 og samtidig udnævnt til Krigsråd; siden praktiserede han i København, hvor han † $30/1$ 1869. Han testamenterede 500 Rdl. til Københavns Børnehospital, 500 Rdl. til st. Johannes Kirken og 4000 Rdl. til Sygehjemmet. Stougaard var gift med en Datter af Georg Arvesen, Kammer-tjæner hos Fredrik VII, men efterlod sig ingen Børn.
- B. **Ane Marie Mørch Stougaard**, døbt $28/5$ 1794, † i Våren 1876 hos Sønnen i Tæbring Præstegård.

☞ $12/11$ 1823 Hans Peter Møllerup, en Søn af Klokker og Graver ved Århus Domkirke Søren Møllerup, f. $20/3$ 1797, blev Student fra Århus Skole 1815, cand. theol. $3/11$ 1819 med laud.

egregie, og derpå Adjunkt ved Århus Skole $^{11}/_{12}$ 1819. Siden blev han Præst i Trige og Ølsted $^{5}/_{11}$ 1830 og $^{2}/_{10}$ 1838 i Harridslev og Albæk. Han var Provst fra $^{8}/_{10}$ 1843 til $^{16}/_{2}$ 1849 og † $^{10}/_{8}$ 1862.

1. *Janus Severin Mollerup*, f. $^{20}/_{10}$ 1824, Student fra Århus Skole 1844, cand. theol. $^{10}/_{7}$ 1851, hvorpå han blev konstitueret Adjunkt ved Roskilde Skole $^{22}/_{1}$ 1855, men forflyttedes samme År til Århus Skole, hvor han fik endelig Udnævnelse $^{1}/_{3}$ 1856. Han blev personel Kapellan hos sin Fader i Harridslev $^{21}/_{2}$ 1862, og da denne s. Å. døde, $^{27}/_{12}$ s. Å. Præst i Ljorslev og Ørding. Herfra forflyttedes han $^{23}/_{4}$ 1870 til Tæbring, Ovtrup og Rakkeby på Mors, og derfra $^{6}/_{4}$ 1878 til Hovelbjerg og Granslev, hvorhos han $^{31}/_{5}$ s. Å. blev Provst. $^{23}/_{1}$ 1883 blev han Præst i Gelsted og Rørup på Fyn.

1. ♂ $^{17}/_{8}$ 1855 sit Søkendebarn Johanne Marie Høyer, f. $^{28}/_{3}$ 1830, † i Århus $^{22}/_{9}$ 1860, Datter af Justitsråd Erik Høyer, Byfoged i Hobro, se ndfr. S. 130. Hendes to Børn † små.

2. ♂ $^{28}/_{7}$ 1863 Anna Kirstine Hagemann, f. $^{27}/_{5}$ 1843, † $^{15}/_{4}$ 1878, Datter af Martinus Nikolaus Hagemann, Præst i Støvring og Møllerup, og Marie Dahl.

3. ♂ 1883 Johanne Agate Hagemann, f. $^{6}/_{10}$ 1854, Datter af samme.

a. Johanne Marie Mollerup, f. $^{12}/_{9}$ 1864.

b. Hans Peter Martin Mollerup, f. $^{17}/_{6}$ 1866.

c. Marie Margrete Mollerup, f. $^{7}/_{4}$ 1868.

d. Martin Nikolaj Mollerup, f. $^{20}/_{12}$ 1869.

e. Anker Jørgen Mollerup, f. $^{12}/_{8}$ 1871.

f. Viggo Mollerup, f. $^{29}/_{5}$ 1873.

g. Jenny Kirstine Mollerup, f. $^{20}/_{6}$ 1874.

h. Anna Mollerup, f. $^{2}/_{4}$ 1878.

i. Karen Elisa Mollerup, f. $^{16}/_{7}$ 1884.

2. *Johanne Margrete Mollerup*, f. $^{3}/_{10}$ 1826.

♂ $^{12}/_{11}$ 1851 Fredrik Stoud Høst, f. $^{13}/_{6}$ 1817, ex. jur. $^{12}/_{5}$ 1840 (bekv.), blev senere Amanuensis hos Biskoppen i Århus Stift og i Maj 1847 Godsforvalter på Støvringgård Kloster; $^{26}/_{10}$ 1858 blev han tillige Landvæsenskommissær og $^{25}/_{9}$ 1860 Kancelliråd, $^{8}/_{7}$ 1872 Justitsråd.

a. Kornelia Marie Høst, f. $^{31}/_{8}$ 1852, u. b.

♂ $^{18}/_{9}$ 1877 Henrik Fredrik Marius Langballe, f. $^{21}/_{2}$ 1838, Ejer af Dronningborg.

b. Signe Høst, f. $^{3}/_{4}$ 1855.

c. Hans Peter Høst, f. $^{14}/_{1}$ 1857, Student 1874 fra Randers

Skole, cand. polyt. (Ingeniørvidenskab) $30/1$ 1880 og derefter i Januar 1881 Assistent ved Vejvæsenet i Randers Amt.

d. Kristen Georg Høst, f. $13/5$ 1864, Student fra Randers Skole 1882, studerer Retsvidenskab.

C. **Margrete Grotum Berg Stougaard**, døbt $8/6$ 1796, † $21/6$ 1860.

☞ Erik Høyer, f. $7/1$ 1793, Student fra Århus Skole 1815, cand. jur. $17/4$ 1820 med laud., derpå Kancellist i Danske Kancelli, Regimentskvartermester og Avditør ved det holstenske Lansenerregiment $10/1$ 1826, Overavditør 1831, Borgemester og Byfoged i Ribe $29/10$ 1839, Byfoged og Byskriver i Hobro, Herredsfoged og Skriver i Rinds og Gislum Herreder $14/10$ 1844, udnævnt til Justitsråd $4/1$ 1856, afskediget $24/5$ 1856, † $15/9$ 1864 i Århus.

1. *Johanne Marie Høyer*, f. $28/3$ 1830, † $22/9$ 1860.

☞ $17/8$ 1855 sit Søkendebarn Janus Severin Møllerup, f. $20/10$ 1824, nu Præst i Gelsted og Rørup, se ovfr. S. 129.

D. **Peter Jørgen Stougaard**, f. $2/7$ 1798, Student fra Århus Skole 1818, cand. theol. $28/4$ 1823 med haud. ill., blev Adjunkt ved Århus Skole $3/8$ 1824, Præst i Vindum $6/11$ 1829 og i Davbjerg og Mønsted $3/7$ 1843, hvor han † $15/12$ 1865.

☞ $23/6$ 1830 sit Næstsøkendebarn Margrete Sofie Hahn, f. $18/5$ 1810, † $23/2$ 1882, Dtr. af Joh. Kr. Hahn, Præst i Brand, se ovfr. S. 80.

1. *Johanne Marie Elisabet Stougaard*, f. $10/1$ 1832.

☞ $23/6$ 1858 Karl Georg Gottfried Faber, f. $5/10$ 1830, Student fra Viborg Skole 1849, cand. jur. $8/1$ 1856 med laud., Overretsprøveprokurator i Viborg 1859, Overretsprøveprokurator $7/12$ 1861, Borgemester, By- og Rådskriver s. Std. $25/2$ 1871, blev RD. $21/7$ 1874 og DM. $1/7$ 1875, Herredsfoged i Middelsom og Sønderlyng Herreder $17/4$ 1878, er Medlem af Viborg Byråd, af Direktionen for Sindssygeanstalten i Viborg og Direktionen for Ny jyske Købstadkreditforening.

a. Luise Faber, f. $26/9$ 1864.

b. Povline Faber, f. $2/6$ 1866.

c. Karl Georg Gottfried Faber, f. $8/9$ 1867.

d. Valdemar Faber, f. $11/6$ 1869.

e. Johanne Marie Elisabet Faber, f. $19/7$ 1871.

2. *Elisabet Katrine Stougaard*, f. $21/5$ 1833, lever i Århus, ugift.

3. *Georgine Marie Stougaard*, f. $14/12$ 1834.

☞ $13/10$ 1863 Vilhelm Kristian Sørensen, f. i Hobro $10/8$ 1836, var Forpagter af Amdrupgård ved Hobro fra $1/10$ 1863 til $1/5$ 1870, ejede derpå Kornum Vestergård fra April 1871 til Maj 1882, lever nu i Hobro.

- a. Søren Sørensen, f. $10/9$ 1864, Student fra Viborg Skole 1882, studerer Medicin.
- b. Margrete Sofie Sørensen, f. $2/7$ 1866.
- c. Jakob Emil Sørensen, f. $28/4$ 1869.
- d. Luise Karoline Sørensen, f. $11/11$ 1874.
4. *Janus Stougaard*, f. $17/8$ 1836, først Handelsrejsende, tog Borger­skab i København som Grosserer (Manufakturvarer) 1876.
 ☞ $25/9$ 1874 Jørgine Margrete Sonne, f. $22/5$ 1844, Dtr. af Skibsreder Tomas Sonne og Anne Katrine Schmidt (1 Barn † spæd).
5. *Johanne Kristiane Stougaard*, f. $15/5$ 1838, lever i Viborg.
 ☞ $1/3$ 1866 Johan Jensen Johansen, f. $11/9$ 1813, Student fra Borgerdysskolen på Kristianshavn 1830, cand. theol. $8/7$ 1842 med *haud. ill.*, personel Kapellan i Harridslev, Sejl­strup og Rakkeby $28/4$ 1842, i Vadum $8/7$ 1847, Præst i Vrid­sted og Fly $15/9$ 1857, hvor han † $9/4$ 1867, idet han, medens han var ved at døbe sit eget Barn, blev ramt af et Slag, som næste Dag havde Døden til Følge.
- a. Teodora Anna Johansen, f. $16/2$ 1867.
6. *Povline Stougaard*, f. $1/10$ 1840, lever i Århus, ugift.
7. *Emil Wesenberg Stougaard*, f. $21/3$ 1844, ejede Ramskov i Vin­ding ved Hobro 1871—74, købte derpå Sofedal i Sinding Sogn.
 ☞ $21/7$ 1871 i Helligåndskirken i Kbh. Johanne Av­gusta Jørgensen, f. $27/8$ 1844, Dtr. af Købmand Lars Jør­gensen og Bente Marie Johnsen.
- a. Lavrids Janus Peter Anker Stougaard, f. $6/7$ 1872.
- b. Johan Teodor Stougaard, f. $25/6$ 1874.
- c. Marie Margrete Stougaard, f. $7/6$ 1876.
- d. Johanne Emilie Stougaard, f. $3/8$ 1880.
- E. *Georgine Stougaard*, f. 1802, † $10/10$ 1833.
 ☞ 1830 Hans Kristian Bursche, f. $28/12$ 1806, Køb­mand, siden Mægler i Århus, se ndfr. S. 134.
1. *Jens Kristian Bursche*, f. $5/6$ 1831, † $15/1$ 1840.
- F. *Johan Henrik Tauber Stougaard*, f. $25/11$ 1807, en Tid For­pagter af Gerlev, siden af Hald Præstegård, derpå Opsynsmand på en Plantage på Støvringgård Gods, † i Randers 1877, ugift.

III. **Jørgen Mørch Secher**, f. $22/9$ 1774, købte $22/6$ 1802 Brend­strupgård med 10 Tdr. 3 Fdk. $1/2$ Alb. Hartkorn, Skejby Sogns og Brendstrup Bys Kongetiende for 18,600 Rdl. og ejede den til 1816, † i Århus $18/8$ 1817. Se i øvrigt ovfr. S. 122.

☞ $11/6$ 1802 Marie Povline Gregersen, f. $15/6$ 1785, † hos

Sønnen i Gerlev Præstegård $\frac{8}{10}$ 1863, Datter af Provst Lavrids Gregersen, Præst i Todberg og Mejlby.

A. **Marie Secher**, f. $\frac{3}{8}$ 1803, † ugift i Gerlev $\frac{17}{12}$ 1868.

B. **Anker Jørgen Secher**, f. $\frac{28}{12}$ 1806, Student fra Århus Skole 1828, cand. theol. $\frac{4}{5}$ 1836 med n. c., blev personel Kapellan i Fruering $\frac{25}{9}$ 1838, i Brabrand $\frac{21}{10}$ 1847, endelig Præst i Vester Tørslev $\frac{27}{1}$ 1852 og i Gerlev og Enslev $\frac{15}{7}$ 1858, hvor han † $\frac{18}{5}$ 1875.

∞ $\frac{21}{11}$ 1857 Rebekka Petrine Rasch, f. $\frac{4}{1}$ 1811, lever i Randers, Dtr. af Portrætmaler Ole Magnus Rasch i Nørre Sundby og Kristiane Müller.

C. **Lavrentine Dortea Johanne Secher**, f. $\frac{23}{11}$ 1808, lever ugift i Århus.

D. **Nikoline Kirstine Secher**, f. $\frac{29}{5}$ 1811, lever ugift i Århus.

E. **Johanne Georgine Marie Secher**, f. $\frac{23}{11}$ 1815, lever ugift i Århus.

IV. **Ole Ankersen Secher**, f. $\frac{8}{11}$ 1775, blev først undervist i Hjemmet, hvor hans Forældre under Børnenes Opvækst stadig holdt Huslærere, senere sat 2 År i Huset hos Provst A. Bredsdorff i Haslund, som 1792 dimitterede ham til Universitet, hvor han tog Eksamen Artium og 2. Eksamen med laud. Han tilbragte nu et År med at læse Tysk og Engelsk for at tilfredsstille sin Lyst til filologiske Studier, i det det var hans Faders Ønske, at han skulde studere Teologi. Efter et kortvarigt, men flittigt Studium, under hvilket han særlig havde Udbytte af Hornemanns, Moldenhawers og Münters Forelæsninger, blev han cand. theol. $\frac{28}{4}$ 1796 med laud. Han tilbragte nu 2 År i Hjemmet, beskæftiget dels med Studier, hvor til han lånte Bøger af Stiftamtmand Guldbergs og Biskop Jansens Bogsamlinger, dels med under sin Faders dygtige Vejledning at sætte sig ind i Agerbruget og Landøkonomien. »Som min Fader elskede Godsets Bønder, så behandlede han dem med en retfærdig Bestemthed og Kraft, der gjorde, at de stedse frygtede for at overtræde Pligt og Lovens Bud vel lige så meget af Agtelse for Godsejeren, som af Ærefrygt for Loven. Hvad jeg vandt ved et sådant Eksempel, var det Princip, jeg i Embedsforhold stedse har fulgt: at håndhæve Pligt uden Hensyn til enten jeg vandt eller tabte den Udannedes Bifald¹⁾.« Endelig blev han 1798 (vgl. Stadf. $\frac{26}{10}$) af Grevinde Friis, Enke efter Gehejmråd. Desmercieres, der yndede hans Fader, kaldet til Sognepræst i Søften og Foldby²⁾. Da han endnu ikke var fuld-

¹⁾ Selvbiografi i Søftens Kirkebog. ²⁾ Jyske Reg. 50, 779.

myndig, fik han $^{21}_{12}$ 1798 kgl. Dispensation fra Aldersbestemmelserne ¹⁾. Senere blev han Herredsprovst, $^{10}_{1}$ 1812 Amtsprovst og $^{4}_{9}$ 1816 uden Ansøgning tillige Stiftsprovst; han tog der efter Bolig i Århus. Han ejede en kort Tid Trudsholm, som han ved Købekontrakt $^{14}_{8}$ 1804 købte af sin Svoger Kaptejn N. Secher for 108,085 Rdl. ²⁾, men som han 1807 atter solgte til Peder Mørch Secher.

I sin Embedsførelse var han ualmindelig ivrig og nidkær og »sjælden uegenyttig«. »Hvad hans Overbevisning bød ham, det skulde udføres, det måtte koste nok så tunge Opofrelser, det måtte finde nok så hæftige Modsigelser hos denne eller hin Stormand ³⁾, ti rolig og ædel var hans Frimodighed, men tillige fast og urokkelig som en Klippe i Havet ⁴⁾«. Det faldt i hans Lod som Amtsprovst at bringe Skoleordningen af 29. Juli 1814 ud i Livet, og næppe et År efter dens Udstædelse havde han Forslag til Reformens Gennemførelse ved alle Skoler i sin Amtskreds færdige og godkendte af Kancelliet; han var meget ivrig for at få duelige Lærere til sine Skoler og forhandlede stadig med Seminarierne herom. Hans underordnede Præster og Provster vare ikke vandte til så hurtig Udførelse af Regeringens Bestemmelser, og det skete, at de af ham udnævnte Seminarister vendte tilbage med den Besked, at der ingen Brug var for dem. Men så udbrød Secher med Latter: »Ja der kan De se min Ven! hvad Interesse de Folk og deres Præst har for deres Skolevæsen. Her skal De se den approberede Plan og hele Stadsen, men nu skal jeg lære de Godtfolk der ude at se op og gøre Anstalt«, og med det mildeste og fornøjeligste Ansigt skrev han derpå straks til vedkommende Skolekommission med galopperende Fart en ordenlig Befaling, der både havde Næb og Kløer, og som han oplæste og medgav den beskikkede Seminarist ⁵⁾. — Med samme Kraft drev han den nye Skoleordnings Indførelse i Århus By igennem trods al den Modstand han mødte hos Præsterne og Stiftamtmanden ⁶⁾, om han end først fik Byens nye Borgerskoler åbne i Januar 1819 ⁷⁾: »det var langt fra, at alle Amtsprovster vare Næde af en Sechers Dytighed og Kraft, af en så afgørende Virksomhed og hurtig Ekspedition, som den han så glimrende udfoldede ⁸⁾«. For sin Virksomhed blev han $^{28}_{10}$ 1817 RD., og ved den vandt han Tillid og Yndest hos sine Foresatte Biskopperne Jansen og Birch.

¹⁾ A. St. 50, 892. ²⁾ Viborg Ldstgs. Sk.- og P.bog 53, 16. ³⁾ Sigtes vist til Stiftamtmand Guldenchrone og Præst ved Frue Kirke i Århus Prof. Larsen, se R. Sørensen: Mit Levnedsløb, Kbh. 1847, S. 130—31. ⁴⁾ Brygmann: Mindetale over Stiftsprovst O. A. Secher, Århus 1820. ⁵⁾ Sørensen: Levnedsløb S. 128. ⁶⁾ A. St. 131—32. ⁷⁾ A. St. 134. ⁸⁾ A. St. 149.

I sit Hus samlede O. A. Secher jævnlig sine Venner: Præsterne Hyphoff fra Lyngå, Møller fra Astrup m. fl., den daværende Adjunkt, senere Rektor i Århus, Blache, flere af sine Brødre og af sin talrige Herremandslæggt fra Landet til Sammenkomster, hvor Viddet og Munterheden spillede ¹⁾.

O. A. Secher døde af en hæftig Nervefeber ^{21/3} 1820. Jordspåkastelsen fandt Sted i Århus Domkirke ved Præsten ved Frue Kirke Prof. Larsen, i hvis Sogn den Afdøde bode, men hverken han eller nogen anden af den tilstædeværende Forsamling holdt nogen Mindetale. Man påstod, at Prof. Larsen i Egenskab af Sognepræst vilde have formént alle andre at holde Taler, og selv vilde han af Uvilje mod den Døde ikke og var da heller ikke blevet anmodet om at tale. Nogle Dage efter blev Liget ført til O. A. Sechers egen Sognekirke i Søften; der blev holdt Taler nok ²⁾, og endelig holdt Kapellanen ved Århus Domkirke, Brygmann, Søndagen efter Bisættelsen i selve Domkirken en Mindetale, som siden blev trykt.

O. A. Secher plejede i Egenskab af Stiftsprovst Nytårsaften at prædike i Århus Domkirke, og »hele Århus rykkede da så at sige ind i den oplyste Kirke omkring ham« ³⁾. Den i 1817 holdte Prædiken lod han trykke, men ellers har han intet udgivet. Ved sin Død arbejdede han på en Doktordisputats, og man mente, at han var udset til ved Lejlighed at blive Biskop.

∞ ^{22/2} 1799 sit Søskendebarn Maren Budtz Secher, døbt ^{26/6} 1778, † ^{27/7} 1852, Dtr. af Tomas Secher, Ejer af Hjortshøjlund. Han var blevet opdraget sammen med hende, da hun efter sin Moders tidlige Død blev optaget i hans Forældres Hjem på Kærbygård.

A. **Anker Jørgen Secher**, døbt ^{27/4} 1800, ex. jur. ^{20/4} 1822 (bekvem), blev ^{2/3} 1839 Assistent under Talloteriet i København; afskediges efter dettes Ophævelse (1850) og † i Århus 1856, ugift.

B. **Anne Marie Mørch Secher**, f. ^{20/10} 1803, lever i Århus.

∞ ^{8/4} 1831 Kristian Fredrik Ferdinand Flindt⁴⁾, f. ^{19/3} 1800, Kadet 1812, Sekondløjtnant ved Prins Ferdinands lette Dragoner ^{20/3} 1817, forsat til det slesvigske Kyrasserregiment ^{7/9} 1824, Premierløjtnant ^{10/8} 1828 (virkelig ^{14/1} 1835), Ritmester ^{23/10} 1838, Ritmester af 1. Klasse ved 4. Dragonregiment ^{1/7} 1842, afskediget ^{21/2} 1849, † ^{10/10} 1855.

C. **Johanne Kirstine Secher**, døbt ^{1/1} 1812, levede i mange År på Krastrup hos sit Næstsøskendebarn N. E. V. Hansen, men flyttede efter dennes Død 1875 til Århus. Ugift.

¹⁾ A. St. 147. ²⁾ A. St. 155—56. ³⁾ A. St. 149. ⁴⁾ Danmarks Adels Årbog 1885, 133.

D. **Karl Andreas Birch Secher**, f. $\frac{5}{8}$ 1813, Student fra Århus Skole 1833, studerede Medicin, men † 1842.

V. **Niels Anker Secher**, f. $\frac{3}{4}$ 1777, var afholdt af alle sine Slægtninge for sin milde, ærlige og venlige Karakter¹⁾. Han blev Student 1797 fra Århus Skole og $\frac{26}{4}$ 1804 cand. theol. med laud. Han vilde gerne have været Præst, men søgte længe forgæves Præstekald. Han købte da 1808 (Skøde $\frac{22}{6}$) af sin Broder Markus Peter Secher Fædrenegården Kærbygård med 25 Tdr. 3 Skp. 3 Fdk. Hartkorn Hovedgårdstakst, 8 Tdr. 5 Skp. $\frac{2}{3}$ Alb. Bøndergods, Lisberg og Ølsted Tiender og nogle Huse i Kasted og Spørring for 59,000 Rdl. Under Krigen med Englænderne var han Kystbefalingsmand, og det var måske i den Anledning, at han fik Tittel af Krigsråd. Han døde under en Tyfusepidemi få Dage efter sin Hustru $\frac{2}{9}$ 1829. Kærbygård blev derefter solgt på Avktion $\frac{6}{11}$ s. Å. for 20,625 Rdl. Sølv til Niels Knudsen Søndergaard; det nævnte Bøndergods var da solgt fra og Prioriteterne vare 12,000 Rdl.

∞ $\frac{17}{8}$ 1811 Erasmie Randrup, f. $\frac{21}{11}$ 1789, † $\frac{24}{8}$ 1829 af Tyfus, Dtr. af Hans Weinholt Randrup, Ejer af Bjellerup²⁾ Ladegård, og Helene Johanne Bredsdorff.

A. **Anker Secher**, f. $\frac{20}{1}$ 1815, † $\frac{10}{7}$ 1835.

B. **Anne Marie Secher**, f. $\frac{19}{9}$ 1813, lever i Århus.

∞ $\frac{5}{11}$ 1836 Hans Kristian Bursche, f. $\frac{28}{12}$ 1806, Købmand, siden Mægler i Århus, † $\frac{13}{8}$ 1874 (1. Gang gift med Georgine Stougaard, se ovfr. S. 131).

1. *Georgine Marie Bursche*, f. $\frac{17}{5}$ 1837, † $\frac{7}{9}$ 1879.

2. *Anne Erasmie Bursche*, f. $\frac{23}{8}$ 1838, ugift.

3. *Anne Marie Bursche*, f. $\frac{6}{8}$ 1839, ugift.

4. *Niels Anker Secher Bursche*, f. $\frac{19}{10}$ 1840, 1864 Mægler i Århus, ugift.

5. *Kristine Augusta Bursche*, f. $\frac{10}{5}$ 1842.

∞ $\frac{9}{5}$ 1868 Lavrids Teodor Ostenfeld, f. i Skørring Mølle $\frac{10}{8}$ 1841, Student fra Randers Skole 1861, cand. theol. $\frac{20}{6}$ 1867 med haud. ill. I, Missionær ved Godthåb i Grønland $\frac{1}{4}$ 1868, Præst i Hjerm og Gimsing $\frac{29}{1}$ 1878.

a. *Anna Marie Ostenfeld*, f. $\frac{6}{4}$ 1869.

b. *Emilje Johanne Ostenfeld*, f. $\frac{28}{6}$ 1872.

c. *Alma Elisabet Ostenfeld*, f. $\frac{25}{3}$ 1874.

6. *Emilje Kristiane Bursche*, f. $\frac{7}{2}$ 1846, † $\frac{12}{2}$ 1862.

7. *Julie Terese Bursche*, f. $\frac{26}{7}$ 1848, ugift.

¹⁾ Efter hans Søsters Fortælling meddelt af dennes Søn, Arkivassistent Karl Secher. ²⁾ A. W. Scheel: Stamtavle over en Familje Scheel, S. 15.

8. *Alma Bursche*, f. $29/10$ 1852, ugift.

- C. **Hans Weinholdt Secher**, f. $18/8$ 1816, nedsatte sig 1843 som Kolonialhandler i Århus og købte 1844 Ejendommen på Hjørnet af Lillertorvet og Immervad; 1872 opgav han Kolonialhandelen og drev derpå en Forretning med Støbegods og Agerdyrkningsmaskiner, Hvedemel og Tobak indtil 1883, da han bosatte sig i København. Han var Medlem af Århus Byråd 1854—60 og 1861—66, Medlem af Fattigkommissionen i 5 År, af Bestyrelsen for Velgørenhedsselskabet i 8 År og var Revisor ved Århus Sparekasse i 4 År. Endelig har han været Medstifter af Århus Privatbank og Jysk Handels- og Landbrugsbank, af det jysk-engelske Dampskibsselskab og af Dampskibsselskabet Århus—København, af hvis Bestyrelse han var Medlem indtil Selskabet opløstes.

☞ $24/9$ 1844 Margrete Benedikte Frausing, f. $27/7$ 1812, Dtr. af Kristen Bagge Frausing, Købmand i Århus, og Ulrikke Sofie Rasch, Søster til O. M. Rasch, se ovfr. S. 132.

1. *Niels Anker Secher*, f. $15/11$ 1846, Student fra Århus Skole 1865, cand. polyt. (Ingeniørvidenskab) $30/1$ 1875 med laud., arbejdede derefter ved Anlægget af den vestjyske Jærnvej, af Århus—Ryom-Jærnvej og Kolindsunds Tørlægning. Han blev Assistent i Brolægningskontoret under Københavns Magistrat 1878 og Fuldmægtig hos Stadsdirektøren i Kbh. 1883.

☞ $14/5$ 1880 Klara Marie Müller, f. $11/1$ 1846, Dtr. af Universitetspedel Harald Valdemar Aleksis Müller og Emma Emilje Hjorth.

a. Harald Weinholdt Secher, f. $3/11$ 1881.

2. *Fredrik Oskar Secher*, f. $26/6$ 1848, Student fra Århus Skole 1866, cand. med. $21/6$ 1873 med laud., derefter Kandidat på Kommunehospitalet indtil 1878, da han med Understøttelse af Peder Lassens Rejsestipendium foretog en Rejse til Italien og Hospitalerne i Wien, Paris og London. Efter sin Hjemkomst var han Reservekirurg på Kommunehospitalet 1879—82, hvorpå han praktiserede i København, hvor han 1882 blev Kommunelæge.

- D. **Karl Emil Secher**, f. $11/10$ 1818, nedsatte sig 1842 i Århus som Manufakturhandler og købte 1844 Gården på Hjørnet af Store Torv og Volden. Han var en Tid Medlem af Byens Ligningskommission, 1858—76 Medlem af dens Skolekommission og i flere År Formand for Handelsforeningen. Han var Medstifter af og er endnu Medlem af Bestyrelsen for Købmændenes Hjælpekasse, lige som han er Medlem af Repræsentantskabet for Århus Privatbank.

☞ $18/11$ 1848 Henriette Kristiane Modeste Emilje

Røse, f. $\frac{8}{4}$ 1829, Dtr. af Købmand i Århus Vilhelm Røse og Kristiane Ingerslev.

1. *Niels Anker Karl Secher*, f. $\frac{30}{10}$ 1850, fra 1883 Parthaver i sin Faders Forretning.

☞ $\frac{6}{8}$ 1884 Emma Elisabet Møller, f. $\frac{29}{12}$ 1852, Dtr. af Esben Møller, Kolonialhandler i Randers.

2. *Emmy Kristiane Secher*, f. $\frac{5}{4}$ 1853.

3. *Jakob Fredrik Vilhelm Secher*, f. $\frac{11}{8}$ 1856, havde først en Agenturforretning i København, 1884 Grosserer s. St.

4. *Anna Erasmie Secher*, f. $\frac{23}{4}$ 1861.

5. *Edvard Emil Secher*, f. $\frac{26}{5}$ 1862, Student fra Århus Skole 1881, studerer Retsvidenskab.

6. *Hilmar Weinholdt Secher*, f. $\frac{1}{10}$ 1865, Student fra Århus Skole 1884.

7. *Ingeborg Matilde Secher*, f. $\frac{28}{6}$ 1869.

E. **Kirstine Augusta Johanne Secher Møller**, f. $\frac{18}{1}$ 1826, blev ved Bevilling $\frac{4}{11}$ 1841 adopteret af Kristine Augusta Møller, Enke efter Konferensråd og Generalavditør Peder Møller. Hun † $\frac{16}{2}$ 1852.

☞ $\frac{7}{5}$ 1851 i Kbh. Sofus Fredrik Valmoden v. Ross¹⁾, f. $\frac{7}{7}$ 1821, blev Sekondløjtnant $\frac{1}{11}$ 1840, Premierløjtnant $\frac{27}{5}$ 1848, Kaptejn $\frac{6}{10}$ 1850 og Oberst $\frac{4}{9}$ 1868 og som sådan nu Chef for 9. Regiment i Viborg. Han blev RD. $\frac{13}{9}$ 1848 og DM. $\frac{26}{5}$ 1867.

1. *Poul August Aleksander Ross*, f. $\frac{2}{2}$ 1852, Grosserer i Buenos Ayres (Huder og Skind).

VI. **Peder Mørch Secher**, f. og † $\frac{30}{8}$ 1779.

VII. **Markus Peter Secher**, f. $\frac{30}{5}$ 1781, blev Student fra Århus Skole 1798. Han studerede en Tid Retsvidenskab og man ventede, at han vilde blive en dygtig Jurist, da han udmærkede sig ved Forstand og Kløgt og tilmeldt havde gode Talegaver. Før han fik Eksamen døde dog hans Fader (1803) og han overtog nu (Købekontrakt $\frac{9}{7}$ 1803, Skøde af sine Søkende $\frac{16}{6}$ 1804) Kærbygård med Hovedgårdstakst 25 Tdr. 3 Skp. 3 Fdk. Hartkorn, Bøndergods med Vestereng 312 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. $\frac{23}{16}$ Alb., Mølleskyld 4 Tdr. 7 Skp. Hartkorn, Lisbjerg, Kasted, Spørring, Ølsted og Grundfør Kongetiender og Trige og Ølsted Kirke for en Købesum af 140,000 Rdl., hvor fra dog hans egen Anpart 20,000 Rdl. fradrog²⁾. Efter at have bortsolgt Bøndergodset, overdrog han 1808 (se ovfr. S. 134)

¹⁾ Begtrup: Stamtavle over Familien Ross, i Ny kgl. Saml. 1299 c—d Fol. jfr. Danmarks Adels Årbog 1885, S. 334. ²⁾ Viborg Ldstgs. Sk.- og Pantebog 52, 878.

Hovedgården til sin Broder Niels Anker Secher, da han selv Året i Forvejen havde købt Sødringholm af Anders Mogensen Berg (jfr. ovfr. S. 113). M. P. Secher kom heldig over de for så mange af hans Frænder trange Tider i 1800 og tyverne, og da han døde $15/1$ 1831 vare hans Kår ret gode. — Ved sine spydige Indfald (jfr. ovfr. S. 127) kunde han nok støde én og anden fra sig, men i øvrigt var han en venlig og godgørende Mand¹⁾. Han havde fåt Tittel af Overkrigskommissær.

☞ $12/8$ 1803 sit Søskendebarn Matilde Sofie Secher, f. $30/10$ 1786, † $26/9$ 1846, Dtr. af Kammerråd Matias Povlsen Secher til Sødringholm og Demstrup, se ndfr. S.

A. **Matias Povlsen Secher**, f. $11/4$ 1805, ejede først Maren Mølle ved Mariager, købte derpå $4/2$ 1839 på Avktion Sandgården i Ørsted Sogn med 7 Tdr. 3 Skp. 3 Fdk. 2 Alb. Hartkorn for 4000 Rdl. af sin Frænde Kammerråd J. M. Secher (ovfr. S. 112). Han † $15/7$ 1861.

☞ $8/12$ 1835 Elise Erasmie Katrine Bie, f. $2/6$ 1811, Dtr. af Jakob Bie, Præst i Udbyneder og Kastberg, og Anna Kirstine Welling.

1. *Jakob Anker Secher*, f. $25/9$ 1837, Ejer af Sandgården.

☞ $15/11$ 1863 Karentine Lavrence Mikkelsen, f. $7/10$ 1838, Dtr. af Skolelærer Mikkelsen i Refsvindinge ved Nyborg.

a. Matia Elise Secher, f. $12/10$ 1865.

b. Rasmine Marie Secher, f. $8/2$ 1869.

c. Hans Jakob Anton Bie, f. $22/2$ 1871.

2. *Matilde Sofie Secher*, f. $6/6$ 1840.

☞ $3/11$ 1859 Matias Karl Sand, f. $4/11$ 1834, etablerede sig 1859 som Købmand ved Bjerringbro Station.

a. Anna Kirstine Jakobine Sand, f. $12/9$ 1860.

☞ $12/9$ 1883 Frits Valentin Drost, f. $11/6$ 1857, Manufakturhandler i Hjørring.

a. Ingrid Drost, f. $21/6$ 1884.

b. Fredrik Henneberg Sand, f. $26/10$ 1862.

c. Matilde Povline Sand, f. $7/12$ 1864.

d. Karl Vilhelm Sand, f. $6/12$ 1867.

e. Elisa Sand, f. $14/8$ 1874.

3. *Anna Kirstine Markusine Secher*, f. $21/2$ 1843.

☞ $3/11$ 1862 Ludvig Herskind, f. $9/6$ 1840, Købmand i Randers 1863—71, derpå Handelsrejsende med Bopæl i København, tog Borgerskab som Grosserer her 1882.

¹⁾ Meddelt af Arkivassistent Karl Secher.

- a. Matilde Povline Herskind, f. $\frac{21}{6}$ 1863.
 b. Anna Johanne Herskind, f. $\frac{23}{8}$ 1867.
 c. Karl Valdemar Herskind, f. $\frac{8}{12}$ 1869.
 d. Peter Kristian Herskind, f. $\frac{15}{5}$ 1872.
 e. Aksel Viktor Herskind, f. $\frac{7}{4}$ 1874.
4. *Anna Dortea Rasmine Hansine Secher*, f. $\frac{19}{5}$ 1849, Plejemoder ved Kommunehospitalet i København.
- B. **Nikoline Kirstine Secher**, f. $\frac{14}{6}$ 1807, † $\frac{18}{9}$ 1842.
- ☞ $\frac{21}{3}$ 1827 Kristian Hennings, f. $\frac{16}{7}$ 1801, Købmand, senere Mægler i Randers, † $\frac{20}{3}$ 1868.
1. *Johan Kristian Hennings*, f. $\frac{9}{1}$ 1830, Vinhandler i Randers, † $\frac{23}{1}$ 1871..
- ☞ $\frac{1}{12}$ 1857 Anne Margrete Krohn, f. $\frac{2}{11}$ 1834, † $\frac{9}{8}$ 1884, Dtr. af Fredrik Gottlieb Krohn, Skibsfører, og Ane Kirstine Hinnerup i Ålborg.
- a. Nikoline Markusine Hennings, f. $\frac{11}{9}$ 1858.
 ☞ $\frac{14}{11}$ 1876 Kristian Fredrik Møller, f. $\frac{26}{5}$ 1848, tog Tandlægeeksamen 1872, Tandlæge i Randers.
 α. Anna Hennings Møller, f. $\frac{10}{8}$ 1884.
- b. Ane Kirstine Hennings, f. $\frac{9}{3}$ 1860.
 ☞ $\frac{14}{9}$ 1883 Peter Teodor Dreyer, f. $\frac{21}{12}$ 1855, Bankassistent i Randers.
 α. Karl Dines Dreyer, f. $\frac{13}{3}$ 1884.
- c. Kristian Hennings, f. $\frac{29}{1}$ 1864, Handelskommi.
 d. Jenny Fredrikke Hennings, f. $\frac{23}{12}$ 1867.
2. *Markusine Ankersen Hennings*, f. $\frac{30}{4}$ 1832, † $\frac{29}{2}$ 1856 u. B.
 ☞ $\frac{14}{9}$ 1855 Adolf Andersen, f. $\frac{6}{9}$ 1827, Mægler i Randers.
3. *Ane Kirstine Hennings*, f. $\frac{4}{8}$ 1833.
 ☞ $\frac{19}{2}$ 1856 Njels Kristian Severin Møller, f. $\frac{22}{5}$ 1832, først Ejer af Kristiansborg Mølle ved Randers, nu Driftsinspektør ved Jocusen, Nøddelund & Komp.s Jærnstøberi i Randers.
- a. Markusine Nikoline Møller, f. $\frac{21}{11}$ 1856.
 ☞ $\frac{17}{12}$ 1875 Povl Severin Arved Paulsen, f. $\frac{4}{10}$ 1846, Arkitekt i Randers.
 α. Povla Anne Luise Paulsen, f. $\frac{23}{9}$ 1878.
 β. Anne Marie Paulsen, f. $\frac{30}{12}$ 1881.
- b. Kristiane Severine Møller, f. $\frac{4}{9}$ 1859.
 ☞ $\frac{22}{12}$ 1882 Ammund Guldbrand Jensen, f. $\frac{4}{3}$ 1857, Bogholder i Helsingør.
 α. Niels Kristian Møller Jensen, f. $\frac{14}{5}$ 1884, † s. Å.

- c. Charlotte Sofie Møller, f. $\frac{28}{3}$ 1864.
 d. Sofie Møller, f. $\frac{5}{12}$ 1871.
- C. Adolfine Sofie Secher**, f. $\frac{25}{5}$ 1809. (6 Børn + små).
1. ♂ $\frac{11}{2}$ 1830 Johan Simon Beyer, f. $\frac{27}{7}$ 1808, Sukker-
 raffinadør i Randers, † $\frac{26}{8}$ 1834.
  2. ♂ $\frac{3}{8}$ 1838 Hans Kristian Mørch, f. $\frac{30}{11}$ 1804, † $\frac{14}{1}$
 1873, Vinhandler i Randers.
1. *Johanne Sofie Beyer*, f. $\frac{22}{3}$ 1835 (3 S. + små).
- ♂ $\frac{24}{1}$ 1858 Karl Fredrik Nielsen, f. $\frac{29}{1}$ 1830,
 Restavratør i Randers, † $\frac{20}{5}$ 1872.
- a. Johan Kristian Nielsen, f. $\frac{23}{2}$ 1860, Kommi i Århus.
  2. *Niels Markus Mørch*, f. $\frac{29}{3}$ 1840, først Medhjælper i Faderens
 Forretning, derpå en Tid Cigarhandler i København, bor nu i
 Randers, ugift.
  3. *Ida Matilde Sofie Mørch*, f. $\frac{30}{10}$ 1842, ugift, lever i Randers.
  4. *Fredrik (Frits) Sigfred Julius Mørch*, f. $\frac{23}{1}$ 1846, Boghandler
 i København 1879—82, nu Volontør ved den grønlandske
 Handel.
  5. *Lavrids August Mørch*, f. $\frac{7}{1}$ 1850, Kommi i Randers.
- D. Jørgen Konrad Falsen Secher**, f. $\frac{6}{10}$ 1812, købte $\frac{7}{5}$ 1845
 (Skøde $\frac{23}{6}$ 1846) Mygindgård i Sabro Sogn med 5 Tdr. Hart-
 korn for 4400 Rdl.
- ♂ Katrine Steenbech Bloch, f. i Varde $\frac{26}{3}$ 1818.
1. *Matilde Sofie Secher*, f. $\frac{7}{7}$ 1847.
- ♂ $\frac{7}{6}$ 1877 Anders Andersen, f. $\frac{16}{10}$ 1847 i Randers,
 Bogbinder i Århus.
- a. Ida Lucie Andersen, f. $\frac{29}{4}$ 1878.
  - b. Katrine Steenbeck Andersen, f. $\frac{8}{5}$ 1879.
  - c. Anine Kirstine Natalie Andersen, f. $\frac{26}{6}$, † $\frac{15}{11}$ 1880.
  - d. Jørgen Konrad Falsen Secher Andersen, f. $\frac{1}{10}$ 1881,
 † $\frac{9}{5}$ 1883.
  - e. Niels Secher Andersen, f. $\frac{14}{1}$, † $\frac{14}{4}$ 1883.
  - f. Niels Jørgen Konrad Falsen Secher Andersen,
 f. $\frac{17}{2}$ 1884.
2. *Markus Anker Secher*, f. $\frac{13}{5}$ 1849, Forvalter hos sin Fader.
- ♂ $\frac{28}{9}$ 1884 Cæcilie Møller, f. 1863, Datter af Pro-
 prietær Møller til Karstoft.
3. *Jakob Bergh Secher*, f. $\frac{30}{11}$ 1850, Forvalter.
- E. Anne Marie Mørch Secher**, f. $\frac{15}{12}$ 1814.
- ♂ $\frac{12}{11}$ 1837 Jørgen Henning Momme, f. $\frac{24}{6}$ 1804,
 Guldsmed i Randers, † $\frac{30}{1}$ 1884.
1. *Matilde Sofie Momme*, f. $\frac{6}{7}$ 1838, Skolebestyrerinde i Randers.

2. *Lavra Momme*, f. $\frac{5}{6}$ 1846, ugift, Skolebestyrerinde s. St.
3. *Julie Hansine Momme*, f. $\frac{17}{12}$ 1848, † ugift $\frac{5}{4}$ 1883.

VIII. **Hans Kristian Secher**, f. $\frac{2}{7}$ 1782, ex. jur. $\frac{24}{10}$ 1800 (bekv.), købte $\frac{11}{12}$ 1804 på Avktion Såstrupgård i Elsted Sogn, V. Lisbjerg Herred, med 10 Tdr. 1 Skp. 2 Fdk. Hartkorn af sit Søskendebarn N. J. Secher (ovfr. S. 109) for 8500 Rdl. og siden af samme Naboejendommen Kærgård, som han solgte 1814, hvorefter han bode i Århus. Han † her $\frac{2}{12}$ 1834.

☞ Ingeborg Blichert, f. $\frac{3}{12}$ 1783, † $\frac{3}{12}$ 1848, Dtr. af Lavrids Blichert, Præst i Tvede, og Ane Brøchner.

A. **Ane Marie Secher**, f. $\frac{26}{12}$ 1809, † $\frac{21}{1}$ 1842.

☞ $\frac{11}{12}$ 1834 Kristian Ernst Dreyer, f. $\frac{6}{12}$ 1801, Student fra Roskilde Skole 1819, cand. theol. $\frac{9}{7}$ 1829 med laud., blev Præst i Tørring og Heldum $\frac{6}{8}$ 1834 og i Bøvling og Flynder $\frac{3}{4}$ 1847. Han tog sin Afsked $\frac{10}{1}$ 1874 og † $\frac{20}{8}$ 1876.

1. *Ingeborg Karoline Dreyer*, f. $\frac{16}{8}$ 1837.

☞ $\frac{17}{8}$ 1862 Hans Jørgen Kristian Tranberg, f. $\frac{24}{8}$ 1836, har forpagtet Bekmark af sin Fader, der er Ejer af Lønborggård.

a. Andreas Grøn Tranberg, f. 1863, † 1865.

b. Anna Marie Tranberg, f. $\frac{22}{3}$ 1865.

c. Matilde Tranberg, f. $\frac{21}{4}$ 1867.

d. Ernst Andreas Nikolaj Tranberg, f. $\frac{27}{11}$ 1868.

e. Ernst Kristian Tranberg, f. $\frac{3}{8}$ 1871.

f. Emil Grøn Tranberg, f. $\frac{10}{7}$ 1876.

g. Hans Jørgen Kristian Tranberg, f. $\frac{8}{12}$ 1878.

2. *Jørgen Kristian Secher Dreyer*, f. $\frac{28}{10}$ 1840, Student fra Odense Skole 1859, cand. jur. $\frac{9}{9}$ 1864 med laud., fra 1864—67 og 1869—72 ansat på Bølling og Nørre Herreders Kontor, Underretssagfører i Odense 1872, Overretssagfører i København $\frac{1}{11}$ 1876.

☞ $\frac{12}{2}$ 1881 Karen Steffensen, f. $\frac{4}{10}$ 1851, Dtr. af Rasmus Steffensen, Ejer af Tårupgård, og Kirsten Jensen.

a. Kristian Ernst Dreyer, f. $\frac{26}{6}$ 1882.

b. En Søn, f. $\frac{1}{1}$ 1885.

B. **Nikoline Kristine Secher**, f. $\frac{25}{10}$ 1811, † $\frac{30}{1}$ 1876.

C. **Elisa Amalie Secher**, f. $\frac{4}{11}$ 1813, † $\frac{31}{1}$ 1876.

☞ $\frac{31}{7}$ 1839 Peter Kristian Møller, f. $\frac{5}{9}$ 1812, blev privat dimitteret 1829, tog kir. Eks. 1836 med laud., nedsatte sig som praktiserende Læge i Randers 1836, blev Læge ved Støvringgårds Kloster 1842, RD. $\frac{18}{9}$ 1869.

1. *Ingeborg Kristiane Marie Møller*, f. $\frac{30}{4}$ 1840, i Randers, ugift.
2. *Hans Kristian Markvard Møller*, f. $\frac{11}{9}$ 1841, Student fra Randers Skole 1859, cand. jur. $\frac{19}{1}$ 1865 med laud., rejste 1869—72 uden Lands med Peder Lassens Rejsestipendium og besøgte Tyskland (Heidelberg), Frankrig, Italien og England, blev $\frac{10}{9}$ 1873 Avditør i Hæren.
3. *Elisa Viktoria Møller*, f. $\frac{3}{10}$ 1847.
  - ☞ $\frac{8}{10}$ 1873 Anton Vilhelm Scheel Olrik, f. $\frac{22}{2}$ 1844, Student fra Fredriksborg Skole 1863, cand. theol. $\frac{17}{6}$ 1869 med laud., personel Kapellan i Greve og Kildebrønde $\frac{15}{4}$ 1873 og Præst i Estvad og Rønbjærg $\frac{18}{1}$ 1877.
    - a. Jakob Baden Olrik, f. $\frac{19}{8}$ 1881.
    - b. Ingeborg Elise Amalie Olrik, f. $\frac{15}{11}$ 1882.
    - c. Mogens Olrik, f. $\frac{30}{8}$ 1884.
4. *Alma Vilhelmine Møller*, f. $\frac{23}{8}$ 1850.
  - ☞ $\frac{10}{10}$ 1871 Edvard Andreas Beck Meincke, f. $\frac{19}{9}$ 1845, Sekondløjtnant i Rytteriet $\frac{19}{6}$ 1867, Løjtnant i Rytteriets Forstærkning $\frac{1}{1}$ 1876, er Ejer af Linelyst på Låland.
    - a. Ingrid Sofie Beck Meincke, f. $\frac{6}{10}$ 1872.
    - b. Ellen Signe Beck Meincke, f. $\frac{9}{1}$ 1874.
    - c. Einar Henrik Kristian Beck Meincke, f. $\frac{4}{9}$ 1877.
    - d. Jørgen Beck Meincke, f. $\frac{25}{9}$ 1879.
    - e. Kristian Beck Meincke, f. $\frac{3}{12}$ 1880.
      - f. Alma Beck Meincke, f. $\frac{29}{10}$ 1883.
- D. *Sofie Kristiane Secher*, f. $\frac{3}{6}$ 1815, levede i Århus, † ugift $\frac{24}{2}$ 1876.
- E. *Kristian Fredrik Valdemar Secher*, f. $\frac{4}{12}$ 1829, blev Student fra Århus Skole 1845. Han var en meget dygtig Student og særlig dygtig i Græsk. Efter at have taget 2. Eksamen (med Udmærkelse) vilde han have taget Adgangseksamen til den militære Højskole, men opgav det efter sin Moders Ønske. Han studerede derfor Retsvidenskab og var ikke langt fra Eksamen, da Krigen udbrød 1848. Som Underofficer i Livkorpset blev han snart udnævnt til Reserveofficer; under Krigen blev han Sekondløjtnant $\frac{30}{4}$ 1848 og som sådan deltog han i Slaget ved Fredericia og blev Året efter såret ved Isted. Efter Krigen blev han $\frac{6}{10}$ 1850 Premierløjtnant ved 10. Infanteribataillon i Købh. For at have løst den under $\frac{7}{12}$ 1858 af Krigsministeriet udsatte Prisopgave om Tilvejebringelse af et tilstrækkeligt Antal brugbare Officerer i Krigstid for Reserven og Forstærkningen fik han en Belønning af 100 Rdl. Efter at have deltaget i Øvelserne 1861, blev han ansat til Tjeneste under Kasernedirektoratet, og da

Forberedelserne til Krigen 1864 blev trufne, ønskede hans Foresatte, at han skulde overtage en Kommando, hvor ved han ikke lige frem udsattes for at miste Livet i Slag, men her om vilde han intet høre. Han blev da som virkelig Premierløjtnant Kompagnichef, men da han i Decbr. 1863 skulde forlade København, var han fuldt overtydet om, at han ikke kom levende hjem, og han omsendte derfor sit Fotografi til Slægt og Venner¹⁾. Efter at have deltaget i flere Kampe, faldt han ved Dybbøl den 28/3 1864. Han var blevet RD. 6/10 1850 og var tillige R. af den russiske St. Andreas Ordens 4. Kl.

☞ 12/7 1855 Petrea Sofie Juel, f. 17/1 1832, † 4/7 1858, Dtr. af Hospitalsforstander og Prokurator i Ålborg Kammerråd Niels Juel.

1. *Ingeborg Anna Petrea Secher*²⁾, f. 23/4 1856, blev opdraget hos sin Faders ovennævnte Søster, gift med pr. Læge Møller i Randers.

☞ 23/5 1876 Fredrik Konrad v. Holstein²⁾, f. 19/7 1847, Aspirant ved Gardehusarregimentet 1866, Sekondløjtnant 1867, Premierløjtnant ved 5. Dragonregiment 1872, Ritmester og Eskadronschef ved 4. Dragonregiment 1883.

a. Ulrik Adolf v. Holstein, f. 10/3 1877.

b. Henning v. Holstein, f. 11/6 1879.

IX. **Margrete Agnete Grotum Secher**, f. 28/2 1785, levede efter sin Husbonds Død en Tid i Helsingør, senere i København, † 5/6 1871.

☞ 21/9 1802 sit Søkendeharn Jeremias Müller Secher, f. 20/7 1776, Student fra Århus 1794, Regimentskvartermester ved norske Livregiment, senere Ejer af Store Hovedgård og Villiamsborg, tilsidst Told- og Konsumtionsbetjent i Helsingør, † 26/1 1836, se nærmere ndfr. S. 172.

X. **Jakob Bergh Secher**, f. 12/10 1786, blev i sin Barndom sat i Huset hos Herredsfoged Schönau i Lemvig³⁾ og undervist der med det Formål at bestå privat Eksamen for en Professor ved Universitetet og derefter at blive indskrevet som Student. Den Slags Studenter kunde høre Forelæsninger, men havde ikke Ret til at underkaste sig Embedseksamen; de kaldtes spøgende »Kakkelovnsstudenter« med Hentydning til, at deres Eksamen ikke var blevet afholdt offentlig⁴⁾.

¹⁾ Meddelt af Arkivassistent Karl Secher. ²⁾ Stamtavle over Slægten von Holstein i Danmarks Adels Årbog 1885, S. 185. ³⁾ Se ovfr. S. 124—25. ⁴⁾ Selv senere bekendte Mænd som Professor og Dr. med. M. Skjelderup ved Universitetet i Kristiania havde ikke anden Eksamen. »Skjelderup er privat inscriberet ved Københavns Universitet, Kakkelovnsstudent, som han selv kaldte det«, fortæller Kl. Pavels i sine Dagbogstegetninger 2, 565.

J. B. Secher.

Jakob Bergh Secher,
født 1786, død 1861. Krigsassessor, først Sjet af Kædet, senere af Væd.

J. B. Secher bestod sin Eksamen for Dekanus i det filosofiske Fakultet og blev derefter $13/10$ 1803 indskrevet ved Universitetet. Til sin private Tilsynshavende valgte han blandt Professorerne den juridiske Professor J. F. W. Schlegel¹⁾ og han har derfor formodenlig hørt juridiske Forelæsninger. Længe har dette Studium dog næppe varet. Ved sine Forældres Død var han kommet i Besiddelse af en ikke ubetydelig Formue, og da han tillige tidlig blev forlovet med en Datter af velstående Forældre, giftede han sig 21 År gammel. Først bode han på Stovgård i Tørring Sogn og siden købte han Marienborg i Tamdrup Sogn ved Horsens. For at hans Børn som fødte på upriviligeret Jordejendom af upriviligerede Forældre ikke skulde være undergivne den slig Jordejendom påhvilende Forpligtelse til Krigstjeneste, købte han sig Krigsassessorititlen, idet Børn af Rangspersoner var fritagne for Krigstjænesten. Til Krigsassessor udnævntes han $20/5$ 1814. På disse Ejendomme henlevede han nu nogle År ivrig beskæftiget med sit Landbrug, som han søgte at drive i Højde med de Resultater og Fremskridt, som den videnskabelige Teori var nåt til. Fra den Tid (1817 og 1818) skriver sig et Par Afhandlinger om landøkonomiske Spørgsmål²⁾, som han meddelte i de af den bekendte Joh. Kr. Drewsen udgivne Landøkonomiske Tidender. De ere bægge daterede Marienborg og Drewsen knyttede som Tidsskriftets Redaktør nogle anerkende Anmærkninger til dem. Til den første Afhandling føjede Drewsen denne Efterskrift: »Ovenanførte Efterretninger ville vist med Fornøjelse og til Nytte læses af andre lige som af undertegnede, der stedse ønsker at kunne meddele deres Læsere slige pålidelige og vejledende Erfaringer. Udg.«, og da J. B. Secher i den anden udtalte en Frygt for »at have kedet mange Læsere med disse Optegnelser«, føjede Drewsen til: »Den Landmand, der kedes ved at læse Undersøgelser af denne Art, gør bedst i — ikke at læse. Dr.«. Imidlertid var Krigen med Engländerne brudt ud, og de ulykkelige Følger, som denne i de første Årtier af dette Århundrede og længe efter medførte for Landet, blev højst skæbnsvangre for ham og flere af hans nærmeste. Hans Svigerfader, daværende Forpagter på Rosenholm Jens Iørgensen, havde ved Købekontrakt $12/9$ 1802 i Forbindelse med Forvalter Niels Riis på Kilsgård, som dog $9/4$ 1803 udtrådte af Handelen uden

¹⁾ Universitetsmatriklen: 13. Oct. Jacobus Bergius Secher Cimber albo civium academiæ in scriptis est, testimonio amplius decani fac. philosophiæ munitus. Privatum præceptorem me (Schlegel var Rektor) elegit. ²⁾ Kan den Gødske, der om Sommeren falder ved Kvægets Staldfodring, med Nytte bruges samme Efterår? Landøk. Tid. 8. Bd. og: Et Par Ord om Staldfodringsreters Dyrkning, s. Sted. 9. Bd.

Vederlag, købt (Skøde $\frac{23}{6}$ 1804) Katholm af Oberstløjtnant Matias Peter Otto Rosenørn for 127,000 Rdl. Til Ejendommen hørte da Hovedgårdstakst 48 Tdr. 5 Skp. 1 Fdk. 1 Alb. Hartkorn, Skovskyld 4 Tdr. 3 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. og Mølleskyld 1 Td. 2 Fdk. Hartkorn, Bøndergods 281 Tdr. 5 Skp. 3 Fdk. $\frac{1}{4}$ Alb. og Tiender (Ålsø Konge- og Kirke-, Hod Kirke- og Vejlbjby Kongetiende) 117 Tdr. 1 Skp. Hartkorn. Jens Iørgensen solgte 1813 Katholm med Gods til Hermann Leopold Reininghaus og købte sig en Ejendom i Århus, hvor han bosatte sig. Reininghaus undlod imidlertid, skønt han tog Ejendommen i Besiddelse, at indfri de i Juni 1814 efter Fr. 5. Jan. 1813 forfaldne Prioriteter og betalte hverken Renter eller kgl. Skatter, så at Skatterestancerne for 1816—18 løb op til 13,000 Rdl. n. v. Han opgav nu sit Bo til Behandling af Skiftekommissærer, men disse betalte heller ikke Renter eller Skatter, så at Pantekreditorerne henvendte sig til J. Iørgensen for at få sine Renter. Ejendommen stilledes til Avktion og da der intet Bud skete til 4. Avktion, måtte J. Iørgensen på 5. Avktion den 6. Oktbr. 1818, for ikke at tabe sine Penge, lade sig den tilslå mod at betale Skatte- og Renterestancerne og Prioriteterne, som udgjorde 79,000 Rdl. Sølv. Skødet blev dog $\frac{23}{8}$ 1819 udstædt til hans Søn Niels Jørgensen¹⁾ og Svigersøn J. B. Secher. Af Gods var der dog siden Salget 1802 bortsolgt så meget, at der nu var 246 Tdr. Hartkorn med Skovskyld 5 Tdr. 3 Fdk. Til Avktionsefterretning var den samlede Ejendom blevet takseret til 116,000 Rdl. Sølv. Da Rosenørns Arvinger havde opsagt en Prioritet på 46,000 Rdl., måtte de nye Ejere til Indfrielse heraf den 10. Febr. 1819 søge om et Lån af Statskassen, da de under den almindelige Pengetrang ikke kunde få Lån andet Steds. Det blev dem også bevilget af Direktionen for Statsgælden og det synkende Fonds²⁾.

J. B. Secher så sig nu i en Alder af 33 År pludselig hensat i en betydelig Virksomhed, som stemte med hans Tilbøjelighed. Han fulgte nøje med de Fremskridt som Agerbruget på den Tid gjorde og satte mange Penge ind på at drive Katholm på den bedst mulige Måde; Markerne blev mærglede efter en storartet Målestok, megen hidtil uopdyrket Jord blev taget ind under Ploven, nye Maskiner anskaffedes og forskellige Eksperimenter i hans Agerbrug vidne om hans Begejstring for at drive Landvæsenet på rationel Måde.

¹⁾ Denne købte, efter at have mistet Katholm, 1827 (Skøde $\frac{14}{6}$) af Lorens Petersen til Mørkhøjgård Ingvorstrup og 9 Huse med ialt 33 Tdr. 5 Skp. 1 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb. Hartkorn Ager og Eng og 3 Skp. 2 Alb. Hartkorn Skovskyld for 5600 Rdl. Sølv. En af hans Døtre nævnes ndfr. S. 182. ²⁾ St. G. D. J. for L. S. Nr. 84 1 Pakken »Katholm« i Aktivkontoret.

Fra denne Tid skriver sig en lille Artikkel i »Nye landøkonomiske Tidender«¹⁾: Om Rentefodens Frigivelse, i hvilken han tager til Genmæle mod en tidligere Artikkel af Pastor Rønne, som havde taget Ordet for at frigive Rentefoden. J. B. Secher påviste, at en slig Foranstaltning under de Forhold, hvorunder Landbruget da be fandt sig, vilde medføre dets Ødelæggelse.

J. B. Sechers Arbejdsomhed fik dog ikke sin Løn; Tiderne vare ikke gunstige for en slig Virksomhed; Misvækstår indtraf, Landets hele elændige Tilstand gjorde sig gældende; Norge, som tidligere havde forbrugt Danmarks Overproduktion af Korn, hørte nu til Udlandet, og Landbrugsprodukterne kunde ikke udbringes til en Pris, som svarede til de Omkostninger, han anvendte på deres Frembringelse, og til den Kvalitet, han gav dem, hvortil kom, at mange af Godssets Fæstebønder ikke kunde betale Skatter og Afgifter. Mange af de Forbedringer, han indførte, vare også af den Beskaffenhed, at deres Virkninger først efterhånden vilde forrente deertil udgivne Summer, men da han ikke besad Kapital stor nok til at afvente dette Tidspunkt, udeblev Følgerne ikke. Man kan sympatisere med hans Begejstring for at hæve Landbruget og forstå, at han var så sangvinsk at tro, at et redeligt Arbejde selv under så vanskelige Tider straks vilde kunne få den Løn, det kunde være vis på under normale Forhold, men man kan ikke overse, at en mere koldblodig Overvejelse af Tidsforholdene kunde have vist ham, at det rette Øjeblik ikke var kommet til at indføre Forbedringer i Landbruget efter så storartet Målestok, som han tilsigtede. Da han imidlertid utvivlsomt både i Dygtighed og som Personlighed hørte til de første blandt sine Standsfæller, af hvilke så mange fik sin økonomiske Stilling ødelagt i hine Trængselsår, turde udførlige Meddelelser om hans Virksomhed i de År, han ejede Katholm, have Interesse som et Bidrag til Landbrugets og den indre Historie i Fredrik VI.s Dage.

De trange Tider, som han så bryde løs over sig og Standsfæller, drev ham til at drøfte deres Kår i et Skrift, kaldet: »Noget om Årsagerne til Landmandens nuværende Forfatning«, på hvilket han som Motto satte: »Snyder man Lyset for nær, går det ud« med Henvisning til Peder Låles Ordsprog. Da han tænkte sig Muligheden af, at der i Skriftet kunde findes Ytringer, som stred mod Trykkefrihedslovgivningen, sendte han det til Censor Politimester Fleischer i Århus, som i Brev af $\frac{6}{3}$ 1821 meddelte ham, at

¹⁾ 2. Bd. S. 174—87. Den er dateret Katholm $\frac{4}{10}$ 1819 og har til Motto et Citat af hans Broders ovfr. S. 135 nævnte Prædiken.

han havde sendt Skriftet til Kancelliets Gennemsyn, skønt han selv ikke trode at kunne nægte dets Trykning. Sigtens for at lægge Tryk på Kancelliets Afgørelse ¹⁾ offentliggjorde J. B. Secher dette Brev i Århus Stiftstidende ²⁾ og i Statstidenden ³⁾. Sagen vakte også en vis Opmærksomhed og i Randers Amts Avis blev den meddelt som interessant Nyhed ⁴⁾. I Kancelliet afgav A. S. Ørsted et udførligt Votum i Sagen; han fandt, at det »var et fast ensidigt Skrift og Forf. viser over alt Tilbøjelighed til at finde Årsagen til Landmandens betrængte Forfatning i Regeringens Foranstaltninger samt til af samme at fordre, hvad Tingenes Natur ikke tilstæde samme at yde. Men han har dog intet Steds overtrådt de Grænser som Frdg. ^{27/9} 1799 § 17 har betegnet og langt fra at skulle være skadeligt, at de Forestillingsmåder, Skriftet indeholder, og som Forf. vistnok deler med Flerheden især af de jyske Landmænd, komme frem for Lyset, er dette endog ønskeligt, da det, som deri er vrangt og skævt, ikke mangler Gendrivelse, hvorimod den hemmelige Forbitrelse, der tror ikke at turde give sig Luft, er ikke lidet farlig«. Til denne Bedømmelse sluttede hele Kollegiet sig, og der opstod kun Meningsforskel, om hvorvidt man nu skulde give noget Svar, da det ikke tilkom Kancelliet at censurere Manuskripter, for at den beskikkede Censor, Politimesteren, kunde skyde Ansvaret fra sig, men kun udkomne Skrifter af den i Frdg. ^{27/9} 1799 § 26 og 27 omhandlede Natur. Flertallet var stemt for at give Svar, men dette modsatte Kancellipræsidenten Kaas sig på det bestemteste; Fleischer burde have en alvorlig Irettesættelse, fordi han havde meddelt J. B. Secher det Brev, som denne nu havde ladet trykke, og Kaas drev sin Mening igennem. En Kancelliskrivelse af 24. Apr. 1821 anmodede Stiftamtmanden om at meddele Fleischer, hvad hans Pligt i Følge Frdg. 1799 § 26 og 27 var, samt »foreholde ham det upassende i, at han har meddelt den Pågældende Besked i en Sag, som han havde indstillet til Kancelliets Resolution« ⁵⁾. — Der er her dvælet så længe ved denne Sag, fordi J. B. Secher sikkert selv har troet, ligesom det er en Overlevering blandt hans Efterkommere, at Udgivelsen af hans Skrift var Regeringen ubehagelig og derfor Årsag til dens senere Optræden overfor ham. Det skal dog her siges, at jeg ikke har fundet noget Spor hertil i de Akter jeg har gennemgået; vi have sét, at det kun var Kancelliet, som havde med Sagen at gøre, og dette tillagde den kun Betydning for så vidt, som Fleischer

—

¹⁾ At dette var Meningen blev også udtalt under Kancelliets Votering.

²⁾ 1821 Nr. 39. ³⁾ 1821 Nr. 26. ⁴⁾ 1821 Nr. 35 for ^{21/9}. ⁵⁾ Akterne ere samlede i Kancelliets Breve 1821 April Nr. 1328.

havde forløbet sig; desuden var det et helt andet Kollegium end Kancelliet, som J. B. Secher senere kom i Forhold til.

J. B. Secher fik således sit Manuskript tilbage uden Sikkerhed for at det ikke overskred den ved Frdg. 1799 hjemlede Ytringsfrihed. Han lod det nu trykke, og Fleischer sendte så et Eksempplar til Kancelliets Eftersyn; dette svarede $\frac{29}{5}$ tilbage, at der intet var i Vejen for, at Bogen måtte udgives ¹⁾). Den var tilegnet danske Kancelli og Rentekammeret, og J. B. Secher sendte hvert af disse Kollegier et Eksempplar af Bogen med to ligelydende Skrivelser af $\frac{15}{6}$ 1821 ²⁾), hvori han fremhævede, hvad han havde søgt at godtgøre i sit Skrift: at de på Landbruget hvilende Byrder vare større, end de kunde være, når ikke Landbruget skulde ødelægges, og fortsatte:

•Tilgiver, høje Herrer! disse frimodige Ytringer. Jeg er Agerdyrker og lider hårdelig under Tidernes Tryk. Ikke er jeg så ubeskeden at ville anse det her af min Medinteressent og mig iværksatte Agerbrug som noget Konstværk, meget mere føler jeg, at det kunde endnu modtage flere Forbedringer, men desuagtet tør jeg uden at være ubeskeden påstå, at vi efter Ævne have forbedret vore Ejendomme, forøget disses virkelige Værd, tilsat vor timelige Velfærd, og dog med alt dette øjne vi kun det Mål, der under nærværende Omstændigheder er lige uundgåelig så vel for den flittige som for den dovne: Armod! Vore Produkter have vi ikke kunnet afsætte, og uden disses Afsætning er det umuligt at betale Skatter og Renter. Vi have kun for bægge Dele at frembyde en redelig Bevaring af vore Produkter, og disse vil upåtvivleligen blive solgte for en utilfredsstillelig Sum — dette vil være Tilfældet, så længe Agerdyrkeren ikke af det Offentlige garanteres en vis til Produktionsomkostningerne svarende Sum — og vore Ejendomme ville da dernæst gives til Pris.*

I sin Bog påviser nu J. B. Secher som de væsentligste Årsager til Agerbrugets Nød først den Usikkerhed, i hvilken Statens Pengevæsen havde befundet sig i de forløbne År, idet de stadig skiftende Kurser gjorde det mulig for Kreditorerne ved Hjælp af Opsigelser og Fornyelser af Lånene med Omskrivninger efter Kursen at berige sig på Debitorernes Bekostning. En i Juni Termin 1817 opsagt Kapital af 1000 Rdl. Sølv vilde således aldeles lovmæssig indtil Juni Termin 1820 være vokset til en Gæld af 1875 Rdl. for uden, at Debitor havde måttet svare meget høje Renter ³⁾. Endvidere nævnes de kongelige Skatters og Afgifters Højde ⁴⁾, Konsumtionsafgiften, der vel under normale Forhold svares af Forbrugerne, men under den da værende Vanskelighed med at afsætte Landbrugsprodukter, faldt på Producenterne ⁵⁾, den høje Told på Nødvendighedsartikler for Land-

¹⁾ Dette meddelte Randers Amts Avis alt den $\frac{9}{6}$, se Nr. 69. ²⁾ Dske. Kanc. 3. Dept.s henlagte Sager 1821, ad X 770. og 2. jyske Kontors Journ. 1821, 750. ³⁾ S. 35—37. ⁴⁾ S. 37 flg. ⁵⁾ S. 58.

bruget¹⁾, og endelig og særlig de overmåde lave Priser på alle Landbrugets Frembringelser, der ikke stode i Forhold til Frembringelsesomkostningerne²⁾.

Bogen var altså udkommet, og om end Regeringen ikke tillagde den nogen Betydning, tør det dog antages, at den vakte en vis Opmærksomhed blandt J. B. Sechers Standsfæller i Jylland. Herom vidner i hvert Fald følgende spydige Inserat i Randers Amts Avis³⁾:

Forlangt Indrykkelse!

I Anledning af Hr. Krigsassessor Sechers med så megen Blæst bebudede og nu endelig udkomne Skrift: »Noget om Årsagerne til Landmandens nu værende Forfatning«, agter jeg at udgive en fortræffelig, skarpsindig og over al Måde rigtig Kritik under Tittel: »Skomager bliv ved din Læst« med min salig Bedstefaders hos Holberg opbevarede Livmotto:

Vi Øvrighed med Munden slå, kan dog selv intet gøre.
Et er et Søkort at forstå, et andet Skib at føre.
Af en politisk Bog man kan lære at ræsonnere,
Men til at forestå et Land udfordres andet mere.

Publikum må ikke forundre sig over, at Skriftet kun vil komme til at indeholde lutter gamle Ting, som tilforn så ofte ere gennemheglede, at derom ikke kan være mere at sige; jeg må forfølge den Forfatter jeg kritiserer, og desuden er min Hensigt (unter uns) kun at vise, hvilke Talenter jeg besidder, og hvorlunde jeg hylder min Bedstefaders ved Erfaring indsamlede Lære.

Mikkel von Bremen,
Hofkandestøber i Skanderborg.

Et følgende Nummer af samme Blad bragte dog den anonyme Indsender en fortjænt Tilrettevisning, som viser, at J. B. Secher dog også havde sine Meningsfæller:

Forlangt Indrykkelse!

Alterius dictum aut factum ne carperis unquam exemplo simili,
ne te derideat alter.

At udvikle det intet sigende, men over al Måde inhumane i Kandestøber Mikkel von Bremens Bekendtgørelse i disse Tidender i Anledning af Hr. Krigsassessor Sechers Skrift om Landmandens nærværende Forfatning, kan ingenlunde betale sig, men da Kandestøberen let i sin Hovmodighed kunde antage Tavshed som Bifald, vil Indsenderen heraf gøre ham bekendt med, at disse Wessels Ord:

Så smuk Opdragelse du end forresten har,
Du har i denne Sag opført dig som en Nar,

er det eneste Svar, han fortjæner. Har Kandestøberen forresten Lyst til at opfylde sit i Bekendtgørelsen givne Løfte, da anser Indsenderen det ikke overflødigt at give ham følgende Erindring på Vejen:

»Lad onde Dunsters Magt ej din Forstand forvilde«.

Christian.

¹⁾ S. 59. ²⁾ 69 flg. ³⁾ 1821 Nr. 91 for ³/₇.

Vi vende nu tilbage til J. B. Sechers Drift af Katholm. Da han og Medejer ikke så sig i Stand til at betale forfaldne Renter, blev Prioriteterne dem opsagte, og Direktionen for Statsgælden og den synkende Fond tog, da dens Prioritet (46,000 Rdl.) ikke blev indløst, Dom over dem af $29/4$ 1822; ligeledes tog Direktørerne for Ålborg Stifts offentlige Midler Dom for disses Fordring (25,000 Rdl.), medens en tredje Panthaver: Madam Wads Arvinger endnu ikke havde taget Dom for deres Fordring (7000 Rdl.). Under disse fortvivlede Forhold indgave de to Ejere den $22/3$ 1822 en Ansøgning til Kongen¹⁾ om enten at unde dem et Lån på 32,000 Rdl. Sølv med Sikkerhed i alle deres Ejendele næst efter de anførte Prioriteter og et Legat (ialt 79,000 Rdl. Sølv), i hvilket Tilfælde de vilde eftergive sine Fæstebønder alle Restancer til Udgangen af 1821, eller i Betragtning af de betydelige Forbedringer, de med Tilsættelse af sin Formue havde givet sine Ejendomme, vilde indløse Ejendommen fra Gælden til private (32,000 Rdl. Sølv) og tillade dem fra Pantet at udtage Indbo og Udbo, i hvilket Tilfælde Fæstebøndernes Restancer også vilde blive eftergivne og de reddes fra Ødelæggelse. I Ansøgningen anførte de følgende:

»Uden at kunne endog med den muligste Varsømhed forudse de nærværende aldeles ulykkelige Tider, der have medbragt et ødelæggende Forhold mellem Landmandens Indtægt og Udgift, købte vi i Året 1818 vort ejende Gods Katholm. Det første mærkelige Uheld, der ramte os, var den i dette År indtrufne Misvækst, som på disse sandede og magre Jorder var så sørgelig, at vi kun med et Behold fra det fornødne Husholdningskorn af 100 Tdr. Rug og 70 Tdr. Havre måtte i Året 1819 bestride de kongelige Skatter af Gård og Gods, Renten af vor betydelige Gæld, Indkøb af manglende Sædekorn og Udgifterne til Gårdens Drift, samt Føde- og Sædekorn til mange af vore Fæstebønder. Dog vi håbede, at dette Trængselsår vilde afløses med et bedre og på Indkomster rigere, og at den kommende Tid vilde sætte os i Stand til ved anvendt Flid at overvinde et så betydeligt Tab. Vi ansporedes så meget mere til uforfærdet at anvende alt muligt for at forbedre vore Ejendomme, som Deres Majestæt allernådigst i Året 1819 af det under den kongelige Statsgældsdirektions Bestyrelse værende Lånefond lånte os en Sum af 46,000 Rdl. Sølv til at udbetale en i vore Ejendomme stående og opsagt Prioritet, og vi desforuden af flere private Mænd modtog Lån, der satte os i Stand til at afbetale den betydelige Skatte-
restance af 1381 Rdl. 43 Sk. Sølv og 10,192 Rdl. 19 Sk. Sedler og

¹⁾ Akt. Kont. Journ. 1822 Nr. 1258 a. i Katholmspakken.

Tegn, som ved Indkøbet hvilede på Ejendommen. Med store Bekostninger, der bleve så meget kostbarere som det her på Egnen var et fremmed og ubekendt Arbejde, lode vi i Året 1819 udkøre henved 7000 Læs Mærgel, de betydelige Enge her ved Gården udgrave, begyndte Kartoffelavlén i Marken og ved dertil anskaffede Agerdykningsredskaber gave Jorderne en bedre Drift end hidtil, men atter dette År ramte et hele Sommeren vedvarende Tørvej disse lette Jorder, så at alt vort Forårskorn ødelagdes, og uagtet vort Forråd af Vinterkorn var tre Gange større end det foregående År, var det dog ikke i Stand til formedelst de lave Kornpriser at kunne udgøre en Sum, der var lig hint 3 Gange mindre Kvantum. Hvad altså det foregående År var trykkende og ødelæggende blev dette det end mere. Skatterne vare uforandrede, Rentesvarelsen dels ved en forøget Gæld og dels ved Kursforandringen endnu større; Fæstebøndernes Kår ved tvende således på hinanden fulgte Misvækstår endnu slettere og altså den til dem fornødne Hjælp af Føde- og Sædekorn endnu betydeligere end forrige År. Afskrække måtte vistnok Udfaldet af disse tvende År, men det ligger i den menneskelige Natur, at når Bevidstheden om anvendt muligste Flid ledsager os, vi da nødigen give Slip på Håbet. Ikke af vore Ejendommens Revenuer, men ved den sidste Opofrelse af vor Formue bleve Skatter, Renter og Driftsomkostninger udredede i Året 1820, og i samme År lode vi udkøre omtrent 15,000 Læs Mærgel, udvidede betydelig Kartoffelavlén og dyrkede mange før aldeles ubrugelige Jorder. At fortsætte de begyndte Grundforbedringer var og er vort varmeste Ønske, og vi lode således i Året 1821 udkøre 25,000 Læs Mærgel, lagde 150 Tdr. Kartoffler i Marken, opdyrkede atter mange forhen ubrugelige Jorder, og i hvor vel dette Års Afgrøde var her som de fleste Steder i Landet med Hensyn til Vår-sæden yderst dårlig, så vilde dog vor forøgede Kornproduktion have sat os i Stand til at overvinde Følgerne af dette Års Misvækst, når Korn- og andre Produktpriser havde været forholdsmæssige til Udgifterne. I hvor betrængt vor Stilling end er, have vi dog allerede i indeværende År udkørt henved 16,000 Læs Mærgel og fortsat andre Grundforbedringer. Vi skyldte Deres Majestæt at aflægge således allerunderdanigst Regnskab for Bestyrelsen af vore Ejendomme, og vi tør allerunderdanigst håbe, at det allernådigst vil erkendes, at sådanne Misvækstår i Forbindelse med overordenlig lave og ubelønnende Produktpriser fører endog med anvendt Virksomhed til Armod. Uden at være ubeskedne tør vi henvise til Afgrøden på disse lette Jorder af Vinterhvede, Rug, Raps og anden Sæd som Vidnesbyrd for anvendt Bekostning og Flid, men det er smærteligt

når vi ikke allerunderdanigst tør vente allernådigst Understøttelse, at vore til frugtbare forvandlede Marker skulle være vor timelige Velfærds Gravmæle! — Foruden disse allerunderdanigst anførte Genvordigheder have vi endnu haft den Genvordighed, der langt overtræffer hine: vore Fæstebønders Uformuenhed til at betale de kongelige Skatter og Afgifter. Af det herved følgende allerunderdanigste Bilag vil deres Majestæt allernådigst erfare, at vi til Udgangen af forrige År have et Tilgodehavende hos vore Fæstebønder af Skatter og Afgifter stor 2586 Rdl. 26 Sk. Sølv og 11,421 Rdl. 48¹/₂ Sk. Sedler og Tegn, og når hertil lægges Restancerne, vi ved Fæsteforandringen aldeles have tabt, udgør det hele en Sum af 2859 Rdl. 65¹/₂ Sk. Sølv og 15,358 Rdl. 87¹/₄ Sk. Sedler og Tegn. Så længe det har været os muligt, have vi udholdt disse store Byrder, men da Produktionspriserne så aldeles ere gangne under det Værd, de nødvendigen må have for at svare til Omkostningerne ved Produktionen, er Omfanget af vore Byrder oversteget den flittigste Anstrængelse, og under disse Omstændigheder have vi kun haft dette Valg: enten at betale så vidt muligt Renten af vor Gæld og lade de kgl. Skatter og Afgifter være ubetalte, Ejendommen gå tilbage i Driften og Bygninger og Kirker forfalde, eller og at lade en betydelig Del af Renterne være ubetalte, men derimod sørge så vidt muligt for de kgl. Skatters Betaling, Vedligeholdelsen af Ejendommens bedre Drift og Bygningers og Kirkers forsvarlige Istandsættelse. Vi trode at handle redeligst mod vore Kreditorer ved at vælge det sidste, og vi håbede stedse at bedre og forandrede Tider vilde sætte os i Stand til efterhånden at afbetale den manglende Rente, men Håbet har atter fejlet . . . . . Deres Majestæt! Det er tungt med en stor Familie uden egen Brøde at gå over i den yderste Armod, men det er endnu tungere ikke at kunne fyldestgøre den Tillid, Medborgere¹⁾ have værdiget os²⁾.« Til Slutning anmodede J. B. Secher og hans Medejere om, at det måtte pålægges kyndige Mænd eller Landvæsenskommissionen at prøve Sandheden af hvad de havde anført.

Det må utvivlsomt gøre et uhyggeligt Indtryk at se Regeringen så fuldstændig misforstå sin Opgave overfor Landets Borgere, at det end ikke værdigede en så vel motiveret Ansøgning som denne den mindste Opmærksomhed. Det er ubestrideligt, at den ved en uklog og uheldig Udenrigspolitik havde en væsenlig Skyld i det Stød, som Landets Velstand den Gang fik, og det er derfor dobbelt påfaldende,

1) Kreditorerne. 2) Ansøgningen er helt igennem skrevet med J. B. Sechers Hånd, så det må antages, at han har affattet den.

at den i så ringe Grad følte sig kaldet til at række en hjælpende Hånd, hvor den så, uforskyldte Ulykker bryde løs over Undersåterne. Vel havde den 1819 optaget et mindre Pengelån, som igen skulde udlånes til Landmændene, men det blev udbudt til en under de daværende stadige Kurssvingninger for Lånmodtagerne i høj Grad uheldig Kurs og en stor Del af Lånerne måtte dog kort efter gå fra sine Gårde¹⁾. Det var først da Staten selv havde måttet overtage flere og flere Landejendomme, at den gjorde Skridt til gennem det store engelske Lån af 1825 at redde Landets Agerbrug fra fuldstændig Ødelæggelse. Men nu, i 1822, gav den Secher og Jørgensen et rent Afslag på deres Ansøgning uden endog at lade undersøge, om der ikke i det foreliggende Tilfælde kunde være særlig Grund til at holde en Virksomhed oppe, som i sin Egn stod som noget enestående og som et Eksempel, der fortjente Efterlignelse, især da de pågældende havde betydelige Summer til Gode, som nok kunde ventes at ville komme ind, når man gav Tid. Nu drev Regeringen sin Ret igennem til det yderste; Forfølgningen over Katholms Ejere gik videre: efter at der var taget Overrettsdom i Sagen, blev der ²⁴/₇ 1823 af Statsgældsdirektionen gjort Eksekution og foretaget Forberedelser til Afholdelse af Tvangsavktion. J. B. Secher indgav da med sin Medejers Samtykke den ²⁸/₇ 1823 til Statsgældsdirektionen en ny Ansøgning, hvori han under Henvi- ning til at han havde anvendt sin Formue til Forbedringer på Ejendommen (i indeværende År var yderligere udkørt 16,000 Læs Mærgel) og til at betale Skatter for Fæstebønderne, så disse nu skyldte ham 15,000 Rdl., foruden at han ved Fæsteforandringen havde tabt 5000 Rdl., ansøgte om at få Benyttelsen af Ejendommen overdraget indtil ¹/₅ 1824 mod en nærmere angivet Afgift, Udførelsen af de Driften vedkommende Arbejder og Betaling af Folkeløn m. m. Til den Tid kunde han se sig om efter andet Erhverv og et passende Tids- punkt til Avktionens Afholdelse kunde afventes, hvis Direktionen så måtte finde det fordelagtigt til den Tid at sælge. Med Ansøgningen fulgte følgende:

Erklæring!

Krigsassessor Secher til Katholm er en af Egnens mest agtede Mænd og hans udmærkede Kundskaber i Landvæsenet ere almindelig erkendte. Ved disse, ved Opofrelse af en ikke ubetydelig Formue, som han havde, da han tiltrådte Katholm, og ved Flid og Møje ere de næ Gårds Jorder i de fire År, han og Medejer har besiddet samme, så betydeligen forbedrede, at Forbedringerne have vakt enhvers Opmærksomhed, som har sét samme. Bøndergodset er tillige i disse År blevet behandlet med særdeles Skånsomhed og Godhed for, så meget

¹⁾ J. B. Secher: Noget om Årsagerne o. s. v. 1821, S. 31.

som Tidsomstændighederne gjorde det muligt, at ophjælpe det, og tillader jeg mig i så Henseende at bemærke overensstemmende med mine Embedsbøger, at efter den 21de dennes ført Restancetingsvidne beløb den på Godset til 1822 Års Udgang udestående Restance af Skatter og Landgilde m. v. foruden Korn sig til 3794 Rdl. Sølv og 10,431 Rdl. Sedler, hvorimod der ikke er en ældre Skatte-restance til Amtstuen for Gård og Gods end en Rest for Året 1822. Med Hensyn til oven anførte og i Betragtning af, at Supplikanten er Familjefader er det så meget mere at beklage, at også han skal forøge deres Tal, som uden nogen egen Brøde, alene ved Tidernes Tryk. ere blevne ulykkelige, og i min lange Embedstid har jeg ikke afholdt nogen Embedsforretning med så smertelig Følelse som den på Katholm den 24de dennes holdte, hvorved den ømmeste Fader med sine mange og uforsørgede Børn skulde berøves Hus og Hjem — hvorved den Mand, der har anvendt så mange Penge og så megen Flid til sine Ejendommers Forbedring, nu ikke skulde høste videre Frugt af samme — og hvorved denne Jndog skulde stanses i videre Udførelse af sin Plan til Ejendommens Forbedring. Jeg vover således underdanigst at anbefale det ansøgte til højgunstigst Bønhørelse, og af de mange deltagende udi Supplikantens sørgelige og uforskyldte Stilling vil flere anbyde Kavtion for Supplikanten om den høj-kongelige Direktion forlanger det.

Grenå den 30. Juli 1823.

Aagaard.

J. B. Secher rejste selv over til København for at tale sin Sag, men han opnåede ikke hvad han søgte; dog gik Statsgældsdirektionen i Skrivelse af $12/8$ 1823¹⁾ ind på at overdrage ham Bestyrelsen af Katholm til $1/5$ 1824 mod at han aflagde Regnskab for Indtægter og Udgifter, og stillede Kavtion for Opfyldelsen af sine Forpligtelser, således at Ejendommen ikke før hin Dag skulde kunne tiltrædes af den eventuelle Køber. J. B. Secher var nødt til at tage mod dette Tilbud og tilmældte Direktionen dette i et Brev, dattetegnet København $14/8$ 1824²⁾. — Forberedelserne til Avkationen skred nu videre og $26/11$ 1823 lod Statsgældsdirektionen sig tilslå Katholm Gods med Besætning og Inventar for 32,000 Rdl. og Skødet udstædtes til Kongen kort efter.

J. B. Secher havde således sit Udkomme sikret for det kommende År, og da Statskassen ikke for det første kunde have Udsigt til at sælge Katholm, måtte han med Grund vente, at Bestyrelsen af Katholm var blevet i hans Hænder. I Slutningen af April 1824 meddelte imidlertid Rentekammeret, under hvilket Kollegium Bestyrelsen af de af Statskassen overtagne Ejendomme sorterede, ham, at en ny Bestyrer var antaget fra 1. Maj. Dybt krænket over denne sårende Behandling og med tomme Hænder måtte han nu forlade Katholm; hos en Frænde, som bode på det nærliggende Lykkesholm, fik han Husly, og herfra vilde han have sendt Rentekammeret

¹⁾ Brevbog 1823. 1398. ²⁾ A. C. J. 1823, 1682.

en Skrivelse, hvortil der blandt hans efterladte Papirer fandtes Koncept, dagtegnet den 24. Juli 1824. Formodenlig have Venner eller Frænder frarådet Afsendelsen på Grund af den skarpe Form, ti der findes ikke i Rentekammerets Journaler registreret som indkommen nogen sådan Skrivelse, men da Skrivelsen er meget karakteristisk for Manden, skal et Uddrag af den medtages:

»Ulige lettere er det for det høj kongelige Kollegium at behandle alle forulykkede Debitorer lige uden Hensyn til, om de have forødet eller forbedret Pantet, om de have ved Ødselhed og Pragtlyst pådraget sig Ødelæggelsen eller de have ved Flid og møjsommeligt Arbejde søgt at arbejde mod den almindelige Nød, men sikkerligen vilde en sådan Undersøgelse, og de forulykkede Debitorens Behandling derefter rettet, lede til et for et Kollegium retfærdigt og for Staten gavnligt Resultat. En almindelig Kundskab om Landmændenes Duelighed er ikke vanskelig at erhverve, og den behøver ikke at søges med kostbare Foranstaltninger eller ved Patroners anbefalinger, ti en Landmands Duelighed er en Kendsgerning, som ikke ligger skjult for den forstandige, indsigtfulde og upartiske Mands Øje. Jeg trode det i mit Fædreland ikke måtte være noget ualmindeligt at komme — her endog uden Bekostning — den Landmand til Hjælp, som ved redelig Stræben søgte at modstå en almindelig Ødelæggelse; jeg trode derhos, at det var for det høj kongelige Kollegium ligeså indlysende som for enhver forstandig Mand, at Afveksling af Bestyrer — forudsat at hos denne er tilbørlig Duelighed og Redelighed — er skadelig for Ejendommen, og er det Hensigten at et søllandsk Lys skal fortrænge et jysk Mørke, da sker Forvandlingen vist ikke uden betydelige Bekostninger, og inden disse ere udrædte og anvendte, da er det muligt, at Lysets Skin er dunkelt og fast ukendeligt. Jeg bør ikke vel antage, at der hos det høj kongelige Kollegium, som nærmest kender det Kildevæld, hvorfra Landmandens Ødelæggelse udspringer, mangler Vilje til at komme den forulykkede Debitor til Hjælp, og jeg må derfor med Grund formode, at det høj kongelige Kollegium ved at fratage mig Bestyrelsen af Hovedgården Katholm har fundet Uredelighed eller Uduelighed hos mig. I første Tilfælde er det billigt og overensstemmende med mit Ønske, at jeg drages til Ansvar, og i sidste Tilfælde må det være nyttigt for mig at kende min Uduelighed i en sådan Grad, at den har kunnet forårsage min Afskedigelse. At jeg næppe en Måned før Majdag blev underrettet om, at det høj kongelige Kollegium havde antaget en anden Bestyrer, måtte nødvendigvis sætte mig med en talrig Familie i en såre sørgelig Stilling, så meget mere som det aldeles stred mod min Grundsetning at berige mig på Panthaverens Bekostning. At se mig og min Familie pludseligen husvild og ude af Næring, måtte uundgæelig tildrage sig Mængdens Opmærksomhed, såfremt man ikke vil håndhæve den vanærende Dom, at Medborgeres Hjerter ere blevne udeltagende ved et sådant Optrin, og uagtet jeg med rolig Selvbevidsthed kan i Møde gå enhver ubillig Dom, som af den Ukyndige derved kan fældes over mig, så byder min Æresfølelse mig at bortkaste enhversomhelst Skygge, der måtte falde på mig, og jeg tror ikke at overskride den Ærbødighed, jeg skylder det høj kongelige Kollegium, når jeg underdanigst udbeder mig forundt Vidnesbyrd om min Administration over Katholm.«

Det gjaldt nu for J. B. Secher at søge en ny Virksomhed. Blandt de Gårde, som Statskassen havde måttet overtage, var også Hovedgården Skersø med Parcelgården Frederikkesminde ved Æbeltoft. Bygningerne vare yderst forfaldne, Frederikkesmindes Lade nedblæst, Jordernes Drift forsømt og desuden havde den tidligere Ejer I. Klitgaard og Hustru Krav på en betydelig årlig Afgift. Ejendommen var forgæves blevet stillet til flere Avktioner, og J. B. Secher gjorde nu under $\frac{22}{3}$ 1825 Rentekammeret Tilbud om at overtage Ejendommen, i det nogle af hans Venner lovede at hjælpe ham. Hans Bud blev dog ikke antaget, men så lykkedes det ham kort efter, den $\frac{13}{7}$ 1825, at slutte Forpagtningskontrakt om Gården Vedø med Ejerinden, Kristiane Fredrikke Salgreen, Enke efter Niels Jul Kastrup. Ti År efter, $\frac{5}{7}$ 1835, fik han Skøde på Gården med 19 Tdr. Hartkorn, Skovskyld 1 Td. 2 Skp., en Vandmølle 1 Td. 3 Skp. 2 Alb., Kod Sogns Kirketiende og Kongekvægtiende, ialt 16 Tdr. 4 Skp., samt en Part af Kolind Sogns Kongetiende for 14,000 Rdl. Sølv og 1000 Rdl. Sedler, samt en årlig Aftægt, fri Bolig m. m.

På Vedø henlevede J. B. Secher nu sit øvrige Liv, men det dannede i visse Henseender en Modsætning til det tidligere. »Jeg mindes endnu min Fader fra hans Velstands og Kraftens Dage, da hans Hus tit syntes for liden for de mange Venner, der så jævnlig søgte der hen, da det ofte genlød af livlig og skyldfri Munterhed, hvori min Moder var Sjælen, ved Siden af forstandig og kløgtig Tale, hvor min Fader ikke sad som den tavse Tilskuer alene¹⁾. Året efter sin Bosættelse på Vedø havde han mistet sin Hustru, og efter dette Tab forlod han kun nødig Hjemmets Vægge, om han end gærne lige som tidligere modtog Frænders og Venners Besøg. Heller ikke i Litteraturen optrådte han mere, men når Frænder eller Venner behøvede hans Hjælp, »når Enken påkaldte hans Bistand og de Faderløse trængte til Værge«, når Medborgeres Tillid kaldte ham til at varetage deres Tarv, da var han ikke den, der sad hjemme, han røgtede de fremmede Interesser som sine egne og kunde til Side sætte disse for hine. Hans Frænde og Ven J. M. Secher på Skafføgård kaldte ham spøgende »de Faderløses Fader og Enkers Forsørger«. »Jeg mindes Manden, til hvis Indsigt mangan så gærne søgte for at hente Råd, og hvis Marker den Gang stode som et endnu sjældent Mønster, hvor meget kunde læres og adskilligt sås prøvet på hans Egne for første Gang; ti han skyede den Gang ikke de tit kostbare Ofre, der må bringes de første Forsøg, forinden det lykkes at uddrage varig Nytte af dem; selv fulgte han med opmærksomt

¹⁾ Ad. Secher: Ved min Faders Kiste i Kod Kirke, S. 6.

Øje de Fremskridt, som andet Steds bleve gjorte, og stod som en af de første i Rækken af de Mænd, hvis Arbejde og Kløgt det næst Guds Bistand skyldes, at Danmarks Sletter nu kunne bølge med rige Kornmarker¹⁾. J. B. Secher blev $\frac{11}{3}$ 1828 Tiendekommissær i Rovsø, Sønderhald, Nørre, Sønder og Mols Herreder og tog først sin Afsked $\frac{6}{10}$ 1852; han blev $\frac{13}{1}$ 1841 valgt til Deputeret for 9. Valgdistrikt for de mindre Landejendomsbesiddere i Nørrejylland og gav Møde i Stænderforsamlingen i Viborg 1842, 1844 og 1846; her indbragte han 1844 et Andragende om Afskaffelsen af Smugmarkeder²⁾. Endelig valgtes han $\frac{27}{4}$ 1844 til Medlem af Randers Amts Råd. Imidlertid var han blevet til Års, og han overdrog derfor 1847 (Skøde $\frac{9}{12}$) Vedø til sin ældste Søn for en Købesum af 30,000 Rdl. Købet omfattede nu Hovedgårdstaksten 37 Tdr. $2\frac{1}{2}$ Alb. Hartkorn, Skovskyld 1 Td. 2 Fdk., Rørskær i Kolind Sund 4 Skp. 1 Fdk. 2 Alb., Vedø Vandmølle 1 Td. 3 Skp. 2 Fdk. Hartkorn Mølleskyld, Kod Kirkekorn- og Kvægtiende 16 Tdr. 4 Skp., en Kirkejord 4 Skp. $1\frac{1}{4}$ Alb. og Kongetienden af Bugtrup By. J. B. Secher vedblev dog til sin Død at bo på Vedø, men så rystet var hans Tillid til Stabiliteten i Landets økonomiske Forhold blevet, at der gik mange År hen, før han opgav Tvivlen om, at Sønnen havde overtaget Gården for dyrt og kunde klare sig under en økonomisk Krise.

I Forholdet til sine Børn bevarede J. B. Secher noget af de møderne Traditioner fra Nørlund (ovfr. S. 77) og Kærbygård (ovfr. S. 126). Tiltaleformen til ham var: »De«, ikke det moderne: »Du«. I et Brev af $\frac{14}{12}$ 1849 skriver hans Søn A. J. M. Secher om ham til sin Kæreste:

»I Sandhed! jeg elsker og ærer ham, men beklager så ofte, at han i det daglige Liv ikke taler i den Tone, som han så herlig forstår at gengive på Papiret. Det er åbenbart, at han skriver bedre for sig, end han taler; man kan i hans Breve kun kende ham som den virkelig dannede Mand med det varme Hjærte og det frie Blik over Livet, medens han i det daglige Liv synes partout at ville være et Stykke af en Særling.«

Tre År før sin Død fik J. B. Secher et apoplektisk Anfald, men da det gentog sig, overstod han det ikke. Han † $\frac{16}{7}$ 1861; under stor Deltagelse fra Omegnens Beboere førtes hans Lig den $\frac{23}{7}$ til Kod Kirke, hvor hans Søn Adolf holdt den ovfr. gentagne Gange anførte Mindetale over ham. Af hans Silhuet meddeles her en Afbildning; den blev udført da han endnu ejede Katholm.

☞ $\frac{11}{12}$ 1807 Kirstine Iørgensen, f. $\frac{1}{11}$ 1788, † $\frac{3}{6}$ 1826, Dtr. af Jens Iørgensen, først Forpagter på Rosenholm, senere Ejer

1) A. St. S. 7, 9, 6. 2) Nørrejyllands Stændertid. 1844, 721—24.

Kirstine Jørgensen,

født 1788, død 1826, gift med Krigsassessor Jakob Bergs Secher,
Sjef af Katholm, senere af Vedo.

Fototypi af Faehst & Crona.

af Katholm (se ovfr. S. 145), og Kirstine Møller. Et Miniaturmaleri af hende på Elfenben, udført i hendes Forlovelsestid, ejes af mig; en Gengivelse i Lystryk i noget forstørret Målestok findes herhos.

A. **Anker Jørgen Secher**, f. $23/12$ 1808, oplærtes af sin Fader i Landvæsenet og fik senere, $9/12$ 1847, af denne Skøde på Vedø. Denne Gård drev han indtil han 1873 (Skøde $30/3$) solgte den til Aktieselskabet Kolindsund. Handelen omfattede Hovedgården med et Par Parceller i Kod By med 35 Tdr. 1 Skp. $1/4$ Alb. Hartkorn, Kod Kirketiende med 16 Tdr. 4 Skp. Hartkorn, en Kirkejord med 4 Skp. $1/4$ Alb. og Kongetienden af Bugtrup. Købesummen udgjorde 132,000 Rdl. (deraf 12,000 Rdl. for Besætning og Inventarium), medens de i Gården stående Prioriteter udgjorde 16,500 Rdl. A. J. Secher bosatte sig derefter i Århus, hvor han † $29/5$ 1878.

☞ $18/5$ 1844 Knudline Margrete Knudsen, f. $7/3$ 1821, Dtr. af Knud Knudsen, først Skibsfører, siden Ejer af Nimtofte Mølle, og Margrete Katrine Bang.

1. **Jakob Bergh Secher**, f. $13/1$ 1846; efter at have været Forvalter flere Steder, bestyrede han derefter fra 1869 til $1/5$ 1873 Vedø for sin Fader og blev, da Faderen solgte Vedø, Bestyrer af denne Ejendom for Selskabet Kolindsund, indtil han fra $1/5$ 1876 forpagtede Stenalt Hovedgård.

☞ $18/3$ 1879 Ane Kirstine Maren Sofie Neckelmann, f. $16/7$ 1853, Datter af Kristian Gesenius Neckelmann, † $11/8$ 1879, Ejer af Frøvadsholm, og Marie Petersen.

2. **Markus Kristian Secher**, f. $25/1$ 1848, ex. jur. $25/6$ 1868 (ej ubekv.), Fuldmægtig hos Borgemesteren i Århus Oktbr. 1869—Apr. 1871, hos Borgemesteren i Nestved 1873—76 og endelig hos Borgemesteren i Svenborg 1878.

3. **Margrete Kirstine Matilde Secher**, f. $11/10$ 1849.

☞ $20/10$ 1870 sit Næstnæstsøskendebarn Nikolaj Jean Arnold Mønsted, f. $31/12$ 1837, Ejer af Fævejle, se ndfr. S. 185.

4. **Teodor Secher**, f. $7/3$ 1853, blev $1/5$ 1868 Handelselev hos sin tilkommende Svigerfader i Grenå, i hvis Forretning han $1/7$ 1878 indtrådte som Deltager (Firma: C. J. Momme & Secher).

☞ $6/11$ 1878 **Anna Henningsa Momme**, f. $7/6$ 1858, Dtr. af Niels Kristian Johannes Momme, Købmand i Grenå, og Marta Marie Jensen.

a. Kristian Momme Secher, f. $16/12$ 1879.

b. Eline Margrete Secher, f. $20/7$ 1882.

c. Anker Jørgen Secher, f. $29/9$ 1884.

5. *Julius Nikolaj Secher*, f. $15/5$ 1855, Bestyrer af Gården Ulstrup i Ty.
6. *Alma Secher*, f. $17/3$ 1862.
- B. **Johan Kristian Kristoffer Secher**, f. $5/7$ 1812, Købmand i Grenå 1837—51, da han opgav sin Forretning på Grund af sit svage Syn. Han bode siden i København om Vinteren, medens han om Sommeren rejste uden Lands for sine Øjnes Skyld. Han † pludselig i Korsør på Gennemrejse $14/11$ 1858.
- C. **Adolf Jeremias Müller Secher**, f. $6/10$ 1813, var i sin Barn-dom efter sin Moders Død nogle År i Huset hos senere Provst Magnussen i Lyngå. Siden blev han sat i Århus Skole indtil han blev Student 1832. Skønt hans Tilbøjelighed gik i Retning af Filologi, måtte han efter sin Faders Ønske studere Teologi; han blev cand.theol. $3/11$ 1836, læste derpå om og fik Eksamen med laud. $6/7$ 1837. Derefter blev han Huslærer hos Provst Magnussen, indtil han 1841 blev Medhjælper hos Pastor Sadolin i Torrild og Vedslet, til hvis Kapellan han $8/3$ 1843 udnævntes. Efter Sadolins Død blev han $20/2$ 1850 Sognepræst i Brøndum, Sim og Torup, hvorfra han $4/5$ 1857 forflyttedes til Ingstrup, Hjermelev og Alstrup. I Brøndum Kirkebog indførte han før sin Afrejse derfra, hvad han kunde samle til Pastoratets Præstehistorie. Om sig selv meddeler han her følgende:

»Han var den første, som efter Grundloven blev kaldet her-til uden Forslag af Grevskabet ¹⁾ og den 3^e Præst, som ikke er blevet her til sin Dødsdag. Nødig forlod han en Menighed, som kom ham i Møde med Velvilje og Kærlighed, men man siger tre slemme Ting lettede ham Afskeden, den dårlige Præstegård, et Stykke af en Lommeprokurator og en halvstuderet Røver. Uagtet hans korte Embedstid efterlod han sig adskillige Mærker på sin Virksomhed. Denne har dog, skulde man tro de forskellige Domme, været af en tvivlsom Betydning. Den arme Mand havde det Uheld, at hans Mening ikke altid (navnlig i Begyndelsen) vilde kongruere med deres, som gjaldt for Lys i Hellum Herred. »Stu'-Niels Mäsen« påstod, at han ødte Kommunens Penge, og at man aldrig havde haft en sådan Præst til at skrive i Skat; men denne Statsøkonom fandt det jo rigtignok mere besparende at føde de fattige med tørre Hug end med Brød og billigere at køre på slette Veje end på vel i Stand satte. »Bitte Niels Mäsen« påstår, at man aldrig har sét så grov og uforskammet en Præst; Søren Murer, Kren Gartner, Kren Vesterby

¹⁾ Grev Schimmelmann på Lindenberg.

og mange flere andre Baptist- og Mormonpræster ere af samme Mening og kaldte ham en stor Farisæer, men ingen af dem lystede at indlade sig med ham i åben Kamp, ti Publikum ymtede om, at de hver Gang trak det korteste Strå, og tilsidst fandt de det profitabelst at indskrænke deres Mission til den lille Flok indenfor Husets Vægge og fiske med Krog i Stedet for med Garn, men alligevel kaldte de sig apostoliske, og så vare de det jo. — Vej-H...n har aldrig truffet på så ufreds-sommelig og maliciøs en Mand, der skrev så uforskammede Breve endog til en forhenværende Rigsdagsmand (og Mester udi egne Tanker), skønt han hele sit Liv har ligget i Strid og overalt godtgjort sig som en varm Præstehader. Kærlighed virker Kærlighed. Der var dog imidlertid dem, som anså ham for en god Landmand og endog mente, at han har udrettet adskilligt i sådan Retning på Præstegårdens Mark — men o Vé! Studeprangeren på Tr. bander på »at han betragter ham som Landmand kun som et Nul«, og at han kun har spoleret Marken — og så er han jo kun et Nul og så har han spoleret Marken, den Sag er uimodsigelig vis. Den højeste Ros samme landøkonomiske Avtoritet vilde tillægge ham var den, at han kun forstod »at rage i Vandet«¹⁾. Så meget indrømmede dog denne Studeprangervitz, at med Hensyn til Vandet var der i hans Tid gjort noget; tvivlsomt er det imidlertid, om det er til Gavn eller Skade. Om denne tvivlsomme Sag får nu Eftertiden at dømme. — Hans Fortjenester af Haven er Genstand for lige så delte Anskuelser. Hans Formands Kone udbrød 1856: »Nej hvordan har De dog fåt det til at se sådan ud! det er jo mageløst, jeg kan slet ikke kende det igen«, men hans egen Kone skendte på ham Dag for Dag, eftersom det gamle Vildnis og de uartige Æsketræer svandt — fordi han spolerede rent ud Haven — og så er den jo spoleret, indtil Fremtiden har afgjort Sagen i Formandens Kones Favør og hans egen Kones Disfavør; Sagen bliver så meget mere indviklet, som Galop-Mette helder til den ene Side og Stu'-Niels Mäsens Kone vil have Resten af Æskerne udryddet af Haven og Provst Jungersens Fiskedam, som endnu Matrikelskortet har bevaret, udslettet med Resten af den af Rødder gennemvirkede Banke. Hvem kan se Ende på sådan Kvindekrig? — Endnu langt tvivlsommere ere hans Fortjenester af Præstegårdens Byg-

¹⁾ Præstegården savnede egen Forsyning med fersk Vand, og Secher anlagde derfor fra en Kilde en Ledning over en Ager, som efter den almindelige Opfattelse lå for højt til at Vandet kunde føres derover. At Vandet dog kunde løbe der, vakte almindelig Forundring.

ninger, dersom Idealet for en Præsts Virksomhed i så Henseende kun er at holde gamle rådne Bygninger på Benene og ingen Byggegæld aflevere til Eftermanden, og dette er så omtrent Præsteskabets Mening sønden og norden Limfjorden. Præsten W[indfeldt]¹⁾ erklærer, at han har båret sig dumt ad ved ikke at lade det gamle stå. Provsten i F. kaldte ham en Tosse, der vilde klage over Tilstanden og derved kun give Synet Anledning til at udsætte så meget mere årlig. Han selv var så enfoldig at mene, at den Præst havde Fortjæneste, der påtalte og stræbte efter at ændre den hele rådne Tilstand, der dog en Gang måtte ende med Forfærdelse, og at han navnlig havde Fortjæneste ved at have ombygget Udhusene og efterlade Sagen klar for Stuehuset som kondemneret. Men ak! den var tvært imod den almene Mening og den er ufejlbar, og dertil vovede han at sætte en Bygning efter sit eget Hoved. Det var igen noget nyt og ikke bifaldet af Studeprangeren på Tr. og derfor duede den ikke i den Kreds, hans Tælleprås belyser; uagtet endog Synet kendte den 3 Gange gyldig, bander han på, at den ikke kan stå. Den står rigtignok, men bi kun. — Uagtet alle disse højst tvivlsomme Bedømmelser var den arme Mand dog så næsvis at påstå endog lige overfor Provst og Biskop og Minister, at der i hans Embeds-tid fra 1850—56 var udrettet mere end i hele Tidsrummet fra 1789—1850, og så næsvis at beklage, at man ikke i sin Tid på den af ham givne Anledning havde fundet sig foranlediget til at tage Initiativet til Ordningen af Sagen, der nu vil koste nogle tusind Daler mere end den Gang, men det er dog en Trøst, at Sagen er behandlet efter den »bestående Lovgivning og de gældende Lovbestemmelser«. — Den gunstige Læser vil af foranførte se, at hans Biograf er i største Forlegenhed for at meddele noget godt om ham. Det hedder: de mortuis nil nisi bene, og denne Regel står fast trods Fr. Barfod, men heldigvis er den Mand Biografen har for sig i Live; om han vil, kan han altså protestere og for Retten fralægge sig oven anførte Sigtelser, der kun ere medtagne ikke for at nedsætte ham, men for at meddele Stof til hans Bedømmelse — og dermed vil han formentlig som en nøjsom Mand lade sig nøje.

Om hans Karakter ere Meningerne lige så delte; Bonden i Almindelighed kaldte ham en »møj waltålen Mand«; mangan halvstuderet Røver, der pralede af sin Dannelses, mente, han var langt mere skarp end veltalende; et Angreb af sådanne blev

¹⁾ I Skibsted og Lyngby.

sjældnen ubesvaret og det var jo slemt nok. — Om hans Demoralisation taler Distriktslægen og Apoteker højt, ti han sank endog så dybt, at han i Stedet for systematisk at lade sit Legeme spolere, forsøgte sin Helbredelse med Homøopati og fandt den, ja man snakker end og så småt om, at han hjalp på andre, når han kunde. Det er jo gyseligt, at tænke på at en Præst tør gøre noget sådant imod Loven. En Statspræst bør bøje sig for den, en simpel Kristen derimod tør nok hjælpe sin Næste og stå ham bi i Legemsfare. Nu kom dertil, at han havde sit [homøopatiske] Apotek før Studeprangeren på Tr., der rigtig gjerne gad have et, men ikke gad gøre sig bekendt med Sagen — og det var dobbelt desperat af ham (∴ Præsten) og næsten lige så desperat af den anden, og så blev Studeprangeren og Doktoren (Herodes og Pilatus, der tilforn vare Uvenner) enige om at fordomme ham. Og det er jo smukt, at Folk pænt kunne enes. At han i øvrigt har helbredet nogen må i høj Grad betvivles, da han aldrig blev angivet af den årvågne Distriktslæge, der er ganske enig med Lægemødet i Ålborg kun at straffe Kvaksalvere, der kurere Folk, men ikke Kvaksalvere, der spolere Folk, »ti disse skaffe ham mange Patienter« — og det er jo for Resten klogt nok tænkt af den officielle Lægekunst vilde Søren Kierkegaard have sagt. — Uden at være nogen politisk Præst (i så Henseende var han lige så uskyldig blandt Præsterne som Willumsen i Gerding blandt Degnene — og det var jo sjældent nok) var han dog politisk mistænkt af de skandinaviske Ejderdanske (die Inseldänen), ti han tog sig en tysk Kone (og det midt i Krigstiden og næsten midt blandt Tyskernes Bajonetter i 1849) og sværmede naturligvis for en jysk Længdebane, men det var nu Konens Skyld og så fik Søren Kierkegaard Ret, ti som Kæresten bestemmer, når Kandidaten skal søge, bestemmer Præstekonen naturlig, hvad Vej Præsten skal rejse. — Det var en åbenbar Modsigelse i hans Karakter, at han holdt på det gamle Løverdagskriftemål, men foretrak Balles Katekismus for Balles Lærebog, ønskede den nye Salmebog, men fandt ingen Lyst til Menighedsrådet, at han talte meget om sin Kærlighed til Menigheden men græd slet ikke, da Karl Bommand gik til Nabopræsten og Vej-H. . . . n forgæves forsøgte samme Gang uden at det lykkedes ham; derom må Præsten i Skørping sige noget. At han var en meget begærlig Mand og kunde tage Munden fuld, når det gjaldt Præstegårdsjagten og Kirkelægen, var en Mening, der nærredes af den stedlige Repræsentation for det Schimmelmanske Navn — et Navn man nu om Tider formener

at kunne repræsentere ved at gerere sig skimlet og muggent, — det er jo billigt nok. — Summa: om Nr. 11 er intet godt udfundet af hans omsigtige Biograf og ydmyge Tjæner X. X.«

A. J. M. Secher blev $\frac{4}{5}$ 1857 kaldet til Præst i Ingstrup, Hjermslev og Alstrup i Vendsyssel. Han forefandt her en lignende Baptist- og Mormonbevægelse, som han havde haft at bekæmpe i sit tidligere Embede, og i de første År af hans Virksomhed der holdt han flere offentlige Diskussionsmøder med Førerne for Sekterne, men senere døde Bevægelsen hen. Først under hans Eftermand byggede Adventisterne et Kapel i Alstrup.

Minderne fra Barndomstiden havde indgivet ham en varm Interesse for Agerbrugets Fremme, og ligesom han i Brøndum opdyrkede Præstegårdsjorden efter tidssvarende Metoder, således stod Præstegårdens Marker i Ingstrup snart som et Eksempel til Efterlignelse for Omegnens Beboere. Halvdelen af Præstegårdens Areal fik han bortsolgt, og Resten, c. 70 Tdr. Land, opdyrkedes således, at Gårdens store Lade imod den almindelige Forventning alligevel blev fyldt af den avlede Sæd; en stor Del af Marken indhegnedes med Diger, og andre Foranstaltninger, som et rationelt drevet Agerbrug krævede, blev truffene. Præstegårdshaven udvidede han med Træplantninger og Plæner på det Nord for Præstegården liggende maleriske Terræn til at omfatte et Areal af 5 Tdr. Land. Den var den Gang et Særsyn i Eggen, nu er en stor Del af den atter forfalden og lagt under Ploven. Også Præstegårdsbygningerne blev forbedrede: en stor Del af deres Bindingsværksmure blev ombyggede med Grundmur, andet blev helt ombygget og hele den indvendige Fordeling af Døre og Skillemure blev ændret efter en ny og bedre Plan. Alle disse Forbedringer blev udførte uden at noget Lån optoges på Embedet; først efter hans Død blev der udbetalt hans Enke en Erstatning af 1000 Rdl.

På ubeskrevne Blade i Ingstrup Pastorats Kirkebøger indførte A. J. M. Secher udførlige Meddelelser, som han havde samlet om sine Formænd i Embedet og deres Børn og om Pastoratets Degne og Skolelærere, og efterlod sig også andre Samlinger til Pastoratets Historie, som han havde bragt til Veje. I Litteraturen foreligger fra hans Hånd kun en Tale, som han holdt over Præsten Sadolin i Torrild (Kbh. 1849) og den ovenfor benyttede Mindetale over hans Fader (Ålborg 1861). Han efterlod sig en temmelig stor Bogsamling, over hvis teologiske Del et Avktionskatalog findes trykt, og var altid vel orienteret med Hensyn til Dagens teologiske Spørgsmål. Til hans Karak-

teristik har hans Nabo og Provst, H. Hansen (nu i Hårslev), meddelt mig følgende:

»Som hans Provst fra 1862 til hans Død havde jeg god Lejlighed til at lære at kende og skatte hans mere end sædvanlige Nøjagtighed i Embedsbøgers Førelse og hans Virken med Interesse for Ungdommens Undervisning og som trofast Støtte for Lærerne. Jeg har ikke hørt ham prædike, men jeg tør så vel efter mit Bekendtskab til ham som efter andres Udtalelser om ham mene, at der med Rette tillagdes ham som Prædikant en ikke ringe Veltalenhed, som dog måske anvendtes frugtbarere i Oplysningens og Moralens end i den umiddelbare religiøse Opbyggelses Tjeneste, medens der sikkert altid har gåt en kristelig Alvor både gennem hans Prædikant- og øvrige Præstevirksomhed. Han var en Hader af al åndelig Uklarhed; et skarpt Øre havde han for Afvigelser fra Folkekirkens Lære og for sekteriske Skævheder. I kirkelig Henseende var han en afgjort, vel ofte bitter, Modstander af den Retning, som betegnes efter Grundtvigs Navn. Jeg erindrer hans næsten triumferende Glæde, da han havde læst Biskop Martensens »Til Forsvar mod den så kaldte Grundtvigianisme«. »Ja«, udbrød han, »der fik Partiet da et ordenligt Grundskud, hvorefter det vel næppe rejser sig igen.« Sit medfødte Anlæg til at ironisere kunde han ikke fornægte, og om han end ikke lagde an på at såre, undgik han ikke at sådan Hensigt tillagdes ham ved hans Ironiseren, hvad vel noget har skadet hans redelige Virksomhed i Menigheden. I sin levende Selvfølelse underordnede Secher sig i det Hele vanskelig den kirkelige Avtoritet, og navnlig døjede han med at finde sig i sin Biskops ¹⁾ lejlighedsvise Anvisninger til Embedets »kristelige« Betjæning (navnlig Prædiken); han kunde endog, når slige Anvisninger afveg fra hans egen Opfattelse, træde skarpere op derimod end ønskeligt var, i det han i dem fejlagtig så en total Miskendelse af sig, men på den anden Side har jeg smukke Vidnesbyrd om, at han ingeniunde var utilgængelig for Råd og Påvirkning, når han der under mærkede Anerkendelsen af hans Værd og hans retskafne Sindelag. I Forhold til Embedsbrødre var han venlig sindet, men æggedes, skønt i Grunden tolerant lige overfor anderledes menende, dog let til Bitterhed, når han i Disputen blev modsagt med ikke for ham overbevisende Grunde; hans ironiske Anlæg ytrede sig da i bidende Satire, men hans Minde fortjæner det ærefuldeste Vidnesbyrd (vistnok anerkendeligt

¹⁾ Denne stod Grundtvigianerne nær. (Udg.s Anm.)

af alle) om hans ubegrænsede Tjenesteberedvillighed og hans trofaste Hengivenhed for sine Venner, blandt hvilke jeg har i sin Tid glædet mig og endnu glæder mig ved at have turdet regne mig.«

Ligesom sin Fader, Farfader og Oldefader † A. J. M. Secher pludselig, den $18/12$ 1868. Et overmåde stort Følge ledsagede hans Kiste til Graven. Hans Billede findes foran i denne Bog.

☞ $13/11$ 1850 i Kod Kirke Marianne Vilhelmine Elisabet Augusta Luise Rettmeyer, f. i Brunsvig $20/11$ 1824, Dtr. af Karl Georg Vilhelm Rettmeyer, Klædefabrikant og Farver (Schönfärber) i Brunsvig, og Kristiane Sofie Augusta Lindinger. Sin Mands Bekendtskab gjorde hun som Lærerinde på Åkær ved Horsens. Hun lever nu i København.

1. *Vilhelm Adolf Secher*, f. $17/8$ 1851, Student fra Ålborg Skole 1869, blev i Oktober 1875 Medhjælper i Kongerigets Arkivkontor (fik $28/12$ 1882 Udnævnelse som Assistent) og cand. jur. $18/1$ 1876 (laud.). Fra 1874—76 havde han Regens- og Kommunitetsstipendiet og bode på Elers Kollegium fra Febr. 1877 til Septbr. 1880. Efter at han 1876—78, under det juridiske Fakultets Tilsyn, havde besørget en Udgave af Kristian V.s Danske Lov for Justitsministeriet rejste han i Vintersemestret 1878—79 uden Lands med Understøttelse af Kommunitetets Rejsestipendium og opholdt sig særlig i München for at høre Professorerne K. Maurers (islandsk Retshistorie) og Rockingers (Palæografi) Forelæsninger. Efter sin Hjemkomst fik han i Juni 1879 det Smithske Stipendium for videre komme og blev 3. Novbr. s. Å. af det juridiske Fakultet valgt til dets Notarius. Da han i 1880 fik det af Peder Lassen stiftede Rejsestipendium, drog han på ny, efter først at have holdt Bryllup, uden Lands i Selskab med sin Hustru. Efter et Ophold i Tyrol og Norditalien tilbragtes Vinteren i München; Om Våren 1881 gik Rejsen til Venedig, Florens og Rom, hvorpå Sommeren anvendtes på Biblioteks- og Arkivstudier i Stockholm. I Decbr. 1881 fik han på ny en mindre Lod af Smiths Stipendium og i Decbr. 1884 en større. Fra $1/4$ 1883 af overgik han som Assistent til Gehejmarkivet. Den $29/1$ 1885 forsvarede han en for den juridiske Doktorgrad skreven Afhandling, hvorefter Doktorgraden meddeltes ham den $10/2$. — Han er Forfatter af dette Skrift; om hans øvrige trykte Arbejder henvises til Universitetsprogrammet til Reformationsfesten 1885.

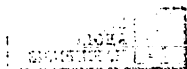
☞ $21/9$ 1880 Juliane (kaldet Julie) Marie Assens, f. $8/4$ 1853 i Sorø, Dtr. af Rasmus Winther Assens, Sognepræst

- i Græsted og Mårum (Sønnesøn af R. W. Assens, nævnt ovfr. S. 126), og Margrete Krag.
- a. Edel Margrete Grotum Secher, f. $\frac{23}{10}$ 1881.
  - b. Lilli Marie Elisabeth Secher, f. $\frac{1}{8}$ 1883.
  - c. Knud Iver Assens Secher, f. $\frac{2}{8}$ 1883 (Tvilling).
2. *Jakob Gustav Secher*, f. $\frac{24}{8}$ 1853. Efter i 9 År at have været Forvalter hos Kammerherre Dinesen, dennes Svigersøn og Søn, på Gårdene Katholm, Palstrup og atter Katholm, blev han $\frac{1}{11}$ 1882 Forvalter på Vorregård på Århus Mark, hvilken Gård han $\frac{1}{4}$ 1884 overtog i Forpagtning.
  3. *Emma Kirstine Secher*, f. $\frac{3}{8}$ 1855, opholdt sig 1870—72 hos Frænder i Frankrig (Cette) og Hamborg. Levede derefter i København til hun 1881 atter kom i Huset hos en Slægtning i Ahrensburg i Holsten. Siden 1884 har hun atter bot i København.
  4. *Helga Aktonie Secher*, f. $\frac{6}{1}$ 1858. Efter i nogle År at have været Lærerinde på Landet uddannede hun sig 1880—81 i Hamborg i tysk Sprog og Litteratur, hvorpå hun i de følgende to År gav Undervisning i København i disse Fag.

☛ $\frac{10}{2}$ 1884 Torvald Plum, f. $\frac{26}{3}$ 1844, Student fra Ålborg Skole 1863, manuducerede, efter at have taget filosofisk Eksamen 1864 (2 ug., 1 mg.), et Par År til filosofisk Eksamen og tog samtidig Undervisning i levende Sprog med det Formål at blive Handelsmand; kom derefter på Kontoret hos Firmaet Adolphs Enke og havde 1870—72 Plads i Leith (Skotland). Han tog nu $\frac{27}{8}$ 1872 Borgerskab i København som Grosserer og drev Agenturforretning; Året efter ($\frac{5}{2}$) gik han i Kompagni med sin Broder, Sofus Plum, (Firma: T. & S. Plum), hvorpå han fra 1874 af særlig har drevet en Forretning med Udførsel af Smør til England, der har fåt et stort Omfang.
  5. *Johan Ludvig Secher*, f. $\frac{6}{3}$ 1860. Efter at have haft Plads på Apotekerne i Helsingør og Kærteminde blev han cand. pharm. 1881 (laud.) og kom så til Apoteket i Svendborg indtil Våren 1883. Forbereder sig i Købh. til Tandlægeeksamen.
  6. *Fredrik Gerhard Secher*, f. $\frac{27}{10}$ 1861, Student fra Latin- og Realskolen på Værnedamsvejen i Købh. 1879, cand. jur. $\frac{9}{1}$ 1885 (laud.). Han havde Regens- og Kommunitetsstipendiet 1882—85. Fra $\frac{1}{3}$ 1885 er han 2. Fuldmægtig på Kolding Herreds Kontor.
  7. *Johanne Luise Secher*, f. $\frac{30}{10}$ 1863, † $\frac{19}{9}$ 1866.
  8. *Marie* (kaldet *Maja*) *Kirstine Secher*, f. $\frac{20}{7}$ 1865, Privatlærerinde.
  9. *Adolf Jeremias Müller Secher*, f. $\frac{20}{10}$ 1867.

- D. **Ane Marie Mørch Secher**, f. $17/12$ 1814, kom efter sin Moders Død til Farbroderen M. P. Secher (ovfr. S. 139) på Sødringholm og opdroges sammen med dennes Børn til sit 23. År; bestyrede derefter Husvæsenet på Vedø for sin Fader, til denne solgte Gården til sin Søn. Hun blev hos Faderen til denne døde, hvorpå hun flyttede til Randers. Ugift.
- E. **Lavrits Vogelius Spandet Secher**, f. $11/1$ 1816, † ugift i Randers $30/3$ 1843.
- F. **Ole Ankørsen Secher**, f. $25/10$ 1820, cand. pharm. 1844, drog 1845 til Vestindien og var $2\frac{1}{2}$ År på Apoteket i Frederikssted på St. Croix, derpå i $2\frac{1}{2}$ År på Apoteket i St. Tomas. Hjemrejsen foregik over St. Croix og Azorerne, hvor han et Par Uger opholdt sig i Villa Orla på Øen Fayal. Derefter købte han 1851 en Gård i Ulstrup By i Ørum Sogn, hvorpå han 1855 købte to Bøndergårde i Hammelev ved Grenå, til hvis samlede Jordter han opførte nye Bygninger ude på Marken. I 1856, da Kirken tilbødes Sognebeboerne, afsluttede han selv anden på disses Vegne Købet og var derefter, til han flyttede bort, Kirkens Værge. 1857 valgtes han til Medlem af Sognerådet og genvalgtes senere stadig; som oftest var han Rådets Formand. I de samme År var han Vandsynsmand og Jordboniteringsmand, i en Del År Kreditforeningens Taksationsmand og benyttedes jævnlig af Amtet og Retten til Vurderings- og Omvurderingsmand eller til som »uvillig Mand« at afgive Skøn i Trætter om faste Ejendomme. Under Krigen 1864 var han Medlem af Jurisdiktionens Proviseringskommission. Sin Ejendom solgte han i Efteråret 1872 fra Våren 1873 af og bosatte sig derpå i Århus, hvor han i 1876 købte en Ejendom og overtog den af E. Mehl førte Forretning med Støbegods.
- G. **Kirstine Abelone Secher**, f. $18/1$ 1826, lever ugift i Århus.
- H. ¹⁾ **Jens Peter Secher**, f. $3/3$, † $13/4$ 1810.
- I. ¹⁾ **Janus Secher**, f. $14/6$ 1811, † $3/5$ 1812.
- K. ¹⁾ **Jens Iørgensen Secher**, f. $19/5$ 1818, † $4/3$ 1820.

¹⁾ Disse 3 Børn opkaldtes alle efter Morfaderen Jens Iørgensen.

Mattias Sørensen Secher

Mattias Sørensen Secher,
født 1743, død 1794, Hammeråd, Sjer af Sødriugholm og Demstrup.

Sødringholm-Linjen.

MATIAS POVLSEN SECHER, f. 1743, Søn af Sognepræst i Udbyneder Niels Secher (se ovfr. S. 103), hjalp i sin Ungdom fra 1766 af sin Fader med Bestyrelsen af Sødringholm Gods, foretog Undersøgelsen efter ulovlige Brændevinsbrænderiredskaber og førte Godssets Skifteprotokol, da hans ældre Broder (ovfr. S. 123) hørte op hermed. Foruden Arven efter sine Forældre tog han i Arv (1768) efter sin Faster Edel Sicher 27,087 Rdl. 4 Mrk. 5¹/₁₁ Sk. og ligeledes arvede han, som vi ovfr. S. 103 have sét, sin Søster Klementine, men han købte dog først Ejendom selv 1775, i det han i Mellemtiden bestyrede Sødringholm for sin Moder. I 1775 (Skøde ⁹/₅)¹) købte han af sin Faders gamle Nabo og Urostifter Kancelliråd Steinfeldt (se ovfr. S. 100) Demstrup (ialt 447 Tdr. 1 Skp. 2 Fdk. Hartkorn) med Hovedgårdstakst 75 Tdr. 1 Fdk. 1 Alb. Hartkorn, Skovskylde 2 Tdr. 3 Skp. 1 Fdk., Råby (16 Tdr. 6 Skp.) og Dalbyneder (13 Tdr. 5 Skp.) Kirketiender og Bøndergods 339 Tdr. 1 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Hartkorn. Af dette var Landgilden 32 Tdr. 7 Skp. 2¹⁷/₄ Fdk. Rug, 56 Tdr. 3 Skp. 2²⁰/₁₆₈ Fdk. Byg og 51 Tdr. 2⁷/₁₀ Fdk. Havre samt i Penge 554 Rdl. 3 Mrk. 15¹⁴/₁₅ Sk. Af Købesummen, der ikke nævnes, blev 50,000 Rdl. stående som Prioritet til de 1778 bleve udbetalte²). Samme År, som han havde købt Demstrup, døde hans Moder, og hun havde i et Testamente af 2¹/₉, 1768, som hans Søkende havde samtykket i, bestemt, at Sødringholm med Gods og Tiender skulde tilfalde ham for 20,000 Rdl. 2 Mrk. 6 Sk. foruden det i Sødringholm prioriterede Legat på 2000 Rdl., som hun vilde stifte, se ovfr. S. 103. I Henhold hertil fik han ³⁰/₁₀ 1716 Skøde på Ejendommene af Skiftekommissærerne i Moderens Bo³). Da M. P. Secher således havde anbragt sin Formue i to store Godser, havde han ikke Anledning til at udlåne så store Kapitaler mod Pant i faste Ejendomme som hans Brødre, og det er kun få og små Obligationer han lod læse på Landstinget. Han havde allerede før han købte hine Godser, vistnok som Landvæsenkommissær, fåt Tittel af Kammerråd.

M. P. Secher synes at have stået i et nært, personligt Forhold til sin Moster, Anne Anchersen, f. 27/1 1713, der først var gift med Præsten i Rimsø og Kastberg Jens Broge og dernæst med dennes Eftermand Kristen Høst, og Mosterens anden Husbond, og dette Forhold synes hans Hustru, der var hans Søkendebarn, at have

¹) Viborg Ldstgs. Sk.- og Pbog. 47, 591. ²) A. St. 47, 620. ³) A. St. 48, 293.

deltaget i. Mosteren døde $18/6$ 1785 på Demstrup og hendes Kiste blev hensat i Råby Kirke, hvorhen hendes i 1779 afdøde Husbonds også var blevet bragt fra Rimsø, og M. P. Secher lod i Råby Kirke opsætte et Epitafium over dem med en Indskrift, hvori det hedder:

»Det behagede ikke Herren at velsigne deres Ægteskab med livfødte Børn, men faderlig og moderlig Kærlighed viste de mod Matias Povlsen Secher og Adolfine Sofie Müller, hvilke til taknemmelig Erindring have sat deres ædle Velgørere dette velfortjænte Æreminde.«

Ellers fortælles det om M. P. Secher, at han var en hjertensgod Mand, som altid var villig til at hjælpe trængende, hvor han kunde. En Handling af ham berettes således: en Præst i Nærheden af Sødtringholm havde fåt sin gamle Fader ned fra Norge, for at han kunde bo hos ham, men døde kort herefter. Ved Avktionen over hans Indbo så M. P. Secher den gamle Mand, der stod uden Slægt og Venner i det fremmede Land, græde bitterlig over sin forladte Tilstand. Efter et Øjeblik's Overvejelse tilbød han den Gamle at følge med hjem, og nu havde denne sine gode Dage på Sødtringholm så længe han levede; han fik to Værelser at bebo og en Tjæner til Opvartning. På samme Måde havde M. P. Secher to forældreløse Pårørende af Slægten von Haven i sit Hus, og opdrog dem sammen med sine Sønner. Om M. P. Sechers Ungdoms-Inklination henvises til det ovfr. S. 126 meddelte; han glemte den aldrig. Han † $30/3$ 1794, kun 51 År gammel. Hans Silhuet meddeles her i Afbildning.

☞ sit Sæskendebarn Adolfine Sofie Müller, f. $29/8$ 1746, Datter af Jeremias Müller, Præst i Karlby og Voldby, se ovfr. S. 76. Efter sin Husbonds Død solgte hun (Skøde $13/6$ 1800) Sødtringholm med Gods og Demstrup Vejmølle til det ovfr. S. 112 omtalte Selskab og købte så selv Kalsbøllegård ved Horsens, hvor hun † 1820. Selve Demstrup Hovedgård havde hendes Husbond allerede ved Skøde $1/10$ 1790 solgt til sin hidtil værende Forvalter Niels Bach ¹⁾.

Deres Børn ere Nr. I—VIII.

I. **Johanne Mariane Secher**, f. $6/10$, døbt $29/10$ 1771, † $3/12$ 1857.

☞ $24/5$ 1794 Lars Andresen Roed, f. $19/6$ 1765, Student fra Odense Skole 1782, cand. theol. $11/1$ 1790 med laud., var alt 1787 blevet Hører i Helsingørs Skole, blev $3/6$ 1791 Præst i Vegerslev og Villersø, hvor han † $17/2$ 1796.

☞ $10/3$ 1797 Peder Brøchner, f. $3/8$ 1748, Student fra Randers Skole 1765, cand. theol. $27/4$ 1772 med laud., personel Kapellan i Skorup og Tvilum $15/4$ 1773, Præst i Ørting og Falling

¹⁾ Viborg Ldstgs. Sk.- og Pbg. 50, 759.

$22/6$ 1774, i Grenå $9/7$ 1784 og i Rårup $20/5$ 1796. Han blev Provst 1791 og fik Tittel af Amtsprøbst $31/7$ 1815. Han † $12/9$ 1818.

A. **Matias Povlsen Secher Roed**, døbt $11/11$ 1794, Brænderiejer i Odense. Han skal have været gift og efterladt sig en Datter, som jeg ikke har kunnet opspørge.

B. **Elisabet Marie Salome Roed**, døbt $11/8$ 1796, † som Barn.

C. **Lavrits Adolf Brøchner**, f. $17/4$ 1798, † $22/11$ 1822, ugift.

D. **Peter Johannes Brøchner**, f. $21/7$ 1799, ex. jur. 1821 (bekv.), var en Tid Møllejejer i Nærheden af Vejle, senere Gæstgiver i Horsens. Han blev $1/6$ 1848 Sysselmand i Strande Syssel på Island, men tiltrådte ikke dette Embede, hvor imod han blev udnævnt til Husfoged i Slesvig. Han døde i Horsens $7/11$ 1869.

☞ $21/9$ 1837 Marie Kristine Christensen, f. $27/2$ 1817, Dtr. af Høker i København Niels Christensen og Kirstine Simonen. Hun lever i Kbhavn.

1. **Niels Peter Brøchner**, f. $13/6$ 1839, er Overtømmermand på et af de fra Hamborg til Brasilien gående Dampskibe. Han har Bolig i Kbhavn.

☞ $27/4$ 1884 Povline Franckel, f. $21/9$ 1853, Dtr. af Barber Ove Kristian Franckel i Ringsted og Vilhelmine Konradine Nielsen.

2. **Johannes Marius Brøchner**, f. $23/11$ 1841, Styrmænd, ugift.

3. **Anton Avgust Kristian Tøger Brøchner**, f. $30/12$ 1843, Kommi i Magasin du Nord i Kbhavn.

4. **Benedikte Antoinette Hedevig Margrete Brøchner**, f. $1/4$ 1850, Ekstraskriverse under Københavns Magistrat, ugift.

E. **Niels Jørgen Secher Brøchner**, f. $3/6$ 1805, først Gårdfæster i Hornborg i Ølsted, hvor han en Tid var Sognefoged, siden Ejer af Mariashvile i Bjerlev ved Vejle, † $23/1$ 1873.

☞ $26/4$ 1833 Marie Kirstine Høst, f. $10/4$ 1804, † $4/2$ 1873, Dtr. af Bødkermester Peter Jensen Høst og Dorte Christensen i Horsens.

1. **Peter Johannes Brøchner**, f. $9/4$ 1834, Forpagter af Hveisel Præstegårds Mark.

☞ $17/5$ 1862 Ane Margrete Rasmussen, f. $1/11$ 1833, Dtr. af Gårdejer Rasmus Jespersen og Kirsten Mortensen i Hornborg.

a. Marie Kirstine Brøchner, f. $2/5$ 1863.

☞ $9/4$ 1884 Iver Teodor Pedersen, f. $17/2$ 1853, Gårdejer i Vonge, Nykirke Sogn.

α. Et udøbt Barn.

b. Kirsten Brøchner, f. $22/4$ 1865.

- c. Tomy Elisabeth Brøchner, f. $16\frac{6}{11}$ 1868.
 d. Nielsine Jørgine Brøchner, f. $12\frac{2}{1}$ 1870, † $14\frac{1}{1}$ 1871.
 e. Ejler Sofus Volf Brøchner, f. $8\frac{3}{3}$ 1878.
2. *Teodor Jesper Georg Brøchner*, f. $17\frac{11}{11}$ 1836, overtog sin Faders Ejendom $1\frac{1}{5}$ 1873, solgte den 1877 og købte Stormgård på Hygom Mark, Kollerup Sogn.
- ☞ $8\frac{3}{4}$ 1873 Maren Andersen, f. $13\frac{12}{12}$ 1845, Dtr. af Husmand Anders Christensen i Honum, Hvirring Sogn, og Marie Kirstine Jensen.
- a. Niels Jørgen Secher Brøchner, f. $28\frac{7}{7}$ 1873.
     b. Marie Kirstine Brøchner, f. $3\frac{9}{9}$ 1875.
     c. Kirstine Marie Brøchner, f. $12\frac{1}{1}$ 1878.
     d. Anders Kristensen Valdemar Brøchner, f. $8\frac{8}{8}$ 1881.
- F. **Niels Glud Brøchner**, f. $16\frac{6}{8}$ 1807, Kunstdrejer i Ålborg, senere i Horsens, † $10\frac{9}{9}$ 1875.
- ☞ $14\frac{1}{1}$ 1831 Kristine Andersine Øhlenschläger, † $21\frac{2}{2}$ 1875.
1. *Peter Teodor Brøchner*, f. $9\frac{12}{12}$ 1831, Grosserer i Købh., † $15\frac{11}{11}$ 1878.
- ☞ $7\frac{6}{6}$ 1865 Karoline Hansen, f. $14\frac{10}{10}$ 1840, Dtr. af Niels Andersen Hansen, Købmand i Bogense, og Ane Olsen; u. B.
2. *Georg Johan Brøchner*, f. $20\frac{12}{12}$ 1834, † $6\frac{5}{5}$ 1839.
 3. *Fritz Emil Brøchner*, f. $15\frac{9}{9}$ 1837, Købmand i Horsens, senere i Hamborg.
 4. *Adolf Johannes Brøchner*, f. $6\frac{1}{5}$ 1840, † $3\frac{4}{4}$ År gml.
 5. *Georg Johan Brøchner*, f. $20\frac{12}{12}$ 1842, Grosserer i Hamborg.
- ☞ $23\frac{4}{4}$ 1868 Maryann Dølla.
- a. Avgust Niels Brøchner, f.
     b. Marie Kristine Brøchner, f.
     c. Frits Teodor Brøchner, f.
6. *Adolf Johannes Brøchner*, f. $2\frac{1}{5}$ 1842, † $1\frac{2}{2}$ År gml.
 7. *Helene Mariane Andersine Brøchner*, f. $20\frac{5}{5}$ 1848, † $2\frac{3}{4}$ År gml.
- II. **Kristen Høst Secher**, døbt $2\frac{10}{10}$ 1772, ex. jur. $25\frac{4}{4}$ 1794 (ej ubekv.), $12\frac{3}{3}$ 1803 Kaptejn ved 2. østre jyske Landeværnsregiment, afsk. $23\frac{1}{1}$ 1808, derpå $15\frac{5}{5}$ 1808 ansat som Kaptejn ved fynske Infanteriregiments 4. Bataillon, hvorfra han afskedigedes $1\frac{3}{3}$ 1810. Han ejede først Store Hovedgård, som han solgte til sin Broder, siden Nebbegård ved Vejle. † i Fredericia $14\frac{6}{6}$ 1825.
- ☞ $15\frac{5}{5}$ 1801 Frederikke Lovise Brøchner, f. $22\frac{11}{11}$ 1782, † $9\frac{5}{5}$ 1847, Dtr. af Peder Lassen Brøchner, Godsforvalter på Rosen-vold, og Eleonore Hedevig Hastrup.
- A. **Karoline Adolfine Secher**, f. $25\frac{5}{5}$ 1808, Konventualinde i Slagelse Kloster 1859.

- B. **Matias Povlsen Secher**, f. 1811, ex. jur. $\frac{7}{5}$ 1834 (ej ubekv.), var i en Del År Volontær i Admiralitetet, blev så Assistent hos Intendanten ved Orlogsværftet, afsk. $\frac{13}{7}$ 1868 fra $\frac{1}{8}$, † ugift i Slagelse $\frac{3}{11}$ 1871.
- C. **Edel Kirstine Secher**, f. $\frac{28}{12}$ 1814, levede hos Søsteren i Slagelse Kloster, † $\frac{26}{1}$ 1880.

III. **Dortea Nikoline Marie Secher**, f. $\frac{6}{12}$ 1773, † $\frac{25}{5}$ 1857.
 ∞ $\frac{5}{5}$ 1797 sit Søskendebarn Jørgen Mørch Secher, Ejer af Skafføgård, se ovfr. S. 113.

IV. **Mette Marie Hofman Secher**, døbt 1775, 17. Søndag efter Trin., † $\frac{9}{11}$ 1823 i Årslev.

∞ $\frac{15}{3}$ 1799 Jens Jakob Wiid. Han købte 1800 (Skøde $\frac{24}{6}$) Demstrup Vejrmølle, Råby Kirke og Skadelunds Huse af de ovfr. S. 112 nævnte Købere af Demstrup og Sødringholm Godser¹⁾. Senere købte han (Skøde $\frac{26}{6}$ 1802) af Mads Meulengracht Krannestrup med Hartkorn 10 Tdr. 3 Skp. 1 Fdk. 2 Alb., Skovskylde 1 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. og Mejlbj Kirke med Hartkorn 19 Tdr. 2 Skp. 1 Fdk. for 11,850 Rdl. samt 1150 Rdl. til den kgl. Kasse²⁾. Han † $\frac{20}{3}$ 1822 i Østeralling.

- A. **Adolfine Sofie Wiid**, døbt $\frac{5}{12}$ 1800, † som Barn.
- B. **Sofie Nielsine Adolfine Wiid**, døbt $\frac{30}{5}$ 1802. Hun blev gift med Snedker Frisch i Århus, som senere var Kromand i Hald. De efterlode sig en Datter, der var gift med en Håndværker Dobbritz, men som ikke har været til at opspørge.
- C. **Matias Povlsen Secher Wiid**, døbt $\frac{15}{4}$ 1808, Gårdejer i Hadbjerg, † u. B.

V. **Jeremias Müller Secher**, f. $\frac{20}{7}$ 1776, gik i Århus Skole og blev Student 1794; han var blandt de Studenter, som det År bleve indkaldte (udmærkede). Da det ikke gik ret med Studeringerne, købte han 1799 (udn. $\frac{1}{2}$) Embedet som Regimentskvartermester (Intendant) ved det norske Livregiment. Han solgte det atter 1803 (afsked. $\frac{23}{12}$), fordi Regimentet havde fåt en ny Chef, der ikke var så venlig sindet mod ham som sin Formand, Generalmajor Michaelsen. Han købte nu Store Hovedgård ved Skanderborg af sin Broder, men solgte den atter 1810, hvorpå han købte Villiamsborg ved Vejle for 110,000 Rdl.; nogle tilhørende Gårde og Davgård Sogns Tiende solgte han fra. De for Landbrugerne vanskelige Tider i Begyndelsen af Århundredet ramte også ham hårdt, særlig da han ikke havde grundigt Kendskab

¹⁾ Viborg Ldstgs. Sk.- og Pbg. 52, 294. ²⁾ A. St. 52, 587.

til Landvæsenet, hvor til kom, at en meget betrot Tjæner var ham utro. I nogle År stod han imod, men da så en af hans nærmeste Frænder, der havde en Prioritet stående i Gården, 1824 lod gøre Indførsel i den ved sin Søn, måtte den sælges og Købesummen var kun 14,000 Rdl. Af Medynk med hans Skæbne lod Herredsfogden ham nogen Tid før Indførselen vide, hvad der vilde komme, men han vilde ikke nytte dette Vink, da han frem for alt vilde være en redelig Mand. Indtil Våren 1825 blev han boende på Villiamsborg, flyttede så til Lille Grundet ved Vejle og senere til denne By. Lige som han tidligere havde undervist sine egne Sønner til de kunde komme i Horsens Skole, således påtog han sig nu Undervisningen af flere Embedsmænds Sønner i Vejle til Forældrenes fulde Tilfredshed. Det var ham dog imod at leve i små Kår i Vejle, som havde sét ham i hans Velmagts Dage; han drog derfor til København for at søge et »Levebrød«, og det lykkedes ham da $\frac{5}{3}$ 1828 at få den beskedne Post som Told- og Konsumtionsunderbetjent i Helsingør. »Ved sin strænge Redelighed var min Fader stundum i Vejen i det mindste for én af sine Embedsfæller, der ikke havde i Sinde mindre at tage Hensyn til Egennyttens Krav end til Statens Ret og derfor bagvaskede ham for Inspektøren indtil denne langt om længe indså, at han havde båret sig ilde ad ved at lytte til Bagvaskerens Løgne«. Indtægterne vare dog usle, de bestod kun i Sportler, der om Vinteren i en enkelt Måned kun kunde løbe op til 9 Rdl.; dog undgik han ved sin Hustrus ypperlige Husholdning at pådrage sig Gæld. Hans Helbred var oprindelig kraftigt, men den hårde Livsstilling med megen Nattevågen undergrov det, og efter et længere Sygeleje som Følge af et apoplektisk Anfald døde han $\frac{26}{1}$ 1836¹⁾.

☞ $\frac{21}{9}$ 1802 Margrete Agnete Grotum Secher, f. $\frac{28}{2}$ 1785, Datter af Anker Jørgen Secher, Ejer af Kærbygård (se ovfr. S. 142) og Anne Marie Mørch. Hendes¹⁾ Opdragelse var stræng, nu vilde man kalde den meget hård, men hendes Moder svarede altid, når Faderen fandt, at hun blev for strængt behandlet, at hendes egen Opdragelse havde været langt strengere. Selv fandt hun her i en Forberedelse til sit senere Liv, »ti vanskelig«, plejede hun at sige, »vilde jeg have kunnet bære mit senere Livs tunge Byrder, hvis jeg ikke var bleven så strængt opdragen«. Sin Barndom levede hun sammen med sin Moders Søsterdøtre fra Hjortshøjlund, der på Grund af deres Moders tidlige Død blev opfostrede på Kærbygård, men de ældre holdt sammen mod hende, kun i den

1) Efter Sønnen Arkivassistent Karl Sechers Meddelelse.

lidt yngre Edel havde hun det anderledes. Ved sin Moders tidlige Død kom hun som eneste hjemme værende Datter i en Alder af 14—15 År til at forestå den store Husholdning på Kærbygård og gjorde det med Dygtighed, til hun i sit 18. År holdt Bryllup. Hun, som havde arvet Moderens og Mormoderens Dygtighed og Virkelyst, blev nu sin Husbonds trofaste Medhjælperse såvel i hans Velmagts Dage som i de trange År i Helsingør. Her blev hun boende nogle År efter hans Død, indtil hun 1840 flyttede til København. Med stort Tålmod bar hun sit Livs tunge Omskiftelser; 6 Børn mistede hun som små, 2 som voksne, men aldrig plagede hun andre med sine Sorger; disse skjulte hun også som oftest for sine Børn; hun trøstede sig med, »at hun dog havde meget at takke vor Herre for«, og at der var andre, hvis Liv var tungere. Da hun var i gode Kår, var det hende en Glæde at hjælpe andre, og da hendes Kår i de sidste 20 År af hendes Liv derved, at hun havde Part i en Tontine, atter bleve bedre, hjalp hun igen Trængende efter Ævne. En stor Sandhedskærlighed udmærkede hende, og sin Faders ovfr. S. 125 nævnte Valgsprog havde hun gjort til sit. Hun kunde aldrig i Længden bære Nag til nogen, selv om hun var blevet forurettet på det føleligste, og var altid rede til at tilgive andre. Hun nåede en høj Alder, men bevarede dog Helbred og Åndskraft til det sidste; hun † $\frac{5}{6}$ 1871. »Mindet om en slig Moder er en Velsignelse.«

- A. **Matias Povlsen Secher**, f. $\frac{5}{2}$ 1806, Student 1824 fra Horsens Skole, cand. jur. $\frac{18}{1}$ 1828 med haud. ill. Efter i en Del År at have arbejdet på Byskriverkontoret i Helsingør og hos en Prokurator i Nyborg blev han Kopist i Københavns Rådstues 3. Sekretariat $\frac{8}{10}$ 1845, men måtte en Snes År efter tage sin Afsked på Grund af sit svage Syn. Han † $\frac{22}{12}$ 1880.
- B. **Anker Jørgen Secher**, f. $\frac{19}{4}$ 1808, fik tidlig en Plads i Hospitalet i Randers, hvor han i sine sidste År var sængeliggende. Han † $\frac{6}{6}$ 1872.
- C. **Adolfine Sofie Müller Secher**, f. $\frac{13}{8}$ 1809, † 1828, ugift.
- D. **Anne Marie Mørch Secher**, f. $\frac{28}{11}$ 1810, † i Juli 1834, ugift.
- E. **Kristian Fredrik Secher**, f. $\frac{4}{9}$ 1812, gik først i Horsens Skole, men blev Student fra Skolen i Helsingør 1833. I de sidste 4 År af sin Skoletid, da han sad i Mesterlektien, led han meget under Rektoren S. Meislings slette Behandling, og de daglige Drillerier og Ærgrelser, han måtte døje, lagde Grund til hans senere slette Helbred. Efter at have taget 2. Eksamen, lå han syg et Års Tid dels i Hjemmet, dels på Øresunds Hospital; 1836 oprettede han en liden Skole i Helsingør, som skaffede ham Opholdet til han 1840 drog med sin Moder til København, hvor han studerede

Teologi og blev cand. theol. $\frac{3}{11}$ 1843 med haud. ill. Fra 1846—48 var han Huslærer i Ry Mølle ved Silkeborg og derefter i 32 År til sin Død Lærer i Historie, Geografi og Kristendoms-kundskab i Privatskoler i København, deraf i én Skole i 32 År og i én 28 År, og i disse År forsømte han, til Trods for sit svage Helbred (Gigtsmærter og Brystkrampe) og selv om Vejret var nok så barsk, kun én Gang 3 Dage. Den $\frac{21}{9}$ 1880 fik han et apoplektisk Anfald og † $\frac{24}{9}$; under stor Deltagelse fra Elevers og Medlæreres Side blev han begravet $\frac{29}{9}$.

- F. **Karl Emil Secher**, f. $\frac{3}{5}$ 1824. »Min Moder tog sig tidlig af min Undervisning, $3\frac{1}{2}$ År gammel kunde jeg læse, og jeg mindes, at det var den strængeste Revselse for mig, når min Moder nægtede at læse med mig. Senere tog min Fader sig af min Undervisning til jeg kom i et Par Børneskoler og tilsidst i Helsingørs Realskole, i det »Foreningen til Realkundskabers Udbredelse« gav mig fri Skolegang. Årene fra Oktbr. 1834 til Oktbr. 1840 høre til mine bedste Barndomsår. Uagtet min stammende Udtale — en Naturfejl hos ikke få af vor Æt, i det mindste i de ældre Slægtled — gjorde jeg gode Fremskridt. Med Kærlighed mindes jeg de fleste af mine Lærere, især Skolens Forstander, Pastor Jürgensen, hvis Undervisning i Kristendoms-kundskab har været frugtbringende for mig for hele Livet, og for hvis Vejledning i Modersmålet, især i dansk Stil, jeg altid vil være taknemmelig, da han lærte mig at nedskrive mine Tanker om mange Æmner uden lang Overvejelse; endvidere Sproglæreren Hr. Valentiner, hvem jeg takker for et såre godt Grundlag af Kundskaber i Engelsk, Fransk og Tysk, og den endnu levende Pastor Grüner.

Fra mit 12. År af måtte jeg arbejde for Udkommet ved at undervise andre, og senere påtog jeg mig Regnskabsføring og Skriveri. De første År, efter at jeg havde forladt Helsingør, vare langt fra glædelige, da det ikke vilde lykkes for mig at komme i en Stilling. Lysere så det ud, da jeg fra Febr. 1842 læste til Seminaristeksamen, som jeg tog Året efter, men ikkun med 2. Kar. (duelig); det var den Gang såre vanskeligt for en Privatist at opnå bedste Karakter, og jeg var i den Henseende særdeles uheldig stillet. Jeg kunde nu høre Forelæsninger i de levende Tungemål, og i Prof. Abrahams vandt jeg en nidkær Velynder; ligeledes hørte jeg Velschows Forelæsninger over Fædrelandets Historie. Efter en stakket Tid at have været Huslærer på Landet derefter Lærer ved Skoler i Hovedstaden, fik jeg en Understøttelse (60 Rdl. årlig) af »Nådes-Sekretariatet«, og da to af

mine Frænder lovede at læse med mig, kunde jeg håbe at få examen artium. Ved min Moders vedvarende Opofrelser opnåede jeg mit inderlige Ønske og blev Student 1846 med et særdeles godt laud., hvilken Karakter jeg også fik til anden Eksamen. Da jeg særlig følte mig hendragen til sproglig Granskning, valgte jeg Filologien som Embedsstudium, men følte mig snart tilbage stødt af den Åndløshed, som udmærkede den da værende Professor i Græsk. Derimod måtte jeg fra den Dag, da N. M. Petersen (Novbr. 1845) indledede sine Forelæsnings over de nordiske Tungemål, på det inderligste føle mig knyttet til ham og hans Lærervirksomhed. Fra Høsten 1848 valgte jeg den af Monrad oprettede Magisterkonferens i de nordiske Tungemål og kastede mig med Liv og Lyst over dette Studium. Først i Maj 1850 opnåede jeg at få Kommunitetet; Valkendorfs Kollegium havde jeg fåt 1½ År i Forvejen, og de 5 År, jeg bode her, ere iblandt de lykkeligste i mit Liv. På Grund af mine mange litterære Sysler og min Stilling som »Stipendiarius« i Gehejmearkivet (fra Septbr. 1850) kunde jeg først i 1858 indstille mig til Magisterkonferensen med det danske Tungemål og den danske Litteratur som Hovedfag og som Sidesfag Oldnordisk og Svensk. Den sluttedes $\frac{25}{9}$ s. Å. og jeg opnåede Karakteren *admissus cum laude*.

Jeg ventede nu, men forgæves, at få Adgang til større akademiske Stipendier: Studiet af Modersmålet regnedes den Gang ikke for et »videnskabeligt« Studium. Heller ikke var det Vejen til Adjunktembeder i Dansk, så længe som Latinen var på Højsædet og Tysk Grundlaget for Sprogundervisningen. Men alligevel regner jeg det for en stor Lykke, at jeg fik Kærlighed til de nordiske Tungemål under en så grundlærd og åndfuld Vejleder som N. M. Petersen. Praktisk Gavn af den aflagte Prøve har jeg haft ved, at jeg siden 1868 har givet Undervisning i Svensk til Almuelærere med den udvidede Skolelærereksamen, og i Sommerferien har givet og giver Almuelærere Vejledning i Oldnordisk. Disse Timer have altid været mine bedste og kæreste Undervisningstimer, og har det lykkets mig, og lykkes det mig fremdeles at gøre dem frugtbringende for disse, da må jeg takke min kære, afdøde Lærer derfor. Også takker jeg ham for hans ypperlige Vejledning i historisk Henseende både ved sine Skrifter og ved sine Samtaler i sit gæstfri Hjem. Om han havde fåt Embedet som Gehejmearkivar, til hvilket han burde været selvskreven, vilde han ikke have ladet mig gå som »Stipendiarius« i en Menneskealder, så at den eneste Forbedring i min Stilling, jeg har kunnet opnå, er fra Apr. 1883 at vorde ansat som yngst

Assistent i Kongerigets Arkiv. Grunden til denne Tilsidesættelse kan ikke her opklares, kun så meget kan jeg sige, at Sandheden ingenlunde altid tåles og mindst, når den kommer fra Underordnede, over hvem deres Foresatte udøve en despotisk Myndighed. Som Undskyldning er det sagt, at jeg kunde jo leve af min Pen; det kunde de andre, der bleve mig foretrukne, ikke (!). Jeg kan i den Henseende kun trøste mig med min Moders Trøst: »Hvo véd, hvad det kan være godt for?« Så sandt som jeg har kunnet udrette noget med Hensyn til Fædrelandets Historie, har det i Hovedsagen været Følgen af, at jeg i omtrent 30 År i Arkivet har måttet gennemgå mangfoldige Aktstykker, som ingen anden har sét, hvor ved jeg nøje har lært at kende Enevældens Historie efter utrykte Kilder. Allerede omtrent for 30 År siden har jeg fåt en helt anden Anskuelse om Tiden 1536—1660 end den almindelige og derfor også af Enevælden. Denne sidste har været så meget værre her end i andre Lande, som den altid har været tysk, aldrig virkelig dansk. Dette har jeg søgt at godtgøre i adskillige Skrifter; et og andet har man villet gendrive, men min Anskuelse er ikke blevet røkket derved. Enevælden er og bliver for mig det ynkeligste større Afsnit af Fædrelandets Historie. Men også i denne Henseende har jeg, hvad mit Velvære vedkommer, stået mig selv i Lyset; dog Sandheden frem for alt!

Selvfølgelig har jeg med mine Anskuelser ikke kunnet undrage mig fra Deltagelse i det politiske Liv. I Jan. 1865 var jeg Medstifter af »Nordisk Samfund« og foretog en lønlig Færd igennem en stor Del af Nørrejylland for at vinde Medlemmer for Samfundet, der et Års Tid efter fremtrådte offentlig. Denne Færd hører til mine bedste Minder. — Lige som N. M. Petersen har været min Lærer i Videnskaben, således har N. F. S. Grundtvig været min Vejleder i kristelig og kirkelig Henseende, og jeg er vor Herre inderlig taknemmelig, fordi han har ført mig til Vartov Kirke, af hvis Menighed min Hustru og jeg nu snart i 25 År har været Medlemmer. Grundlaget for min Kærlighed til Kristendommen har jeg som Barn fåt af min fromme Moder.

Også for mit i enhver Henseende lykkelige Giftermål (siden $24/12$ 1858) med Bojeline Kristine Rasch, f. $10/3$ 1825, Dtr. af Kopist i Rentekammeret Boje Rasch og Sofie Lundstrøm, er jeg Herren inderlig taknemmelig. I Hjemmet har jeg altid kunnet finde Trøst og Styrke under Livets mangehånde Genvordigheder. Vor Sølvbryllupsfest var en slig Dag, at den nok kunde være »mange bitre Timer værd«.

Af mine sproglige Arbejder må jeg nævne: Glossarium til A. S. Vedels Oversættelse af Saxo Grammaticus (1851). — Om det danske Sprogs Retsskrivning (»Dagbladet» 1855). — N. M. Petersen — J. N. Madvig (»Hejmdal» 1871, handler om Indblandingen af fremmede Ord i Modersmålet). — Anmeldelse af H. Dahl: Dansk Hjælpeordbog (»Fædrelandet» 1876). — Ordliste til C. J. Brandts: Romantisk Digtning (1877) m. m.

Historiske Arbejder ere: Af »Dansk Konversationsleksikon«, udg. af P. Larsen 1849—60, var jeg Medarbejder og skrev de aller fleste Artikler vedkommende Nordens Historie, Tungemål og Litteratur indtil: Tegner, og fra 9. Bd. (1857) til 20. Bd. skrev jeg Teksten til »Prospekter af danske Herregårde« og affattede Registret dertil (1870). — Om Grønland og Vinland (Danmarks illustr. Almanak 1857). — Kr. Skel Albertsen (a. St. 1858). — N. M. Petersen (»Dannebrog« 4. Bd. 1862). — Danske Anonymer og Pseudonymer (1865). — Danske Adelsætter før og nu (Hamiltons Nord. Tidsskr. 1867). — Om Tyge Brahe (a. St. 1868). — Povl Juels Projekter og hans Sammensværgelse, et Bidrag til Enevældens Historie (Danske Saml. 3. Bd. 1867). — A. S. Vedel (Folkekalender for Danmark 1868). — Kristoffer Valkendorf (a. St. 1869). — Om Agerbruget i Sælland i 17. Årh. (Ugesk. f. Landmænd 1876). — Danske Sørovere (Historisk Arkiv 1877). — Danmark i ældre og nyere Tid (Købh., nogle Købstæders og nogle Herregårdes Historie tilligemed et Overskue over Samfundslivet og Sæderne), Købh. 1873—76. — I »Dansk Landbrugsordbog« skrev jeg de rént historiske Artikler, særlig vedkom. den danske Bondestand, og i Fortsættelsen af Ludv. Kr. Müllers Danmarks Historie: Fredrik IV.s, Kristian VI.s og det meste af Fredrik V.s Histosie. — Jeg besørgede Udgaven af P. Eliesens Skrifter i Bd. Kbh. 1855, og 2. Udgave af N. M. Petersen: Bidrag til den danske Litteraturs Historie 1.—5. Bd. Kbh. 1867—72, samt i Nyt histor. Tidsskr. 6. Bd.: Breve fra Gram til Slange. — I »Fædrelandet«, »Hejmdal« (Ugeblad og Dagblad), »Folkets Avis«, udg. af L. Dinesen, og »Dansk Ugeskrift«, udg. af C. Rosenberg, har jeg skrevet adskillige Anmeldelser og historisk-politiske Afhandlinger. — Endelig har jeg i mange År sysselsat mig med Englands, Hollands og Frankriges Historie og bl. a. skrevet: Dronning Margrete (den ældre) af Navarra (»Nordisk Månedsskrift« 1882—83 og særtrykt); Om Forholdet imellem Statskirken og Dissenterne i England (Dansk Kirketidende 1865 og særtrykt).

VI. **Edel Kirstine Secher**, f. $\frac{5}{10}$, døbt $\frac{17}{11}$ 1779, begr. $\frac{15}{9}$ 1811.

☞ $\frac{15}{3}$ 1799 sit Søskendebarn Niels Jørgen Secher, Ejer af Skårupgård, se ovfr. S. 110.

VII. **Avrelia Klementine Secher**, f. $\frac{20}{11}$ 1782, døbt $\frac{22}{1}$ 1783, † $\frac{16}{12}$ 1853.

☞ $\frac{13}{8}$ 1803 sit Søskendebarn Peder Mørch Secher, Ejer af Trudsholm, se ndfr. S. .

VIII. **Matilde Sofie Secher**, født $\frac{30}{10}$ 1786, † $\frac{26}{9}$ 1846.

☞ $\frac{12}{2}$ 1803 sit Søskendebarn Markus Peter Secher, Ejer af Sødringholm, se ovfr. S. 137.

Hjortshøjlund-Linjen.

TOMAS SECHER, f. 1744, slog sig ligesom de 3 af sine Brødre på Landvæsenet uden dog som disse at købe sig en Hovedgård, skønt han dog foruden Arven efter sin Fader, efter sin Fæster Edel Siker, hvis Fuldmægtig han 1766 havde været på Skårupgård og Kærbygård¹⁾, fik en Broderlod på 27,087 Rdl. 4 Mrk. 5^{1/11} Sk. og senere arvede hans Hustru sine Forældre. Han købte 1771 (Skøde ^{26/4}) af Niels Rohde, Birkedommer i Rosenholm og Vosnæsgårds Birker, Hjortshøjlund i Hjortshøj Sogn med 5 Tdr. 7 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Hartkorn og Gods i Hesselballe og Hjortshøj, ialt 36 Tdr. 6 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Hartkorn, for 9200 Rdl. — T. Secher drev i stort Omfang Pengeforretninger og følgende Liste over hans Panteobligationer vil vise, at det ikke var få Mennesker han efterhånden fik Pengemellemværende med:

1773 Oblig. på 2000 Rdl. af Edel Margrete Biering (indløst 1775)²⁾. — 1774 Oblig. på 10,000 Rdl. af Jstrd. M. P. Marcussen til Krastrup (indløst 1794)³⁾. — 1779 Obl. på 12,000 Rdl. af Søren Thorup til Nipstrup (indløst 1792)⁴⁾ og på 5000 Rdl. af Rasmus Müller til Skerring Munkgård (indløst 1793)⁵⁾. — 1780 Oblig. på 12,000 Rdl. af Povl Behr til Skafføgård (indløst 1792)⁶⁾. — 1783 Oblig. på 9000 Rdl. af Fredr. Stjernholm til Keldgård (indløst 1786)⁷⁾ og på 8000 Rdl. af Ped. Lillelund til Øland (indløst 1790)⁸⁾. — 1786 Oblig. på 15,000 Rdl. af S. Mønstedes Enke til Hessel (indløst 1792)⁹⁾. — 1787 Oblig. på 16,000 Rdl. af Kristen Kondrup til Starupgård (indløst 1794)¹⁰⁾. — 1789 Oblig. på 8000 Rdl. af Ritmester Karl Kr. Vilh. Irminger til Pallisbjerg (indløst 1792)¹¹⁾. — 1790 Oblig. på 6000 Rdl. af Etatsråd Ditlev Kirketerp til Riber Kærgård (indløst 1793)¹²⁾ og på 2000 Rdl. af Johannes Dahl i Odense (indløst 1793)¹³⁾. — 1791 Oblig. på 4000 Rdl. af Kamjkr. H. F. Bryggemann til Mejlgård (indløst 1794)¹⁴⁾ og på 7850 Rdl. af Niels Bach til Demstrup (indløst 1804)¹⁵⁾. — 1792 Oblig. på 24,000 Rdl. af Baronesse Holck til Trudsholm (indløst 1804)¹⁶⁾ og på 20,000 Rdl. af O. Kr. Mønsted til Hessel (indløst 1798)¹⁷⁾. — 1793 Oblig. på 3000 Rdl. af Iver Hansen til Roelsegård¹⁸⁾ og på 5000 Rdl. af P. Schmidt til Skerring Munkgård¹⁹⁾. — 1794 Oblig. på 30,000 Rdl. af Ulr. Kr. Schmidten til Urup, Vår m. m. (indløst 1803)²⁰⁾. — 1797 Oblig. på 16,000 Rdl. af Peter Sever. Fønss til Løvenholm (indløst 1805)²¹⁾ og på 1200 Rdl. af Jørgen Raarup til Holbæk Mølle²²⁾. — 1798 Oblig. på 1000 Rdl. af H. F. Wilrich, Præst i Højslev (indløst 1799)²³⁾ og på 25,000 Rdl. af Krist. Lanng til Hessel²⁴⁾.

1) Århus Amts Rgsk. 2) A. St. 47, 202. 3) A. St. 47, 837. 4) A. St. 48, 807.
5) A. St. 48, 809. 6) A. St. 49, 85. 7) A. St. 49, 578. 8) A. St. 49, 580.
9) A. St. 50, 35. 10) A. St. 50, 245. 11) A. St. 50, 431. 12) A. St. 50, 584.
13) A. St. 50, 585. 14) A. St. 50, 731. 15) A. St. 50, 761. 16) A. St. 50, 890.
17) A. St. 50, 992. 18) A. St. 51, 65. 19) A. St. 51, 71. 20) A. St. 51, 226.
21) A. St. 51, 720. 22) A. St. 51, 758. 23) A. St. 51, 899. 24) A. St. 51, .

— 1804 Oblig. på 30,000 Rdl. af Niels Secher til Trudsholm¹⁾, på 5000 Rdl. af Jørgen Mørch Secher til Østergård²⁾ og på 13,999 Rdl. af A. Hviid til Sorvad³⁾.

Sammentæller man her de Obligationer, som T. Secher ejede $\frac{1}{1}$ 1792, får man Beløbet 85,850 Rdl., medens man for $\frac{1}{1}$ 1800 får 112,050 Rdl., og heraf fremgår, hvad allerede vilde fremgå af en Jævnføring med de Formuer, som hans Brødre besad, at selv den sidste Sum næppe i Forbindelse med Værdien af Hjortshøjlund, der kun var en mindre Ejendom, udgør Beløbet af hans Formue. Han må foruden de anførte Obligationer have haft stående uopsagt en eller anden større, som var Arvegods efter hans Forældre eller Svigerforældre. Da han efter sin Hustrus Død $\frac{29}{2}$ 1788 fik kgl. Bevilling til at sidde i uskiftet Bo med Børnene og siden skifte med Samfrænder, indeholder ingen offentlig Skifteprotokol Oplysning herom.

T. Secher levede på Hjortshøjlund til sin Død, selv efter at han $\frac{18}{8}$ 1808 havde tilskødet sin Søn Ole Olesen Secher Gården. Han gik fuldstændig op i sit Landbrug og solgte ofte selv på Trommesalen ved København de Stude, han havde ladet føre derover, men han skal aldrig have været indenfor Vesterport. Han var en ubændig hidsig Natur og kunde komme i Fyr og Flamme over den mindste Ubetydelighed, men når hans blide, kærlige Hustru da sagde til ham: »Men Gud! Tomas, hvad går der af dig«, kunde han snart tage sig i det. Efter sin Hustrus Død følte han sig aldeles ulykkelig og vilde ikke lade sig trøste. Hans 4 Døtre kom straks efter Moderens Død i Huset hos Mosteren på Kærbygård (ovfr. S. 128), der siden var dem en kærlig Plejemoder⁴⁾. Selv † han $\frac{19}{4}$ 1811.

∞ på Nørlund $\frac{31}{5}$ 1771 (Jyske Efterr. Nr. 22) Johanne Marie Mørch, f. $\frac{22}{8}$ 1749, Dtr. af Jørgen Mørch, Ejer af Nørlund, se ovfr. S. 79. Hun † i Barselsæng $\frac{9}{2}$ 1788, og hendes Husbond fik derfor $\frac{23}{2}$ Bevilling til, at hendes Kiste måtte overtrækkes med sort Baj, Låget zires med en liden Plade og Liget stå ubegravet nogle Dage over den almindelige Tid⁵⁾. Hun var blevet særlig betænkt i sin Farbroder P. Mørchs og Moster Maren Budtz Berghs Testamente, men da hun døde før Arven faldt, fik hendes Børn kun en almindelig Arvelod, nemlig 31,612 Rdl. 3 Mrk. 11 $\frac{7}{27}$ Sk., jfr. ovfr. S. 74.

Deres Børn ere Nr. I—XI.

I. **Margrete Grotum Secher**, f. $\frac{25}{3}$ 1772, † $\frac{22}{3}$ 1804.

∞ $\frac{23}{3}$ 1792 Otto Kristoffer Mønsted, f. 1763 (2. ∞ $\frac{25}{7}$ 1807 Ane Marie Skougaard, † $\frac{15}{5}$ 1864). Han købte $\frac{23}{4}$ 1791 (Skøde $\frac{16}{6}$ 1792)¹⁾ af sin Moder Bollette Engelbrecht, Enke efter

1) A. St. 52, 946. 2) A. St. 53, 21. 3) A. St. 53, 133. 4) Meddelt af Arkivassistent Karl Secher. 5) Jyske Reg. 45, 282.

Søren Jakobsen Mønsted, Hessel Hovedgård med 64 Tdr. Hartkorn, Skovskyld 1 Skp. 1 Alb., og Bøndergods 278 Tdr. 1 Alb. Hartkorn og Skovskyld 3 Tdr. 3 Fdk. 1 Alb. samt Grenå Vejrmølle for 31,000 Rdl. Da han imidlertid ikke kunde udbetale sine Søkendes Arv, måtte han atter sælge Hessel, af hvis Gods han havde afhændet 8 Tdr. Hartkorn, og $\frac{13}{6}$ 1798 tilskødede han Kammerråd Krist. Lanng Ejendommen for 63,000 Rdl.²⁾, og han købte nu 1799 Ingvorstrupgård. Da han 1804 på Avktion havde købt Lykkesholm for sin Svoger P. M. Secher, og denne var misfornøjet med Købet, overlod han ham Ingvorstrup og lod sig selv $\frac{22}{11}$ 1804 give Skøde på Ejendommen. Til denne hørte da Hovedgårdstakst 9 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. 1 Alb. Hartkorn, Skovskyld 1 Tde. 2 Fdk., Lyngby (37 Tdr.), Hod (16 Tdr. 5 Skp.) og Homå (10 Tdr. 2 Fdk.) Kongetiender og Homå Kirketiende (10 Tdr.) samt af Bøndergods 117 Tdr. 3 Skp. 1 Fdk. $\frac{1}{3}$ Alb. Hartkorn. På Grund af de for Landmændene dårlige Tider og fordi han ved sit andet Ægteskab havde måttet udrede sine Børns mødrene Arv, gik det tilbage med hans Formuesforhold, skønt Godset solgtes bort på c. 19 Tdr. Hartkorn nær, og da han $\frac{1}{2}$ 1836 havde den ekstraordinære Lånefond fåt Dom ved Overretten for sin Prioritet 28,000 Rdl. Om Salget af Ejendommen se ndfr. S. 182.

A. **Johan Severin Mønsted**, f. $\frac{23}{9}$ 1792, † som Barn.

B. **Søren Mønsted**, f. $\frac{22}{10}$ 1793, Student 1815, cand. phil., levede som Timelærer i Købh., † $\frac{9}{8}$ 1863 på Lykkesholm.

☞ $\frac{11}{4}$ 1842 i Garnisonskirken i Købh. Anna Elisabet Sørensen, † i Købh. u. B.

C. **Tomas Secher Mønsted**, f. $\frac{3}{1}$ 1795, Skibsfører, for på Vestindien, forliste ved Aggerkanalen $\frac{23}{11}$ 1830 og druknede.

☞ $\frac{16}{11}$ 1821 Dorteia Katrine Berg, f. $\frac{19}{5}$ 1792, † i Randers $\frac{30}{9}$ 1856, Dtr. af Kristoffer Berg, Præst i Vestervælling.

1. *Margrete Marie Mønsted*, f. $\frac{28}{11}$ 1814, ugift, † $\frac{28}{11}$ 1884 i Randers.

2. *Otto Kristoffer Mønsted*, f. $\frac{13}{8}$ 1822, Landejendomsbesidder i Visconsin i Nordamerika.

☞ Hanne Madsen, f. $\frac{2}{4}$ 18

a. Margrete Mønsted, f. $\frac{4}{4}$ 1863.

b. Otto Mønsted, f. $\frac{31}{8}$ 1864.

c. Johannes Mønsted, f. $\frac{26}{2}$ 1870.

3. *Magdalus Johannes Kristian Mønsted*, f. $\frac{23}{11}$ 1829, Manufakturhandler i Randers 1853—73, Byrådsmedlem 1873—79, var Medlem af Bestyrelsen for jysk Handels- og Landbrugsbank,

1) Viborg Ldstg. Sk.- og Ptbg. 50, 891. 2) A. St. 51, 856.

blev 1878 Medejer af »Hadsten (Damp- og Vand-) Mølle«, 1880 Direktør i Sparekassen for Randers og Omegn; ugift.

D. **Johannes Mønsted**, f. $11/7$ 1796, ex. jur. $28/10$ 1819 (bekv.), bestyrede en Drengeskole i Købh., † $4/4$ 1827.

☞ $9/9$ 1826 Antoinette Hedevig Ewiger, f. $18/10$ 1792, Dtr. af Glarmester Ernst Kristian Henrik Ewiger; efter sin Mands Død havde hun en privat Skole i Købh.; † $14/12$ 1877.

1. *Johanne Hedevig Henriette Ottilie Mønsted*, f. $7/4$ 1827, Skolebestyrerinde i Købh., ugift.

E. **Peder Mørch Mønsted**, f. $4/9$ 1797, var i Fællesskab med sit Søskendebarn Tomas Secher Schmidt (se ndfr. S. 197) Forpagter af Gården Lykkesholm $20/10$ 1819— $1/5$ 1824. Da Gården derpå blev sat til Avktion af Statskassen (den ekstraordinære Lånefond), som var Panthaver, efter Eksekutionsforretning af $29/11$ 1822, købte P. M. Mønsted i Forbindelse med sin Svoger Peder Achton den på 4. Avktion 20. Avg. 1823 (Skøde 30. Avg. 1824) for 12,000 Rdl. Sølv¹⁾. Ejendommen omfattede da: Hovedgårdstakst 19 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. 1 Alb. Hartkorn, Skovskyld 1 Td. 2 Fdk., Lyngby Kongetiende (34 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk.), Hod Kongetiende (10 Tdr. 2 Skp.) og Kirketiende (10 Tdr.) samt ufrít Hartkorn: 19 Tdr. 1 Fdk. $25/6$ Alb. Dette Fællesskab hævedes ved Kontrakt af $2/12$ 1836, hvorefter P. Achtons Enke overtog Lykkesholm med tilhørende Ejendom og P. M. Mønsted fik Tovbrogård i Lyngby Sogn, en Kirkejord i Tolstrup, Vejlbj Sogn, Kongetienden af Lyngby Sogn og Konge- og Kirketienden af Homå. Imidlertid havde han $12/12$ 1833 af Peder Jakob Møller til Konstantinsborg købt Gården Fævejle med Hovedgårdstakst 39 Tdr. 6 Skp. 2 Fdk. 1 Alb. Hartkorn og Skovskyld 3 Skp. 2 Alb., en Del af Lyngby Kirketiende og noget Bøndergods (12 Tdr. 2 Skp. Hartkorn, Skovskyld 2 Skp. 2 Alb.), ialt 118 Tdr. 1 Fdk. $3/4$ Alb. Hartkorn, for 11,309 Rdl. Sølv. Han † i Grenå $29/8$ 1864.

☞ $15/5$ 1833 Bolette Kristiane Dahl, f. $23/2$ 1807, Dtr. af Apoteker i Grenå Kristian Anton Dahl og Karoline Dorotea Fischer. Efter sin Mands Død solgte hun (Skøde $24/2$ 1868) Fævejle, som da havde Hartkorn 25 Tdr. 7 Skp. 3 Fdk. $2\frac{1}{2}$ Alb., med nogle Huse, Besætning og Inventarium for 39,000 Rdl., visse Naturalpræstationer og fri Bolig på Gården. † $25/3$ 1870.

1. *Otto Kristian Mønsted*, f. $25/3$ 1834, ejede 1856—77 Balle Mølle ved Trustrup, senere Fotograf, nu Klasselotterikollektør i Århus.

☞ $18/9$ 1857 Petrea Jørgensen, f. $20/10$ 1835, Dtr. af

¹⁾ Formodenlig skulde desuden 2. Prioritet (12,000 Rdl.) dækkes. Ejendommen uden Gods og Tiender vurderes nu til 320,000 Kr.

Niels Jørgensen, først Medejer af Katholm (se ovfr. S. 146), senere Ejer af Ingvorstrup, og Birgitte Borup.

- a. Niels Mønsted, f. $21/5$ 1858, var først Mekanikus; drog siden som Musiklærer til St. Petersborg og gennemgik efter sin Hjemkomst et Kursus på Musikkonversatoriet i København, er nu Musiker i Århus.
- b. Peder Mørch Mønsted, f. $10/12$ 1859, blev, efter at have gået i Prins Ferdinands Tegneskole, 1875 optaget som Elev i Kunstakademiet, som han 1879 forlod efter at være nået til Modelskolens 1. Afdeling. Han er Landskabsmaler og udstillede første Gang på Forårsudstillingen 1879, rejste Jan.—Decbr. 1883 gennem Schweiz og Italien til Paris, hvor han i 3 Måneder arbejdede hos W. A. Bouguereau og i Collarossis Atelier; i Maj 1884 rejste han atter over Schweiz til Italien (Capri).
2. *Karoline Frederikke Louise Mønsted*, f. $6/9$ 1835, ugift, lever i København.
3. *Nikolaj Jean Arnold Mønsted*, f. $31/12$ 1837, købte 1868 Fæveje af sin Moder (se ovfr. S. 182), er Formand i Sognerådet.
  - ☞ $20/10$ 1870 Margrete Kirstine Matilde Secher, f. $11/10$ 1849, Dtr. af Anker Jørgen Secher, Ejer af Vedø, se ovfr. S. 159.
  - a. Caroline Margrete Mønsted, f. $27/9$, † $2/11$ 1871.
  - b. Anker Secher Mønsted, f. $18/9$ 1872, † $29/11$ 1873.
  - c. Peder Mørch Mønsted, f. $14/11$ 1873.
  - d. Luise Mønsted, f. $26/1$ 1875.
  - e. Otto Kristian Mønsted, f. $24/5$ 1876, † $1/3$ 1878.
  - f. Elna Avgusta Mønsted, f. $1/4$ 1878.
  - g. Karen Margrete Mønsted, f. $3/11$ 1879.
  - h. Otto Jean Mønsted, f. $13/11$ 1881.
  - i. Åge Mønsted, f. $2/8$ 1884.
4. *Margrete Marie Mønsted*, f. $7/4$ 1839, † $26/5$ 1857.
5. *Anton Kristian Fischer Mønsted*, f. $14/10$ 1840, Købmand i Ålborg.
6. *August Mønsted*, f. $22/4$ 1844, Fuldmægtig hos Asfaltfabrikant Winding i Milwaukee i Wis Nord-Amerika.
  - ☞ Emma Schinkel, Dtr. af Redaktør Schinkel i Hamborg. u. B.
7. *Kristian Vibe Stokfeth Mønsted*, f. $2/1$ 1842, † $21/1$ 1848.
8. *Charlotte Birgitte Luise Elisabet Mønsted*, f. $30/10$ 1846, † $18/4$ 1873 i Øster Uttrup ved Ålborg.
  - ☞ $1/6$ 1868 Søren Ammitzbøll, f. $18/5$ 1841, først Ejer

af Mariendal ved Ålborg, ejede derpå Sigsgård i Sønder Kongerslev 1869—73, da han solgte den til Kammerråd Toft, Forpagter på Luisendal, for 36,000 Rdl., flyttede derpå til Øster Uttrup ved Ålborg, hvor han senere blev Ejer af Uttrupgård.

a. Kristiane Mønsted Ammitzbøll, f. $17/3$ 1869.

b. Karoline Sofie Ammitzbøll, f. $20/2$ 1871, † $21/12$ 1872.

F. **Johanne Bolette Mønsted**, f. $8/8$ 1798.

☞ $24/4$ 1823 Tomas Secher Schmidt, Ejer af Tarskov Mølle, se ndfr. S. 197.

G. **Jens Kristian Mønsted**, f. $24/5$ 1800, Gårdejer i Ebdrup, senere i Hyllested Sogn, hvor han † $1/5$ 1878.

☞ $21/11$ 1835 Petrea Sofie Borup, f. $14/10$ 1810, † $28/6$ 1849, Dtr. af Tomas Andreas Borup, Præst i Skanderborg, og Antoinette Thorsager.

1. *Tomas Otto Mønsted*, f. $27/10$ 1838, Vognmand i København.

☞ $26/3$ 1860 Elise Margrete Dorte Krogh, f. $13/4$ 1834.

2. *Antoinette Mønsted*, f. $5/2$ 1837, lever sammen med Søsteren i Krarup, Nødager Sogn.

3. *Kristine Marie Mønsted*, f. $28/3$ 1840, ugift, lever i København.

4. *Juditte Katrine Mønsted*, f. $21/6$ 1841, † $20/7$ 1869.

☞ $20/3$ 1866 Skrædder Adrian Brauer, f. $5/4$ 1844.

a. Sofie Kirstine Brauer, f. $25/4$ 1867.

b. Juliane Marie Brauer, f. $8/2$ 1868.

5. *Niels Peter Mønsted*, f. $25/4$ 1843, ugift, lever i Milwaukee, Nordamerika.

6. *Birgitte Marie Mønsted*, f. $3/8$ 1845, Almueskolelærerinde i Krarup, Feldballe Sogn.

7. *Søren Elias Anton Mønsted*, f. $5/8$ 1847, Vognmand i København.

☞ $10/4$ 1881 Ane Kristine Halvorsen, f. $1/3$ 1843.

a. Amanda Kirstine Sofie Mønsted, f. $11/3$ 1882.

b. Kristian Andreas Mønsted, f. $20/9$ 1884.

8. *Sofie Nielsine Johanne Mønsted*, f. $16/6$ 1849, lever på Skørpingegård i Hanherred.

H. **Anne Marie Mørch Mønsted**, f. $28/5$ 1801 på Ingvorstrup, lever i Pederstrup.

☞ $19/10$ 1825 Rasmus Zacho, f. $6/10$ 1794 på Boller, Forpagter, siden Ejer af en Gård i Pederstrup i Nødager Sogn, som nu hans Søn U. F. Kr. A. Zacho har overtaget. † $10/1$ 1885.

1. *Margrete Cæcilie Zacho*, f. $9/11$ 1826, † $16/3$ 1866.

☞ $15/9$ 1853 Henrik Sørensen Bæhr, f. $8/12$ 1818, Sejlmagermester i Århus, † $10/9$ 1877.

- a. Marie Andrea Bæhr, f. $15/5$ 1855.
 ∞ $15/5$ 1884 Emil Rath, f. $11/2$ 1857, Portør ved Jærnvejsstationen i Grenå.
- b. Rasmus Bæhr, f. $11/8$ 1856.
- c. Petrea Charlotte Bæhr, f. $1/6$ 1860.
- d. Ludvig Henrik Bæhr, f. $18/7$ 1862.
- e. Margrete Cæcilie Zacho Bæhr, f. $28/2$ 1866.
2. *Ottine Kirstine Marie Zacho*, f. $7/6$ 1828, lever i Pederstrup.
3. *Ulrik Fredrik Kristian Aagaard Zacho*, f. $3/8$ 1830, Gårdejer i Pederstrup.
 ∞ $18/6$ 1871 Andrea Henriette Petersen, f. $29/2$ 1848, Datter af Bager Vilhelm Edvard Petersen i Århus og Dorteas Katrine Møllerup.
- a. Marie Dorteas Zacho, f. $1/9$ 1870.
- b. Dorteas Marie Zacho, f. $29/2$ 1872.
- c. Emilje Terese Zacho, f. $19/12$ 1874.
- d. Rasmus Zacho, f. $13/7$ 1875.
- e. Edvard Zacho, f. $24/6$ 1877.
- f. Ulrik Tomas Emil Kristian Zacho, f. $18/2$ 1879.
- g. Edit Zacho, f. $11/6$ 1881.
- h. Avgusta Zacho, f. $20/2$ 1883.
- i. Ejnar Zacho, f. $6/4$ 1884.
4. *Tomas Zacho*, f. $24/4$ 1832, Købmand i Århus, † $5/9$ 1880.
 ∞ $3/2$ 1858 Jensine Tanggaard, f. $6/12$ 1836, lever i Århus, Dtr. af Skibskaptejn Hans Henrik Larsen Tanggaard i Århus og Dorteas Nyerup.
- a. Hans Tanggaard Zacho, f. $3/11$ 1858, † $11/6$ 1868.
- b. Jens Nyerup Zacho, f. $13/6$ 1863, Handelskommi.
- c. Rasmus Zacho, f. $18/8$ 1866, Handelselev.
- d. Petrea Dorteas Marie Zacho, f. $22/5$ 1868, † $23/8$ s. Å.
- e. Dorteas Tanggaard Zacho, f. $23/3$ 1871.
5. *Bolette Kirstine Zacho*, f. $24/1$ 1834.
 ∞ $2/12$ 1857 Sigfrid Valdemar Lind, f. $4/12$ 1828, først Landmand, blev Mars 1873 Fuldmægtig i Landsoverrettens Justitskontor i Viborg.
- a. Jens Georg Lind, f. $12/10$ 1858.
- b. Marie Elisabeth Lind, f. $8/9$ 1860.
- c. Ludvig Kornelius Lind, f. $1/10$ 1862.
- d. Rasmus Zacho Lind, f. $29/12$ 1864.
- e. Emil Lind, f. $25/11$ 1869.
- f. Elisabeth Lind, f. $7/11$ 1871.
- g. Sigfrid Valdemar Lind, f. $14/11$ 1873.

h. Ellen Lind, f. $^{23}/_9$ 1875.

i. Karl Kristian Lind, f. $^{7}/_{12}$ 1878.

6. *Petrea Sofie Zacho*, f. $^{14}/_2$ 1835, ugift, lever i Pederstrup.

7. *Charlotte Zacho*, f. $^{23}/_{12}$ 1839.

☞ $^{2}/_5$ 1865 sit Søskendebarn Hans Peter Fasting Mønsted, f. $^{11}/_2$ 1837, Ejer af Lyngsbækgård, se ndfr.

8. *Emil Kristian Zacho*, f. $^{19}/_2$ 1841, Købmand i Texas i Nordamerika, † ugift.

9. *Peter Mørch Kristian Zacho*¹⁾, f. $^{31}/_3$ 1843, kom som Dreng i Lære hos Malermester Nielsen i Århus og blev Svend efter 5 Års Forløb; han kom så i Efteråret 1862 på Kunstakademiet, som han 1867 forlod uden Afgangsbevis. Samtidig uddannede han sig til Landskabsmaler under Vejledning af J. la Cour og Skovgaard, i hvis Hus han bode i 4 År. Han udstillede første Gang 1865 og har gjort flere Rejser: 1872 var han et År i Italien, 1874 var han i Paris og 1876 atter i Frankrig; han havde 1878—79 Akademiets store Rejestipendium og fik 1884 Thorvaldsens Udstillingsmedaille.

☞ $^{15}/_5$ 1884 Ketty Marstrand, Dtr. af Dampmøller Troels Marstrand i København.

I. **Niels Secher Mønsted**, f. $^{15}/_1$ 1803, cand. pharm. $^{10}/_{10}$ 1826 og opholdt sig som sådan Apr. 1827—Decbr. 1830 i Arendal; købte 1835 Lyngsbækgård i Dråby Sogn, som han $^{6}/_9$ 1876 overdrog sin ældste Søn.

☞ $^{3}/_4$ 1836 Charlotte Amalie Dorotea Marie Møller, f. $^{19}/_2$ 1805, † $^{7}/_9$ 1882, Dtr. af Postmester Rasmus Møller i Grenå og Kirstine Marie Bang.

1. *Hans Peter Fasting Mønsted*, f. $^{11}/_2$ 1837, forpagtede Lyngsbækgård fra $^{1}/_5$ 1865 af og overtog $^{6}/_9$ 1876 Gården til Ejendom.

☞ $^{2}/_5$ 1865 sit Søskendebarn Charlotte Zacho, f. $^{23}/_{12}$ 1840, Dtr. af Proprietær Rasmus Zacho i Pederstrup og Johanne Marie Mønsted, se ovfr. S. 187.

a. Niels Mønsted, f. $^{4}/_4$ 1866.

b. Rasmus Mønsted, f. $^{16}/_{11}$ 1867.

c. Emil Mønsted, f. $^{24}/_{11}$ 1869.

d. Petra Mønsted, f. $^{16}/_8$ 1871.

e. Ingeborg Mønsted, f. $^{25}/_{10}$ 1873.

f. Otto Mønsted, f. $^{11}/_{11}$ 1875.

g. Gudrun Mønsted, f. $^{22}/_9$ 1877, † $^{14}/_{10}$ 1878.

h. Marta Mønsted, f. $^{13}/_6$ 1881.

1) Weilbach: Konsterleksikon S. 764.

2. *Otto Mønsted*, f. $\frac{23}{11}$ 1838, kom, efter at være blevet undervist hjemme, i Handelslære i Grenå og var senere Kommi i Roskilde og København. Han etablerede sig 1865 i Århus som Grosserer i Smør, Korn og Foderstoffer. I 1870 anlagde han en Dampmølle og i 1876 grundlagde han under Firma: »The danish preserved Butter-Company« en Forretning med Smør i hermetisk tillukkede Blikdåser til Udførsel til oversøiske Lande, som i Løbet af nogle År nåede et stort Omfang. I 1883 anlagde han en Fabrik for Tilvirkning af kunstigt Smør under Firma: »Århus Butterine-Company«. Han er Formand for Århus Telefonselskab, Medlem af Bestyrelsen for det jysk-engelske Dampskibsselskab og Repræsentantskabet for Århus Sparekasse. I 1885 blev han Medlem af Århus Byråd.
- ∞ $\frac{8}{5}$ 1870 Anna Sofie Broge, f. $\frac{6}{7}$ 1850, Dtr. af Grosserer Hans Broge i Århus og Inger Kirstine Brach.
3. *Ole Tønnesen Tuxen Mønsted*, f. $\frac{19}{2}$ 1840, ex. jur. $\frac{27}{6}$ 1861 (bekv.), købte 1877 Balle Mølle ved Trustrup for 70,000 Kr.
- ∞ $\frac{2}{8}$ 1877 Dagmar Julie Magdalene Schæffer, f. $\frac{28}{12}$ 1849, Dtr. af praktiserende Læge Karl Lavrids Schæffer i Søholt ved Æbeltoft og Eveline Jeanette Warming.
- a. Charles Niels Mønsted, f. $\frac{13}{8}$ 1878.
 b. Eva Lavra Mønsted, f. $\frac{13}{8}$ 1878 (Tvilling).
 c. William Mønsted, f. $\frac{12}{7}$ 1879.
 d. Kaj Mønsted, f. $\frac{12}{7}$ 1880.
 e. Rut Dave Dagmar Oline Mønsted, f. $\frac{4}{1}$ 1883.
 f. Antoinette Mary Mønsted, f. $\frac{16}{6}$ 1884.
4. *Kirstine Marie Mønsted*, f. $\frac{21}{5}$ 1841, ugift.
5. *Marie Margrete Mønsted*, f. $\frac{30}{12}$ 1842.
- ∞ $\frac{17}{3}$ 1869 Karl Andreas Friis, f. $\frac{19}{12}$ 1881, Gård-ejer i Fladstrup.
- a. Charlotte Amalie Friis, f. $\frac{14}{3}$ 1870.
 b. Inge Friis, f. $\frac{11}{2}$ 1872.
 c. Svend Trøst Friis, f. $\frac{26}{1}$ 1874.
 d. Agnete Friis, f. $\frac{24}{11}$ 1875.
 e. Niels Mønsted Friis, f. $\frac{9}{6}$ 1877.
 f. Aksel Friis, f. $\frac{11}{6}$ 1880, † $\frac{13}{6}$ 1882.
 g. Marie Antoinette Friis, f. $\frac{27}{12}$ 1881.
 h. Veinholt Friis, f. $\frac{19}{4}$ 1883.
6. *Antoinette Bolette Kristiane Mønsted*, f. $\frac{26}{4}$ 1846, ugift.
- K. *Margrete Grotum Secher Mønsted*, f. $\frac{22}{3}$ 1804, † $\frac{3}{7}$ 1874.
1. ∞ 1826, trolov. $\frac{15}{12}$ Peder Achton, f. $\frac{22}{4}$ 1802, Forpagter af Lykkesholm sammen med sin Svoger P. M. Mønsted

(se ovfr. S. 183) $^{20/10}$ 1819— $^{1/5}$ 1824, derpå Medejer af Gården, † $^{27/8}$ 1835.

2. ∞ $^{27/7}$ 1844 Anders Hansen Westergaard, f. $^{5/4}$ 1818, først Seminarist og Skolelærer i Pedholt, Århus Amt, overtog med sin Hustru Lykkesholm af hendes og i. Husbonds Fællesbo. Blev Landvæsenskommissær $^{6/8}$ 1857 og som sådan Kammerråd, Medlem af Landstinget 1863—66, Justitsråd. Han solgte Lykkesholm 1875 til sin Stesøn O. M. Achton.

1. *Erikka Margrete Marie Achton*, f. $^{4/9}$ 1830.

1. ∞ $^{14/4}$ 1851 Rasmus Julius Kirketerp¹⁾, f. $^{12/12}$ 1823, Ejer af Grinderslev Kloster, † $^{23/6}$ 1866.

2. ∞ $^{3/2}$ 1874 Jens Ring Stochholm, f. $^{29/8}$ 1825, Student fra Ålborg Skole 1843, cand. theol. $^{1/11}$ 1849 med laud., fik 1850 Universitetets Guldmedaille for Besvarelse af den teologiske Prisopgave, rejste 1852—54 i Tyskland, Schweiz og Italien, blev der efter Inspektør ved Grüners Hadelsakademi og $^{12/3}$ 1864 Præst i Grinderslev, Grønning og Tise.

a. Morten Viggo Kirketerp, f. $^{30/3}$ 1853, Student fra Viborg 1871, cand. jur. $^{10/1}$ 1877 laud., s. Å. Fuldmægtig på Røvsø m. fl. Herreders Kontor, 1879 Volontær i Justitsministeriet.

b. Margrete Elisabet Kirketerp, f. $^{1/4}$ 1855.

∞ $^{6/6}$ 1873 Henrik Torsen Møller, f. $^{29/1}$ 1845, nedsatte sig 1866 som Dyrlæge i Rærup, Grinderslev Sogn, og opgav sin Praksis 1879. Han havde da købt Grinderslev Kloster, hvorpå han fik Skøde $^{27/5}$ 1878.

α. Erikka Kirketerp Møller, f. $^{17/6}$ 1874.

β. Rasmus Julius Kirketerp Møller, f. $^{25/7}$ 1875.

γ. Hans Peter Kirketerp Møller, f. $^{29/10}$ 1876.

δ. Morten Viggo Kirketerp Møller, f. $^{18/8}$ 1879.

ε. Vagn Kirketerp Møller, f. $^{12/3}$ 1882.

η. Agnes Kirketerp Møller, f. $^{10/4}$ 1883.

2. *Otto Markus Achton*, f. $^{25/7}$ 1834, var Forpagter af Lykkesholm i Forbindelse med sin Halvbroder indtil $^{1/3}$ 1877. Den $^{27/2}$ 1875 købte han (Skøde $^{1/3}$ 1879) Gården (c. 28 Tdr. Hartkorn) fra $^{1/5}$ 1877 af sin Stefader A. H. Westergaard for 260,000 Kr. og Besætning og Inventarium for 40,000 Kr. Han

1) Se om ham Maag: Stamtavle over Efterkom. af de fire Søkende Andreas Collstrop o. s. v. Kbh. 1874 L 66, hvor Navnet Achton, der som bekendt ved Sæmmensætning af Alpha privativum og $\chi\theta\omega\nu$ (Jord) er en Oversættelse af Stednavnet Jordløse, er gjort til Achten (en spansk Sølvønt) se Holberg: Don Ranudo.

var 1868—73 og atter fra 1879 af Medlem af Sognerådet for Lyngby og Albøge og til forskellig Tid Formand for dette.

☞ ²⁹/₁₀ 1861 Elisa Augusta Helene Demant, f. ¹³/₁₁ 1840, Dtr. af Orgelbygger Peter Ulrik Fredrik Demant i Odense og Lavdine Ludovika Schrøeter; u. B.

3. *Peder Achton Westergaard*, f. ²⁶/₁ 1844, var Forpagter af Lykkesholm i Forbindelse med sin Halvbroder indtil ¹/₅ 1877, købte derpå Dyrsgård i Enslev Sogn ved Grenå, og i Juni 1879 Buskehuset sstd. for 10,000 Kr.

☞ ⁴/₆ 1877 Eline Marie Sofie Foersom, f. ¹⁰/₅ 1855 Dtr. af Peter Thun Foersom, Præst i Hammelev og Enslev, a. Anders Peter Achton Westergaard, f. ²/₁₁ 1880.
b. Karoline Margrete Westergaard, f. ²¹/₅ 1882.

II. **Niels Secher**, f. ⁷/₂ 1773, Hjemmedåb stadf. ²⁶/₂, Student 1791, cand. jur. ¹³/₄ 1796 med haud. ill. Han skal have været en ualmindelig smuk Mand, og Fredrik VI skal derfor have udnævnt ham (¹²/₆ 1802) til Kaptejn i Landeværnet (1. østre jyske Landeværnsregiment), for at han kunde ledsage ham på en Rejse i Jylland. Han tog også sin Afsked allerede ²³/₁ 1808. Han købte ²⁰/₃ 1799 (Skøde ²⁴/₆ 1800)¹) Østergård i Fjellerup Sogn med Hartkorn 24 Tdr. 2 Skp. 1 Fdk. 2 Alb., Skovskyld 4 Tdr. 3 Skp. 1 Fdk. 2 Alb., Bondegods 80 Tdr. 2 Fdk. 2 ¹/₂ Alb. samt Fjellerup Kirke af Hans Peter Ingerslev til Rugård for 37,000 Rdl. og solgte den igen ²⁰/₅ 1802 (Skøde ²⁴/₆ 1804), til sin Broder J. M. Secher for 28,000 Rdl. men da var der af Godset kun 22 Tdr. 4 Skp. 1 Fdk. 2 ²¹/₄₀ Alb. Hartkorn tilbage²). Så købte han 1804 (Skøde ²⁴/₆)³) Trudsholm af Major Tyge Arenstorff til Dronningborg for 95,000 Rdl. Der var da Hovedgårdstakst 55 Tdr. 1 Fdk. 1 Alb. Hartkorn med Skovskyld 2 Skp. 3 Fdk. 1 Alb., Bøndergods 300 Tdr. 5 Skp. 1 Fdk. Hartkorn med Skovskyld og Mølleskyld 5 Tdr. 1 Skp. 3 Fdk. ¹/₂ Alb., og Siem, Vindblæs og Dalbyover Kirketiender med 60 Tdr. 5 Skp. Hartkorn medfulgte. Hele Købet overdrog han atter ¹⁴/₈ 1804⁴) til sit Søskendebarn og Svoger O. A. Secher (se ovfr. S. 134) for 108,085 Rdl. Samme År købte han (Skøde ²⁴/₁₂) af Jean Arnold Fischer Vindum Overgård med Hovedgårdstakst 41 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Hartkorn, Skovskyld 5 Tdr. 1 Skp. 3 Fdk. 2 Alb., Bondegods 213 Tdr. 2 Fdk. ³/₄ Alb. Hartkorn, Skovskyld 3 Tdr. 3 Skp. 1 Alb. og Mølleskyld 1 Tde. 4 Skp. 3 Fdk., Kirketiender 44 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. og Kongetiender 10 Tdr. 5 Skp. Hartkorn, alt for en

¹) Viborg Landstgs. Sk.- og P.bog 52, 281. ²) A. St. 52, 943. ³) A. St. 52, 944. ⁴) A. St. 53, 16.

Købesum af 200,000 Rdl.¹⁾ I de samme Dage, ²⁹/₁₂ 1804, fik han Købekontrakt²⁾ af J. A. Fischer på Allingegård og Gravballegård for 430,000 Rdl., dog med Ret for Sælgeren til at træde tilbage inden næste ²/₄, hvilken Ret han nok benyttede sig af. N. Secher beholdt ikke Vindum Overgård mange År før han solgte den, og han forpagtede derefter Vosnæsgård. Efter Skøde- og Pantebogen var hans Søskendebarn J. M. Secher (se ovfr. S. 113) Ejer af Gården, men i »Danske Herregårde« fortællés, at Amtmand i Randers P. S. Fønss og Niels Secher i Virkeligheden vare Medejere, medens den sidste forpagtede Ejendommen af de andre. Der opstod dog snart Uenighed mellem Ejerne, særlig mellem N. Secher og Fønss, og for at hæve Fællesskabet solgte de 1811 Ejendommen til D. F. Ladiges. Om Årsagen til den overordenlig store Avance, der havde på denne Handel (se ovfr. S. 113), er følgende blevet mig fortalt: Ladiges arvede en rig i Slesvig boende Tante, men det viste sig, at hele Arven var anbragt i danske Statsobligationer. Da disse den Gang vare så godt som værdiløse uden for Landet, besluttede han at købe en Ejendom i Danmark for dem og kom så i Handel om Vosnæsgård. Da Sælgerne imidlertid hørte, at de skulde modtage Købesummen i Obligationer, der også i Indlandet stode i lav Kurs, og at Ladiges havde nok af dem, satte de Købesummen op til den forbavsende Højde, og Ladiges, som ikke kunde blive af med Obligationerne på anden Måde, gik dog ind på Handelen. Da Rigets Pengevæsen 9 År senere kom i Orden igen, steg Obligationernes Kurs snart betydelig, og Salget af Vosnæsgård blev ordenlig indbringende. — Niels Secher † 1811.

∞ Charlotte Sofie Walsøe, f. 1769, † ²⁷/₁₂ 1838, Dtr. af Andreas Walsøe, Hofleverandør, og Marta Sofie Linnemann. Hun var 1. ∞ Kopist i Rentekammeret Niels Lange, fra hvem hun blev separeret ved Resol. ³/₁ 1800.

A. **Tomas Secher**, f. ³/₁ 1802, ejede Jordberggård i Hylke Sogn til han 1873 solgte den til sin Søn. † ¹⁹/₄ 1875.

∞ ²⁶/₇ 1842 Karen Rasmusdatter, f. ²³/₁ 1811, Dtr. af Snedker Rasmus Rasmussen og Maren Pedersdatter.

1. *Edle Secher*, f. ³/₆ 1843.

1. ∞ Peder Sørensen, Gårdejer i Kjellerup ved Silkeborg, separ. 1878, Skilsmissebev. ¹²/₁₂ 1881.

2. ∞ ¹⁷/₁₂ 1881 Teodor Emil Burla, f. ²⁰/₁₂ 1849, Guide ved Generalstabén, bor i Købh.

2. *Charlotte Sofie Secher*, f. ³⁰/₁₁ 1844, † ugift ¹⁰/₁₁ 1871.

¹⁾ A. St. 53, 116. ²⁾ A. St. 53, 117.

3. *Karoline Teodora Secher*, f. $\frac{1}{6}$ 1846, † ugift 1870.
4. *Niels Edvard Valdemar Secher*, f. $\frac{5}{4}$ 1848, købte 1873 Jordbergsgård af sin Fader.
- ☞ $\frac{2}{5}$ 1873 Jensine Marie Ottosen, f. $\frac{27}{5}$ 1853, Dtr. af Gårdejer Jens Ottosen og Anelene Sofie Hornbek.
- a. Teona Sofie Magdalene Secher, f. $\frac{13}{4}$ 1874.
- b. Karen Secher, f. $\frac{9}{5}$ 1876.
- c. Oskar Secher, f. $\frac{19}{5}$ 1881.
- d. Aksel Secher, f. $\frac{16}{8}$ 1882.
- e. Niels Tomas Secher, f. $\frac{25}{2}$ 1884.
5. *Ida Secher*, f. $\frac{5}{1}$ 1850, u. B.
- ☞ $\frac{30}{11}$ 1873 Lavrits Sørensen, f. $\frac{25}{7}$ 1846, Lærer ved Byskolerne i Århus.
6. *Oskar Secher*, f. $\frac{24}{10}$ 1851, † $\frac{24}{6}$ 1871.
- B. *Johanne Marie Secher*, f. $\frac{15}{10}$ 1804, † som Barn.
- C. *Johanne Marie Secher*, f. $\frac{17}{11}$ 1805, † som Barn.
- D. *Kristian Linnemann Secher*, f. $\frac{13}{5}$ 1806, ejede Kristinekær i Tulstrup Sogn, Ning Herred, † $\frac{7}{7}$ 1859.
- ☞ $\frac{27}{12}$ 1829 Anna Sørensen, f. $\frac{12}{9}$ 1805, † $\frac{25}{5}$ 1853, Dtr. af Gårdejer Sørensen i Rude.
1. *Charlotte Sofie Secher*, f. $\frac{17}{4}$ 1842.
- ☞ $\frac{7}{11}$ 1863 Peder Sørensen Højsgaard, f. $\frac{10}{12}$ 1833, Gårdejer i Pederstrup ved Odder.
- a. Søren Peter Sørensen Højsgaard, f. $\frac{15}{11}$ 1864.
- b. Maren Sørensen Højsgaard, f. $\frac{17}{8}$ 1867.
- c. Andreas Kristian Sørensen Højsgaard, f. $\frac{4}{8}$ 1870.
- d. Ane Sørensen Højsgaard, f. $\frac{5}{10}$ 1873.
- e. Jens Marius Sørensen Højsgaard, f. $\frac{22}{9}$ 1878.
2. *Johanne Marie Secher*, f. $\frac{31}{7}$ 1845.
- ☞ $\frac{11}{8}$ 1868 Karl Christensen, f. $\frac{3}{8}$ 1840, fik 1867 Borgerskab i Århus som Købmand.
- a. Anna Kristine Matilde Christensen, f. $\frac{11}{10}$ 1869.
- b. Kamilla Kristenka Christensen, f. $\frac{15}{11}$ 1872.
- c. Karl Christensen, f. $\frac{13}{8}$ 1876.
- d. Dagmar Johanne Marie Christensen, f. $\frac{7}{9}$ 1881.
3. *Niels Secher*, f. $\frac{7}{6}$ 1848, ugift, Skomager i Pederstrup.
4. *Karl Secher*, f. $\frac{12}{6}$ 1851, ugift, har ejet en Mølle i Torrild.
- III. *Johanne Marie Secher*, f. $\frac{7}{10}$ 1774, Hjem. Dåb stadf. $\frac{20}{1}$ 1775, † $\frac{6}{5}$ 1812. I Dygtighed og Virkelyst slægtede hun sin Mormoder på Nørlund (ovfr. S. 77) på, men måske til Dels også i Sind;

Peder Kasmissen Schmidt,
født 1763, død 1836, Gjer af Skerriungumvigæed.

i det mindste bleve hendes Børn, medens hun levede, opdragne meget strængt og Rævselser hørte med til Opdragelsesmåden. Den har hun vel til Dels lært hos Mosteren på Kærbygård, hos hvem hun selv blev opfostret efter sin Moders tidlige Død, se ovfr. S. 128.

☞ ^{19/9} 1794 Peder Rasmussen Schmidt, f. 1765, var Søn af Smeden på Åkær Hovedgård, hvis Ejerinde, Justitsrådinde Lassen, ved deres Moders tidlige Død tog sig af ham og hans Broder som to særlig begavede og opvakte Dreng. Hun sørgede for deres Opdragelse, lod dem undervise og gav dem Navnet »Schmidt«. Den ene lod hun blive Veterinær, men han aflagde igen det nye Navn og kaldte sig »Rasmussen« efter sin Fader. Den anden blev Skriver, senere Fuldmægtig hos Herredsfoged Næss og var hos denne i 7 År. Formodenlig ved Fru Lassens Hjælp købte han 1793 (Skøde ^{24/6}) Skerringmunkgård af Birkedommer og Landvæsenskommissær Rasmus Müller til Mygindgård for 14,500 Rdl. Gårdens Hartkorn var 7 Tdr. 4 Skp. 2 Fdk. og Skovskyld 3 Skp. 3 Fdk. 2 Alb.; der medfulgte noget Bøndergods, så at Købet i alt omfattede 68 Tdr. 1 Skp. 2 Fdk. 1 Alb. Hartkorn og Skovskyld 3 Skp. 2 Fdk. 2 Alb.¹⁾ I Gården havde hans senere Svigerfader, T. Secher, en Prioritet på 5000 Rdl., som blev stående, og den gav måske Anledning til det Bekendtskab, der førte til Giftermålet med Datteren. Under sin Tjeneste hos Herredsfoged Næss havde P. R. Schmidt allerede forlovet sig med Datteren Karen Henrikke Næss, men da der ikke kunde være Tale om Giftermål mellem hende og en Skriver, måtte de holde Forlovelsen hemmelig, til han havde købt Skerringmunkgård. Hun † ^{30/3} 1794, 24 År gml., i Barselsæng; af dette Ægteskab havde P. R. Schmidt en Søn: Klavs Næss Schmidt²⁾, Ejer af Lille Restrup. — P. R. Schmidt hjalp gjerne Folk med sine juridiske Kundskaber, og han anvendte megen Tid på at affatte Ansøgninger for andre, særlig for Bønderne i Omegnen, og vejlede dem til at påtale sin Ret. Ved sin Fremsynethed og sine Råd frelste han manges Velfærd fra Ødelæggelse i de hårde År i Begyndelsen af Århundredet, men han var aldrig til at formå til at tage Betaling for sit Arbejde, skønt man ofte rådede ham dertil, og han nok i de trange Tider kunde have trængt til forøgede Indtægter. Ti foruden at han havde en stor Børneflokk at underholde, udviste han stor Gæstfrihed, og om Vinteren havde han næsten altid Nattegæster, da hans Bekendte på Forretningsrejser til Århus gjerne toge ind til ham på Vejen. Når han dog kom igennem de vanskelige År, skyldtes det hans økonomiske Husholdning (i flere År købtes f. Eks. ikke

¹⁾ Viborg Ldstgs. Sk.- og Pbg. 51, 70. ²⁾ En Søn af ham nævnes ndfr. S. 202.

Sukker, men der brugtes i Stedet Honning af egne Bier; Sønnerne måtte gå med Skindbukser o. s. v.) og hans Dygtighed som Landmand; han var således en af de første, som anvendte Brak og Mærgling i deres Landbrug¹⁾. Under Krigen med Englænderne var P. R. Schmidt Kystbefalingsmand. Med Fru Lassen vedblev han lige til hendes Død at stå i Forbindelse og Brevveksling. Han † ²⁵/₁₁ 1836. Af hans Silhuet meddeles her en Afbildning.

A. **Johanne Marie Mørch Schmidt**, f. ³/₇ 1795, † på Østergård ¹⁸/₁₀ 1883.

☞ ⁷/₁₀ 1820 Niels Schou, f. ²⁷/₁₁ 1790, ex. jur. ²²/₆ 1816 (bekv.), var Godsforvalter på Møllerup, Vosnæsgård og Skårupgård indtil 1825, derefter Forpagter af Hessel indtil 1835, af Skærvad indtil 1841, købte i Novbr. 1839 Østergård i Fjellerup Sogn af sin Svoger P. M. Schmidt, † ²⁶/₈ 1841.

1. *Peter Kato Schou*, f. ²⁵/₁₁ 1822, bestyrede Østergård for sin Moder indtil 1852, da han fik Gården i Forpagtning, indtil han 1872 fik Skøde på den for 160,000 Kr.

1. ☞ ²⁸/₄ 1852 Emilje Augusta Hansen, f. ²⁶/₉ 1829, † ¹²/₆ 1853, Dtr. af Emilius Ferdinand Hansen, Sognepræst i Fjellerup, siden i Årslev og Tilst.

2. ☞ ¹¹/₄ 1857 Vilhelmine Marie Pflüger, f. ²⁹/₁₂ 1833, Dtr. af Mundkok hos Kristian VIII Louis Pflüger og Jeannette Wagner.

a. Emil Avgust Schou, f. ¹¹/₆ 1853, Købmand i København.

b. Jeannette Vilhelmine Schou, f. ¹¹/₃ 1858.

☞ ²⁶/₉ 1882 Karl Steenberg, f. ²⁷/₁ 1853, Ejer af Virringgård.

c. Augusta Frederikke Schou, f. ³¹/₃ 1860.

d. Niels Schou, f. ⁷/₉ 1861, Forvalter og Mejerist.

e. Johanne Marie Schou, f. ¹¹/₉ 1862, † 1864.

f. Louis Pflüger Schou, f. ⁸/₁₀ 1863, Handelskommi.

g. Johannes Marius Schou, f. ¹⁶/₆ 1867, Landvæsenselev.

2. *Johanne Georgine Schou*, f. ¹⁵/₄ 1824, lever i København.

☞ ⁷/₁₀ 1843 Peter Adam Severin Laurberg, f. ¹⁸/₄ 1819, ex. jur. ¹⁴/₁₁ 1839 (bekv.), Godsforvalter på Hessel, ejede siden Enslevgård ved Grenå, † ²⁶/₉ 1859. Se Tillæg.

a. Johanne Elisabet Laurberg, f. ²⁴/₇ 1844.

b. Peter Laurberg, f. ¹⁷/₁ 1846, først Grosserer i Horsens, tog 1875 Borgerskab som Varemægler i Købh., er f. T. i Amerika; ugift.

1) Efter Meddelelse af hans Dattersøn Proprietær P. K. Schou på Østergård.

- c. Niels Schou Laurberg, f. $^{25}_{/5}$ 1848, Plejesøn af sin Farbroder Pastor O. M. Laurberg i Vejlbj, Student fra Århus Skole 1867, cand. theol. $^{18}_{/6}$ 1873 med haud. ill. I, derefter Lærer ved det kgl. Blindeinstitut, blev pers. Kapellan i Lading $^{7}_{/8}$ 1876, Præst i Låstrup og Skals $^{5}_{/8}$ 1880 og Provst for Rinds og Nørlyng Herreder $^{13}_{/2}$ 1885.
- ∞ $^{4}_{/1}$ 1877 Kirstine Kjeldsen, f. $^{28}_{/9}$ 1852, Dtr. af Matias Kjeldsen, Ejer af Lerkenfeld, og Mette Faurschou.
- a. Otto Marsvin Laurberg, f. $^{17}_{/10}$ 1877.
- β. Peder Matias Laurberg, f. $^{25}_{/3}$ 1879.
- γ. Meta Laurberg, f. $^{21}_{/5}$ 1881, † $^{9}_{/4}$ 1883.
- δ. Amalie Margrete Laurberg, f. $^{21}_{/2}$ 1883.
- ε. En Datter, f. $^{13}_{/3}$ 1885.
- d. Mette Amalie Laurberg, f. $^{23}_{/12}$ 1852.
- ∞ $^{11}_{/5}$ 1880 Karl Kristian Olsen, f. $^{3}_{/7}$ 1848, Student fra Århus Skole 1867, cand. polit. $^{20}_{/1}$ 1871 med haud. ill., Assistent i Indenrigsministeriet 1872.
- α. Ingeborg Hedevig Johanne Olsen, f. $^{8}_{/3}$ 1881.
- e. Sofus Julius Laurberg, f. $^{18}_{/2}$ 1854, Prokurist i Brønderslev & Lohses Herreekviperingsforretning i Købh.
- f. Julie Rasmine Marie Laurberg, f. $^{7}_{/9}$ 1856.
3. *Karl Henrik Schou*, f. på Hessel $^{11}_{/8}$ 1825, var med i Felttogene 1848 og 1850, deltog i Slagene ved Frederits og Isted og var med under Belejringen af Fredriksstad. 1852 købte han to Gårde i Søby Sønderherred, Randers Amt, på hvis Mark han opførte en ny Gård, kaldet Søbygård.
- ∞ $^{30}_{/9}$ 1853 Henriette Mohr, f. $^{16}_{/7}$ 1820, † uden Børn i Febr. 1876, Dtr. af Kancelliråd Ove Mohr, Ejer af Kristinedal, og Sofie Henriette Holck.
4. *Anc Sofie Julie Schou*, f. $^{26}_{/4}$ 1827, lever i Århus.
- ∞ $^{11}_{/10}$ 1845 Lavrids Nyeland, f. $^{26}_{/2}$ 1820, købte 1842 af sin Svoger Laurberg to Gårde i Enslev, som han med noget tilkøbt Jord forenede til »Overslemminggård«, til hvilken han opførte nye Bygninger. Denne Ejendom solgte han 1854 og købte s. Å. Petersminde ved Århus, som han bortforpagtede da han blev Sekretær ved Fattigvæsenet i Århus og Amtsrevisor; han † $^{26}_{/5}$ 1878 og hans Enke solgte 1883 Petersminde.
- a. Niels Schou Nyeland, f. $^{23}_{/8}$ 1850, Handelskommi.
- ∞ $^{19}_{/11}$ 1882 Kirstine Kristiansen, f. $^{17}_{/1}$ 1852, Dtr. af Væver Kristian Jensen og Maren Jacobsen.
- α. Lavrids Julius Valdemar Nyeland, f. $^{9}_{/6}$ 1883.

- b. Johanne Marie Schou Nyeland, f. 18_{11} 1852.
 ∞ $31/5$ 1883 Hans Jørgen Hartvig Rasmussen,
 f. $14/9$ 1836, Manufakturhandler i Århus.
 α. Julie Marie Rasmussen, f. $23/6$ 1884.
- c. Jensine Luise Vendelia Nyeland, f. $3/5$ 1855.
 ∞ $30/10$ 1881 sit Søkendebarn Jakob Schou, f. $19/4$
 1855, Instrumentmager, † $17/2$ 1882, se ndfr.
- d. Sofie Matie Mariane Nyeland, f. $7/6$ 1857.
- e. Lavrids Julius Schou Nyeland, f. $22/2$ 1859, Handelskommi.
 f. Sofus Nyeland, f. $9/10$ 1861, Bager, † $11/8$ 1884.
 g. Ane Sofie Julie Nyeland, f. $12/1$ 1865.
 h. Marie Nyeland, f. $14/8$ 1867.
 i. Charlotte Amalie Nyeland, f. $26/12$ 1873.
 k. Ane Kirstine Langeland Nyeland, f. $1/12$ 1876.
5. *Anton Peter Schou*, f. $10/6$ 1828, Handelsagent i Købh.
 ∞ $22/4$ 1854 Konradine Marie Juliane Charlotte
 Lindholm, f. $1/10$ 1828, † $1/2$ 1884, Dtr. af kgl. Kammerlakaj
 Martin Balthasar Lindholm og Jakobine Hasberg.
 a. Jakob Schou, f. $19/4$ 1855, † $17/2$ 1882, Instrumentmager.
 ∞ $30/10$ 1881 sit Søkendebarn Jensine Luise Ven-
 delia Nyeland, f. $3/5$ 1855, Dtr. af Lavrids Nyeland, Ejer
 af Petersminde, se ovfr.
 b. Niels Schou, f. $25/7$ 1856, † $10/8$ 1868.
 c. Johanne Marie Schou, f. $8/7$ 1858, † $22/5$ 1875.
 d. Emil Barentzen Schou, f. $15/9$ 1860, † $21/2$ 1869.
 e. Marta Schou, f. $8/12$ 1861.
 f. Karl Schou, f. $7/2$ 1867.
6. *Johannes Kristian Fredrik Schou*, f. $7/12$ 1829, etablerede sig
 $2/5$ 1856 som Købmand i Roskilde.
 ∞ $26/9$ 1863 Johanne Birgitte Bodholdt, f. $10/1$
 1841, Dtr. af Garvermester Jens Kristian Bodholdt og Sofie
 Amalie Winther.
 a. Sofie Amalie Schou, f. $5/4$ 1868.
 b. Johannes Kristian Schou, f. $9/10$ 1870.
 c. Niels Vilhelm Schou, f. $9/7$ 1872.
 d. Johanne Marie Schou, f. $8/5$ 1874.
 e. Vilhelmine Julie Schou, f. $4/10$ 1876.
7. *Rasmine Jakobine Henriette Schou*, f. $20/2$ 1832, ugift, lever på
 Østergård.
8. *Niels Schou*, f. $26/5$ 1834, Forpagter af Usserød Klædefabriks

Avlsgård sammen med sin Svoger V. Søht fra $\frac{1}{5}$ 1867 indtil sin Død 1873.

9. *Markus Peter Emil Schou*, f. $\frac{21}{1}$ 1836, siden 1862 sammen med L. Gliemann Købmand i Rønde i Bregnet Sogn ved Århus, ugift.
10. *Johannes Marius Schmidt Schou*, f. $\frac{5}{6}$ 1837, var forlovet med Katinka Søht, deltog i Dybbøls Forsvar og Slaget $\frac{18}{4}$ 1864 og † i Juli s. Å. på Gyldensten af Hjernebetændelse.
11. *Johanne Marie Schou*, f. $\frac{6}{5}$ 1838, lever i Grenå.
 ∞ $\frac{11}{4}$ 1867 Vilhelm Fredrik Sekstus Søht, f. $\frac{13}{2}$ 1837, tilligemed sin Svoger Niels Schou Forpagter af Usserød Klædefabriks Avlsgård, † i Ringsted $\frac{27}{1}$ 1879.
 a. Emilje Johanne Søht, f. $\frac{1}{3}$ 1869.
 b. Margrete Sofie Petrea Søht, f. $\frac{8}{9}$ 1874.
 c. Sofie Amalie Søht, f. $\frac{26}{1}$ 1877.
- B. *Tomas Secher Schmidt*, f. $\frac{10}{8}$ 1796, var fra $\frac{20}{10}$ 1819— $\frac{1}{5}$ 1828 Forpagter af Lykkesholm i Fællesskab med sit Søkendebarn P. M. Mønsted (se ovfr. S. 183), derpå 1824—27 Forpagter af Dronningborg ved Randers, købte siden Tarskov Mølle. † på Sølyst i Gellerup ved Århus $\frac{30}{4}$ 1879.
 ∞ på Hjortshøjlund $\frac{24}{4}$ sit Søkendebarn Johanne Bolette Mønsted, f. $\frac{29}{8}$ 1798, † $\frac{23}{12}$ 1846, Dtr. af Otto Kristoffer Mønsted, Ejer af Lykkesholm, se ovfr. S. 185.
1. *Johanne Margrethe Marie Schmidt*, f. $\frac{28}{4}$ 1824.
 ∞ $\frac{6}{7}$ 1849 Kristian Peter Georg Kampmann, f. $\frac{17}{6}$ 1816, Student 1835, cand. theol. $\frac{10}{7}$ 1840 med laud., pers. Kapellan i Harlev og Framlev $\frac{21}{5}$ 1843, Præst i Seiling og Sinding $\frac{7}{12}$ 1848, i Ebeltoft og Dråby $\frac{11}{10}$ 1855, i Hjørring $\frac{5}{12}$ 1863. Han blev Provst $\frac{5}{3}$ 1864.
 a. Johanne Bolette Kampmann, f. $\frac{15}{8}$ 1850.
 ∞ $\frac{28}{7}$ 1871 Knud Arent Larsen Brendstrup, f. $\frac{24}{8}$ 1840, Student fra Fredriksborg Skole 1858, cand. jur. $\frac{18}{1}$ 1864 med laud., Volontær på Sællands Stiftsamts Kontor 1865, på Elbo m. fl. Herreders Kontor i Fredericia 1867, Amtsfuldmægtig i Hjørring 1868, konstit. Herredsfoged og Skriver i Hvetbo Herred 1874, fast ansat $\frac{20}{12}$ 1876, Byfoged i Grenå 1884.
 α. August Brendstrup, f. $\frac{24}{5}$ 1872.
 β. Johanne Margrete Marie Brendstrup, f. $\frac{14}{5}$ 1876.
 γ. Tora Katrine Brendstrup, f. $\frac{2}{5}$ 1880.
 b. Anna Kristiane Hedevig Kampmann, f. $\frac{29}{1}$ 1852, ugift.
 c. Niels Øllgaard Kampmann, f. $\frac{16}{4}$ 1853, Købmand i

Århus (Kul og engelske ildfaste Varer, Firma: Kampmann, Møller & Herskind).

∞ ²⁹/₅ 1880 Abelone Lassen (Lass), f. ⁸/₁₀ 1853, Dtr. af Konrad Heinrich Friederich Lassen, Forpagter på Røndersholm, senere Ejer af Bollehede, så af Lilholt, nu Partikulier.

α. Kristian Peter Georg Kampmann, f. ¹⁹/₃ 1881.

β. Hack Kampmann, f. ¹/₇ 1883.

d. Tomas Schmidt Kampmann, f. ²/₄ 1855, Student fra Ålborg Skole 1873, cand. theol. ²²/₁ 1879 med laud., pers. Kapellan i Odder 1883; Præst i Vejby og Homå ³/₃ 1885.

e. Hack Kampmann, f. ⁶/₉ 1856, dimitteredes ¹/₁₀ 1873 fra teknisk Institut til Kunstakademiet som Arkitekt, fik ²³/₁₂ 1878 Afgangsbetegnelse som sådan og 1882 Kunstakademiets lille Guldmedaille; 1884 fik han dets store Guldmedaille for Besvarelse af Opgaven i Arkitektur (et Rådhus for København) og 1885 dets Rejsestipendium.

f. Kristian Peter Georg Kampmann, f. ¹/₇ 1858, Kontorist. g. Johanne Margrete Marie Kampmann, f. ¹/₁ 1863.

2. Peder Otto Schmidt, f. ¹⁶/₁₀ 1825, Forpagter, senere (1883) Ejer af Tarskov Mølle, Landvæsenskommissær ⁷/₁₂ 1881.

∞ ¹⁴/₁₀ 1859 Anna Mohr, f. ²/₅ 1830, Dtr. af Kancelliråd Ove Mohr, Ejer af Kristinedal, og Ida Charlotte Vitrock.

a. Ida Bolette Schmidt, f. ¹⁹/₁₂ 1860.

b. Tomas Ove Schmidt, f. ¹³/₃ 1862.

c. Kirstine Jensine Teodora Schmidt, f. ¹³/₃ 1865.

d. Anna Schmidt, f. ¹³/₅ 1867.

e. Otto Schmidt, f. ¹²/₄ 1869.

f. Johan Kristian Schmidt, f. ²⁵/₅ 1871.

g. Henriette Karoline Schmidt, f. ²⁴/₆ 1873.

h. Elisa Dorteia Schmidt, f. ²⁸/₁ 1878.

3. Sofie Henrikke Schmidt, f. ⁹/₄ 1827, ugift, bor hos sin Svoger Mohr i Harlev.

4. Jens Birger Schmidt, f. ²/₁₂ 1831, Forpagter af Tarskov Vand-Mølle.

5. Rasmus Johannes Schmidt, f. ¹/₇ 1833, ejede en Gård i Kondrup, Kastberg Sogn, fra Maj 1857 til Novbr. 1883, da han solgte den og flyttede til København, hvor han har Plads ved »Københavns Mælkeforsyning«.

∞ ⁶/₁₁ 1857 sit Søskendebarn Petrine Kristiane Schmidt, f. ¹/₁₁ 1835, † ¹⁵/₅ 1872, Dtr. af Rasmus Schmidt, Ejer af Møllerup, se ndfr. S. 201.

- a. Rasmus Schmidt, f. $\frac{1}{2}$ 1859, Forvalter.
- b. Johanne Bolette Schmidt, f. $\frac{23}{2}$ 1860, † $\frac{22}{12}$ 1860.
- c. Johanne Bolette Schmidt, f. $\frac{6}{7}$ 1861, † $\frac{21}{3}$ 1871.
- d. Tomas Schmidt, f. $\frac{19}{11}$ 1862, Maskinist.
- e. Valdemar Schmidt, f. $\frac{9}{4}$ 1864, kom i Murerlære (Svend 1880) og 1882 til Købh., hvor han arbejdede hos Murmester Kruse og besøgte teknisk Institut; herfra dimitteret 1885.
- f. Johanne Kirstine Schmidt, f. $\frac{27}{7}$ 1866.
- g. Dagmar Schmidt, f. $\frac{2}{5}$ 1868.
- h. Holger Tue Schmidt, f. $\frac{19}{13}$ 1870.
- i. Margrete Schmidt, f. $\frac{12}{3}$ 1872.
6. *Kirstine Georgine Jakobine Schmidt*, f. $\frac{7}{6}$ 1835, ugift, lever i Ålborg hos sin Broder Tomas Schmidt.
7. *Frederikke Petrine Schmidt*, f. $\frac{10}{4}$ 1838.
- ☞ $\frac{23}{9}$ 1857 Anton Verner Mohr, Ejer af en Gård i Harlev, Søn af Kancred. O. Mohr, se ovfr. S. 198.
- a. Tomas Mohr, f. $\frac{26}{6}$ 1858, er ved Handelen.
- b. Ida Charlotte Mohr, f. $\frac{29}{2}$ 1860.
- c. Anna Bolette Mohr, f. $\frac{14}{4}$ 1861.
- d. Frederikke Mohr, f. $\frac{23}{2}$ 1863.
- e. Antonie Mohr (Tvilling), f. $\frac{23}{2}$ 1863.
- f. Sofus Johannes Kristen Mohr, f. $\frac{16}{6}$ 1864, er i Gartnerlære.
- g. Ove Mohr, f. $\frac{24}{8}$ 1866, er i Gartnerlære.
- h. Johannes Mohr, f. $\frac{18}{4}$ 1868.
- i. Teodor Mohr, f. $\frac{27}{1}$ 1871.
- k. Kirstine Schmidt Mohr, f. $\frac{9}{11}$ 1872.
- l. Johanne Mohr, f. $\frac{28}{11}$ 1873.
- m. Åge Mohr, f. $\frac{11}{1}$ 1875.
- n. Agnete Mohr, f. $\frac{31}{7}$ 1876.
- o. Frede Mohr, f. $\frac{19}{6}$ 1878.
8. *Teodor August Secher Schmidt*, f. $\frac{31}{10}$ 1840, blev 1873 Forpagter af Sakshøj ved Maribo under Grevskaftet Knuthenborg.
- ☞ $\frac{26}{4}$ 1873 Marie Andersen, f. $\frac{13}{8}$ 1851, Dtr. af Mejeri-forpagter Nikolaj Andersen og Frederikke Vilhelmine Kiørboe.
- a. Tomas Nikolaj Schmidt, f. $\frac{7}{3}$ 1874.
- b. Vilhelm Schmidt, f. $\frac{2}{10}$ 1876.
- c. Dagmar Frederikke Bolette Schmidt, f. $\frac{4}{9}$ 1878.
- d. Aksel Valdemar Schmidt, f. $\frac{24}{2}$ 1881.
- e. Teodor Schmidt, f. $\frac{23}{7}$ 1883.
9. *Tomas Schmidt*, f. $\frac{3}{6}$ 1842, har en Vognmandsforretning i Ålborg og leverer Forspand til de derfra udgående Poster.

- C. **Rasmus Schmidt**, f. $19/9$ 1798, kom 1812 på Godskontoret på Møllerup, blev siden Forvalter, senere Forpagter af Gården; 1827 købte han på Avktion Møllerup efter sin tidligere Principal Kaptejn Møller for 32,000 Rdl. Han solgte Gården 1863 for 160,000 Rdl. og købte Edelsborg ved Skanderborg, hvor han $\dagger$ $7/5$ 1866. R. Schmidt var tilligemed sin Hustru almenagtet og afholdt. Med sin Viljestyrke og Energi var han manges men især Familjens Støtte og Rådgiver. Hans danske Sind og hans Had til alt Tysk tilligemed hans Offervillighed vil mindes af mange, men vel især af den danske Soldat fra den første slesvigske Krig¹⁾.

∞ 1828 Johanne Kirstine Lund, f. $14/7$ 1810, $\dagger$ $29/12$ 1851, Dtr. af Godsforvalter, Kammerråd Lund, Forpagter af Tjæle Mølle.

1. *Johanne Margrete Schmidt*, f. $5/1$ 1830, lever i København.

∞ $14/7$ 1848 Peter Thue Møller, f. $4/4$ 1821, Købmand i Ebeltoft og svensk-norsk Vice-Konsul, $\dagger$ $16/11$ 1866 (Broder til V. J. Møller, ndfr. S. 201).

a. Jakob Severin Møller, f. $30/9$ 1849, Manufakturhandler i Hillerød.

b. Rasmus Schmidt Møller, f. $24/9$ 1851, Pladsforvalter hos Grosserer Adolfs Enke i København.

c. Johanne Kirstine Møller, f. $13/1$ 1853.

∞ $21/6$ 1878 Dorus Theus Poulsen, f. $29/11$ 1850, Havebrugskandidat med 1. Karr., Gartner ved Roskilde Vej ved København.

α. Dines Poulsen, f. $4/6$ 1879.

β. Peter Thue Poulsen, f. $6/11$ 1880.

γ. Povl André Poulsen, f. $12/7$ 1882.

δ. Svend Poulsen, f. $13/2$ 1884.

d. Charles André Møller, f. $15/3$ 1854, Tømmerhandler i København.

e. Olga Rasmine Marie Kirstine Møller, f. $9/1$ 1856.

∞ $14/7$ 1883 Karl Georg Emil Holst, f. $15/1$ 1850, Student 1866, cand. med. 1872 med haud. I, praktiserende Læge i Ebeltoft.

f. Peter Margaritus Møller, f. $23/3$ 1857, Student 1875 fra Haderslev Læreres Skole, cand. philos. 1876, Associé i Broderen J. S. Møllers Forretning i Hillerød.

g. Ane Katrine Møller, f. $20/1$ 1859, ugift.

¹⁾ Meddelt af hans Svigersøn R. J. Schmidt.

- h. Petra Thue Møller, f. $\frac{20}{11}$ 1860, ugift.
2. *Petrine Kristiane Schmidt*, f. $\frac{1}{11}$ 1835.
 ☞ $\frac{6}{11}$ 1857 sit Søskendebarn Rasmus Johannes Schmidt, f. $\frac{1}{7}$ 1833, Ejer af en Gård i Kastberg, se ovfr. S. 198.
3. *Johanne Marie Schmidt*, f. $\frac{4}{1}$ 1838.
 ☞ $\frac{6}{7}$ 1860 Vilhelm Julius Møller, f. $\frac{21}{7}$ 1836, først Manufakturhandler i Århus 1856—66, fra 1866 af Grosserer (Firma: Magnus & Ko.) i Købh. (Broder til P. T. Møller, ovfr. S. 200).
- a. Jakob Severin Møller, f. $\frac{6}{6}$ 1862, Boghandlermedhjælper.
 b. Rasmus Schmidt Møller, f. $\frac{10}{2}$ 1864, Mursvend og Tegner.
 c. Johanne Marie Møller, f. $\frac{10}{8}$ 1871.
4. *Peter Schmidt*, f. $\frac{12}{8}$ 1841, Ejer af Svallinggård.
 ☞ $\frac{31}{1}$ 1864 Dorte Margrete Secher, f. $\frac{3}{3}$ 1846, Dtr. af Jørgen Mørch Secher til Svallinggård, se ovfr. S. 117.
 a. Jørgen Mørch Secher Schmidt, f. $\frac{4}{10}$ 1865.
 b. Johanne Rasmine Schmidt, f. $\frac{23}{6}$ 1867.
 c. Nikoline Marie Schmidt, f. $\frac{13}{9}$ 1870.
 d. Rasmus Johannes Schmidt, f. $\frac{14}{4}$ 1872.
5. *Augusta Marie Schmidt*, f. $\frac{31}{3}$ 1846.
 ☞ $\frac{26}{10}$ 1864 Kristian Rudolf Unmack, f. $\frac{10}{9}$ 1834, nedsatte sig 1863 i København som Arkitekt og beskæftigede sig væsentligst med Landbrugsbygninger indtil 1872—74, da han i Forening med sin Broder J. V. Unmack overtog Anlægget af Burmeister & Wains Skibsbyggeri på Revshaleøen og i 1873—76 Gasværksløbet ved Kallebodstrand, Nyhavns Bro m. m. Den 29. Jan. 1877 gik han i Fællesskab med sin Broder Johan Vilhelm Unmack om at drive den af denne hidtil førte Forretning med Bro-, Sluse- og Havnearbejder, og indtil 1882 ledede han nu forskellige Bro- og Havnearbejder ved Købh. og konstruerede Spirene til Helligånds- og Matæuskirkerne. 1882 gik han i Fællesskab med Kr. F. Christoph, Ejer af Dampsnedkeriet i Store Kongensgade 63 i Købh., og i Novbr. s. Å. købte de Ritmester Døckers Opfindelse af transportable Huse, med hvis Fabrikation efter en gennemgribende Forbedring Firmaet særlig beskæftiger sig.
- a. Aksel Unmack, f. $\frac{8}{8}$ 1865.
 b. Johanne Unmack, f. $\frac{1}{6}$ 1867.
 c. Elisa Unmack, f. $\frac{9}{12}$ 1868.
 d. Holger Unmack, f. $\frac{7}{10}$ 1870.

- e. Ingeborg Unmack, f. $\frac{7}{2}$ 1872.
 f. Astrid Unmack, f. $\frac{28}{1}$ 1874.
 g. Sigurd Unmack, f. $\frac{11}{2}$ 1876.
 h. Gunnar Unmack, f. $\frac{7}{2}$ 1878.
 i. Olaf Unmack, f. $\frac{20}{5}$ 1880.
 k. Marie Unmack, f. $\frac{17}{5}$ 1882.
 l. Johannes Nikolaj Schmidt Unmack, f. $\frac{2}{3}$ 1885.
6. *Kristiane Helene Schmidt*, f. $\frac{23}{12}$ 1848.
 ⚭ $\frac{6}{9}$ 1872 sit Søskendebarn Klavs Janus Andreas Næss Schmidt, en Søn af Klavs Næss Schmidt, Ejer af Lille Restrup (se ovfr. S. 193). Han blev Student 1865, cand. med. 1872 med haud. I, er praktiser. Læge i Haverslev ved Hobro.
 a. Karoline Schmidt, f. $\frac{24}{8}$ 1874.
 b. Avgust Schmidt, f. $\frac{3}{7}$ 1877.
 c. Erhard Schmidt, f. $\frac{21}{12}$ 1878.
 d. Olaf Schmidt, f. $\frac{1}{3}$ 1883.
- D. **Karen Henrikke Schmidt**, f. $\frac{11}{3}$ 1800, † $\frac{8}{4}$ 1815.
- E. **Peder Mørch Schmidt**, f. $\frac{22}{1}$ 1802, ejede en kort Tid Østergård i Fjellerup Sogn, † $\frac{21}{11}$ 1839 på Møllerup.
- F. **Johannes Marius Schmidt**, f. $\frac{7}{12}$ 1803, Ejer af en Gard i Søby ved Kolind Sund i Albøge Sogn, † $\frac{3}{1}$ 1869.
 ⚭ $\frac{27}{2}$ 1852 Marie Katrine Buck, † $\frac{11}{2}$ 1863 u. B., Enke efter Proprietær Faurschou.
- G. **Anne Jakobine Petrine Schmidt**, f. $\frac{12}{10}$ 1806, † $\frac{20}{1}$ 1837.
 ⚭ $\frac{2}{1}$ 1835 Kristen Møller Schmidt, f. $\frac{13}{5}$ 1810 i Århus, fik af sine Medarvinger Skøde på Skerringmunkgård $\frac{10}{12}$ 1836, ejede siden Klokkeholm i Vistofte Sogn ved Ebeltoft, † $\frac{21}{5}$ 1877. Han blev 2. ⚭ Lise Rode.
1. *Johanne Marie Schmidt*, f. $\frac{10}{3}$ 1836, u. B.
 ⚭ $\frac{25}{11}$ 1857 Termand Martin Pedersen, f. 1832, først Forpagter af Skerringmunkgård, senere Ejer af Ålsrodegård, nu Vejassistent ved »østre Molsvej« med Bopæl på Torup Mark, Tved Sogn.
2. *Petrine Schmidt*, f. $\frac{16}{4}$ 1837, u. B.
 ⚭ $\frac{12}{10}$ 1862 Karl Kilsgaard, først Ejer af Ringgård i Avning Sogn, siden af Vibygård ved Århus, nu af et Landsted i Brabrand ved Århus.
- H. **Niels Ole Jørgen Secher Schmidt**, f. $\frac{1}{8}$ 1809, Forpagter af Østergård i Fjellerup Sogn 1839—41, købte 1841 Bognsholm ved Ebeltoft (Skøde $\frac{30}{6}$). Han † $\frac{21}{10}$ 1884 efter at være kommet til Skade ved at Hestene løb løbsk og væltede Vognen, som

han kørte i. »Var almindelig agtet og bekendt som en dygtig Landmand« (Nation. Tid. 1884).

∞ $^{12}/_4$ 1839 Margrete Leopoldine Sofie Mohr, f. $^{18}/_9$ 1814 i Årslev, Dtr. af Kancelliråd Ove Mohr og Sofie Henriette Holck.

1. *Sofie Johanne Marie Schmidt*, f. $^{20}/_1$ 1840.

∞ $^{1}/_3$ 1861 Fredrik Kristian Karl la Cour¹⁾, f. $^{6}/_1$ 1839, ejede Kongsgård i Helgenæs Sogn 1859—68 og købte så Limegård i Lime Sogn 1869.

a. Margrete Sofie Katrine la Cour, f. $^{29}/_3$ 1862.

b. Augusta la Cour, f. $^{11}/_9$ 1863.

c. Ane Katrine la Cour, f. $^{27}/_9$ 1864.

d. Niels Schmidt la Cour, f. $^{29}/_3$ 1866.

e. Margrete Johanne Marie la Cour, f. $^{7}/_6$ 1868.

f. Helga Marie la Cour, f. $^{7}/_{12}$ 1870.

g. Otto August la Cour, f. $^{9}/_7$ 1873.

h. Sofie Johanne Marie la Cour, f. $^{11}/_1$ 1875.

i. Inger Marie la Cour, f. $^{8}/_2$ 1877.

k. Kristiane Dorte la Cour, f. $^{8}/_6$ 1878.

l. Janus Andreas Bartolin la Cour, f. $^{28}/_8$ 1879.

m. Karoline Amalie la Cour, f. $^{3}/_3$ 1881, † $^{1}/_{11}$ 1881.

n. Britta la Cour, f. $^{16}/_9$ 1882.

o. Karen Elisa la Cour, f. $^{5}/_1$ 1884.

2. *Peder Schmidt*, f. $^{16}/_8$ 1842, ex. jur. $^{25}/_1$ 1862 (bekv.), først Ejer af en Gård i Bøjen, Lime Sogn, nu Forpagter af Bognsholm.

∞ $^{26}/_9$ 1873 Matilde Augusta Esche, f. $^{15}/_6$ 1848, Dtr. af Karl Morits Esche, Grosserer i København, og Tora Nikoline Thorsen.

a. Ole Nikolaj Louis Schmidt, f. $^{10}/_7$ 1874.

b. Tora Nielsine Margrete Schmidt, f. $^{11}/_9$ 1876.

c. Gunnar Schmidt, f. $^{9}/_9$ 1879.

d. Ellen Schmidt, f. $^{16}/_3$ 1882.

3. *Ove Schmidt*, f. $^{9}/_9$ 1845; som Barn blev han døvstum efter en Sygdom, var i 7 År på Døvstummeinstitutet i København, hvor han lærte Bogbinderi, hvormed han nu beskæftiger sig. Bor på Bognsholm.

4. *Margrete Johann Schmidt*, f. $^{20}/_2$ 1848, ugift, lever på Bognsholm.

IV. **Jørgen Mørch Secher**, f. $^{27}/_9$ 1776, † $^{20}/_{11}$ 1778.

¹⁾ F. Barfod: Slægten la Cour. Kbh. 1877, S. 19.

V. **Maren Budtz Secher**, f. $\frac{25}{3}$ 1778, Hjemmedåb stadf. $\frac{26}{6}$.
 ⚭ $\frac{22}{2}$ 1799 sit Søskendebarn Ole Ankersen Secher, f. $\frac{8}{11}$ 1775, Stiftsprovst i Århus, † $\frac{21}{5}$ 1820, se ovfr. S. 135.

VI. **Marie Kirstine Secher**, f. $\frac{15}{12}$ 1779, Hjemmedåb stadf. $\frac{26}{1}$ 1780, † $\frac{17}{2}$ 1841.

⚭ Kristian Lindemann Walsøe, f. 1771, ex. jur. 1788 med bekvem, Kopist i Overformynderiregnskabernes 2. Revisionskontor $\frac{11}{6}$ 1794, Fuldmægtig i Rentekammerets københavnske Kontor $\frac{7}{3}$ 1798, Renteskriver i samme Kontor $\frac{4}{6}$ 1810, afsked. $\frac{2}{3}$ 1841, Sekretær $\frac{3}{7}$ 1807, Kammerråd $\frac{16}{1}$ 1814, Justitsråd $\frac{1}{11}$ 1828, Etatsråd $\frac{10}{6}$ 1841, † 1853.

A. **Tomas Secher Walsøe**, f. $\frac{13}{10}$ 1802, ex. jur. $\frac{28}{10}$ 1822 (ej ubek.), Ejer af Wesselsminde i Søllerød Sogn, † $\frac{26}{8}$ 1871.

⚭ $\frac{16}{5}$ 1827 Frederikke Lemvigh, f. $\frac{2}{8}$ 1797, † $\frac{14}{6}$ 1873, Dtr. af Birkedommer i Kronborg Distrikt og Ejer af Kløverholm i Esbønderup Otto Lemvigh¹⁾ og Else Johanne Ørsnæs.

1. *Napoleon Walsøe*, f. $\frac{11}{4}$ 1828, først Ejer af en romersk Badeanstalt i Odense, senere Bladentreprenør s. Sted.

⚭ $\frac{16}{5}$ 1869 Anna Kirstine Nielsen, f. $\frac{1}{8}$ 1848, Dtr. af Brygmester Jens Nielsen og Margrete Jacobsen.

a. Karl Edvard Walsøe, f. $\frac{25}{5}$ 1870.

b. Harriet Kristiane Margrete Walsøe, f. $\frac{16}{9}$ 1874.

2. *Charlotte Walsøe*, f. $\frac{24}{7}$ 1830, † $\frac{5}{9}$ 1857.

⚭ $\frac{16}{5}$ 1849 Johan Fredrik Lemvigh-Müller f. $\frac{28}{11}$ 1823, kom i Handelslære hos Grosserer og Hørkræmmer M. Tvermoes, blev senere Bogholder hos Murmester Kaptejn Sibbern, etablerede sig $\frac{28}{11}$ 1846 som Hørkræmmer (en gros & en detail) i Kbh., købte 1878 ved Avktion Ejendommene Kulturvet Nr. 11 og Ped. Hvidtfeldtstræde Nr. 15.

a. Frederikke Katrine Lemvigh-Müller, f. $\frac{3}{4}$ 1850.

1. ⚭ $\frac{28}{10}$ 1873 Peter Nikolaj Egede Lassen, Manufakturhandler i Nykjøbing på F., Firma: H. J. Mackeprang, † $\frac{1}{11}$ 1878.

2. ⚭ $\frac{19}{3}$ 1880 Rejnhold Jessen²⁾, f. $\frac{27}{2}$ 1843, Isenkræmmer i Nykjøbing p. F.

α. Johanne Frederikke Egede Lassen, f. $\frac{16}{11}$, † $\frac{23}{11}$ 1874.

β. Agnes Lavra Egede Lassen, f. $\frac{29}{11}$ 1876.

γ. Ida Povline Egede Lassen, f. $\frac{29}{9}$ 1877.

δ. Johan Fredrik Urban Jessen, f. $\frac{13}{3}$ 1882.

¹⁾ Se Kragballe: Stamtavle over Slægten Lemvigh. 1875, S. 37 f. ²⁾ Se N. C. T. Jessen: Meddelelser om Slægten Jessen. Kbh. 1885.

- b. Agnes Viktoria Lemvigh-Müller, f. $15/6$ 1851.
 ⚭ $24/5$ 1872 Hans Josva Isak Mackeprang, over-
 tog fra $1/9$ 1867 sammen med sin Svoger Lassen (se ovfr.)
 sin Faders Manufakturhandlerforretning i Nykjøbing p. F.,
 Firma: H. J. Mackeprang.
 α. Charlotte Josefa Marie Mackeprang, f. $25/4$ 1873.
 β. Anna Marie Kristine Mackeprang, f. $26/12$ 1874.
 γ. Karl Johan Fredrik Mackeprang, f. $31/7$ 1878.
- c. Hanne Antoinette Lemvigh-Müller, f. $9/6$ 1852, †
 $20/1$ 1860.
- d. Adolf Kristian Lemvigh-Müller, f. $27/11$ 1853, kom
 1868 i Handelslære hos Fried. E. Petersen i Købh., $1/4$ 1875
 som Kommi til Hamborg og blev $1/9$ s. Å. Kommi hos
 Faderen, etableret $1/10$ 1878 som Agent og Kommissionær
 (Hørkramvarer), Borgerkab som Grosserer og Detailhandler
 i København $27/11$ 1879.
 ⚭ $21/11$ 1879 Karoline Konstance Schmidt, f.
 $1/9$ 1858, Dtr. af Vilhelm Georg Schmidt, Vare- og Veksel-
 mægler i Købh., og Marie Andrea Kristine Jacobsen.
 α. Vilhelm Georg Johan Lemvigh-Müller, f. $8/9$ 1880, † $29/1$
 1882.
 β. Kristian Vilhelm Lemvigh-Müller, f. $26/11$ 1882, † $26/6$ 1883.
- e. Otto Georg Lemvigh-Müller, f. $10/8$ 1855, kom 1870
 i Handelslære, etableret $4/9$ 1877 som Kolonialhandler i
 København.
 ⚭ $6/7$ 1880 Nanny Kamilla Hansen, f. $22/4$ 1861,
 Dtr. af Slagtermester Jens Thurø Hansen i Købh. og Hilda
 Matilde Tomasine Thomsen.
 α. Viktor Aleksis Bülov Lemvigh-Müller, f. $11/7$ 1881.
 β. Agnes Viktoria Lemvigh-Müller, f. $12/11$ 1882.
- f. Valdemar Lemvigh-Müller, f. $21/8$ 1857, † $29/8$ s. Å.
3. Hanne Otilie Walsøe, f. $4/11$ 1835.
 ⚭ $24/9$ 1859 Gustaf Carlberg, f. $15/5$ 1829, Dr. phil.
 1853, cand. jur. 1856, Rådmand i Landskrona 1863, R. af
 Vasaord. 1884.
 a. Malin Charlotte Carlberg, f. $24/4$ 1861.
 b. Marie Luise Carlberg, f. $27/3$ 1863.
 c. Jon Secher Carlberg, f. $15/7$ 1864, stud. jur.
 d. Dagmar Frederikke Sofie Carlberg, f. $16/7$ 1865.
 e. Agnes Carlberg, f. $4/11$ 1866.
 f. Otto Fredrik Carlberg, f. $31/12$ 1867.
 g. Hanna Otilia Carlberg, f. $15/5$ 1870.

- h. Ebba Carlberg, f. $\frac{27}{8}$ 1875.
 i. Karl Gustaf Carlberg, f. $\frac{24}{8}$ 1877.
4. *Marie Kirstine Walsøe*, f. $\frac{7}{6}$ 1837.
 ∞ $\frac{10}{2}$ 1875 Hans Ludvig Johan Falkenstjerne, f. $\frac{6}{3}$ 1850, Handelsfuldmægtig i Kbh.
 a. Johanne Marie Falkenstjerne, f. $\frac{15}{6}$ 1877.
5. *Kristian Lindeman Walsøe*, f. $\frac{1}{2}$ 1841, kom til Handelen 1857 i Flensborg, etablerede under Firmaet Walsøe & Hagen i Hamborg en en gros Forretning med Farver og Drogueri-artikler.
 ∞ $\frac{19}{12}$ 1876 Luise Lavra Frederikke Fogh, f. $\frac{10}{10}$ 1850 i Kbh., Dtr. af Oberst og Regimentschef i Fredericia Fredrik Frans Georg Fogh og Henriette Lavrence Scheer.
 a. Lavra Charlotte Walsøe, f. $\frac{7}{11}$ 1877.
 b. Povl August Niels Walsøe, f. $\frac{20}{4}$ 1879.
 c. Georg Julius Walsøe, f. $\frac{27}{12}$ 1880.
 d. Elsa Walsøe, f. $\frac{28}{8}$ 1882.
- B. *Andreas Kristian Lindemann Walsøe*, f. $\frac{15}{11}$ 1804, døbt $\frac{13}{2}$ 1805 i Frue Kirke, Student 1825, var Skriver under Finansministeriet og gift, men † $\frac{9}{9}$ 1866 u. B.
 ∞ $\frac{17}{5}$ 1854 Kristiane Johanne Frederikke Hecht, f. $\frac{14}{1}$ 1817.
- C. *Karl Ferdinand Walsøe*, f. $\frac{14}{9}$ 1807, Student 1826, cand. jur. $\frac{17}{1}$ 1832 med haud. illaud., Sysselmand i nordre Mule Syssel på Island $\frac{21}{2}$ 1835, derefter Told- og Konsumtionsforvalter (senere Toldinspektør) i Viborg Juni 1844, Kammerråd 1853, Justitsråd 1862, RD. 1864, afsk. 1873, † $\frac{10}{8}$ 1875 i Fredriksborg.
 ∞ 1835 Sara Tomasine Marie Fischer, f. $\frac{20}{9}$ 1812, † $\frac{15}{7}$ 1843, Dtr. af Hans Fredrik Gustav Fischer, Købmand i Kbh., og Kristiane Frederikke Dahl.
1. *Kristine Marie Walsøe*, f. $\frac{28}{4}$ 1835.
 ∞ $\frac{21}{7}$ 1857 Tomas Georg Münster, f. $\frac{10}{4}$ 1826, Sekondløjtnant $\frac{30}{4}$ 1848, Premierløjtnant $\frac{5}{5}$ 1861, Kaptejn $\frac{12}{9}$ 1867, afsk. $\frac{19}{12}$ 1878, RD. $\frac{8}{4}$ 1876, lever i Fredericia.
 a. Kristian Sommerfeld Nærenst Münster, f. $\frac{1}{1}$ 1859, Handelsbogholder i Hamborg.
 b. Sara Tomasine Marie Münster, f. $\frac{14}{10}$ 1860.
 ∞ $\frac{17}{10}$ 1883 Heinrich Adolf Hildebrandt, Student 1867, cand. med. 1875 med haud. I, Korpslæge i Fredericia.
 α. Sigurd Tomas Heinrich Hildebrandt, f. $\frac{15}{7}$ 1884.
 c. Karl Ferdinand Walsøe Münster, f. $\frac{14}{6}$ 1865, i Malerlære i København.

- d. Tomas Georg Münster, f. $19/3$ 1869.
 e. Robert Julius Münster, f. $19/9$ 1871.
 f. Ebba Ovidia Sofie Münster, f. $22/2$ 1873.
 g. Vilhelmine Lovise Münster, f. $4/6$ 1874.
2. *Lavra Sofie Walsøe*, f. $23/9$ 1857, ugift, lever i Købh.
3. *Kristian Lindemann Walsøe*, f. $2/8$ 1840, har været Forpagter, lever nu i Købh.
- ♫ $4/9$ 1873 Agnes Lavrine Karoline Mikkelsen, f. $2/7$ 1855, Dtr. af Hans Mikkelsen, Mejeribestyrer på Lyngballegård ved Århus.
- a. Holger Napoleon Walsøe, f. $18/4$ 1878.
 b. Henriette Nielsine Kristiane Walsøe, f. $2/11$ 1884.
 c. Linnemann Karl Reinholt Walsøe, f. $9/11$ 1880.
4. *Karl Ferdinand Ludvig Walsøe*, f. $21/1$ 1842, Købmand i New-castle 1866—1. Apr. 1884, nu Partikulier i København.
5. *Sara Tomasine Marie Walsøe*, f. $29/6$ 1843.
- ♫ $19/5$ 1868 Johan Anton Henrichsen, f. $10/3$ 1842, nedsatte sig 1867 som Manufakturhandler i Skive.
- a. Sara Tomasine Marie Henrichsen, f. $22/9$ 1869.
 b. Anna Frederikke Henrichsen, f. $26/11$ 1870, † $27/4$ 1880.
 c. Karl Vilhelm Walsøe Henrichsen, f. $31/8$ 1872.
 d. Johan Tomas Walsøe Henrichsen, f. $20/4$ 1877.
 e. Åge Henrichsen, f. $26/1$ 1879.
 f. Agnete Henrichsen, f. $4/12$ 1880.
 g. Hilda Vilhelmine Luise Henrichsen, f. $17/4$ 1884.
- D. **Niels Secher Walsøe**, f. $18/1$ 1815, var først Forpagter af Kellie-huse ved Engelholm i Sverrig, er nu Partikulier og Husejer (Matr. Nr. 216 på Hjørnet af gml. Kongevej og Lindevej) i Fredriks-berg. Han og Hustru adopterede ved Bevill. $2/2$ 1867 Anna Rørbye Walsøe, gift $21/6$ 1878 med Kaptejn, Kammerjunker Valdemar Edvard Lemvigh.
- ♫ $20/6$ 1843 Henriette Petronelle Schneider, f. $6/8$ 1815, Dtr. af Slagtermester Johan Ludvig Schneider i Købh.
- E. **Klarissa Walsøe**, f. $12/10$ 1817, † ugift $19/10$ 1834.

VII. **Jørgen Mørch Secher**, f. $23/12$ 1780. Hjemmedåb stadf. $5/2$ 1781, ejede først Kvelstrup, købte siden, 1802 (Skøde $24/6$ 1804), af sin Broder N. Secher (ovfr. S. 190) Østergård i Fjellerup Sogn for 28,000 Rdl. Han beholdt Gården til han 1827 solgte den til sin Svigersøn A. Busck; derpå ejede han Julianeholm og endelig Skovsgård ved Hobro; han var Overbefalingsmand ved Kystmilitzen

under Krigen 1812—14 og blev Overkrigskommissær, † i Mariager $27/10$ 1834.

1. ♀ $23/4$ 1800 i Randers Karoline Wolff, f. 1775 i Hals, hvor hendes Fader var Lodsoldermand. Hun † $16/6$ 1834.

2. ♀ Vilhelmine Busch, f. på Snerthinggård $15/9$ 1812, levede efter sin Husbonds Død i Ålborg, hvor hun døde $2/8$ 1876.

A. **Tomas Secher**, f. på Kvelstrup $16/9$ 1800, ex. jur. $26/6$ 1818 (ej ubek.), blev 1822 Toldfuldmægtig i Tisted, 1831 i Randers, var fra $20/11$ 1838— $9/10$ 1841 konst. Toldkasserer der og 1842—43 konst. Toldkasserer i Skelskør, blev 1843 Toldkontrollør i Randers, $6/4$ 1844 Toldkasserer i Nibe, $9/12$ 1847 Toldforvalter s. St. og $6/10$ 1856 Kammerråd. Han blev $16/11$ 1881 RD. og fik sin Afsked $1/1$ 1882; han lever i Nibe.

♀ $3/5$ 1850 Minna Kristiane Johanne Margrete Birgitte Kjær, f. $11/10$ 1819, Dtr. af Kancelliråd Jørgen Kjær, Hospitalsforstander i Horsens, og Frederikke Vilhelmine Galshjøtt; u. B.

B. **Johanne Marie Secher**, f. $13/12$ 1801, † $8/10$ 1882.

♀ $15/8$ 1826 Avgust Busck, f. $7/5$ 1806, Ejer af Østergård i Fjellerup Sogn 1827—Juni 1839, derpå af Benzonseje 1838—57, endelig af Taffelbay ved Kbhavn.; † $29/12$ 1869.

1. *Gunni Busck*, f. $16/3$ 1827, † $29/7$ 1839.

2. *Georg Busck*, f. $18/8$ 1828, Student 1846, cand. phil., ugift, lever på Oringe ved Vordingborg.

3. *Teodor Busck*, f. $27/11$ 1830, Student 1847, cand. jur. $13/6$ 1856 med haud. ill., Fuldmægtig på Sællands Stifamtis Kontor 1857, blev Hospitalsforstander i Roskilde 1866 og 1872 tillige administrerende Direktør for Roskilde Amts Syge-, Dære- og Arbejdsanstalt; er tillige Forligelseskommissær og blev virkel. Kancelliråd $30/6$ 1880.

♀ $8/11$ 1864 Fanny Elisabet Ahrensen, f. $25/3$ 1840, Dtr. af Professor Dr. med. Arnold Andreas Bull Ahrensen i Kbh. og Nille Marie Busck.

a. Avgust Busck, f. $8/11$ 1866, er i Tømmerlære.

b. Birgitte Marie Nelly Busck, f. $30/1$ 1868.

c. Fanny Teodora Busck, f. $27/7$ 1869.

d. Arnold Andreas Bull Busck, f. $29/11$ 1871.

e. Teodor Busck, f. $16/4$ 1874.

f. Ellen Busck, f. $12/2$ 1877.

4. *Karl Busck*, f. $27/7$ 1831, ejede først Mygdalgård ved Hadsund,

er nu Grundejer i Købh., hvor han ejer Stederne Nr. 16 på Værnedamsvejen og Nr. 63 i Store Kongensgade.

1. ⚔ $5/11$ 1857 Kristiane Birgitte Charlotte Lavrence Lassen, f. $27/10$ 1835, † $9/5$ 1867, Dtr. af Peter Lassen, Ejer af Tornsted ved Ålborg, og Abelone Lasse.

2. ⚔ $11/8$ 1868 Katty Lassen, f. $10/12$ 1829, Dtr. af Samme.

a. Johanne Marie Busck, f. $17/11$ 1858.

⚔ $18/10$ 1882 Teodor Fredrik Lavrentius Larsen, f. 1850, Student 1871, cand. theol. $2/7$ 1877 med haud. II, ordineret Kateket ved st. Jakobs Kirke i Kbh. $30/8$ 1880, Præst i Gimsing $16/3$ 1882.

b. Peter Avgust Busck, f. $9/8$ 1860, Dampskibs-Maskinmester.

c. Johanne Kirstine Busck, f. $15/6$ 1862.

d. Teodor Busck, f. $27/2$ 1864, er ved Landvæsnet.

e. Avgust Busck, f. $18/2$ 1870.

f. Gunni Busck, f. $8/11$ 1872.

5. *Dortea Busck*, f. $1/7$ 1834, lever i København.

⚔ $1/6$ 1851 Fredrik Vilhelm Treschow, f. $26/7$ 1827, Grosserer i Liverpool, † $13/1$ 1872.

a. Avgust Mikael Treschow, f. $12/8$ 1860, er Maskinist.

b. Ane Birgitte Treschow, f. $5/4$ 1868.

6. *Avgust Busck*, f. $4/7$ 1838, Grosserer i København, Firma: »Blankensteiners Efterfølger« (navtiske Instrumenter og Kort), ugift.

7. *Julius Busck*, f. $14/5$ 1839, først Gartner, senere Ejer af Lildholt i Lildballe Sogn, derpå Ejer af Fredrikslave ved Vejle, hvor han atter driver Gartneri.

⚔ Ingeborg Christensen, † $28/9$ 1879, Datter af Kristen Christensen, Ejer af Mølholm ved Vejle, og Ane Johanne Marie Nielsen.

a. Marie Busck, f. $8/11$ 1873.

b. Avgust Busck, f. $6/8$ 1875.

c. Gunni Busck, f. $10/3$ 1877, † 1878.

d. Julius Busck (Tvilling), f. $10/3$ 1877, † 1878.

e. Ingeborg Busck, f. $3/9$ 1878.

8. *Gunni Busck*, f. $9/8$ 1840, Grosserer i København, Firma: »Busck jun. & Comp.« (Smørekspert). Han ejer Nr. 3 i Ny Kongensgade og er administrerende Direktør for »Københavns Mælkeforsyning«. Ugift.

9. *Marie Augusta Busck*, f. $11/4$ 1842, ugift, lever i Købh.

C. **Ida Margrete Secher**, f. $11/7$ 1804, † $26/2$ 1873 u. B.

☞ $16/10$ 1849 Rasmus Malling Schmidt, f. $23/12$ 1808, Student fra Århus Skole 1831, cand. theol. $8/5$ 1838, var personel Kapellan i Feldballe og Nødager fra $8/6$ 1840 til $25/5$ 1847 og var Hjælpepræst i Nimtofte 1848; derefter blev han Kapellan i Harlev og Framlev $1/3$ 1849, Sognepræst i Blære og Ejdrup $22/5$ 1853 og i Feldballe og Nødager $31/8$ 1860. Han † $9/7$ 1882. Han var i sin Ungdom en dristig Rytter og plejede, når han i ondt Vejr havde Modvind, at sætte sig baglænds på Hesten. Han var tillige en ivrig og duelig Jæger; af sine forskellige Menigheder var han meget afholdt og skal have udvist stor Godgørenhed. Han roses for sine gode Talegaver, der understøttedes af en smuk Stemme.

D. **Johannes Bernth Secher**, f. $18/5$ 1806, først Forpagter af Benzons-eje, siden Ejer af Årsøgård ved Ringsted, † i Thorups Stiftelse i Købh. 1868.

☞ i Brabrand $5/6$ 1846 Nielsine Katrine Sofie Vilhelmine Engberg, f. 1814, † c. 1862, Dtr. af Fredrik Bagger Engberg, først Ejer af Elisadal ved Horsens, senere Kontorist hos Hospitalsforstanderen i denne By, og Else Ludovika Hartmann¹⁾.

1. *Karl Sofus Secher*, f. $11/7$ 1851, er Dampskibsmaskinmester.

2. *Ludovika Secher*, f. $5/12$ 1859.

E. **Niels Secher**, f. $3/7$ 1808, Student fra Randers Skole 1829, cand. jur. 1837 med laud., Volontær i Kbh.ske Renteskriverkontor, $1/4$ 1841 lønnet Volontær i Ekspeditions- og Revisionskontoret for islandske, grønlandske og færøiske Sager, 1846 Fuldmægtig, 1848 Fuldmægtig i det islandske Dept.s Revisionskontor, 1856 Kancelliråd, 1860 Arkivar i Justitsministeriet, 1861 Chef for Kongerigets Arkivvæsen, † $15/5$ 1874.

☞ $30/4$ 1852 Ida Emilie Platou, f. $11/7$ 1831, Dtr. af Justitsråd Kristian Tobias Platou, Kasserer ved Øresunds Toldkammer, lever i Lappen ved Helsingør.

1. *Karoline Luise Secher*, f. $31/5$ 1853, Skilsmissebevill. $29/3$ 1882, lever hos Moderen. Ved kgl. Bevill. $4/5$ 1882 fik hun Tilladelse til fremdeles at føre sit Pigenavn.

☞ $14/3$ 1876 Johannes Kristian Harder, Fører af Dampskibet »Nischnej-Nowgorod« (det forenede Dampskibsselskab).

¹⁾ Se Stamtavle over Slægten Engberg i Barfod: Den falsterske Gejstlighed 2, VII.

2. *Ludvig Kristian Vilhelm Secher*, f. $\frac{5}{4}$ 1856, Student 1874 fra Sorø Skole, opholder sig i Amerika.
- F. **Georg Secher**, f. $\frac{29}{9}$ 1810 (Tvilling), Forvalter på Høgholm, † 1857, ugift.
- G. **Karl Secher**, f. $\frac{29}{9}$ 1810, Ejer af Sofielyst i Sabro Sogn, † $\frac{29}{12}$ 1881.
- ∞ *Sofie Voigt*, f. $\frac{10}{1}$ 1821, † $\frac{1}{6}$ 1875, Dtr. af Forpagter Voigt på Lundhof ved Flensborg.
1. *Frederikke Karoline Secher*, f. 1854, † $\frac{27}{5}$ 1863,
2. *Ida Margrete Dortea Secher*, f. $\frac{4}{9}$ 1849.
- ∞ *Lavrs Rasmussen*, som overtog Sofielyst efter sin Svigerfader.
- a. *Karl Secher Rasmussen*, f. $\frac{16}{3}$ 1875, † $\frac{22}{4}$ 1878.
- b. *Mette Sofie Rasmussen*, f. $\frac{5}{5}$ 1876.
- c. *Tora Margrete Katrine Rasmussen*, f. $\frac{8}{8}$ 1877.
- d. *Karen Georgia Rasmussen*, f. $\frac{22}{8}$ 1878.
- e. *Karoline Frederikke Rasmussen*, f. $\frac{16}{9}$, † $\frac{16}{12}$ 1879
3. *Georgia Secher*, f. $\frac{7}{1}$ 1850.
- ∞ $\frac{29}{4}$ 1879 *Jens Kristian Rasmussen*, f. $\frac{11}{7}$ 1857 (Broder til sin nysnævnte Svoger), Gårdejer i Skårup ved Rønde.
- a. *Rasmus Karl Rasmussen*, f. $\frac{30}{4}$ 1880.
- b. *Meta Sofie Rasmussen*, f. $\frac{17}{6}$ 1881.
- c. *Ida Margrete Rasmussen*, f. $\frac{27}{6}$ 1882, † $\frac{16}{3}$ 1885.
4. *Margrete Johanne Secher*, f. 1855, †.
5. *Tora Secher*, f. 1857, †.
6. *Katrine Sofie Secher*, f. 1859, †.
7. *Jørgen Mørch Secher*, f. 1863.
10. *Rasmus Schmidt Secher*, f. 1865, Landvæsenselev.
- H. **Peter Nikolaj Secher**, f. $\frac{25}{11}$ 1819, † 1840 som Forvalter på Skersø.
- I. **Karoline Elisabet Secher** (af 2. Ægteskab), f. $\frac{22}{10}$ 1839, † ugift i Ålborg $\frac{27}{10}$ 1872.

VIII. **Peder Mørch Secher**, f. $\frac{12}{1}$ 1783, Hjemmedåb stadf. $\frac{19}{12}$ 1783, købte 1804 Ingvorstrup af sin Svoger O. K. Mønsted (se ovfr. S. 182), men solgte denne Ejendom senere, da han 1807 af en anden Svoger, Stiftsprovst Secher (ovfr. S. 134) havde købt Trudsholm. Her † han $\frac{18}{6}$ 1831, begr. $\frac{27}{6}$. I Århus Stiftstidende for 2. Juli lod en N. S. (måske hans Broder Niels Secher) trykke nogle temmelig poesiløse, rimede »Tanker ved Hr. Proprietær Sechers Grav«, der først få lidt større Flugt i Slutningen, som her meddeles:

»Men er Arbejdsomhed en Dyd
 Og Ærlighed den sande Adel
 Var elsket Børn og Mages Fryd
 Og ingen sanddru Stemmes Dadel
 Det Kæreste, som her du nød,
 Og hvori at du satte al din Lykke,
 Da var det ingen Under Tåren flød
 Og gav din Grav det bedste Smykke.«

☞ ¹³/₈ 1803 sit Søkendebarn Avrelia Klementine Secher, f. ²⁰/₁₁ 1782, † ¹⁶/₁₂ 1853, Dtr. af Matias Povlsen Secher, Ejer af Sødtringholm, se ovfr. S. 179.

A. **Johanne Marie Mørch Secher**, f. ²⁰/₁₂ 1805, † ⁹/₇ 1853.

☞ ⁹/₁₀ 1829 Kristian Karl Ludvig Avgust Siemsen, f. ¹⁰/₁ 1801, var Kompagnikirurg ved det oldenborgske Regiment, da han 1826 fik kir. Ex. med 2. Kar.; han blev karakteriseret Bataillonskirurg ¹⁰/₇ 1829 og praktiserede senere i Mariager, hvor han ²⁹/₇ 1847 blev Distriktslæge. † ¹⁴/₃ 1863.

1. *Avrelia Klementine Siemsen*, f. ²²/₇ 1830.

☞ ¹⁰/₅ 1854 Jens Peter Jensen, f. ¹²/₁ 1829, Købmand i Randers.

a. Matilde Marie Jensen, f. ¹/₃ 1855.

☞ ¹⁸/₇ 1882 Julius Kristian Avgust Nielsen, f. ²⁷/₅ 1847, Sekondløjtnant ³⁰/₇ 1869, Premierløjtnant ¹/₅ 1874, Ritmester ²⁹/₁₁ 1884; er f. T. ansat ved Remontekommissionen.

α. Einar Schwartz Nielsen, f. ³/₁₀ 1883.

b. Kristian Avgust Jensen, f. ²⁴/₅ 1856, Handelskommi.

c. Vilhelm Jensen, f. ⁶/₆ 1859, Sømand.

2. *Petrea Sofie Siemsen*, f. ²³/₃ 1832, ugift, lever i Randers.

3. *Vilhelmine Magdalene Siemsen*, f. ¹/₄ 1834.

☞ ¹²/₉ 1855 Hans Fredrik Rasch, f. ²⁸/₂ 1821, først Isenkræmmer i Ålborg, nu Bogholder ved Bryggeriet »Ceres« i Århus.

a. Lovise Marie Rasch, f. ⁵/₇ 1856.

☞ ²⁰/₇ 1884 Otto Viggo Lassen, f. ¹/₂ 1845, Student fra Nykøbing Skole p. F. 1863, cand. med. 1871 med laud., Sygehuslæge i Randers.

b. Avgust Siemsen Rasch, f. ²²/₃ 1860.

c. Peter Rasch, f. ¹⁴/₁₂ 1862.

d. Hans Vilhelm Rasch, f. ¹⁴/₅ 1866.

e. Even Ipsen Rasch, f. ²⁰/₁₁ 1872.

f. Valdemar Rasch, f. ³/₇ 1873, † Septbr. s. Å.

B. **Matias Povlsen Secher**, f. ²⁶/₁₀ 1806, Student 1826, tog kir.

Eks. 1832 og blev praktiserende Læge i Københ., hvor han † 1878. Han adopterede ifølge Bevilling $^{23}/_{11}$ 1857 Villiam Schmidt, f. $^{17}/_{1}$ 1854, døbt i Trinitatis Kirke i Kbh., som fik Tilladelse til at antage Navnet Secher. Villiam Schmidt Secher blev Student 1872, cand. polit. $^{20}/_{1}$ 1876 med laud., var Sekretær hos Overpostmesteren i Kbh. $^{17}/_{5}$ 1877— $^{8}/_{7}$ 81, blev Redaktør af »Dagsavisen« ved dens Stiftelse 1878.

∞ 1857 Juliane Marie Timm, i. ∞ Anton Vilhelm Rosenfalk, Inspektør og Kasserer ved den viborgske Straffeanstalt; Skilsmissebevill. $^{20}/_{5}$ 1857. Hun lever i Købh.

C. **Niels Tomassen Secher**, f. $^{16}/_{2}$ 1808, Forpagter af Ørslevkloster, siden af Nørlund, derpå af Torstedlund, og endelig Ejer af Haverslevgård, † $^{3}/_{3}$ 1858.

∞ Gertrud Katrine Brandt, f. $^{27}/_{4}$ 1812, Dtr. af Kristen Brandt, Præst i Favsing, og Mette Pind. Hun † $^{27}/_{11}$ 1883.

1. *Petrea Mørch Secher*, f. $^{20}/_{7}$ 1836, gift, men † $^{30}/_{6}$ 1869 uden Børn. Hendes Husbonds Opholdssted ukendt.

2. *Kristian Alfred Secher*, f. $^{21}/_{6}$ 1844, Ejer af Korshøjgård.

∞ Nikoline Jensen.

a. Niels Jensenius Secher, f. $^{20}/_{1}$ 1880.

b. Kirstine Katrine Secher, f. $^{19}/_{6}$ 1882.

3. *Metty Avrelia Klementine Secher*, f. $^{17}/_{9}$ 1846, lever hos sin Svigerfader i Moskov ved Skørping.

∞ Kristian Fredrik Hansen, f. $^{14}/_{3}$ 1840, Forpagter af Skillingbro, senere Opsynsmand på Silkeborg Skovdistrikt, † $^{5}/_{12}$ 1882.

a. Emma Secher Hansen, f. $^{19}/_{1}$ 1867.

b. Anna Hansen f. $^{1}/_{10}$ 1868.

c. Agnes Hansen, f. $^{15}/_{10}$ 1870.

d. Dagmar Hansen, f. $^{22}/_{5}$ 1872.

e. Helga Hansen, f. $^{19}/_{6}$ 1873.

f. Marie Katrine Hansen, f. $^{6}/_{4}$ 1877.

D. **Charlotte Johanne Marie Secher**, f. $^{11}/_{2}$ 1826, lever i Ålborg.

∞ $^{3}/_{10}$ 1845 sit Næstsøskende barn Fredrik Ludvig Kelp, f. $^{9}/_{4}$ 1816, Mægler i Ålborg, † $^{29}/_{6}$ 1856, se ovfr. S. 122.

IX. **Edel Secher**, f. $^{4}/_{3}$, † $^{2}/_{8}$ 1784.

X. **Edel Secher**, f. $^{6}/_{6}$ 1785, Hjemmedåb stadf. $^{19}/_{7}$, † på Krastrup $^{5}/_{8}$ 1865.

∞ $^{7}/_{11}$ 1809 Hans Hansen, f. 1773. Han købte 1804 (Skøde

²⁹/₁₂) Krastrup med Hovedgårdstakst 38 Tdr. 6 Skp. 2 Fdk. 1 Alb. Hartkorn, Mølleskyld 3 Tdr. 1 Skp. 2 Fdk., Kongetiende: 70 Tdr. 4 Skp. 2 Fdk. 1 ¹/₂ Alb., Kirketiende: 64 Tdr., Bøndergods: 201 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. 1 ²⁶/₃₅ Alb. Hartkorn for 148,000 Rdl. af Justitsråd, Kaptejn Povl Markussen. Han ejede desuden Allinggård. † ²⁰/₁₂ 1835.

A. **Niels Edvard Valdemar Hansen**, f. ²¹/₉ 1813, Student fra Ålborg Skole 1830, cand. jur. ²/₁₁ 1835 med laud., bestyrede først Krastrup for sin Moder og overtog senere selv Gården; Landvæsenskommissær ²/₁ 1855, Medlem af Amtsrådet og Formand i Sognerådet i mange År. »De Sager, der faldt ind under hans Virksomhed, fik stedse Præg af at have været behandlede med en alvorlig Flid, en grundig Overvejelse og en stræng Retsskaffenhed. Som mangeårig Formand for sit Fødesogns Kommune tog han sig især omhyggelig af de fattige Syge og de uforsørgede Børn. I Stilhed viste han sig meget godgørende, især mod dem, som tidligere havde kendt bedre Dage. Hans Jordefærd fandt Sted under megen Deltagelse såvel fra Omegnen som fra hans tidligere og nu værende Fæstere, som havde smykket Vejen til Kirken med Grønt og Æreporte¹⁾.« Han † ²⁴/₁₁ 1875.

B. **Tomas Secher Hansen**, f. ²⁴/₆ 1815, ejede Vinderslevgård 1835—42. Han købte ²²/₇ 1841 i Fællesskab med Forvalter Jørgen Mørch Secher Kærbygaard med Hovedgårdstakst 25 Tdr. 3 Skp. 3 Fdk. Hartkorn, Skovparter i Trige Skov (1 Skp. 3 Fdk. 1 ¹/₄ Alb. Hartkorn) og 7 Huse i Kasted, Ølsted, Spørring og Lisberg Sogne med 1 Tde. 6 Skp. Hartkorn samt Tienden af nogle Steder i Ølsted, Lisberg m. m., nogen Besætning og Fødekorn for 38,500 Rdl. af Maren Kiildsen, Enke efter Niels Knudsen Søndergaard (se ovfr. S. 136). J. M. Secher overdrog ¹⁹/₅ 1842 T. S. Hansen sin Ret uden Vederlag, hvorefter denne ¹⁸/₆ 1842 fik Skøde på Gården. Han † ⁴/₁ 1881. »Han var en anset og dygtig Landmand« (Berl. Tid. 1881 Nr. 4).

☞ ²⁷/₂ 1835 Luise Birgitte Kristiane Baronesse Juel²⁾, f. ²¹/₆ 1806, Dtr. af Baron Kristian Fredrik Juel, Ejer af Lundbæk.

1. **Talia Hansen**, f. ⁷/₅ 1836.

☞ ³⁰/₁₂ 1860 Otto Konrad Fredrik Staggemeier, f. ²⁶/₉ 1829, Sek.løjtnant i Infanteriet ¹/₁₁ 1847, Prem.løjtnant ²²/₇ 1849, Kaptejn ¹⁰/₁ 1864; tillige Landinspektør fra 1859 af a. Edle Luise Vilhelmine Staggemeier, f. ²⁸/₁ 1862 (Vemmetofte).

¹⁾ Nordjyllands Folkeblad 1875, 504. ²⁾ Danmarks Adels Årbog 1885, S. 217.

- b. Ernst Tomas Staggemeier, f. $28/2$ 1864.
 c. Dagmar Klotilde Staggemeier, f. $17/6$ 1866 (Vemmetofte).
 d. Anton Læssøe Staggemeier, f. $3/5$ 1873.
 e. Aksel Otto Staggemeier, f. $13/6$ 1876.
2. *Teodor Emil Hansen*, f. $19/2$ 1840, ex. jur. $22/6$ 1861 (bekv.), købte 1875 Store Hovedgård ved Horsens.
1. ∞ $6/10$ 1867 Agnes Culmsee, f. $24/11$ 1842, † $2/12$ 1875, Dtr. af Fredrik Leopold Culmsee, Ejer af Papirfabriken Havreholm.
  2. ∞ $8/5$ 1880 Frederikke Vilhelmine Amalie Herta von Leitner, f. $25/10$ 1850, Dtr. af Filip Friederich Rikard von Leitner, Litterat og Lærer, en Tid Ejer af Sandergård, og Kristiane Danneskiold v. Holstein-Rathlou¹⁾.
    - a. Edle Hansen, f. $8/11$ 1868, † $10/2$ 1877.
    - b. Asta Hansen, f. $23/12$ 1872, † $7/2$ 1877.
3. *Valdemar Hansen*, f. $26/7$ 1844, Student 1863, studerede en Tid Medicin, men opgav dette. Købte 1876 Vejrhøjgård ved Hobro, som han solgte 1884, og 1881 Krastrup efter sin Farbroder.
- ∞ $24/10$ 1876 Jutta Seemann, f. $26/9$ 1841, Dtr. af Korfits Seemann, Justitsråd og Toldinspektør i Nyborg, og Matilde Viktorine Tertia Ryge.
- a. Tomas Secher Hansen, f. $7/6$ 1878.
  - b. Valdemar Secher Hansen, f. $9/11$ 1880.
4. *Oskar Hansen*, f. $26/12$ 1848, købte 1872 Charlottenlund ved Vejle for 33,000 Rdl., overtog Kærbygård efter sin Fader.
- ∞ $20/4$ 1873 Karoline Marie Matilde Schlegel, f. $28/11$ 1843, Dtr. af Kaptejn Avgust Heinrich Vilhelm Schlegel, Postmester i Rudkøbing, og Annette Kristine Moos.

XI. **Ole Olesen Secher**, f. $27/2$ 1787, Hjemmedåb stadf. $11/4$ 1787, ejede først Ingvorstrup, købte $27/8$ 1807 (Skøde $18/8$ 1808) af sin Fader Hjortshøjlund med 5 Tdr. 7 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Hartkorn, Bøndergods 30 Tdr. 7 Skp. og Hjortshøj Kongekorttiende 21 Tdr. Hartkorn for 26,000 Rdl. dansk Kurant, Han † $29/8$ 1845.

∞ sit Næstsøskendebarn Anna Ammitzbøll, f. $5/4$ 1792, † 1853 af Kolera, Datter af Sukkerraffinadør i Randers, Ejer af Avnsbjerg i Sjørslev (Skøde $11/12$ 1793) Hans Ammitzbøll og Johanne Marie Bergh, en Broderdatter af Margrete Grotum Bergh, om hvem

¹⁾ Danmarks Adels Årbog 1884 S. 151 og 1885 S. 181.

ovfr. S. 77¹⁾. Hun solgte $\frac{24}{1}$ 1847 til Otte Vilhelm Synnestvedt Hjortshøjlund med 14 Tdr. 7 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. nyt Hartkorn, 1 Bolsted og 5 Huse i Hjortshøj med 9 Tdr. 6 Skp. $\frac{3}{4}$ Alb. nyt Hartkorn og Kongetienden af 111 Tdr. gml. Hartkorn i Hjortshøj for 37,500 Rdl. Han transporterede samme Dag Købet til Holger la Cour for 46,000 Rdl. (Skøde $\frac{12}{1}$ 1849).

A. **Hans Ammitzbøll Secher**, f. $\frac{3}{12}$ 1812, først Forpagter af Brendstrupgård, senere Ejer af Enggård i Vendsyssel, derpå af Kristiansminde i Skivholm Sogn, † $\frac{30}{8}$ 1863.

☞ $\frac{10}{6}$ 1842 Abelone Margrete Klavsine Fauerschou, f. $\frac{9}{8}$ 1815 på Skårupgård, † $\frac{29}{1}$ 1858, Dtr. af Ole Fauerschou, Gårdejer i Brendstrup, og Frederikke Ferdinandine Dahl.

1. *Frederikke Secher*, f. $\frac{18}{6}$ 1843, har ingen Børn, men hun og hendes Husbond adopterede ved Bevil. $\frac{19}{1}$ 1884 Drengen Aksel Holger Buch Holgersen, f. $\frac{3}{11}$ 1879.

☞ $\frac{6}{7}$ 1872 i Randers Fredrik Rudolf Bernhard Jacobsen, f. $\frac{1}{8}$ 1842 i Kbh., Skolelærer og Kirkesanger i Fravsing, Hinge Sogn, senere i Kellerup ved Rødkærshøj Station.

2. *Tomas Secher*, f. $\frac{1}{8}$ 1844, Ejer af Palsgårdsminde ved Svenstrup Station.

☞ $\frac{18}{4}$ 1880 i Hørmsted Maren Kirstine Andersen, f. $\frac{25}{12}$ 1848, Dtr. af Gårdmand Anders Krestensen i Vesterved ved Hjørring og Katrine Marie Thomsen.

3. *Oline Secher*, f. $\frac{29}{3}$ 1846.

☞ $\frac{6}{11}$ 1867 Kristen Nielsen, f. $\frac{14}{9}$ 1837, Gårdejer i Mosekær ved Torsager Station.

a. Abelone Margrete Klavsine Nielsen, f. $\frac{8}{4}$ 1868.

b. Niels Anton Nielsen, f. $\frac{4}{8}$ 1870, † $\frac{17}{4}$ 1876.

c. Olga Alvilda Konstance Nielsen, f. $\frac{25}{11}$ 1871.

d. Hans Ammitzbøll Nielsen, f. $\frac{4}{11}$ 1873.

e. En Søn (udøbt), f. $\frac{17}{11}$ 1877, † $\frac{10}{1}$ 1878.

f. Niels Anton Nielsen, f. $\frac{9}{1}$ 1880.

4. *Ole Secher*, f. $\frac{26}{9}$ 1848, Ejer af Risegård ved Onsild Station.

☞ $\frac{20}{12}$ 1882 Marta Lavra Poulsen Kragh, f. $\frac{17}{8}$ 1860, Dtr. af Povl Kragh, Ejer af Kraggård ved Kærteminde, og Ane Hansen.

a. Krista Secher, f. $\frac{31}{12}$ 1884.

1) V. A. Secher: Den Grotumske Legatstamtavle 1, 58.

5. *Anna Secher*, f. $19/1$ 1852, † $25/2$ 1879.
 ⚭ $22/12$ 1873 *Niels Pedersen Hedeager*, f. $6/5$ 1830,
 Skolelærer og Kirkesanger i Løvel ved Viborg.
 a. *Teodora Margrete Hedeager*, f. $3/7$ 1876.
6. *Hans Henrik Secher*, f. $17/10$ 1854, Forvalter.
7. *Krista Secher*, f. $24/12$ 1856, Plejedatter hos sin Moster og
 dennes Husbond *Jørgen Mørch Secher* i Kristrup (se ovfr.
 S. 117), † $20/3$ 1878 i Fravsing.
- B. **Johanne Marie Apollone Secher**, f. $22/12$ 1814, † ugift i
 Århus $15/9$ 1871.
- C. **Lovise Secher**, f. $4/12$ 1820, † ugift 1853 af Kolera.

XII. **Agnete Secher**, f. $6/2$, † $7/2$ 1788.

Oplysning til Billederne.

Billederne af A. J. M. Secher, Professor Hermansen og Hustru ere udførte efter Fotografier; Billedet af Borgemester N. Jakobsen og Hustru efter Kåbersticket i Hofmanns Foundationer på de Legata, som ere stiftede af Ped. Lasson S. 1. Henvisningerne i Underskriften gælde derfor denne Bog. Billedet af Anker Anchersen er udført efter det ovfr. S. 63 omtalte Kåberstik, som er meget sjældent; et af de bedste Aftryk ejes af Arkivsekretær i Gehejmearkivet F. Krarup, og dette er blevet benyttet her. Billedet af Margr. Grotum Bergh er udført efter et Maleri af en ubekendt Maler, der findes i den historiske Samling på Frederiksborg. Det har Påskriften: ætatis 62. Billedet af Ped. N. Secher er udført efter det S. 108 nævnte Maleri, og for J. M. Sechers og Dorteas Nikoline Sechers Billeder ligge de S. 113 nævnte Malerier til Grund. Disse ere dog kun Kopier efter Originaler, som nu ejes af H. Secher på Bjørnholm (S. 114); et andet Par Kopier ejes af P. Schmidt på Svallinggaard (S. 201). Såvel Kopier som Originaler ere malede af Portrætmaler i Århus Søren Møller Iørgensen, en Broder til Kirstine Iørgensen (ovfr. S. 158). Han var gift med Luise Bendixen, Datter af en Justitsråd Bendixen, og døde over 80 År gammel hos en Søn, der bode i Ålborg. Formodenlig har han også malet det lille S. 159 nævnte Maleri af Søsteren, hvor efter det af hende meddelte Billede er udført. Billedet af Kommandør M. P. Secher er udført efter det S. 115 omtalte Maleri af Marstrand; dette har Mærket: W. M. Roma 1835.

Træsnittene af Lave Staffensen og Hustru ere skårne efter Tegningerne til de i Kinchs: Ribe Bys Historie 1536—1660 meddelte fuldstændige Træsnit efter Epitafiums billederne i Ribe Domkirke.

Silhouetterne af A. J. Secher og A. M. Mørch ere skårne efter de S. 127 nævnte Originaler; Silhouetten af J. B. Secher ejes

i Original af hans Datter A. M. M. Secher (S. 168) og Silhuetten af P. R. Schmidt af hans Sønesøn R. J. Schmidt (S. 198). Silhuetten af Kammerråd M. P. Secher er en forstørret Gengivelse af et malet Silhuetbillede på en Guldmedaillon, som ejes af hans Sønesøn Karl Secher (S. 176).

Silhuetten af P. R. Schmidt, hans, P. N. Sechers, J. M. Sechers og Kommandør M. P. Sechers Underskrifter ere skårne i Træ af Rosenstand; Kammerråd M. P. Sechers og Margr. G. Berghs Underskrifter ere Zinkætsninger, udførte hos Pacht & Crone. De øvrige Silhuetter, Underskrifter og Seglafbildninger ere skårne hos F. Hendriksen.

Fortegnelse over Medlemmerne af den yngre Slægt Siker (Secher)*).

Secher, Adolf Jeremias Müller, † 1868, S. 161; f. 1867, S. 167. — Adolfine Povline, f. 1808, S. 117. — Adolfine Sofie, f. 1809, S. 141. — Adolfine Sofie Müller, f. 1803, S. 111; † 1828, S. 175. — Aksel, f. 1882, S. 192. — Aleksander, † 1841, S. 118. — Alfred Halfdan, f. 1853, S. 118. — Anker, † 1835, S. 136. — Anker Jørgen, † 1803, S. 105, 123; † 1875, S. 133; † 1856, S. 135; † 1878, S. 159; f. 1884, S. 159; † 1872, S. 175. — Anna, † 1879, S. 217. — Anna Adolfine, f. 1881, S. 118; — Anna Dortea Rasmine Hansine, f. 1849, S. 140. — Anna Erasmine, f. 1861, S. 138. — Anna Karoline, f. 1881, S. 118. — Anna Kirstine Markusine, f. 1843, S. 139. — Anne Marie, † c. 1740, S. 97; f. 1813, S. 136; † 1842, S. 142. — Anne Marie Mørch, f. 1803, S. 135; f. 1814, S. 141; f. 1814, S. 168; † 1834, S. 175. — Avelia Klementine, † 1853, S. 179, 212.	Secher, Berta Benedikte, f. 1877, S. 114. — Charlotte Johanne Marie, f. 1826, S. 213. — Charlotte Sofie, † 1871, S. 191; f. 1842, S. 192. — Dortea Johanne, f. 1832, S. 116. — Dortea Margrete, † 1873, S. 114; f. 1874, S. 114; f. 1846, S. 117, 201. — Dortea Nikoline Marie, † 1857, S. 113, 173. — Edel, † 1768, S. 98; † 1865, S. 213. — Edel Kirstine, † 1811, S. 110, 179; † 1880, S. 173. — Edel Kirstine Margrete, † 1879, S. 118. — Edel Margrete Grotum, f. 1881, S. 167. — Edele Kirstine, f. 1883, S. 118. — Edle, f. 1843, S. 191. — Edle Margrete, f. 1871, S. 114. — Edvard Emil, f. 1862, S. 138. — Elina Margrete, f. 1882, S. 159. — Elisa Amalia, † 1876, S. 142. — Emmy Kristiane, f. 1853, S. 138. — Emma Kirstine, f. 1855, S. 167. — Fredrik Gerhard, f. 1861, S. 167. — Fredrik Oskar, f. 1848, S. 137. — Frederikke, f. 1843, S. 216.

*) Her i er ikke optaget afdøde Børn under 15 År. Ved afdøde Medlemmer er Dødsåret angivet, ved nu levende Fødselsåret.

- Secher, Georg, † 1857, S. 211.
- Georgia, f. 1850, S. 211.
  - Haldan, f. 1882, S. 118.
  - Hans Ammitzbøll, † 1863, S. 216
  - Hans Fredrik, f. 1868, S. 114.
  - Hans Henrik, f. 1854, S. 217.
  - Hans Jakob Anton Bie, f. 1871, S. 139.
  - Hans Kristian, † 1834, S. 142.
  - Hans Weinholt, f. 1816, S. 137.
  - Harald Weinholt, f. 1881, S. 137.
  - Helga Aktonie, f. 1858, S. 167.
  - Hilmar Weinholt, f. 1865, S. 138.
  - Ida Margrete, † 1873, S. 210.
  - Ida Margrete Dortea, f. 1849, S. 211.
  - Ingeborg Anna Petrea, f. 1856, S. 144.
  - Ingeborg Matilde, f. 1869, S. 138.
  - Jakob Anker, f. 1837, S. 139.
  - Jakob Bergh, f. 1850, S. 141; † 1861, S. 144; f. 1846, S. 159.
  - Jakob Fredrik Vilhelm, f. 1856, S. 138.
  - Jakob Gustav, f. 1853, S. 167.
  - Janus Teodor, f. 1850, S. 118.
  - Jeremias Müller, † 1836, S. 144, 173.
  - Johan Andreas Neergaard, f. 1862, S. 114.
  - Johan Kristian Kristoffer, † 1858, S. 160.
  - Johan Ludvig, f. 1860, S. 167.
  - Johanne Georgine Marie, f. 1815, S. 133.
  - Johanne Kirstine, f. 1811, S. 135.
  - Johanne Luise, f. 1884, S. 118.
  - Johanne Margrete, † 1797, S. 108.
  - Johanne Mariane, † 1857, S. 170.
  - Johanne Marie, † 1836, S. 129; f. 1845, S. 192; † 1812, S. 192; † 1882, S. 208.
  - Johanne Marie Apollone, † 1871, S. 217.
  - Johanne Marie Mørch, † 1853, S. 212.
  - Johannes, f. 1875, S. 114.
- Secher, Johannes Bernth, † 1868, S. 210.
- Johannes Peter Folsach, f. 1840, S. 114.
  - Julius Nikolaj, f. 1855, S. 160.
  - Jørgen, † 1735, S. 97.
  - Jørgen Konrad Falsen, f. 1812, S. 141.
  - Jørgen Mørch, † 1852, S. 113; † 1872, S. 114; † 1884, S. 117; f. 1848, S. 118; † 1817, S. 132; † 1834, S. 207; f. 1863, S. 211.
  - Jørgen Mørch Napoleon, f. 1883, S. 118.
  - Jørgine, f. 1837, S. 117.
  - Karen, f. 1876, S. 192.
  - Karl, f. 1851, S. 192; † 1881, S. 211.
  - Karl Andreas Birch, † 1842, S. 136.
  - Karl Emil, f. 1818, S. 137; f. 1824, S. 176.
  - Karl Sofus, f. 1851, S. 210.
  - Karoline Adolfine, f. 1808, S. 172.
  - Karoline Elisabet, † 1872, S. 211.
  - Karoline Luise, f. 1853, S. 210.
  - Karoline Teodora, † 1870, S. 192.
  - Katrine Sofie, †, S. 211.
  - Kirstine Abelone, f. 1826, S. 168.
  - Kirstine Avgusta Johanne, † 1852, S. 138.
  - Kirstine Mørch, † 1876, S. 110.
  - Kirstine Sofie Mørch, † 1849, S. 117.
  - Klementine, † 1783, S. 103.
  - Knud Iver Assens, f. 1883, S. 167.
  - Krista, † 1878, S. 217.
  - Kristen, † 1729, S. 92.
  - Kristen Høst, † 1825, S. 172.
  - Kristian Alfred, f. 1844, S. 213.
  - Kristian Fredrik, † 1880, S. 175.
  - Kristian Fredrik Valdemar, † 1864, S. 143.
  - Kristian Linnemann, † 1859, S. 192.
  - Kristian Momme, f. 1879, S. 159.

- Secher, Lavrentine Dortea Johanne, f. 1808, S. 133.
- Lavrids Vogelius Spandet, † 1848, S. 168.
- Lilli Marie Elisabet, f. 1883, S. 167.
- Lovise, † 1853, S. 217.
- Ludvig Kristian Vilhelm, f. 1856, S. 211.
- Ludovika, f. 1859, S. 10.
- Maren Budtz, † 1852, S. 135, 204.
- Margrete, † 1812, S. 120.
- Margrete Agnete Grotum, † 1871, S. 144, 174.
- Margrete Dortea, f. 1880, S. 118.
- Margrete Grotum, † 1804, S. 181.
- Margrete Johanne, †, S. 211.
- Margrete Kirstine Matilde, f. 1849, S. 159, 184.
- Marie, † 1868, S. 133.
- Marie Alexandra, f. 1843, S. 117.
- Marie Kristine, † 1884, S. 114.
- Marie Kirstine, † 1837, S. 120; f. 1865, S. 167; † 1841, S. 204.
- Markus Anker, f. 1849, S. 141.
- Markus Kristian, f. 1848, S. 159.
- Markus Peter, † 1831, S. 139, 179.
- Matias Povlsen, † 1794, S. 105, 169; † 1864, S. 115; † 1861, S. 139; † 1871, S. 173; † 1880, S. 175; † 1878, S. 212.
- Matia Elise, f. 1865, S. 139.
- Matilde Sofie, † 1846, S. 139, 179; f. 1840, S. 139; f. 1847, S. 141.
- Mette Marie Hofman, † 1823, S. 173.
- Metty Avrelia Klementine, f. 1846, S. 213.
- Napoleon, † 1884, S. 117.
- Secher, Niels, † 1768, S. 90, 98; † 1704, S. 92; † 1811, S. 190; f. 1848, S. 192; † 1874, S. 210.
- Niels Anker, † 1829, S. 136; f. 1846, S. 137.
- Niels Anker Karl, f. 1850, S. 138.
- Niels Edvard Valdemar, f. 1848, S. 192.
- Niels Johannes, † 1881, S. 109, 116.
- Niels Jørgen, † 1838, S. 109, 179.
- Niels Tomas, f. 1884, S. 192.
- Niels Tomassen, † 1858, S. 213.
- Nikoline Kirstine, f. 1811, S. 133; † 1842, S. 140; † 1876, S. 142.
- Ole, f. 1848, S. 216.
- Ole Ankersen, † 1820, S. 133, 204; f. 1820, S. 168.
- Ole Kristian, S. 104.
- Ole Olesen, † 1845, S. 215.
- Oline, f. 1846, S. 216.
- Oskar, f. 1881, S. 192.
- Peder Mørch, † 1831, S. 179, 211.
- Peder Nikolai († 1819), S. 104, 106; † 1873, S. 114, 120; f. 1858, S. 114; f. 1867, S. 114; † 1840, S. 211.
- Petrea Mørch, f. 1869, S. 213.
- Rasmine Marie, f. 1869, S. 139.
- Rasmus Schmidt, f. 1865, S. 211.
- Sofie Kristiane, † 1876, S. 143.
- Sofie Margrete, f. 1884, S. 115.
- Teodor, f. 1853, S. 159.
- Teodor Kirketerp, f. 1881, S. 118.
- Teona Sofie Magdalena, f. 1874, S. 192.
- Tomas, † 1811, S. 105, 180; † 1875, S. 191; f. 1800, S. 207; f. 1844, S. 216.
- Tora, †, S. 211.
- Valdemar, f. 1869, S. 114.
- Vilhelm Adolf, f. 1851, S. 166.
- Villiam Schmidt, f. 1854, S. 213.

Fortegnelse over indgiftede Slægter.

A. Mænd.

Achton 188.	Hermansen 118.	Münster 206.
Ammitzbøll 185.	Herskind 139.	Møller 140, 142, 189, 200, 201.
Andersen 140, 141.	Hildebrandt 206.	Mønsted 159, 181, 187.
Bagge 97.	Holst 200.	Mørch 141.
Baune 121.	Holstein 144.	Nielsen 141, 212, 216.
Beyer 141.	Høisgaard 192.	Nyeland 195.
Brauer 185.	Høst 130.	Olesen 93.
Brendstrup 197.	Høyer 131.	Olsen 195.
Brøchner 170.	Jacobsen 216.	Olrik 143.
Burla 191.	Jensen 140, 212.	Ostenfeld 136.
Bursche 132, 136.	Jessen 204.	Paulsen 140.
Busck 208.	Johansen 132.	Pedersen 171, 202.
Bæhr 185.	Juel 144.	Plum 167.
Carlberg 205.	Kampmann 197.	Poulsen 200.
Christensen 192.	Kelp 120, 213.	Rasch 212.
Dobbritz 173.	Kilsgaard 202.	Rasmussen 196, 210.
Dreyer 140, 142.	Kirketerp 104, 189.	Rath 186.
Drost 139.	la Cour 203.	Roed 170.
Erhardi 116.	Langballe 130.	Ross 138.
Erichsen 121.	Larsen 209.	Sand 139.
Faber 131	Lassen 204, 212.	Schmidt 117, 185, 193, 201, 202, 209.
Falkensterne 206.	Laurberg 194.	Schou 194, 196.
Flindt 135.	Laursen 121.	Secher 109, 120, 144, 173, 179, 204.
Folsach 108, 109, 120.	Leemejer 117.	Siemsen 212.
Friis 188.	Lemvig-Müller 204.	Sinding 116.
Frisch 173.	Lind 186.	Staggemeier 214.
Fønss 110, 117.	Mackeprang 205.	Steenberg 194.
Hansen 213, 213.	Meincke 143.	Stochholm 189.
Harder 210.	Mohr 199.	Stougaard 128.
Hedeager 217.	Møllerup 129, 131.	
Hennings 140.	Momme 141.	
Henrichsen 207.	Müller 204.	

Søht 197.
Sørensen 131, 191, 192.
Tranberg 142.
Treschow 209.

Tørslev 116.
Unmack 201.
Walsøe 204.

Westergaard 189
Wiid 173.
Zacho 185.

B. Kvinder.

Ahrensens 208.
Ammitzbøll 216.
Anchersen 103.
Andersen 172, 199, 216.
Assens 166.
Berg 182.
Bie 139.
Blichert 142.
Blichfeldt 114.
Bloch 141.
Bodholdt 196.
Borup 185.
Brandt 213.
Broge 188.
Brøchner 172.
Buck 202.
Busch 207.
Casper 116.
Christensen 171, 209.
Culmsee 216.
Dahl 183.
Demant 190.
Dølla 172.
Engberg 210.
Esche 203.
Ewiger 183.
Fauerschou 117, 216.
Fischer 206.
Foersom 190.
Fogh 206.
Fogsgaard 121.
Folsach 114, 116, 120.
Franckel 171.
Frausing 137.
Friis 105.
Glud 108.

Hagemann 130.
Hahn 131.
Halvorsen 185.
Hansen 172, 194, 205.
Hecht 206.
Hørning 93.
Høst 171.
Høyer 110, 130.
Ingerslev 109.
Jørgensen 158.
Jensen 118, 121, 213.
Juel 214.
Jørgensen 132, 183.
Kirketerp 118.
Kjeldsen 195.
Kjær 208.
Knudsen 159.
Kragh 218.
Kristiansen 195.
Krogh 185.
Krohn 140.
Kaarsberg 117.
Lassen 198, 209.
Leitner 215.
Lemvig 204.
Lindholm 196.
Lund 200.
Madsen 182.
Marstrand 187.
Mikkelsen 139, 207.
Mohr 195, 198, 208.
Momme 159.
Müller 114, 137, 170.
Møller 138, 141, 187.
Mønsted 197.
Mørch 108, 127, 181.

Neckelmann 159.
Neergaard 114.
Nielsen 204
Nyeland 196.
Ottosen 142.
Petersen 186.
Pflüger 194.
Platou 210.
Preysz 111.
Randrup 136.
Rasch 133, 178.
Rasmusdatter 191.
Rasmussen 171.
Rettmeyer 166.
Røse 138.
Schinkel 184.
Schmidt 198, 205.
Schuchart 111.
Schäffer 188.
Secher 110, 111, 113, 122,
135, 139, 174, 184, 201,
212.
Schlegel 215.
Schneider 207.
Seemann 215.
Sonne 132.
Steffensen 142.
Sørensen 121, 182, 192
Tanggaard 186.
Timm 213.
Torup 118.
Voigt 211.
Walsøe 191.
Wissing 105.
Wolff 207.
Zacho 187.

Tillæg.

S. 46—51. Et Tilfælde har skaffet mig i Hænde nogle Breve vedkommende Licentiat Peder Lassen og hans Hustru Magdalene Pedersdatter. Den 20.¹⁾ Novbr. 1677 døde P. Lassens Søster Margrete Nielsdatter, Enke efter Læge i Randers Dr. med. Egidius Jensen. Dette meddeltes P. Lassen af hans i Randers boende ugifte Søster Maren Nielsdatter i et Brev af 6. Decbr. s. Å. Hun meddelte tillige højlig forarget, at Søsterens Søn, Niels Egidisen, og Svigersøn, Provsten i Randers Hans Olufsen, den 26. Novbr. på Bytinget havde frasagt sig Arv og Gæld, hvorhos den sidste i Boet havde anmeldt en Fordring på 3000 og nogle hundrede Daler. Derefter skrev hun:

»Nu er ieg saa meget bekømt baade for den store haanhed de gjør oß andre dermed och den slete betaling, Mand der for sin guode villie och rede pending haffuer at formode, saa mig syneß det var sønd, de effter dene dag schulde arffue nogen arff paa møderne side; ieg haffer vell spurt, at min guode broder haffuer och at fordre der, huorfor ieg gierne vilde vide hans guode betenchende, huad derudi kunde vdretes. Er det muligt at faa Maytz. tilladel.ße der paa, at efftersom de iche vell kiendeß ved Mødernearff, de da iche helder maate nyde den arff, som de effter hindeß Sødschende foruenter; kand det sche, da gjør vell och lad oß bege giøre et²⁾ I den Sag; voreß S. Søster haffuer haft liden hielp aff denom I hindeß stuore Suaghed och anden beßuerlighed och schall nu haffue den store Spot och efftertalle for det de sielf den største deell haffuer fordøiet, saa det var sønd at haffe vmag for saadanne børen.«

Her på svarede P. Lassen i et Brev, som meddeles her, da det er det eneste Privatbrev fra hans Hånd, som jeg har stødt på, og det altid giver en Forestilling om hans Stil:

»Hierte Kiere Syster.

Som ieg for nogle Vger siden fick hendes gode schriffuelse af 8. Decembr. om den Vformoden forhold mod Voris sl. Syster Mergrete Nielsdatter, en deel

¹⁾ I sin Erklæring af 14. Jan. 1678 skriver Søsteren: 2. Novbr. ²⁾ P. Lassen forandrede dog ikke sit tidligere opsatte Testamente.

hendes arvinger achte at bruge, da som ieg oc min hustru hafde faae Vger tilforn bekommet høffig Sedvanlig Begræffuelsisbreffue fra Sambtlige hendes arffvinger, bleff ieg storlig offuer saadn deris Vformodet oc haanlig medfart forvndret, oc som ieg da var meget suag, bad ieg dr. Niels Bentzon ¹⁾, at hand paa mine Vegne Ville suare min hierte Syster derpaa, huilket ieg oc Vil formode hun haffuer bekommen. Men som hand eller ieg endnu ingen giensuar haffue faaet, ey heller Jeg fra nogen denom siden Begræffuelsbreffuene nogen enten Bud eller breffue, Vied ieg icke huorledis de ere sindede mod mig med huis ieg der kand haffue at fordere. Jeg er endnu icke ret sterck, men schal ieg nødiges til, faar ieg at lade offentlig frembligge huad tienlig erachtis. Min hierte Syster Ville Vbesueret lade mig eller dr. Bentzon Vide, huad Videre deri siden er pabæret, oc om nogen i Byen eller i eignen dycktig person til saadan handel med lowen at Vdføre for Penge er at bekomme. Jeg Ville yndsche, at ieg her noget til hendes Velbehag kunde forrette; Sckal paa en god Villie af yderste efne ey feile. Kroppen er Suag, ellers kand ieg icke nochsom Gud fuldtacke; den same Vil ieg hermed min hierte Kiere Syster til Siel oc liff huldelligen befalet haffue, oc et gledeligt, lykksalig oc fredelig nyt aar yndschet baade af mig oc min kieriste. Aff Kiøbenhavn den 8. Januar. 1678.

Peder Laβen.

E. H.

Huad min hierte Syster schriffuer om Kongl. tilladelse at haffe om hendes formue, huorledis hun efter sin død dermed ville at schulle forholdis, saa er nu tiderne oc leyligheden hiβ oc her noget Vanskelig. Vare Vi saa nær samen, at ieg mundtlig kunde tale med hende, schulle ieg bart ud sige meningen, men nu Vil ieg alene med trey ord raade, at hun fatter for sig self i pennen, hvordan hun helst Ville haffue det, oc siden setter det reenlig op paa Trycht papir à en Rix. dr. med egen haand schreffuen oc vnderschreffuen, oc det nøye bevarer, befalendis det saa Gud oc gode Venner; Videre icke denne gang.

Udskrift: Erlig, Dydig oc Gudfrychtig Pige, Maren Nielsdatter, min hierte Kiere Syster Vdi Randers.«

Søsteren fulgte Peder Lassens Anvisning oc affattede den 14. Jan. 1678 en Erklæring, hvorved hun gjorde sin nævnte Søsters Sønner, Niels oc Peder ²⁾ Egidisen, og Svigersøn Provst Hans Olufsen arveløse efter sig. Erklæringen kom for Dagen efter hendes Død 1687, og den fik på hendes Arvingers Ansøgning kgl. Stadfæstelse 12. Oktbr. s. Å. ³⁾.

Efter Peder Lassens Død havde hans Enke en Del Sammenstød med hans Arvinger. Hun nægtede først at give dem Afskrift af Testamentet og måtte tilpligtes at gøre dette ved kgl. Brev ^{13/12}

¹⁾ P. Lassens Søstersøn, Højesteretsassessor, Gehejmeråd m. m. ²⁾ Præst i Ø. og V. Hassing, † 1688 i Gældsængsel. Han havde vel ikke fragåt Arv og Gæld, men under sin Moders Sygdom ikke opført sig til Mosterens Tilfredsstillelse. ³⁾ Jyske Reg. 18, 340. De anførte Breve findes i Jyske Indlæg 1687 2. Halvår.

1681¹⁾), men så udtalte Kongen også, at hun nu skulde forskånes for »videre Molestering« fra deres Side. Hun vedblev dog at stille sig i uvenligt Forhold til disse, og P. Lassens ovennævnte Søstersøn N. Bentzon og Søsters Svigersøn P. Lerche²⁾ klage i en Ansøgning af $\frac{5}{12}$ 1684 til Kongen over, at hun, skønt de tidligere havde levet med hende »udi god fortrolig Venskab«, siden Brevet af 1681, havde »ladet se så fuldkommen en Aversion til den salig Mands Arvinger, at 3 Års Forløb den ej haver kunnet dæmpe, ti hun ej alene haver unddraget sig al deres Omgængelse, men det som mere er, da en af Arvingerne ej haver kunnet betale det, hans sl. Moder lånte i Boet, og den sl. Mand i sin levende Live ikke en Gang urgerede på Renten af, haver hun denne hans Søstersøn og Arving, som efter Testamentet og skulde være hendes Arving og ellers er en Præstemand³⁾, uden Barmhjærtighed forfulgt først med Arrest på Person og siden med Lovens yderste Rigueur dog han bød udi Betaling alt hvis han mere åtte, så at om eders Majestæt ikke havde kommen ham til Hjælp udi denne nærværende Højesteret⁴⁾, havde han gerådet i yderste Elændighed«. I Henhold til denne hendes Optræden ansøgte de om, at hun måtte blive tilpligtet til at stille Sikkerhed for, at Legatkapitalerne blev tilstæde, eller til at udlevere de pågældende Obligationer, af hvilke hun jo dog kun skulde have Renten, og deponere P. Lassens Koncepter til Legatfundatserne på et sikkert Sted. I sin Betænkning fandt Kancelliet, at det første Krav stred mod hendes og P. Lassens Testamente, medens det andet egenlig anbefaledes som praktisk; dog lader det ikke til, at der blev foretaget noget i Sagen, i det mindste udgik der ikke noget kgl. Missive i den Anledning⁵⁾.

Magdalene Pedersdatter vedblev at gå frem med Rettens Strænghed mod sin Husbonds Søstersøn, Peder Egidisen. Hun skaffede sig $\frac{2}{8}$ 1687 en kgl. Befaling til Amtsskriveren og Byfogeden i Randers om at gøre hende Udlæg i P. Egidisens og hans Broders Arv efter deres Moster, Maren Nielsdatter; heraf fik hun dog ingen Glæde, ti Maren Nielsdatter havde, som vi så, gjort

---

¹⁾ Jyske Tegn. 43, 234. ²⁾ Assessor i Højesteret, Justitsråd. ³⁾ Peder Egidisen, Præst i Hassing. ⁴⁾ Kongen havde ved Højesteretsdom $\frac{20}{11}$ 1684 givet ham Udsættelse med Gældens Betaling, til han kunde få Arven efter P. Lassens Testamente, mod at han betalte Renter. Da han ikke gjorde dette, antoges han at have forbrudt Retten efter Højesteretsdommen, og Magdalene Pedersdatter fik $\frac{16}{8}$ 1687 kgl. Befal. til Lænsmanden Otte Skeel om at tilholde P. Egidisen at stille hende Borgen, se Jyske Tegn 17, 494. ⁵⁾ Se Sællandske Indlæg 1681, meddelt af Kontorchef Kringelbach, der fandt Akterne i en Blandingspakke.

disse Søsterbørn arveløse; men mærkeligt er det, at P. Lassen altså slet ikke må have omtalt sin ovenfor meddelte Forhandling med sin Søster, siden hans Enke ikke vidste noget om Svigerindens Hensigt med sine Midler.

Om det fjendlige Forhold, der således havde udviklet sig mellem Peder Lassens Enke og hans Arvinger, meddeler T. Hofmann i sin Bog om P. Lassen ikke et Ord, skønt han næppe har været uvidende der om. Selv om han ikke, skønt han selv var Kancelliembedsmand, har kendt Kongebrevene i Sagen, må han have vidst Besked om den efter Familjetraditionen, da den i hans Barndom måtte være i frisk Minde. Om de senere i P. Lassens Gård fundne indmurede Penge skriver han: »Det er endnu en ubevist Sag, enten at Fru Lasson eller hendes Mand havde ladet disse Penge udi Forborgenhed således nedsætte«; men der kan ikke være Tvivl om, at det har været Magdalene Pedersdatter, som på denne Måde vilde unddrage de hende forhadte Arvinger den dem efter hendes og hendes Mands Testamente tilkommende Arv. T. Hofmann henviser til, at det »var Krig og vanskelige Tider«, men Hensynet hertil måtte også have bevæget P. Lassen og Hustru til at gæmme den til Legaterne bestemte Pengesum, men det, som fandtes i Boet efter Magdalene Pedersdatter, udgjorde jo netop Legaternes Beløb, se ovfr. S. 46.

S. 63. To originale Betænkninger af Biskop A. Anchersen over Kirker og Provster i Ribe Stift 1696 findes i Dske. Kancelli Skab 14, 109—101.

S. 103. Ifølge Randers Købmandslavs Bog har Lavet båret Niels Secher ind i Randers Kirke og næste År ud igen; dette sidste formodenlig i Anledning af, at Familjekapellet ved Sødtring Kirke var blevet færdigt, ti der står nu Niels Sechers og Hustrus Kister sammen med hans Søns og Sønnens, der vare Ejere af Sødtringholm, og deres Hustruers Kister.

— Klementine Secher var f. $\frac{25}{9}$ 1733 og † $\frac{30}{6}$ 1783. Hendes Kiste med Plade står i Råby Kirke.

S. 112. Lin. 9 f n.: Handelen omfattede ikke Demstrup Hovedgård, der var bortsolgt i Forvejen (se S. 170), men kun Demstrup Gods med Demstrup Vejrmølle.

S. 140. Arkitekt Paulsen har endnu en Søn:
γ. Kaj Paulsen, f. $\frac{6}{10}$ 1884.

S. 157. J. B. Secher skal dog efter at være kommen fra Katholm have leveret Bidrag til de af A. F. Elmquist udgivne »Læsefrugter«.

S. 170. Matias Povlsen Secher var Medunderskriver på de jyske Proprietærers Adresse til Kronprinsen mod Landboreformerne.

S. 181. Johanne Marie Mørchs sølvbeslagne Eksemplar af Kingos Salmebog med Optegnelser om hendes Børns Fødselsdage og Navne ejes nu af hendes Datterdatters Datter Fru Laurberg, f. Schou (S. 194).

S. 194. P. A. S. Laurberg var Tid efter anden Godsforvalter på Hessel, Katholm og Skærvad, ejede en kort Tid Overslemminggård (jfr. S. 195), derefter Enslevgård, som han solgte 1854, hvorpå han købte en Gård i Grenå. Han fik 1859 Bestall. som Prokurator i Nykøbing p. S.

Følgende Henvisninger kunne tilføjes:

S. 80	Lin. 13 f. o. :	131.
S. 103	- 6 f. n. :	169.
—	- 4 - - :	180.
S. 110	- 15 - - :	179.
S. 113	- 5 - - :	173.
S. 117	- 15 - - :	201.
S. 122	- 8 f. o. :	213.
S. 139	- 11 - - :	179.
S. 179	- 4 f. n. :	212

Rettelser.

S. 40 Lin. 16 f. o. : 1854 læs 1864

S. 99 Lin. 12 f. o. : Sødring og Råby, læs: Kastberg.

— - 19 - - Kastborg, læs: Kastberg

S. 109 - 14 f. n. : $10\frac{1}{2}$, læs: $13\frac{1}{2}$.

S. 118 Edel Kirst. Margr. Secher var født ikke 1813, men 1812. Herefter må også Angivelsen på Billedet rettes. Ved en Forglæmmelse under Korrekturen er det blevet forsømt på hendes Billede at angive Dødsåret og på Prof. Hermansens Fødselsåret.

S. 179 Lin. 1 f. n. : 137, læs: 139.

Rettelser og Tillæg modtages naturligvis gærne, og særlig skal jeg rette en Opfordring til de ældre i Slægten, som endnu kende noget til de afdøde Slægtleds Traditioner, om at meddele mig, hvad de kunne mindes, uden at det er kommet med i Bogen. Hvad der således måtte blive mig meddelt, vil sammen med mine øvrige Samlinger til Slægtens Historie blive afgivet til Gehejmearkivet og der være tilgængelig, når en Gang en kommende Generation vil bringe Ofre for at få det her gjorte Arbejde gjort om og en ny Udgave af Bogen besørget.